

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ДИМОВО - ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА ДИМОВО

София 2016

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

НА БЪЛГАРСКИ	
АИС	Автоматична измервателни станции
АППД	Агенция за проучване и поддържане на р. Дунав
БП	Биологични показатели
БДДР	Басейнова Дирекция Дунавски Район
БДУВДР	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски Район
БДС	Български държавен стандарт
БПК	Биологично потребление на кислород
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВВМ	Вътрешна водопроводна мрежа
ВС	Водоснабдителна система
ВТ	Водно тяло
ГК	Градска канализация
ГИС	Географска информационна система
ГП	Генерален план
ДГС	Държавно горско стопанство
ДГФ	Държавен горски фонд
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ДОС	Доклад за Оценка на съвместимостта
ДОСВ	Доклад за Оценка степента на въздействие
ДС	Дълбоки сондажи
ЕЖ	Еквивалентен жител
ЕИК	Единен идентификационен код
ЕКАТТЕ -	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗВН	Заболяемост с временна неработоспособност
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията

ЗРВКУ	Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИП	Инвестиционно предложение
ИСПА	Инструмент за структурните политики за присъединяване
ИУВИ	Интегрирано управление на водните източници
ИЛБ	Информационен лист за безопасност
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИ	Каптирани извори
КВС	Карта на възстановената собственост
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МБТ	Механично биологичното третиране
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МОСВ	Министерството на околната среда и водите
МС	Министерски съвет
МБВР	Международна банка за възстановяване и развитие
НУРИЕОПП	Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
Наредба за ОС	Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСУРВС	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
НДЕ	Нормите за допустими емисии
НЕМ	Национална екологична мрежа
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НСИ	Национален статистически институт
НС	Напоителна система
НВ/SS	Неразтворени вещества
НЦЗИ	Национален център по здравна информация
ОПООС	Общинска програма за опазване на околната среда
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОПОС	Оперативна програма „Околна Среда”
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда

ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Предельно допустима концентрация
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПЗ	Природна забележителност
ПМ	Постоянен мониторинг
ПРМ	Периодичен мониторинг
ПС	Помпена станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПОРН	Предварителна оценка на риска от наводнения
ПУП	Подробен устройствен план
ПУП-ПП	Подробен устройствен план – Парцеларен план
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РДВ	Рамкова Директива за водите
РЗИ	Регионална Здравна Инспекция
РЗПРН	РЗПРН- Райони със значителен потенциален рискот наводнения.
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РКОНИК	Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПРСЗРП	Регионален план за развитие на Северно западен район за планиране
РГП	Регионален генерален план
РГПВК	Регионален генерален план за водоснабдяване и канализация
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъците
СГН	Средна годишна норма
СДН	Средноденонощна норми
СЗО	Световна здравна организация
СОЗ	Санитарно-охранителна зона
СМК	Система за Мониторинг и Контрол
СТМ	Служба по трудова медицина
СУК	Системата за управление и контрол
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЗ	Техническо задание
ТК	Тръбен кладенец
ФАР	Полша и Унгария: помощ за реконструкция на техните икономики
ФИДИК	Международната федерация на архитектите и инженерите – консултанти
ФХ	Физикохимични показатели

ХМ	Хидроморфологични показатели
ХМС	Хидрометрични станции
ФПЧ ₁₀	Фини прахови частици под 10 микрона
ШК	Шахов кладенец
ХПК	Химически потребен кислород
НА ЛАТИНСКИ	
CITES	the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна
CLP	Регламент (ЕО) № 1272/2008 Регламент за класификация и етикетиране на опасни химични вещества и смеси
European Waste Catalogue	Европейския каталог на отпадъците (ЕАК)
IUCN	Международен съюз за защита на природата
REACH	Регламент (ЕО) № 1907/2006 за Регистрация, оценка, разрешаване и ограничаване употребата на химикали Директива 67/548/ЕС

I. Същност и цели на общия устройствен план и връзка с други планове и програми.

I. 1. Същност и цели на ОУПО

Община Димово е разположена в Северозападна България, в границите на Област Видин, като се намира в нейната източна част и е съставна част от Северозападен планов регион. Тя е една от 11-те общини на областта и е 5-та категория (ЕКАТТЕ 21097 – код на община VID16) по категоризацията на общините в Република България, съгласно заповед № РД-02-14-2021/14.08.2011 година на Министъра на регионалното развитие и благоустройството. На изток граничи с общини Лом (Област Монтана) и Ружинци (Област Видин), на юг - с община Чупрене (Област Видин), на запад - с община Белоградчик (Област Видин), на северозапад - с общини Макреш и Грамада (Област Видин), на север граничи с община Видин (Област Видин) и на североизток - с река Дунав, което е държавна граница с дължина около 15 км с Република Румъния. Град Димово е средище на общината от IV функционален тип. Общината е обособена с Указ № 2704 на Държавния съвет на Република България от 28.08.1987 г.

Общата територия на общината е 40 245,31 ха (402,453 кв.км), което е 13,3% от областта. Територията на общината е разпределена по следния начин: земеделски територии – 27 552,98 ха; горски територии – 9 695,44 ха; населени места – 1 857,60 ха; водни площи – 910,88 ха; територии за транспорт и инфраструктура – 214,35 ха. Общо населението в общината (към 01.02.2011 г.) е 6 514 жители, като от тях в гр. Димово са 1 202 жители.

Освен общинския център – гр. Димово, в общинската територия включват още 22 села, в т.ч. 7 кметства – с. Арчар, с. Воднянци, с. Извор, с. Карбинци, с. Медовница, с. Орешец и Гара Орешец и с. Септемврийци и 11 кметски наместничества – с. Бела, с. Държаница, с. Дълго поле, с. Костичовци, с. Лагошевци, с. Острокапци, с. Шипот, с. Върбовчец, с. Владиченци, с. Янъвец и с. Ярловица. Три от селата Кладоруб, Мали Дреновец и Скомля са на пряко подчинение на кметсково на гр. Димово.

Територията на общината е с преобладаващо хълмисто-равнинен характер и преминава до полупланински, с надморска височина от + 42 м до + 900 м. Територията се отводнява от притоците на река Дунав – река Арчар, река Скомля, река Белщица и река Лом. Преминаването на тези реки през общината, разположението ѝ на брега на река Дунав в Арчарския район и наличието на 6 микроязовири. Община Димово попада в умерено-континенталната климатична област - подобласт на западната и средна част на Дунавската хълмиста равнина и подобласт на Предбалкана.

За развитието на общината се съществени приноси имат природни дадености, географско положение и близостта до туристически обекти от национално и международно значение. Районът на с. Гара Орешец е богат на карстови пещери, в някои от които има археологически разкопки. В района на с. Арчар се намира археологическият обект „Рациария”, с останки от Римския град „Рациария” на северната граница на провинция Мизия. На 2 км южно от с. Извор се намира манастирът „Св. Богородица” както и други културно исторически местности и традиции.

Общият устройствен план е основа за цялостното устройство на територията на община Димово. С предвижданията на общия устройствен план се определят:

- общата структура и преобладаващото предназначение на териториите в неговия обхват, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда, както и обектите на културно-историческото наследство;
- общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните части:
  - местоположението и границите на територията за населеното място;
  - земеделските територии;
  - горските територии;
  - териториите за природозащита;
  - териториите за културно-историческа защита;
  - нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;

С общия устройствен план на община Димово ще се определи и:

- общият режим на устройство на всяка една от устройствените зони със съответните правила и норми;
- разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
- териториите с публична държавна и с публична общинска собственост и режимът на тяхното устройство;
- териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- териториите за активно прилагане на ландшафтно- устройствени мероприятия и естетическо оформяне.

Имайки предвид принципите на устойчивото развитие, постигането на основната цел се предопределя от изпълнението на следните цели:

Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по Закона за регионалното развитие (ЗРР), а именно:

- Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.;
- Регионален план за развитие на Северозападен район за планиране 2014 – 2020г.;
- Областна стратегия за развитие на Област Видин 2014 – 2020 г.;

- Общински план за развитие на община Димово;
- Извеждане на устройствени проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на Общински план за развитие.
- Създаване условия за социално-икономическото развитие, чрез стимулиране на публично-частното партньорство;
- Осигуряване на условия за опазване околната среда и обектите на културно-историческото наследство.
- Развиване на основните функционални системи - “Обитаване”, “Труд”, “Обслужване”, “Отдых”;
- Създаване на ОУПО като инструмент за ползване на финансовите ресурси на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

Характеристика на предвижданите дейности. Устройствово планиране на територията.

Цялата територията на община Димово обхваща както урбанизираната така и извънурбанизираната територия.

Извънселищни територии.

Към извънурбанизираните територии спадат земеделските земи, горските земи, нарушени и защитени територии, защитени зони, пътища, водни площи и течения и терени с друго предназначение.

Определянето на общото (преобладаващото) предназначение на извънселищните територии изхожда от фактическия начин на земеползване, характеристиките на основните ресурси и изискванията за тяхното опазване, действието на режими за особена териториално-устройствена защита и актуалното състояние на елементите на функционалните системи, чрез прилагане на номенклатурата на Наредба № 7 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

Урбанизирани територии.

Урбанизираните територии обхващат всички територии, в които има съществена човешка намеса, както фонд населени места, така и връзките между самите територии – пространствени, по вертикала и хоризонтала, с техните йерархични нива. Тази пространствена структура се развива във времето и пространството, като зависи от различни компоненти на човешката дейност. Към урбанизираната територия спадат всички територии, които се намират в рамките на населените места, инфраструктурни трасета, за обществено обслужване-за отдих и спорт, за водни площи и течения, зони на недвижими културни ценности, производствено-складови терени, пристанища, летища, гари и други терени.

Предвижданията на ОУПО са отражение на ресурсните и икономическите реалности. За повечето населени места е предвидено формиране на зони за производствени и складови функции, свързани със селскостопански дейности и прилагане на съвременни технологии при първична обработка, преработка на продукция на място, складово-транспортни операции и пр.

Инвестиционната привлекателност на населените места, както за стопански дейности, така и за обитаване, в определена степен е функция на удобството на транспортната достъпност и транспортното обслужване. Така се осигурява по-висока рентабилност и едновременно - екологосъобразност на транспорта, обслужващ стопанските дейности.

В устройствените зони за урбанизация са включени предимно вече урбанизирани територии или територии с висока концентрация на поземлени имоти с променени предназначения. Устройствовите зони са определени чрез прилагане на критерии, като:

- степен на концентрация на имоти с променени предназначения;
- степен на строителна реализация на променените предназначения;
- устройствена целесъобразност, при което са взети предвид както критерии, свързани с правилното устройство, обзавеждане и функциониране на съответната територия;
- резултатите от анкетни проучвания и от експертни наблюдения и оценки на фактори, като тенденциите в инвестиционната активност през последните години по места, спецификата на имотната структура и др.

Транспортна инфраструктура.

Общината се характеризира с добра транспортна достъпност. През гр. Димово преминава международен път Е-79, по трасето на Европейски коридор № 4, на 30 км от града се намира фериботната връзка Видин - Калафат и КПП Връшка чука, а на 50 км – КПП Брегово. Предстои откриването на КПП Салаш. През територията на общината преминава и ж.п. линията Видин – София с дължина на участъка - 38 км. Обслужването се извършва от две ж.п. гари – Димово и Гара Орешец. Общинският център отстои на 35 км от гр. Видин и на 70 км от гр. Монтана (областни центрове), на 174 км от гр. София, на 361 км от гр. Букурещ (Румъния) и на 50 км от гр. Калафат (Румъния). Обкръжението на община Димово с общини и населени места от по-висока категория е обуславящ фактор в цялостното историческо развитие. През територията на общината преминава и Републикански път II-11, който е второкласен път от републиканската пътна мрежа, свързващ области Видин, Монтана, Враца и Плевен (през с. Арчар). Останалата транспортната пътна мрежа включва преобладаващо третокласни и четвъртокласни пътища. Общата дължина на функциониращата пътна мрежа е 154,9 км. Разстоянието между крайните селища в общината е 63 км (от с. Ярловица до с. Янъвец). Важен елемент в развитието на общината е близостта на река Дунав и границата с Република Румъния. Общината има излаз на речно пристанище на река Дунав при с. Арчар по трансграничен коридор № 7.

Основно предназначение на териториите, режими на устройство и параметри за натоварването им.

За всички територии са предвидени режими за устройство и развитие: устройствени зони на урбанизираните и извънурбанизираните територии, параметри за допустима урбанистична намеса и устройствени показатели с баланс на територията.

За настоящия проект на ОУП на община Димово са водещи изискванията на чл.11 и чл.13 на Закона за устройство на територията (ЗУТ), както и Наредба №7/2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (ПУОВТУЗ). В по-голямата си част от територията на общината се прилагат устройствените зони с техните показатели от Наредба №7 за ПУОВТУЗ. Само за особени специфични обекти ще се прилага чл.13, ал.2, т.2 и ал.6 от ЗУТ за обекти на културното наследство, така и за опазване на природните забележителности или територии с режим на превантивна устройствена защита по чл.10, ал.2 и 3 на ЗУТ. Предназначение на териториите и поземлените имоти могат да бъдат за:

- жилищни нужди – **Ж**;
- производствени и складови дейности – **П**;
- рекреационни дейности – **О**;
- озеленени площи – **Оз**;
- спорт и атракции - **Са**;

- културно-историческо наследство - **К**;
- обществено и делово обслужване – **Оо**;
- движение и транспорт - **Т**;
- инженерно-техническа инфраструктура - **Ти**;
- комунално обслужване – **Тсм**;
- земеделска дейност - **Сс**;
- горски насаждения - **Г**;
- реки и други водни площи - **Трк**;
- природна защита - **Р**;
- превантивна защита или охранителни зони - **Ох**;
- възстановяване и рекултивация - **Вр**;
- терени на добив на полезни изкопаеми и кариери – **Тди**;

Терени за жилищни нужди – „Ж”. Поради спецификата на населените места в община Димово (главно села), площта на жилищните територии е много близка до общата площ на населените места за селата и тя е използвана за изчисляване на основния параметър „площ на жилищната територия”.

Видове населени места	Площ на жилищната територия (бруто) в кв. м/жител
Големи градове	35 – 50
Средни градове	45 – 60
Малки градове	55 – 100
Много малки градове	100 – 200
Много големи села	170 – 270
Големи села	220 – 320
Средни села	250 – 350
Малки села	300 – 370
Много малки села	над 350

Таблицата е по Наредба №7 за ПУОВТУЗ. При прилагането ѝ за населените места от община Димово, със съответното изчисление следва, че основния параметър „площ на жилищната територия” за селата е 3 310 кв.м/ж (при 17 582 893 кв.м при 5312 жители), за гр.Димово – 826 кв.м/ж (при 993 106 кв.м при 1202 жители) и за общината – 285 кв.м/ж (при 18 575 999 кв.м при 6514 жители).

Видно от постигнатия показател е, че се касае за територии на много малки села по чл.14 на Наредба №7 за ПУОВТУЗ и много малък град.

Съгласно §1 на Допълнителни разпоредби на Наредба №7 за ПУОВТУЗ при прилагането се отчита и съществуващия брой на населението им градовете и селата, като се категоризират, както следва: за гр. Димово – „много малък град” - до 10 хил. жители, а за селата:

- „големи села” с от 2 хил. до 5 хил. жители – с. Арчар;
- „малки села” с от 250 до 1000 жители – с. Извор, с.Медовница и с. Гара Орещец;
- „много малки села” с до 250 жители – всички останали села в община Димово.

Съгласно чл.19 на същата Наредба за населените места в общината трябва да отговарят на следните показатели:

Разновидности на жилищните устройствени зони	Плътност на застрояване, П _{застр.}	Интензивност на застрояване, К _{инт.}	Необходима озеленена площ, П _{озел.}
Жм - с малка височина	от 20 до 60 %	от 0,5 до 1,2	от 40 до 60 %
Жс - със средна височина	от 25 до 70 %	от 1,0 до 2,0	от 30 до 50 %

Основната жилищна зона е „с малка височина – Жм” за селата, а втората устройствена зона „с със средна височина - Жс” се предвижда само за град Димово. Средна етажност за селата не трябва да надвишава кота корниз 10 метра, а за град Димово – не повече от 15 метра.

Терени за производствени и складови дейности – „П”. Производствените територии според допустимостта за съчетаване на дейности могат да се отнасят към следните разновидности на производствена устройствена зона и съответните показатели по Наредба №7 за ПУОВТУЗ:

Разновидности на производствените устройствени зони	Плътност на застрояване, П _{застр.}	Интензивност на застрояване, К _{инт.}	Необходима озеленена площ, П _{озел.} в %
предимно производствена - Пп	от 40 до 80 %	от 1,0 до 2,5	от 20 до 40 на сто, като 1/3 от нея трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност

По данни от ТУП на селищна система Димово площите за производствени цели са били съсредоточени в град Димово (5,62 ха съществуващи и предвидени още 1,38 ха) и село гара Орешец (12,22 ха съществуващи). Извън тези територии има и 12,86 ха за тези цели извън населените места. Тези площи са преоразмерени, но и прекалено съсредоточени, което не отговаря на съвременните разбирания и възможности по-дребен бизнес, който е характерен за местното население. По-големите зони могат да бъдат използвани за практики за свързване на взаимно изгодни производства в обединения на основата на специализация и предполагащо коопериране. Към тази зона спадат и всички стопански дворове. Предвиждат се и някои малки терени за тази зона около новите инфраструктурни обекти в землищата на селата Бела, Извор, Гара Орешец, Медовница и град Димово.

Терени за рекреационни дейности – „О”, се обособяват като устройствени зони в границите на населените места и селищните образувания или извън тях и се определят съгласно следните разновидности в община Димово като вилни зони и други рекреации. Вилните зони обхващат главно съществуващите вилни зони – в.з.”Блатото”, в.з.”Рациария” и в.з.”Башовица”. Към тях са предложени в проекта на ОУП да попаднат и кв.”Фалковец” (на с. Яновец) и селата с намалени жилищни функции като с. Орешец, с.

Скомля и с. Яновец. За тази разновидност на устройствената зона се прилага чл. 29 от Наредба №7, ал.1 за ПУОВТУЗ със следните нормативи:

Разновидности на терени за рекреационни дейности	Плътност на застрояване, $P_{\text{застр.}}$	Интензивност на застрояване, $K_{\text{инт.}}$	Необходима озеленена площ, $P_{\text{озел. в \%}}$	Височина на сградите
Вилна зона - Ов	от 40 %	до 0,8	до 50 %, като 1/2 от нея трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност	Кота корниз. – до 7 м и кота било до 10м
Други рекреации	до 25 %	до 0,5	до 40 %	Кота корниз до 10 м

В отделни урегулирани поземлени имоти във устройствените „вилните зони”, при спазване на нормативите, освен вилни сгради може да се разполагат и магазини и заведения за хранене; сгради за социални, здравни, културни, спортни и други обслужващи дейности; малки хотели с до 40 легла; сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура и бензиностанции и газостанции.

Към другата разновидност на терените в община Димово за рекреационна дейност попадат „други рекреации (голф селища, аквапаркове, дисниленд и др.) – „Од”. За тях важат нормативите по чл.27, ал.2 на Наредба №7 за ПУОВТУЗ, като тези дейности се определят и планират с устройствени схеми, общи и подробни устройствени планове, като се съобразява капацитетът на основния рекреационен ресурс, за което се спазват следните показатели: за естествени водни площи - 8 кв.м на човек и за изкуствени водни площи 1,5 кв.м на човек. Те са главно в извън селищните територии, като край село Извор и манастира "Успение Богородично" и с подробните устройствени планове се конкретизират параметрите на застрояване и не могат да надхвърлят пределно допустимите.

Терени за озеленени площи – „Оз”. Тези терени имат основни функции за рекреативни, еколого-хигиенни, защитни и други специфични. Разполагат се както в населените места, така и извън тях.

В населените места има съществуващите селски и градски паркове и градини и улично озеленяване и те са „обществено озеленени площи – Оз1”. При разработките на подробни устройствени планове е необходимо за тях да се спазва показателя за кв.метри на жител както следва: за много малки градове - 8 кв. м/жител; за всички села - 4 кв. м/жител.

Във всички населени места има съществуващи гробищни паркове. Тези терени са означени като „гробищни паркове – Оз4”. Самата им площ е достатъчна и не се налага предвиждане на нови площи, но при последващи устройствени разработки трябва да се спазват показателите по наредба №7 за ПУОВТУЗ (за много малки градове и много големи села- 1,30 кв. м/жител; за много малки села - 4,00 кв. м/жител).

В следващата таблица са показани необходимите параметри за обществено озеленени площи – Оз1 и за гробищни паркове – Оз4, с тяхното съотношение към общата площ на населените места.

Населени места	брой жители за	Площ на населено	Необх. площ за	в % Оз1 от	Необх.плещ за	в % Оз4 от
Димово	1300	993,106	10,400	1,05	1,690	0,17
Арчар	2385	1 861,879	9,540	0,51	9,540	0,51
Бела	110	1 244,622	0,440	0,04	0,440	0,04
Владиченци	55	358,089	0,220	0,06	0,220	0,06
Воднянци	240	1 241,632	0,960	0,08	0,960	0,08
Върбовчец	80	634,872	0,320	0,05	0,320	0,05
Дълго поле	15	391,604	0,060	0,02	0,060	0,02
Държаница	100	416,686	0,400	0,10	0,400	0,10
Извор	270	1 333,671	1,080	0,08	1,080	0,08
Карбинци	170	1 418,704	0,680	0,05	0,680	0,05
Кладоруб	35	187,020	0,140	0,75	0,140	0,75
Костичовци	60	1 051,851	0,240	0,02	0,240	0,02
Лагошевици	45	876,622	0,180	0,02	0,180	0,02
Мали Дреновец	55	521,910	0,220	0,04	0,220	0,04
Медовница	290	1 350,609	1,160	0,09	1,160	0,09
Гара Орешец	830	1	3,320	0,18	3,320	0,18
Острокапци	60	339,653	0,240	0,07	0,240	0,07
Септемврийци	230	628,146	0,920	0,15	0,920	0,15
Скомля	15	522,261	0,060	0,01	0,060	0,01
Шипот	25	520,713	0,100	0,02	0,100	0,02
Янъовец	10	322,727	0,040	0,01	0,040	0,01
Ярловица	75	511,287	0,300	0,06	0,300	0,06

В обществените озеленени площи без промяна на предназначението им се разполагат:

- мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, обслужващи озеленените площи, и застрояване, необходимо за поддържане на зелената система;
- преместваеми търговски обекти, които общо могат да заемат площ не повече от 1 на сто от територията на паркове с площ над 3 ха и не повече от 2 на сто от територията на паркове и градини с площ до 3 ха;
- открити обекти за спортни и културни развлечения и забави (концертни естради, летни амфитеатри, атракционни, изложбени площи и спортни съоръжения), които общо не трябва да заемат площ повече от 10 % от територията на парка;

- детски площадки;
- мемориални обекти;
- монументално-декоративни, информационни и рекламни елементи.

В обществените озеленени площи с подробен устройствен план може да се урегулират поземлени имоти - частна собственост, в които се предвижда разполагане на горе изброените обекти и в тези случаи площта за озеленяване в урегулираните имоти не може да бъде по-малко от 40 %.

Като терени за озеленени площи се водят и еколого-хигиенни полоси край новите транспортни и инженерно инфраструктурни трасета - „защитни насаждения – **Оз6**”.

С оглед по-нататъшното развитие на общественото озеленяване на населените места са заложили следните предписания:

- в урбанизираните територии за обитаване, туризъм и отдиш, задължително да се прилагат максималните величини на нормативите за озеленяване в УПИ и да се осигурява двустранно улично озеленяване;
- към селищни образувания със стопанско предназначение, разположени в близост до територии за обитаване, да се предвиждат необходимите защитни насаждения;

В територията на община Димово не се предвиждат останалите разновидности на озеленените терени – „извънселищни паркове – **Оз2**”; „горски паркове – **Оз3**” и „ботанически градини, дендрариуми и разсадници – **Оз5**”. При евентуални частни и предприемачески инициативи те могат да бъдат добавени след като планът се актуализира.

Терени за спорт и атракции – „Са” са разположени както в населените места така и извън тях. В населените места са концентрирани около училищата и обществените зеленини „зона спорт и атракции в населени места – **Са1**”. Площта на териториите за спорт и развлечения в населените места и в крайселищната им територия се определя, като се спазват следните нормативи спрямо броя на населението за много малки градове е необходима площ от 10-12 кв.м. на жител, а за селата от 15-20 кв.м на жител. Минималната озеленена площ в териториите за спорт и развлечения е 20 % от площта на урегулирания поземлен имот.

Извън населените места има предвидени терени за „зона спорт и атракции извън населени места – **Са2**”. Това са местата край микроязовирите, покрай течението на река Скомля, летището край с.Шипот и край река Дунав. За тях устройствените параметри са както следва:

- Плътност на застрояване - до 25%;
- Интензивност на застрояване – 0,5;
- Необходима озеленена площ – минимум 40%;

При конкретизация с ПУП и доказване на невредно натоварване на територията някои от параметрите могат да се завишават с 10%.

Терени за културно-историческо наследство – „К”. За защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство по смисъла на чл.79, ал.5 от Закона за културното наследство се обособяват самостоятелни терени с устройствен режим за недвижими културни ценности. Тези терени са предназначени за дейности, насочени към опазването и социализация на недвижимите културни ценности и се устройват в съответствие с режимите за опазване, респ. документите и процедурите, регламентирани в раздел V «Териториалноустройствена защита» от Закона за културното наследство. На

основание съответни санкции на компетентните органи по Закона за културното наследство, в терените за археологически недвижими културни ценности се допускат:

- специализирани проучвателни и консервационно-реставрационни работи;
- строителство, свързано с опазването, социализацията и охраната на недвижимите културни ценности, благоустройствени работи, озеленяване и изграждане на съоръжения на техническата и транспортна, в т.ч. довеждаща инфраструктура;

По отношение археологическите обекти извън населените места и тяхното опазването, община Димово да инициира пред Министерство на културата следните действия:

- Неотложно провеждане на теренно обхождане, извършване на оценка на състоянието, определяне на точните граници на обектите и охранителните им зони, поставени в проекционна координатна система. Същите да бъдат отразени в специализирана карта;
- По отношение ценностите, поставени под юридическа защита по реда и при условията на отменения ЗПКМ - по реда на чл.159, ал.2 от ЗКН да се организира междуправителствена комисия за окончателна класификация и категоризация на ценностите;
- По отношение новоразкритите ценности и декларираните ценности, да се извършат съответно процедурите по чл. чл. 58 до 62 от ЗКН.

До извършване на специалните проучвания, процедури и заповед на министъра на културата в терените за археологически недвижими културни ценности се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7 за ПУОВТУЗ, за опазване на археологическите обекти се опазват и устройват съобразно режими за териториите им, определени със специални проучвания, както следва:

1. за територии с режим „А” на археологически обекти не са допустими благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили целостта на почвения слой, като се допуска използването на земята като пасище;
2. за територии с режим „Б” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м;
3. за територии с режим „В” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, несвързани със селскостопанските работи, като се допускат селскостопански дейности при условията на чл. 18 ЗПКМ;
4. за територии с режим „Г” на археологически обекти се разрешават всички дейности, като тези, свързани с изкопни работи, се съгласуват с органите, които следят за опазване на културно-историческото наследство при условията и по реда на ЗКН.
5. за територии с режим „Д” на други обекти на КИН.

На територията на община Димово са разположени следните разновидности на терени с културно – историческо наследство:

- територии с концентрация на обекти на КИН – **Кп.** Тези територии се намират в землищата на селата Карбинци, Воднянци, Кладоруб, Орещец, Лагошеви, Арчар и град Димово;

- територии за културно-исторически резервати – **Кр.** Единствено в землището на село Арчар има предложение за археологически резерват;
- територии за охранителни зони на културно исторически резерват – **Ко.** Такава зона има само около предложения за резерват в землището на село Арчар.

За териториите и охранителните зони, след заповед на министъра на културата се прилагат специфични правила и нормативи за устройство към устройствените планове по чл.13, ал.2 на ЗУТ. Предложението за териториите и охранителните зони на културно-историческото наследство е направено в общия устройствен план в раздел „Задължителните изисквания към ПУП, допустимите натоварвания на териториите и др.“. Терените за археологически резерват са изключителна държавна собственост по чл.18 на Конституцията на Република България.

Терени за обществено и делово обслужване – „Оо“ се намират в населените места и са предназначени за образование; здравеопазване и социални грижи; култура; религия; административни услуги; търговия, обществено хранене и битови услуги; други общественообслужващи дейности. Част от тези обекти могат да се разполагат и в жилищни устройствени зони, което е предмет на последващ подробен устройствен план. Необходимите площи предназначени за обществено обслужване са дадени в таблица:

Разновидности на общественото обслужване	Необходима площ
За детски заведения	от 25 до 35 кв.м/дете
За училища	от 25 до 30 кв.м/ученик, като най-малкия терен за училище е 0,5 ха
За училища с интернат	от 50 до 60 кв.м/ученик
За домове за социални грижи	от 40 до 60 кв.м/обитател

За тези разновидности на зоната за обществено обслужване са дадени и устройствените параметри на които отговарят:

Разновидности на общественото обслужване	Плътност на застрояване	Интензивност на застрояване	Необходима озеленена площ
За детски заведения	до 30 %	до 0,6	мин. 40 %
За училища	до 40 %	до 1,2	мин. 20 %
За домове за социални грижи	до 30 %	до 1,2	мин. 40 %
За административно и делово обслужване	от 30 % до 60 %	от 1,0 до 2,0	мин. от 30 % до 50 %

Предвиждат се нови площи:

- в село Извор за стадион,
- в село Арчар за социален дом, общежитие и база за спортисти,
- в село Гара Орешец за хотел и аптека,
- в град Димово за хотел.

Терени за движение и транспорт – „Т”. Тези терени обхващат както съществуващите трасета, така и новопредвидените транспортни инфраструктури от национално или друго ниво. Те включват и необходимите площи за обекти и сервитути им, които са задължителни и са по съответните закони и наредби. Местоположението, трасетата и устройството на пътищата и улиците се определят въз основа на устройствените схеми и планове и специализирани комуникационно-транспортни схеми, планове и проекти. Извън тях остават селскостопанските и горските пътища, които осигуряват достъп до поземлените имоти в земеделските и горските територии. В населените места и извън тях са предвидени алеи за велосипедно движение.

Функционалните, техническите и транспортните параметри на различните класове улици и велоалеи в последващите устройствени планове се определят съгласно Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

В територии в обхвата на пътищата (от републиканската пътна мрежа и общинските пътища) в съответствие със Закона за пътищата могат да се изграждат търговски обекти, мотели, бензиностанции и газостанции, сервиси, площадки и съоръжения за поддържане на пътищата и подземни проводи на техническата инфраструктура. Размерът на необходимите площи за изграждане на пътища, за опорни пунктове за поддържане на пътищата, при корекции на реки, дерета, диги за предпазване на пътя, за бензиностанции и газостанции се конкретизира в подробните устройствени планове, като се спазват приетите нормативи и параметри. Същото важи и за изграждане на автогари и автоспирки, за автобази за автобуси и площадки за открито гариране и паркиране на превозни средства включително за велосипеди.

Към зоната за „терени за движение и транспорт” се отнасят следните разновидности:

- терени за транспортната инфраструктура – **Тти** (улици пътища, летища и пристанища);
- терени за бази на транспорта – **Ттр**;
- терени за инфраструктурата на жп транспорта – **Тжп**.

За тези разновидности в зоната за движение и транспорт няма предвидени устройствените параметри, на които да отговарят. Те се доказват и определят въз основа на одобрен инвестиционен проект.

Терени за инженерно-техническа инфраструктура – „Ти”. Тази устройствена зона се характеризира с голямото разнообразие на линейни и площни обекти. Като разновидности на зоната са оформени групи по основните си елементи на обслужване:

- терени за площни обекти на електроснабдяване и далекосъобщения – **Тиед**;
- терени за площни обекти на ВиК – **Тивк**;
- терени за площни обекти на снабдяване с петролни продукти, газ и топлоенергия – **Тиг**;

Първата разновидност (**Тиед**) обхваща обекти на електроснабдяването, електрическите подстанции, трафопостовите в урегулирани поземлени имоти, както и далекосъобщителната мрежа. В тази разновидност не се включват енергийни обекти за производство на електрическа енергия, които попадат в производствена устройствена зона и се определят със специални технико-икономически проучвания. Обектите в тази зона отговарят на изискванията за площ и отстояния по Наредба №7 за ПУОВТУЗ, като разположението, размерите и специалният режим за упражняване на сервитутите около енергийните обекти се определят с наредбата по чл. 64, ал. 9 от Закона за енергетиката. В

територии в обхвата на енергийни мрежи и обекти необходимите и допустимите устройствени дейности се съобразяват с изискванията на Закона за енергетиката.

Втората разновидност (**Тивк**) обхваща водоснабдителните, канализационните и хидромелиоративните мрежи и съоръжения. За тях необходимите площи при строителство на обекти се определят при спазване на нормативите по Наредба №7 за ПУОВТУЗ и за санитарно-охранителната зона на пояс I, се определя съгласно изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 1 ЗУТ на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на околната среда и водите.

Третата разновидност (**Тиг**) обхваща площни обекти на снабдяване с петролни продукти, газ и топлоенергия. За нея охранителните зони, ивици и просеки и ограничителните режими на застрояване и ползване на поземлените имоти при прокарване на нефтопроекти и нефтопродуктопроекти се определят с наредбата по чл. 200, ал. 3 ЗЕ.

За тези разновидности на зоната за движение и транспорт няма предвидени устройствените параметри на които да отговарят. Те се доказват и определят въз основа на одобрен инвестиционен проект.

Терени за комунално обслужване – „Тсм” (сметища и депа за отпадъци). Тези терени в съществуващото положение се намират в около 11 села и в край град Димово. Площадката на съществуващото депо за битови отпадъци е разположена в местността „Дандера”, в землището на гр. Димово. Депото за отпадъци се експлоатира от 2004 г. и не отговаря на изискванията на нормативната база. В проекта се предвижда тяхното оптимизиране и прокарване на охранителна зона .

Терени за земеделска дейност – „Сс”. Тези терени са най-големи по площ поради спецификата на територията на община Димово, като земеделска и процентното съотношение в баланса на териториите е 68,46%. Тук разновидностите са четири и са групирани по принципа на застрояването:

- земеделска зона – **Ссб**;
- земеделска зона - трайни насаждения – **Сст**;
- земеделска зона със специфичен режим – **Ссп** (зона допускаща допълнителни функции за аграрен туризъм и отдих);
- земеделска зона с възможност за застрояване за неземеделски нужди – **Сср**;

За първата и втората разновидности (**Ссб** и **Сст**) на терените за земеделска дейност е недопустимо застрояване за земи от първа до трета категория земя. За останалите категории земи могат да се изграждат обекти, чиито функции са съвместими с предназначението на имотите и без смяна на предназначението на земеделската земя. В тези случаи се прилага Закона за земеделските земи и закона за опазване на земеделските земи без допълнителни ограничения и правила, както и Наредба №7 за ПУОВТУЗ или по специфичните правила на ОУПО.

В тази връзка, може да се включат в Правилата за прилагане на ОУПО изискване за устройване на принципа на “комасацията” принцип при формирането на по-големи земеделски имоти.

За останалите две разновидности (**Ссп** и **Сср**) на терени за земеделска дейност се дава възможност за застрояване. Тези терени не могат да обхващат първа и втора категория земя. Разрешеното строителство е само за обекти, чиито функции са съвместими с предназначението на имотите и за тях не е необходима промяна на предназначението на земеделската земя за неземеделски нужди. Обекти за постоянно обитаване са допустими и в застроени фермерски дворове, без промяна на предназначението на земята. За тези две

разновидности на устройствената зона се предвиждат специфични нормативи и параметри, които са разработени в раздел „Задължителните изисквания към ПУП, допустимите натоварвания на териториите и др.“ Показателите за тези разновидности на устройствената зона са разработени на база площ и категория земя. Такива територии с разположени около село Орешец и кв.Фалковец на село Яновец за аргарен туризъм (земеделска зона със специфичен режим – **Ссп**) и за земеделска зона с възможност за застрояване за неземеделски нужди – **Сср**, край новите инфраструктурни обекти.

Земите за земеделско ползване и отдих (земи по § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи) задължително променят предназначението си и се обособяват като вилни зони.

Терени за горски насаждения – „Г”. Тези терени са на второ място по обхват на площ с 24,09 % от общата територия на община Димово в баланса и съобразно своето предназначение са групирани в шест по принципа на застрояването:

- защитени гори и земи – **Гз**;
- рекреационни гори – **Гр**;
- лесопаркове – **Глп**;
- държавно ловно стопанство – **Глс**;
- стапански гори – **Гс** (за дървопроизводителни функции);
- терени за горски разсадници – **Тгр**;

Устройството и застрояването се осъществяват по реда на Закона за горите. Допуска се изграждане на проводи и съоръжения на инженерната инфраструктура при спазване изискванията на ЗГ.

За всички разновидности на зоната „терени за горски насаждения“ с изключение на „рекреационни гори“ не се предвижда възможност за промяна на предназначението и изключване на земи от горския фонд. Без промяна на предназначението на земи от горския фонд могат да се изграждат обекти, чиито функции са свързани с горскостопанската дейност. За горските територии се прилага Закона за горите без допълнителни ограничения и правила, както и Наредба №7 за ПУОВТУЗ.

За разновидността на устройствената зона „рекреационни гори“ се предвиждат специфични нормативи и параметри, които са разработени в раздел „Задължителните изисквания към ПУП, допустимите натоварвания на териториите и др.“ Показателите за тези разновидности на устройствената зона са разработени на база площ.

Терени за реки и други водни площи – „Трк”. В урбанизираните територии за водните течения се осигурява задължителен сервитут от минимум 3 м двустранно на коритото и допълнително по още минимум 6 м за улици (алеи) за провеждане на инженерната инфраструктура и за обслужване на речното корито (може и шестметровият сервитут да се разположи едностранно). Тези терени са задължително публична общинска собственост.

За извън урбанизираните територии тези терени край река Дунав са изключителна държавна собственост по чл.18 на Конституцията на Република България и са предвидени са брегоукрепващи мероприятия.

За тази устройствена зона няма предвидени устройствените параметри на които да отговарят. Те се доказват и определят въз основа на одобрен инвестиционен проект.

Терени за природна защита – „Р”. В община Димово няма разновидностите „природни резервати - **Рзп**“ и „природни паркове - **Рпп**“, а „защитени местности и природни забележителности – **Рдз**“ са зоните по Натура 2000:

- **Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици**, попадащи изцяло или частично на територията на община Димово са: BG 0002002 „Западен балкан“ в землищата на с. Бела, с. Върбовец, с. Орешец и с. Янъвец.
- **Защитени зони по Директивата за хабитатите**, попадащи изцяло или частично на територията на община Димово са: BG 0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“ в землищата на с. Върбовец, с. Янъвец, с. Орешец; BG 0000518 „Въртопски дол“ в землищата на с.Арчар, с. Държаница и с. Лагошеви; BG 000018233 „Орсоа“ в землището на с.Арчар; BG 000053233 „Остров близнаци“ в землището на с.Арчар; BG 0000521 „Макреш“ в землищата на с. Кладоруб и с. Острокапци; BG 0000497 „Арчар“ в землищата на село Арчар.
- **Природна забележителност** – пещера “Венеца”.

ОУПО предвижда проучване и експониране на останалите пещери с лесен достъп и интересно предлагане. С ОУП на община Димово се предвиждат възможности за благоустрояване и експониране на останалите пещери на територията на общината, разработването на маршрути и включването им в общи туристически пакети.

В защитените територии за природозащита мероприятията по опазване на природната среда допустимите устройствени дейности се осъществяват въз основа на планове за управление и устройствените планове, съгласно Закона за защитените територии.

За защитените зони по Натура 2000 не се конкретизират частите от териториите им, в които е допустима строителна намеса, но в Правилата за прилагане на плана се включват допълнителни изисквания, съгласно които да може да има ограничена строителна намеса в съответните части от териториите на защитените зони, когато те бъдат определени по обхват и основно предназначение с последващи подробни планове в достатъчно широк териториален обхват.

Терени за превантивна защита или охранителни зони – „Ох“. От тези терени в община Димово е представена само разновидността охранителна „зона водоизточници – Охв“. Те се намира край селата Бела, Гара Орешец, Държаница и Ярловица и имат обхват съгласно Наредба № 3/2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Терени за възстановяване и рекултивация – „Вр“. Тези терени имат по принцип две разновидности:

- нарушени терени за биологично възстановяване – **Врб**;
- нарушени терени за техническо укрепване – **Врт**;

Към първата разновидност на тази устройствена зона спадат нарушения в почвите. Към настоящият момент в Община Димово няма данни за такива замърсявания на почвите. Има само несъществени замърсявания с отпадните води, които се изливат в преминаващите през населените места реки. На територията на общината няма работеща пречиствателна станция за отпадни води. Има проект за изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция в град Димово, от който е реализиран първи етап.

Към втората разновидност спадат ерозията на почвите под влияние на човешката дейност, която също е не значителна и физически нарушени почви, като находищата на строителни материали /кариери/. Такива територии в общината има в землищата на селата Бела, Гара Орешец, Карбинци, Лагошеви и град Димово.

В нарушените територии се провеждат мероприятия за ландшафтно възстановяване и рекултивация на средата въз основа на подробни ландшафтно-устройствени планове и технико-устройствени проекти.

Терени на добив на полезни изкопаеми и кариери – „Гди“. Тези терени са в пряка връзка с предишната устройствена зона, чиито размери и поражения са следствие от човешката дейност. Тази въведена устройствена зона има за цел не спирането на икономическия растеж на общината, а правилното и целесъобразно използване на природните ресурси със съответните предписания и мероприятия, като се определя подходящото им бъдещо предназначение след възстановяване на нарушените екологическите и функционалните характеристики в прилежащите урбанизирани територии и съхраняване в максимална степен качествата на естествения ландшафт.

I.2 Връзка с други планове и програми.

Основните цели, които следва да се постигнат са приоритетите и на Европейския съюз, дефинирани в Стратегия „Европа 2020“

Общият устройствен план на община Димово е стратегически инструмент, чрез който целите и приоритетите, зададени на Европейско и национално ниво за програмния период ще бъдат пренесени в обхвата на общината. При разработването му ще бъдат взети предвид и връзките му с други планове, програми и проекти, определящи развитието на района за планиране с отчитане на териториалните единици на общината. Цели се прилагането на интегриран подход на планиране, което ще позволи да се обвържат прилаганите мерки с целите и приоритетите на плана.

В този раздел на ЕО се прави анализ и се установят връзките на ОУП на община Димово с Националният план за развитие на Република България, Националната стратегия за регионално развитие, Националната стратегия за развитие и управление на водния сектор, Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на РБ, Общински план за развитие и т.н.

Планове, програми и стратегии, имащи отношение към ОУП на община Димово.

А). Национални планове, програми и стратегии. Оперативни програми,

✓ **Програма на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.**

Програмата на правителството за стабилно развитие на България обхваща 21 области, в т.ч и Област Видин с конкретни цели и мерки, които ще допринесат за тяхното развитие: външна политика на България, правосъдие, икономика и растеж, публични финанси, еврофондове, законодателни промени в сферата на обществените поръчки, електронно управление и държавна администрация, образование и наука, социална политика, здравеопазване, енергетика, транспорт и инфраструктура, регионална политика, земеделие, селско стопанство и гори, екология и опазване на околната среда, превенция и контрол на рисковете от бедствия и аварии, култура и духовност, подобряване на публичната среда, отбрана, сигурност и обществен ред и младежта и спорта.

Конкретни цели и мерки са взети предвид при разработването на ОУП на Община Димово.

✓ **Националната програма за развитие: България 2020**

„Националната програма за развитие: България 2020“ е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната

до 2020 г. и е базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението на националните политики. Насочен е предимно към идентифициране на секторите от икономиката с най-значителни слабости, както и на секторите с потенциал за развитие. Документът спомага за оптимизиране на програмирането на развитието на България до 2020г., като осигурява връзката между националните приоритети на Република България с целите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020”.

Този основен програмен документ за България поставя рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в България.

Програмата поставя постигането на три основни цели:

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване;
2. **Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението;**

В ОУП на община Димово са взети предвид в градоустройствените решения за изграждането на В и К системи и съоръжения за реализация на основната цел на програмата повишаване качеството на околна и жизнена среда за населението в района.

3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

За постигането на целите са определени осем приоритета на националната политика за развитие:

В ОУП на община Димово са отразени целите и приоритетите на Националната програма за развитие на „България 2020” като са взети предвид в устройствените решения и предложения за развитие на отделните сектори.

✓ **Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.**

ОУП на община Димово е съобразен с концепцията при прилагане на устройствените решения.

✓ **Национална стратегия за околна среда 2009 - 2018 г. и План за действие**

Основните цели на стратегията са намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата, чиста енергия, осигуряване на достатъчно количество и с добро качество вода, по-здравословна околна среда за по-добро качество на живот, насърчаване на устойчивото потребление и производство, ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие.

Проектите са съобразени и с основните стратегически документи на Европейския съюз и ООН, имащи отношение към устойчивата околна среда.

Необходимите финансови средства за изпълнение на стратегията и плана за действие се осигуряват по линия на бюджета, предприемаческите, структурните и Кохезионния фонд на ЕС, Предприятието за управлението на дейности по опазване на околната среда и др.

НСОСПД предвижда да постигне шест основни стратегически цели:

- Осигуряване на добро качество и достатъчно количество вода за всякакви цели;
- Достигане и поддържане на високо качество на околната среда в населените места;
- Опазване на природното наследство и поддържане на богато биологично разнообразие;
- Интегриране на екологичната политика в политиките за развитие на икономическите сектори и регионите;
- Осигуряване на ефективно управление на околната среда;
- Изпълнение на ангажиментите на България за разрешаване на глобалните екологични проблеми.

Стратегическите цели са взети предвид при изготвянето на ОУП на община Димово

✓ **Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022г.**

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 –2022 г. е основният документ, който определи стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Стратегията определи цели, приоритети и специфични цели, допринасящи за постигането на целите на стратегия „Европа 2020“ при отчитане на насоките на “Териториален дневен ред на ЕС 2020” и на Националната програма за развитие “България 2020”. Тя определя държавната политика за устойчиво, балансирано развитие на шестте района от ниво 2 и дава ориентир за балансираното развитие и на по-малките териториални единици – области и общини. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране.

В ОУП на Община Димово са взети предвид в устройствените решения и предложените мерки , свързани с приоритетите на държавната политика за постигане на устойчиво развитие на общината.

✓ **Национална програма за защита при бедствия 2014 - 2018 г.**

Националната програма за защита при бедствия определя целите, приоритетите и задачите за защитата при бедствия в страната за срок от 5 години. Тя представлява основен документ за политиката в областта на предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия и аварии и очертава насоките за създаването на ефективна, ресурсно и технически осигурена национална система за превенция и реагиране при бедствия.

Стратегическа цел на Националната програма и на държавната политика за защита при бедствия е предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от тях, защита на живота и здравето на населението и опазване на културните ценности.

Основен приоритет на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г. е извършване на анализ и оценка на рисковете от бедствия на територията на Република България и тяхното картографиране.

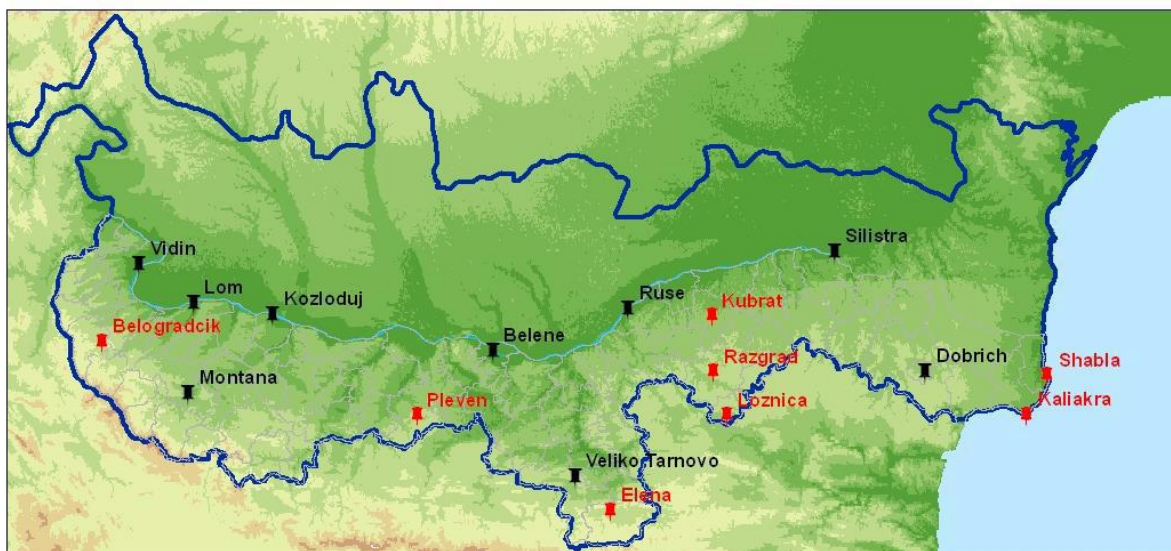
Основни задачи програмата са:

- оценка и картографиране на рисковете от земетресение, ядрена и радиационна авария, геоложки риск;

- приключване на оценката на риска от наводнения и изготвяне на карти на заплахата и карти на риска;
- реализиране на мерки за намаляване на риска от бедствия;
- повишаване устойчивостта на обектите от критичната инфраструктура при бедствия;
- приключване на паспортизацията на сградите;
- подготовка на органите на изпълнителната власт и на силите за реагиране при бедствия;
- доизграждане на сиренната система, като част от Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на населението за опасностите, регистрирани от системите за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления.

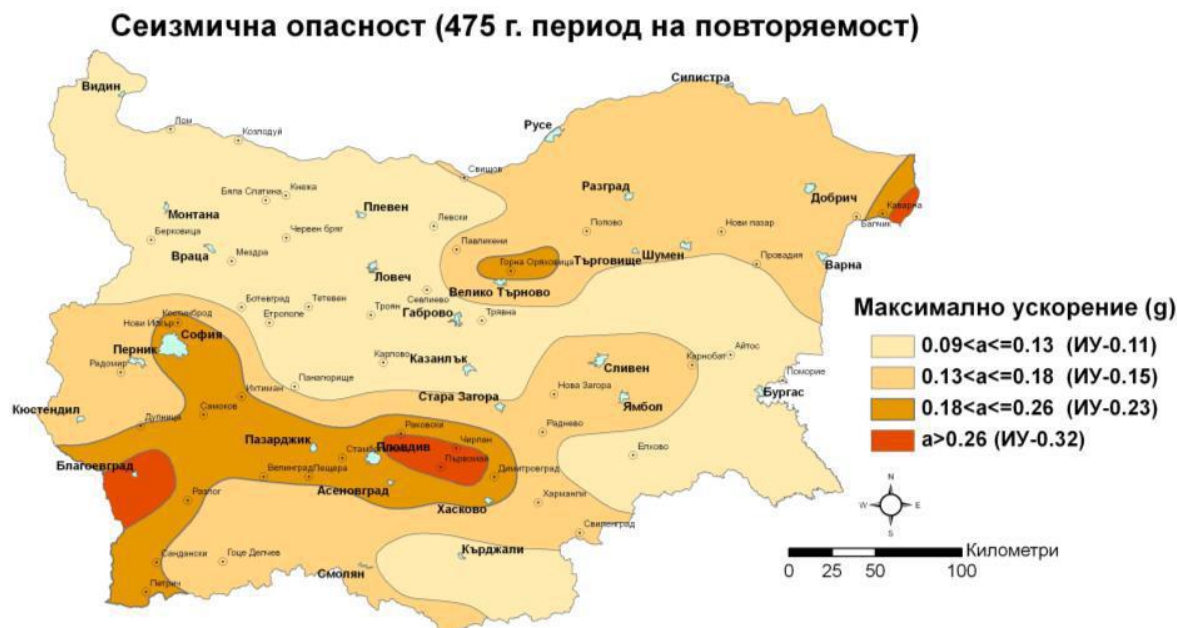
Годишният план за 2015 г. за изпълнение на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г. е приет с Решение № 409 на Министерския съвет от 04.06.2015 г.

На територията на Северна България Дунавската система за ранно оповестяване на земетресения включва 8 сеизмични станции и 8 алармени системи. Конфигурацията и оборудването им са представени на следващата фигура:

Сеизмични станции на територията на Дунавска система за ранно оповестяване.

Предложени са нормативни карти за строителство на територията на България. Картата за период на повторемост 475 години, предложена за нормативна, е представена на следващата фигура.

Сеизмична опасност (475 г. период на повторяемост)

В ОУП на община Димово се вземат предвид мерките за изпълнение на поставените в Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г.

✓ Стратегия за намаляване на риска от бедствия 2014 - 2020 г.

Стратегията има за цел да очертае съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от бедствия и да подпомогне изпълнението на мерките за осъществяването им на национално, областно, общинско и обектово ниво. Стратегията ще спомогне още за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и ще гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от бедствия в дългосрочен план. Стратегията за намаляване на риска от бедствия има обхват на действие от 2014 до 2020 г. и подобно на Националната програма за защита при бедствия, стратегията е пряко свързана с ПУРБ и в частност ПУРН и Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план - обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни.

Карта на заливните зони в България

Райони със значителен потенциален риск от наводнения по основните речни басейни

ОУП на община Димово е съобразен с политиките за постигане на поставените цели свеждане до минимум риска **от бедствия** и както и ще гарантира решаването на проблемите при евентуално възникване на бедствия.

Предложени са следните мерки в ОУП Димово

- Рехабилитация на язовирни стени и съоръжения към тях .
- Почистване на речни корита и сухи дерета и осигуряване на финансирането им;
- Експертиза на състоянието на потенциално опасните язовири и съоръженията към тях;
- Прогнозиране на водните количества, включително прогнозната височина на водния стълб; прогнозни заливни зони по поречието на р. Дунав и язовирите след стената;
- Изграждане и модернизация на система за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на общината и населението;
- Отпечатване и разпространение на листовки с указания за поведение и действие на населението при наводнения.

✓ **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България**

Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България е разработена във връзка с изискванията на чл. 151 от Закона за водите. Стратегията е разработена през 2012 година. Основните етапи на разработването включват:

- Изготвяне на детайлни анализи на ситуацията в сектора - водни ресурси и инфраструктура във водния сектор.
- Разработване на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и организиране на обществено обсъждане.
- План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013-2015 г.), средносрочна (2016-2021 г.) и дългосрочна (2022-2037 г.) перспектива.
- Приемане на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България от Народното събрание - Приета с Решение на Народното събрание

Цели и подцели:

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване:

- 1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.
- 1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води:

- 2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.
- 2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.
- 2.3. Превръщане на Плановите за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс:

- 3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

- 3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат“.

- 3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения

- 4.1. Идентифициране на рисковите зони.

- 4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

В основните решения, свързани с предложените мерки за подобряване работата на В и К системите и съоръженията Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

ОУП на община Димово е напълно съвместим със заложените в НСУРВС цели и приоритети, като чрез предложените мерки в краткосрочен и дългосрочен аспект се осигурява решаване на проблемите на Община Димово, свързани с експлоатацията на В и К системите и съоръженията, както и осигуряване на високо качествена околна среда и жизнена среда за населението в Общината.

✓ **Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.**

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план - обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни от месец септември 2012 г. до настоящия момент. Като се има предвид, че много от капиталовите инвестиции във ВиК имат дълъг полезен живот, оценката на необходимите разходи, и стратегическият финансов план са разработени за срок от 25 г.

Това е гаранция, че мерките предложени в десетгодишната стратегия са всъщност съвместими с един устойчив ВиК отрасъл в дългосрочен план.

В ОУП на община Димово е направен подробен анализ на съществуващото състояние на В и К системите и съоръженията към тях и в предложените мерки в ОУП и ЕО към него са взети предвид заложените в десетгодишната стратегия за постигане на основните ѝ цели и приоритети.

✓ **Програма за прилагане на Директива 91/271/ЕС (DSIP)**

Програмата за пречистване на отпадъчните води от населените места (2003г.) и Национална програма за изграждане и реконструкция на канализационните системи на населените места обосновават изграждането на пречиствателни съоръжения и

канализационна мрежа в населени места над 10 000 екв. жит. и програма за малките населени места до 2000 е.ж. в селските райони с цел опазване на околната среда, развитие на националната икономика и постигане на благополучие на местните хора. Прилагането на програмите е свързано с подобряване на качеството на живот.

Целите и мерките на Програмите са взети предвид при изготвянето на ОУП на община Димово.

Проект на Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Р България за периода 2005-2015, МРРБ – членството на България в ЕС задължава постигането в кратки срокове на напредък в областта на В и К с цел достигане на нивата и стандартите на тези услуги в ЕС. Водоснабдяването и канализацията е важен фактор за привличане на инвестиции за развитието на туризма, индустрията и други области на икономиката в населените места. В Община Димово качеството на водоизточниците е добро. Водните ресурси са достатъчни за обезпечаване нуждите на населението в населените места, но В и К мрежите са амортизирани, с висока аварийност, ниска ефективност и високи загуби – изградени са от етернитови и стоманени тръби. Ниската степен на канализация може да доведе до замърсяване на подземните води и почвите. Нужни са подмяна и разширение на водоснабдителните и канализационни мрежи.

Националната програма за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места над 10 000 ж. (нямат конкретно отношение ОУП Димово) и над 2000 ж., – само с. Арчар е с население 2680 ж.), но в решенията, свързани с ВиК системите в населените места от общината са взети предвид постигане на поставените цели в краткосрочен и дългосрочен аспект за достигане на нивата и стандартите на тези услуги в ЕС.

Основната цел на политиката в сферата на водите е опазването на водните ресурси
Съгласно Директива 91/271/ЕЕС и Рамковата директива за водите (РДВ), мерките са насочени към подобряване качеството на водните ресурси. Това се постига с интегрирани мерки, свързани с управление на водния цикъл в Обособените територии по ВиК, а именно:

- Решаване на проблемите с подаване висококачествена питейна вода за населението, отговарящо на изискванията на екологичното законодателство.

- Рехабилитация, реконструкция, модернизация и разширение на водопроводните системи и съоръженията, свързани с дейността им. Намаляване на загубите във водопроводната мрежа и осигуряване за населението достатъчно количество качествена питейна вода с намалени експлоатационни разходи. (Косвен принос в намаляване на инфилтрацията в канализационната система).

- Рехабилитация, реконструкция и модернизация на съществуващите пречиствателни съоръжения за питейни води, с цел повишаване на капацитета и ефективността им, повишаване степента на пречистване.

- Рехабилитация, реконструкция, модернизация и разширение на канализационните системи и съоръженията, свързани с дейността им. Включване в канализацията на всички отпадъчни води и отвеждането им в ПСОВ за пречистване до определените изисквания. Недопускане на директни включвания на непречистени отпадъчни води във водните тела. (замърсяват водите, влияят негативно върху развитието на екосистемите и респективно развитие на биоразнообразието в определените райони и предизвикват здравен риск).

ОУП на община Димово е съобразен с приоритетите в плана като са предвидени устройствени решения за реализация на инфраструктурни проекти, свързани с реконструкция, разширение и изграждане на съвременни В и К системи и съоръжения в населените места при строг контрол и ефективно управление/

✓ **Стратегическа програма за околна среда ISPA**

Програмата е взета предвид при изготвяне на ОУП на община Димово

✓ **Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата (свързана с опазване на околната среда) на Република България и оперативен план за изпълнение 2006-2015.**

Националната стратегия за интегрирано развитие на техническата инфраструктура в синтезиран вид проектира намеренията, целите и приоритетите на инвестиционната политика на правителството за периода 2006-2015 година.

Основната цел е да се създаде дългосрочна рамка за интегрирано развитие на инфраструктурата.

ОУП на община Димово е съобразен със целите и приоритетите на стратегията при предвиждането на устройствените решения.

✓ **Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.**

Програмата е изготвена от Министерството на околната среда и водите и представлява Програма за прилагане на европейската Директива за градски отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО и е и докладвана пред ЕК на 12 септември 2014 година. Обхванатият период е от началото на 2014 г. до края на 2023 г.

Програмата съдържа:

- За всички агломерации в България с 2000 или повече ЕЖ - причини за несъответствието им с изискванията на директивата; предвидени мерки с цел постигане на съответствие с член 3 (канализационни системи и индивидуални/други подходящи системи); дати или очаквани дати на приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи за канализационна система или на друга подходяща система; прогнозни разходи за инвестицията; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

- За всички ГПСОВ на агломерации с повече от 2000 ЕЖ – установени причини за несъответствие с директивата; необходими мерки за постигане на съответствие; проектен капацитет; вид пречистване; очаквана дата за приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи, за постигане на съответствие; прогнозни инвестиции; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

- Настоящ и очакван общ проектен капацитет по органично натоварване и инвестиционни разходи на национално равнище.

В ОУП на община Димово са предвидени мерки за изграждане на канализационни системи и ПСОВ на населените места гр. Димово и с. Арчар (в краткосрочните мерки на РГП за ВиК Видин е планирано изграждането на канализационна система и ПСОВ на с.Арчар).

✓ **Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България**

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди е разработен със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересованите страни – земеделски асоциации, индустрията и неправителствени организации. Иницирането, координацията и цялостния процес по разработване на плана, е осъществено от експерти от Българска агенция по безопасност на храните.

В плана за действие са разписани целите, към които държавата ще се стреми през следващите години и мерките за постигането им. Посочени са показателите, по които ще се определя напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки. Чрез обобщаване и анализиране на информацията, относно употребата на продукти за

растителна защита и тяхното въздействие върху здравето на хората и околната среда, ще се проследи постигането на устойчива употреба на пестициди в страната през следващите години

Ще се осигури недопускане замърсяването на почви, подземни води, замърсяване на хранителни продукти и създаване на здравен риск за населението в района и за потребителите на селскостопански продукти.

ОУП на Община Димово е съобразен с предвидените цели за устойчива употреба на пестициди в страната през следващите години.

✓ **Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 - 2020 г.**

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 - 2020 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентираните със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени съответно в Национална стратегия за развитие на горския сектор, Стратегически план за развитие на горския сектор, областни планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми.

ОУП на Община Димово е съобразен със стратегическите цели и приоритети в горския сектор при предложение на устройствените решения за да не се въздейства негативно на дългосрочното развитие на горския сектор в района.

✓ **Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в Република България 2012 - 2020г.**

Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е осъществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители - пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.

ОУП на Община Димово е съобразен със стратегическата цел на плана и предвижда мерки за недопускане на здравен риск за населението и екологичен риск за околната среда в района на общината.

✓ **Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници**

Националният план за действие за енергията от ВИ (НПДЕВИ) е разработен въз основа на изискванията на Директива 2009/28/ЕО съгласно образца приет с Решение на Европейската комисия от 30 юни 2009 г. Планът се основава на интегрирания подход по отношение обществен и социален живот, развитието на икономическите сектори, при опазване и съхраняване на околна среда и живота и здравето на хората. Целта е да се осигури устойчив преход към ниско въглеродна икономика, основана на съвременни технологии и широко използване на възобновяеми енергийни източници. В него е засегнат и въпросът за водноелектрическите централи, който е от съществено значение за страната и е засегнат в ПУРБ.

В Община Димово е реализиран и е действащ ВЕЦ Фалковец в землището на Фалковец махала Фалковец - част от село Янъовец, - част от село Янъовец, Община Димово ВЕЦ е разположен на воден обект р. Лом Поречие: Огоста и западно от Огоста с Мощност (KW) по БД: 210

✓ **Стратегическия план за биоразнообразие 2011 – 2020 г.**

Мисията на Стратегическия план е “да се предприемат ефективни и спешни мерки, за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността. В него са възприети 3 основни цели: опазването на биоразнообразието, устойчивото използване на неговите компоненти, както и справедливо и равноправно разделяне на ползите от използването на генетичните ресурси.

В изготвения Доклад за оценка на въздействие на ОУП на община Димово върху предмета и целите на защитените зони, която се представя под формата на доклад (ДОСВ), отделно приложение към ДЕО съгл.чл.34, ал.1 от Наредбата за ОС. Определена е степента на въздействие по установените критерии. Взети са предвид всички препоръки съгл. становището на РИОСВ Монтана относно схемата за провеждане на консултации и Заданието за ЕО на ОУП Димово (писмо № 3419/16.12.2015 г.на РИОСВ Монтана). Предложени са смекчаващи мерки за предотвратяване и намаляване на негативните въздействия върху предмета и целите на опазване на ЗЗ.

✓ **Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г.**

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за одобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

ОУП на община Димово е съобразен с поставените цели в НПУО. Община Димово е изготвила Програма за управление на отпадъците с основна цел опазване на околната среда в района.

✓ **Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020г. /проект/**

Утайките от ПСОВ са отпадък, чието количество в България ще се увеличава поради изграждането на нови канализации и ПСОВ с цел подобряване на качеството на водите в страната. В тази връзка под координацията на МОСВ е разработен Проект на Национален план за управление на утайките до 2020г.,

Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в България. В частност Планът прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води до 2020г., определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020г. този поток отпадъци да бъде 100% оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира.

При реализацията на ПСОВ за населените места и др.обекти в община Димово ще се изготвят и Програми за управление на утайките от биологичното пречистване на отпадъчните води и ще се реализират възможностите за максималното им използване.

✓ **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на Р. България за периода 2009 – 2020 г.**

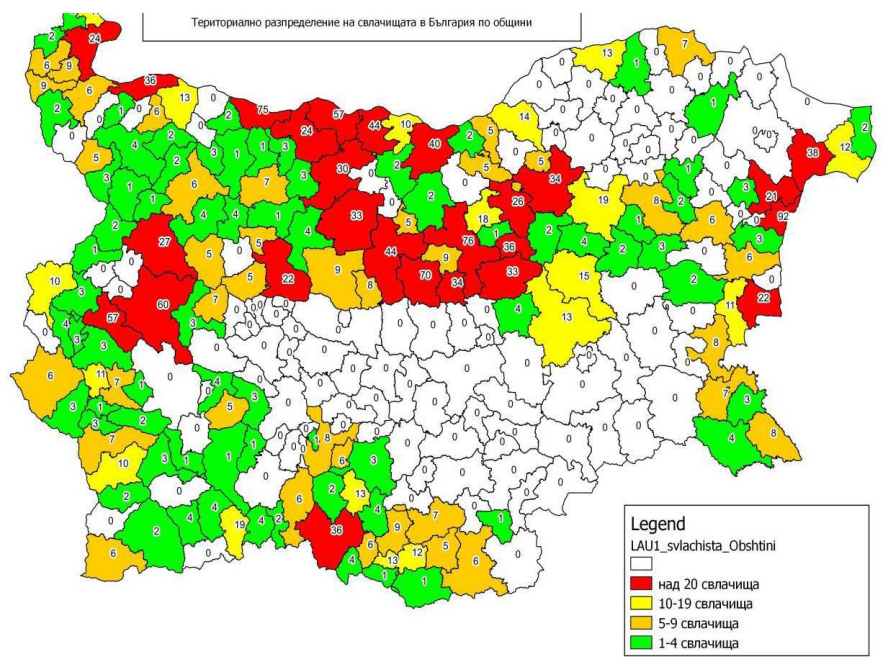
Цели на НПУО 2014-2020 г. и програми за тяхното постигане. ... на целите за рециклиране и оползотворяване на **строителни отпадъци**.

ОУП на община Димово е съобразен с целите на НПУО.

✓ **Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г.**

Програмата е естествено и необходимо продължение на поредица от документи, разработвани през предходни години – законови уредби, нормативни актове, стратегии, програми. Потребността от периодично осъвременяване на оценката на природните разрушителни процеси на територията на страната, довеждащи и до бедствени и катастрофални състояния в редица райони, се мотивира от тяхната висока активност през последните години. Нови свлачища в нови райони или активизирането на потенциални и познати свлачища възникнаха на много места в страната. Тенденцията е броят им да расте. Необходимо е своевременното им отразяване на съществуващата карта на Свлачищата в България в М 1:500 000 и класифицирането им по приоритети за укрепване в табличен вид на списъците.

При загуби, надхвърлящи един милиард лева за година от наводнения, ерозия, свлачища и др., е наложително да има съответна реакция за намаляване на такива тежки последствия. Програмата се мотивира от необходимостта да бъдат предприети мерки и действия, насочени към предотвратяване и намаляване на степента на ерозионно-свлачищната опасност; ограничаване и бързо ликвидиране на последствията от тези процеси; защита и опазване на населението.

Териториално разпределение на свлачищата, (изводка от таблица на Националната програма за защита от бедствия):

В ОУП на община Димово е направен анализ и оценка на места с потенциална възможност от възникване на свлачища и се прецизират мерки за предотвратяване или свеждане до минимум на ерозионно-свлачищната опасност в района на Община Димово.

✓ **Трети национален план за действие по изменение на климата**

Третият план за действие по изменение на климата предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори, като тези мерки са съобразени с политиката на страната в областта на изменението на климата и съответно с потенциала на националната икономика за редукия на емисиите. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.

ОУП на община Димово е съобразен с Третия план за действие по изменение на климата и в ОУП и ЕО към него се предвиждат конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори

✓ **Национален стратегически план за развитие на селските райони и Програмата за развитие на селските райони**

Националната програма за развитие на селските райони за периода 2007-2013 и 2014-2020 години е една от осемте оперативни програми, които са разработени в страната ни, за усвояване на средства от ЕС за периода 2007-2020 г.

Дава се възможност за финансиране на обекти, свързани с изграждане на В и К системи и съоръжения, малки предприятия и др.

Програмата е взета предвид при изготвяне на ОУП на община Димово.

✓ **Национален стратегически план за рибарството и ОП „Рибарство”.**

ОУП на община Димово е съобразен с Национален стратегически план за рибарството и ОП „Рибарство”

✓ **Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България за периода 2014 - 2030 г.**

Основна цел на Стратегията е развитието на България като регионална еко-туристическа дестинация, поради кръстопътното и разположение между Европа и Азия. В Стратегията са обособени условно 12 екотуристически региона.

Реализацията на Националната стратегия за екотуризъм предвижда екотуризмът да се „превърне в синоним на имиджа на България на вътрешния и външния пазар“. В раздел „Мисия на екотуризма в България и очаквани резултати“ е поместено становище за предлаганите туристически продукти, основаващи се на „разнообразието, уникалността и автентичността на природните и културните богатства“, които „трябва да бъдат предназначени за посетители от България и чужбина, които се отнасят отговорно и загрижено към природата и подкрепят опазването на биологичното разнообразие и културното наследство“.

Към настоящия момент екологично отговорният туризъм в България придобива облик не само на икономическа, но и на морална категория. Защото опирайки се на идеите за коеволюцията на природата и обществото и на идеите за устойчиво развитие на биосферата, той е насочен към преодоляване на негативните обществени стереотипи за потребителски тип мислене. В този аспект, екологично отговорният туризъм се явява ключов елемент и за обогатяване на екологичната култура, която от своя страна изгражда

не само моралните устои на личността, но и субстанцията на бъдещата човешката еволюция.

Целите и приоритетите в Стратегията са взети предвид при изготвяне на ОУП на община Димово в която има наличие на условия за развитие на туризма (наличие на културно историческото наследство, защитени зони, защитени територии, населени места, запазили местните обичаи).

✓ **Национална стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия – 2014-2020**

ОУП на община Димово е съобразен с Националната стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия – 2014-2020 .Предвиждат се конкретни мерки за реализация на малки и средни предприятия, предимно за преработка на селскостопанска продукция : определят се терени, предлагат се мерки за получаване на биологично чисти продукти, получавани по безотпадъчни технологии, отговарящи на най-добрите налични практики.

✓ **Национална здравна стратегия за периода 2014-2022 г.**

ОУП на община Димово е съобразен с Национална здравна стратегия за периода 2014-2022 г.

✓ **Инвестиционна Програма за Климата (ИПК) Трети Национален План за действие по изменение на климата (Трети НПДИК),**

Поставените цели,задачи и преоритетите при изпълнението им са взети предвид при разработването на проекта на ОУП на община Димово и ЕО към него.

✓ **Оперативни програми**

В ОУП на община Димово са взети предвид мерките от Оперативните програми: Транспорт; Околна среда; Развитие на човешките ресурси; Развитие на конкурентоспособността на българската икономика; Административен капацитет; Регионално развитие; Техническа помощ.

Съгласуване и обвързаност на ОУП на община Димово с:

- Оперативна програма „Околна среда”- 2014- 2020 г.
- Оперативна програма „Транспорт” - 2014- 2020 г.
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси ” - 2014- 2020 г.
- Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност”- 2014- 2020
- Оперативна програма „Региони в растеж”- 2014- 2020 г.
- Оперативна програма „Добро управление”- 2014- 2020 г.
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”- 2014-2020г.

Б). Регионални планове, програми и стратегии. Регионални стратегически документи

✓ **Регионален план за развитие на Северозападен планов регион/СЗР за периода 2014-2020 г.**

Регионалният план за развитие на Северозападен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране, отчитащ специфичните характеристики и потенциала на района и спомагащ за балансираното развитие на същия.

Разработен е в съответствие с изискванията на националното законодателство за регионално развитие, Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагането на Закона за регионалното развитие. Регионалният план определя средносрочни цели и приоритети за устойчиво и интегрирано регионално и местно развитие в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики. Съобразен е и с Националната програма за развитие: България 2020” и Националната програма за реформи на Република България (2011-2015г.), които определят националните ангажименти за изпълнение на целите на Стратегията на ЕС „Европа 2020” за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж”.

В РПР на СЗР икономическото, социалното и териториалното сближаване са разгледани като взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти на единната интегрирана концепция за регионално развитие. В стратегическата част на плана е разгледана визията за бъдещо развитие на района; определени са стратегическите цели, приоритети и специфични дейности, изброени са примерни допустими дейности за изпълнение на специфичните цели. В рамките на плана е представено индикативното разпределение на ресурсите по стратегически цели и приоритети. РПР на СЗР е ориентиран към изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020” с активното участие на регионите, и в същото време със засилен акцент за териториалното сътрудничество и подход, изискващ резултати и добавена стойност.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво ОПР е търсена връзката между регионалния план и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу” по отношение на основните стратегически цели.

В *Регионалния план за развитие на Северозападен планов регион* се отразяват пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитието, като се отчитат възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии и се създадат предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината, което е отразено в ОУП на Община Димово.

✓ План за управление на Речните Басейни в Дунавски район

Този план се разработва от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район съгласно изискването на чл.155, ал.1, т.2 от Закона за водите и чл.13 на Рамковата директива за водите.

Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз от 23.10.2000г., установява рамката на действията на Общността в областта на водите и въвежда нови перспективи за съвременната визия на политиката за водите за всички страни членки, като осигурява основата за траен диалог и за разработване на стратегия за интегриране в областта на управлението на водите.

Основната цел на **Рамковата Директива за Водите** е предотвратяване на влошаване на статуса на всички води и постигане на добро състояние до 2015 въвеждане година, или най-късно към 2027 г.

Директивата определя рамката за опазване и защита на всички води, като: насърчава устойчивото използване на водите, основаващо се на дългосрочна защита на водните ресурси; обединява управлението на повърхностните и подземните води; насърчава защитата и подобряването на водната среда чрез специални мерки за продължително намаляване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни вещества, както и спирането или постепенното прекратяване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни опасни вещества; гарантира продължително намаляване на замърсяването на подземните води и предотвратява тяхното по-нататъшно замърсяване; допринася за преодоляване ефектите от наводнения и засушавания. Ключова идея в директива за водите е концепцията за интеграция. Интегрираното управление на басейнов принцип е процес, който насърчава координираното развитие и управление на водните ресурси с цел максимално повишаване на произтичащото от тях икономическо и социално благосъстояние по равнопоставен начин, без компромиси и без ущърб на устойчивостта на жизнено важните екосистеми. Интеграцията трябва да се осъществява на няколко нива: на ниво речен басейн между органите, директно участващи в управлението на водите и другите сектори - например между тези, които отговарят за съхранението и снабдяването с вода, управление на наводненията, пречистване на отпадъчните води, земеползването, селско стопанство, горска промишленост, управление на наводненията, промишленост и туризъм; национално ниво - например между законодателството в областта на водните ресурси и законодателството за защита на околната среда; европейско ниво - например между РДВ, Общата селскостопанска политика и Структурните фондове. Основният инструмент за управление на водите на басейново ниво и за реализация на целите на РДВ и на изискванията на Закона за водите е Плана за управление на речните басейни /ПУРБ/.

Функциите на плана са: да служи като основен инструмент и документален механизъм за информацията събрана съгласно директивата, включително: - целите по околната среда за повърхностни и подземни води; - информация за качеството и количеството на водите; - информация за основното влияние на човешката дейност върху статуса на повърхностните и подземните водни тела; да обобщи и анализира наличната информация; да посочи актуалното състояние на водните тела; да разработи нови мониторингови системи за актуализация на данните и контрол; да координира програмите от мерки и други съответстващи програми за да се постигнат екологичните цели; да очертае практическите възможности и подходи за ангажиране на различни нива в разработването на плана и информиране на широката общественост; обществено участие в планирането и включването на икономически подходи; да служи като основен механизъм за докладване на Комисията и на обществото. Основна цел на ПУРБ е оптимизиране управлението на водите чрез интегриран подход на басейново ниво, устойчиво ползване на водните ресурси и постигане добро състояние на всички води .

Дунавският район за басейново управление е част от международния речен басейн на река Дунав.

Действащият към момента План за управление на речните басейни в Дунавски район е разработен в рамките на първия цикъл за управление на речни басейни съгласно РДВ, който продължава до 2015г. Следват още два цикъла, които ще бъдат финализирани съответно към 2021 г. и 2027 г.

Изготвен е проект на План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016 -2021 г., който ще влезе в действие през 2016 г.

В ОУП на Община Димово са взети предвид предвидените мерки за постигане на целите в ПУРБДР. Съгласно становище на БДДР-Плевени изх. №6649/10.12.2015 г. ОУП

на Община Димово е допустим спрямо целите и мерките за постигане на доброто състояние на водите, определено в ПУРБ в Дунавски район 2010-2015 г.

✓ **Регионален генерален план за водоснабдяване и канализация на обособената територия на “В и К” ЕООД, гр. Видин (РГП за ВиК-Видин) - 2038 г.**

С РГП за ВиК-Видин се цели да бъде подпомогната дейността на МРРБ в процеса на разработване и прилагане на новата Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България, като част от вече утвърдената Национална стратегия за развитие и управление на водния сектор в България (2012 г.). РГП е разработен в съответствие с чл. 198в от Закона за водите. Съгласуван е с БДДР. РГП за ВиК-Видин е включен в проекта “Регионални генерални планове за ВиК системите в Западния регион на България” по договор XII РД 02-29-419/08.12.2011, MIDP - MP - QCBS3, Проект XII P099859-Развитие на общинската инфраструктура, Заем XII: 7834-BG от Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). 2011-2014г., изготвен от Консорциум “НРИСАД” ДЗЗД с водещ партньор НИРАСА/С (Дания) и партньори НИРАС България ЕООД, Рамбол А/С (Дания), Кооперация “София Консултинг Груп” (България), ДХИ а. С. (Чехия) и Аквапартньор ЕООД (България), Изпълнител по договор с предмет “Изготвяне на Регионални генерални планове за ВиК системите в Западния регион на България”.

Регионалният генерален план за ВиК се явява първа стъпка за:

- Идентифициране на нуждите и определяне на приоритетните инвестиции за рехабилитация на водоснабдителните мрежи и изграждането на нови канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води;
- Изпълнение на поетите ангажменти за прилагане на директивите на ЕС в областта на околната среда;
- Подобряване на надеждността и качеството на водоснабдяването в населените места;
- Подпомагане на общините за подобряване и развитие на капацитета за планиране на инвестициите;

Регионалният генерален план осигурява последващи действия свързани с:

- Подготовката на предпроектни проучвания за индивидуални инвестиционни проекти; Съответствие с екологичното законодателство и свързаните европейски директиви в рамките на установените крайни срокове;
- Ефективно използване на водните ресурси;
- Съфинансиране от безвъзмездните фондове на ЕС (Кохезионен фонд);
- Необходимия капацитет за подготовката на проекта на областно и местно ниво;
- Планиране на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни инвестиционни програми;
- Основа за водни проекти;

Мерките, заложи в „мастър плановите“ са насочени към разрешаване на инфраструктурните проблеми и са свързани с водоснабдяването, отвеждането и третирането на отпадъчните води. Те са водещи стратегически документи, които определят рамката за развитие на сектора в следващите 25 години.

ОУП на община Димово е съобразен с Инвестиционните програми за развитие на Водния сектор на ВиК Видин в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен аспект и предвидените мерки за снабдяване на населението и промишлеността с достатъчно вода с добри качества и осигуряване на високо качество на околна и жизнена среда за населението в района.

✓ **Областната стратегия за развитие на област Видин за периода 2014-2020 г.**

Областната стратегия за развитие очертава рамката на Общинския план за развитие. ОСР на Област Видин за периода 2014-2020 г. се основава на приемствеността в стратегическото планиране, формулирани са и необходимите нови цели и приоритети в синхрон с националните действия по приложението на стратегията „Европа 2020“.

Към момента има действащи областна стратегия за развитие на област Видин, основополагащ документ на политиката за областно развитие и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано регионално развитие в територията. Областната стратегия за развитие е разработена в съответствие с целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие (НСРР).

В областната стратегия за развитие мерките за намаляване на замърсяването на водните обекти от непречистени отпадъчни води са въведени в приоритетите, свързани с опазването на околната среда или подобряването на живота за местното население.

От особено значение за съвместното прилагане на ПУРБ и областните стратегии е изпълнението на индикаторите за наблюдение, заложили в последните, включващи изграждане на екологична и хидромелиоративна инфраструктура и мониторинг на компонентните на околната среда.

В ОУП на община Димово, съвместим с ОПР, в устройствените решения са взети предвид поставените цели и приоритети за постигане на устойчиво развитие на община Димово и постигане на високо качество на околна среда и жизнена среда за населението в района.

✓ **Областен план за защита при бедствия на област Видин**

Цели на плана:

1. Поддържане на постоянна готовност от органите за управление и силите за реагиране и създаване на условия за организирано нарастване на способността им за изпълнение на задачите по защитата при бедствия.
2. Да представи обща структура на реакцията и реда за координация на дейностите с участващите областни и общински структури.

Основни задачи:

1. Анализиране на възможните бедствия и прогнозиране на последиците от тях.
2. Планиране на мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията.
3. Разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки.
4. Осигуряване на средствата и ресурсите, необходими за изпълнение на дейностите. Провеждане на мероприятия осигуряващи поддържането на постоянна готовност за действия при бедствия.
5. Създаване на условия за своевременно оповестяване, непрекъснато управление, организация и координация в дейността на звената, службите и оперативните структури от Единната спасителна система на областта.
6. Определяне на състава, възможностите и задачите на силите на Единната спасителна система в областта и създаване на организация за всестранното им осигуряване.

В ОУП на община Димово е направен анализ на възможните бедствия и прогнозните последици от тях и са предвидени мерки за свеждане до минимум негативните въздействия. Предложени са мерки за свеждане до минимум създаване на условия за значими негативни въздействия върху околната среда в района на общината и здравен риск за населението в района:

- Анализ и оценка на възможните бедствия и прогнозиране на последиците от тях със цел свеждане до минимум негативните въздействия върху околната среда и населението в района.

- Редовно почистване на коритата и бреговете на водните тела в територията на общината (реки и дерета).
- Недопускане на нерегламентирано струпване на битови отпадъци, строителни отпадъци, земни маси, торови маси по бреговете на водните тела
- Строг контрол за прилагане на ефективно управление на язовирите за недопускане на наводняване на прилежащи земи, унищожаване на селскостопанска продукция, В и К инсталации и съоръжения, ел.съоръжения и комуникации, улици в населените места, жилищни сгради, складови помещения, и др.
- Мерки за изпълнение от Общината за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията.

В). Общински стратегии ,планове и програми

✓ Общински план за развитие на община Димово за периода 2014-2020 г./ОПР

Предходни програми и планове, третиращи екологичните проблеми в община Димово. Необходимите действия за подобряване състоянието на околната среда на територията на община Димово са обект на специализирани проучвания и планиране от 2004 г. до сега. При изготвяне на ОУП на община Димово са взети предвид всички общински, регионални, национални и международни планове и програми като е постигната съотнесимост на ОУП на община Димово с тях.

Общинският план за развитие е разработен в синхрон с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022г., Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025г., с приоритетите, целите и мерките заложи в Националната програма за развитие „България 2020“ и тези, заложи в Регионалния план за развитие на съответния район за планиране 2014-2020 г. и Областната стратегия за развитие /ОСР/ на област Видин, в която попада общината.

Целите и приоритетите на Общинския план за развитие за период 2014-2020 г. са обвързани с тези по оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионни фондове на ЕС, както и с подходящи мерки по програмите, финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони /ЕЗФРСР/.

Общинският план за развитие формулира визия и стратегически цели за развитие на общините. Въпреки различията в заложените приоритети и мерки, обусловени от местната специфика на природните дадености и икономическото развитие, като планът обръща специално внимание на опазването на околната среда и биологичното разнообразие, опазването на водния ресурс и намаляване замърсяването на водните тела в общината чрез изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения, както и премахването на незаконните сметища в близост до населените места и бреговете на реките.

Действията на общината в тази връзка и настоящото състояние и проблеми са разписани по-подробно в плана за управление на околната среда, съвместно с общинския план за развитие.

ОУП на община Димово е съвместим с ОПР и в устройствените решения са взети предвид поставените цели и приоритети за постигане на устойчиво развитие на община Димово и постигане на високо качество на околна среда и жизнена среда за населението в района.

Г). Съгласуваност на ОУП с други Европейски стратегически документи и планове за действие.

✓ Европейска стратегия за устойчиво развитие „Европа 2020“

Основният стратегически документ на ниво Европейски съюз, който задава рамката на развитието му до 2020 е стратегията „Европа 2020“. На базата на него всички държави - членки на ЕС и техните райони работят за очертаване политиките си за развитие, като част от общ механизъм за обединяване на целите им с целите на европейско ниво. Основната задача пред страните членки на ЕС е да се преодолеят съществуващите проблеми, породени от сериозната криза и да се провокира нов икономически растеж, който трябва да бъде по-интелигентен, по-устойчив и по-приобщаващ. Стратегията ясно подчертава значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства, като фактори за постигането на балансирано европейско развитие.

Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж адресира очакваните резултати на развитието до 2020 г. по отношение на заетостта, иновациите, образованието, борбата с глобалните заплахи от климатични промени и енергийна зависимост, бедността.

В рамките на стратегията са маркирани 5 стратегически цели с конкретните количествени индикатори за постигането им:

1. Трудова заетост;
2. НИРД и иновации;
3. Климатични промени и енергия (намаление на емисиите на парникови газове с 20 %);
4. Образование (намаление на процента на преждевременно напусналите училище и увеличаване на завършилите висше образование);
5. Бедност и социално изключване.

В съответствие със Стратегическите насоки за развитие на общината и в областта на Кохезионната политика на Общността, е необходимо да се осигури взаимна допълняемост и съгласуваност между дейностите, които ще са обект на финансиране от Структурните фондове (а именно Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ), Кохезионен фонд (КФ)) от една страна, и ЕЗФРСР и Европейския фонд за рибарство (ЕФР), от друга. За целта на национално ниво са възприети ръководни принципи, които очертават демаркационната линия между помощта за развитие на общините, помощта за развитие на селските райони, мерките за развитие на “Рибарство и аквакултури” и дейностите, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Възможности за реализиране на приоритетни планове и инвестиционни намерения, когато са залегнали в приоритетите за финансиране чрез кандидатстване по съответните Оперативни програми.

II. Аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на програмата

II.1 Текущо състояние на околната среда

II.1.1 Атмосферен въздух и климат

Община Димово се характеризира с нисък потенциал на атмосферно замърсяване – климатичните условия не благоприятстват задържане и натрупване на замърсители в приземния въздушен слой. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Налице е тенденция на преминаване към по-екологично гориво. Част от автопарка е преминал на газово гориво.

II.1.1.1 Климатична характеристика

Част от територията на община Димово попада в Дунавската равнина, която е открита на север и североизток. Това допринася за безпрепятственото нахлуване на студени континентални въздушни маси. Според климатичното райониране на Република България територията на общината спада към европейската континенталната климатична област с подобласти на Дунавската хълмиста равнина и на Предбалкана. В тази част на Предбалкана Стара планина се явява климатична преграда и оказва влияние върху режима на оттока на реките, водещи началото си от нея. Като микрорайон с ясно изразен континентален климат – студена зима и горещо лято, върху който обаче съществено влияние оказва басейна на р.Дунав.

Данните за климатичните характеристики са от станции в гр. Грамада и гр.Белоградчик (или данни за близкия район), като те характерни поотделно и за двете подобласти.

Температурен режим, инверсии. Температурният режим на въздуха се формира под влияние на основните климатообразуващи фактори – слънчева радиация, атмосферна циркулация и подзостилаща повърхност, характеризираща се с формата и изложението на терена, надморската височина и други. Температурните характеристики определят района като относително студен за съответната географска ширина през зимата. Най-студени са месеци е януари и февруари със средна минимална температура -5,9°C (Белоградчик) и -5,4°C (Грамада) на въздуха, като абсолютните минимални стойности са -22,5°C (Белоградчик за февруари) и -23,8°C (Грамада). При изключителни студени зими, които не са рядкост за района температурите достигат до-високи стойности. Най-топло е през месец юли и за въздуха е регистрирана средна максимална температура от +34,6°C (Грамада) и +33,1°C (Белоградчик), като абсолютната максимална температура за района е през месец август с +42,4°C (Грамада) и +40,6°C (Белоградчик). Средна температура на въздуха през месеците юли и август не спада по 21°C средно за последните 5 г. Средната годишна температура на въздуха е +11,2°C.

Средна денонощна температура по месеци и годишно:													
	ГО	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
въздух - Грамада	10,7	-1,9	0,2	3,8	11,0	16,2	19,8	21,8	21,6	17,4	11,4	5,9	0,7
въздух - Белоградчик	10,0	-2,1	-0,3	4,0	10,3	15,1	18,5	20,9	20,8	16,8	10,7	5,3	0,4
почви при дълбочина 10 см - Кнежа	12,6	1,1	2,0	5,2	11,9	17,4	21,2	23,7	24,3	20,2	13,5	7,7	3,1
почви при дълбочина 10 см Враца	12,7	0,0	0,8	4,9	12,7	18,7	22,8	25,0	25,0	20,5	13,2	7,0	1,9

Есенният сезон се характеризира с устойчиво задържане на средната дневна температура над +5°C, което продължава до към средата на месец ноември - начало 20 март и край 20 ноември (Грамада) или 17 ноември (Белоградчик).

Последната пролетна слана е около 7 април (Видин), при по-късни застудявания не се изключват даже и през първата десетдневка на месец май. Първите есенни слани настъпват средно около 19 октомври, а най-ранните около 18 септември. Средната продължителност на свободното от слана време е 194 дни.

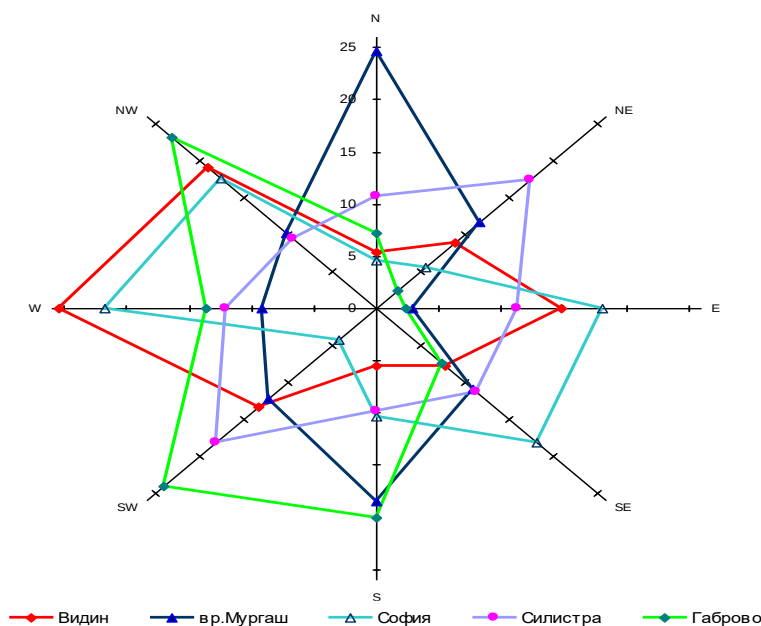
Ветрови режим. Ветровият режим се формира под влиянието на особеностите на атмосферната циркулация над различните форми на релефа. Районът се характеризира като ветровит.

<i>Средна скорост на вятъра м/сек по месеци и годишно:</i>													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	2,3	3,0	2,9	2,7	2,9	2,4	2,2	2,0	1,9	1,7	1,8	2,1	2,4
Белоградчик	1,6	1,7	1,9	1,8	1,7	1,6	1,5	1,8	1,5	1,5	1,5	1,6	1,4
<i>Честота на преобладаващия вятър по посока (%) и тихо (%) по месеци и годишно :</i>													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада- NW	29,7	24,5	25,4	25,3	24,9	35,8	34,4	39,8	41,4	35,8	23,0	22,4	24,0
Грамада- ТИХО	41,1	39,3	35,8	34,6	34,4	34,6	39,9	42,9	46,0	49,1	48,4	43,5	42,6
Белоградчик - NW	41,9	47,1	45,4	48,3	39,3	43,9	40,9	48,7	43,4	39,3	32,2	37,9	36,2
Белоградчик - ТИХО	53,6	58,5	49,4	50,7	49,4	57,6	53,3	46,2	55,7	58,1	54,2	55,3	53,7

Преобладаващата посока на ветровете е от северозапад и запад. Силата на вятъра се колебае в широки граници. През летния период понякога се разразяват силни гръмотевични бури, придрижени с поройни валежи и с градушки. При тихо време честотата на вятъра има средногодишната стойност 41,1-53,6 %.

Честота на силните ветрове по посока (%):													
СТАНЦИЯ	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW					
Грамада	0,0	2,0	4,4	0,0	2,4	14,8	66,0	10,4					
Белоградчик	20,8	4,2	0,0	5,0	2,5	3,3	0,8	63,3					
Брой дни със силен вятър ($V \geq 14$ м/сек):													
МЕСЕЦИ	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	8,6	0,8	1,1	0,9	0,9	0,9	0,5	0,7	0,7	0,9	0,5	0,5	0,2

За справка е дадена сборна годишна Роза на вятъра за станции от Дунавски район (Разработена от ПОВВИК АД).

Влажност на въздуха. Влажността на въздуха се явява една от основните характеристики на режима на атмосферното овлажнение и има голямо значение за много отрасли на народното стопанство, курортологията, туризма и др. Влажността на въздуха зависи от особеностите на атмосферната циркулация, физикогеографските особености на мястото, състоянието на почвата и наличието на източници на изпарение. Влиянието на географската ширина, което при разглеждане от континентален и глобален мащаб играе решаваща роля за големината на влажността, при сравнително малката територия на България е твърде слабо изразено в някои месеци. Средната относителна влажност за района на община Димово е малко под-ниска от тази за страната.

Средна месечна и годишна относителна влажност (%):													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	73	81	80	76	68	68	65	62	61	66	75	84	86
Белоградчик	71	81	77	72	64	64	68	61	59	64	74	83	84
Абсолютна минимална относителна влажност (%):													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	12	24	20	13	12	19	23	21	16	16	19	15	21
Белоградчик	8	22	11	15	10	18	21	15	14	17	18	8	14

Максимумът на относителната влажност е през декември-януари (81-84 %), а минимумът през август 59-61 %. Дни с относителна влажност под 30 % не се наблюдават. Средната годишна относителна влажност е около 71 %.

Мъгли. Като метеорологично явление мъглата е един от елементите, обуславящи климата на дадено място. Мъглата е явление, което пречи на нормалната човешка дейност, понякога силно я затормозява, парализира транспорта и благоприятства за повишаване на концентрациите на различни замърсители във въздуха. Според общоприетото

международно определение мъглата е състояние на въздуха в приземния слой, при което хоризонталната видимост е по-малка от един километър. Намалената видимост може да се предизвика както от продукти на кондензацията (водни капки или ледени кристали), така и от запрашване и задимяване на въздуха от твърди частици (прах, дим от горски пожари, дим в градски условия и др.). В първия случай има обикновена или чиста мъгла, а във втория суха. Когато се говори за мъгла, се разбира първият тип — влажна или ледена. Едно от необходимите условия за образуване на мъгла е приземният въздух да достигне до определено насищане с водна пара и да има условия за по-нататъшна продължителна кондензация. Има следните видове мъгли: влажна мъгла — с относителна влажност, по-голяма от 75 %; мокра мъгла — с относителна влажност, по-голяма от 95%; ледена мъгла — с кондензационни продукти от ледени кристалчета. В община Димово мъглите се образуват предимно през студената част на годината. Максимумът им е през декември – 10 дни, минимума е през месец август – 0,1 дни средно месечно и съвпадат с относителната влажност. Максималният брой на дни с мъгла е през есенно-зимното полугодие с по 6-9 дни, а минимален брой на дните е през пролетно-лятното полугодие – до 1 ден, а максимален брой на дни с мъгла (за периода на изследванията) е между 74 и 107 дни годишно или средно годишно с мъгли е 42,1-52,6 дни, което е по-голям от средното за страната. Най-често мъглите са с продължителност един ден. Много рядко мъглата продължава няколко денонощия. Мъглите започват обикновено в период от 21,0 ч до 7,0 ч. През месец декември е най-големия процент на дни с мъгла.

<i>Брой дни с мъгла по месеци, полугодия и годишно:</i>															
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	IV-IX	X-III
Грамада	42,1	6,9	5,6	4,2	1,3	0,6	0,2	0,2	0,1	0,5	3,9	9,1	9,6	2,8	39,3
Белоградчик	52,6	6,8	6,2	6,8	2,7	2,2	1,3	1,3	0,8	1,1	4,3	9,7	10,4	8,4	44,3
<i>Максимален брой на дни с мъгла:</i>															
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	IV-IX	X-III
Грамада	74	18	17	10	5	3	1	2	1	4	14	19	24	8	71
Белоградчик	107	19	19	21	12	8	5	4	4	7	10	23	24	24	88

Облачност. Облачността е един от главните елементи на климата. Степента на покритостта на небето с облаци се оценява при метеорологичните наблюдения у нас визуално по десетобалната скала. Пълното отсъствие на облаци се означава с 0. Облачност 10 бала показва, че цялото небе е покрито с облаци. Основни статистически характеристики на облачността са средната месечна облачност и повтораемостта на дните (или броя на дните) и на случаите по срокове с различно количество облачност по месеци и годишно.

<i>Средна месечна и годишна обща облачност в бала:</i>													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

Грамада	5,7	7,3	6,9	6,5	5,9	5,7	5,1	3,7	3,3	3,7	5,4	7,4	7,3
Белоградчик	5,4	6,8	6,5	6,3	5,7	5,4	4,9	3,3	3,1	3,6	5,2	7,1	7,2
<i>Месечен и годишен брой на мрачните дни по общо облачност:</i>													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	105	15,4	13,1	11,9	8,5	5,9	3,3	1,9	2,2	2,7	7,9	16,1	16,3
Белоградчик	123	16,3	13,1	13,7	9,7	9,5	7,5	3,6	3,4	4,6	9,6	16,2	16,2

За района на община Димово, съгласно данните от двете станции за облачността е около средната за страната, а по брой мрачни дни е малко над средната. Средногодишната облачност е 5,4 бала, като с максимум през декември и януари – 7,3 и минимум през август – 3,1 бала.

Снежна покривка. Снежната покривка има голямо значение като климатичен фактор. Тя предпазва почвата от измръзване, способствува за нормалното презимуване на зимните култури. Запасът влага в снежната покривка, характерът на натрупването ѝ през зимата и топенето ѝ през пролетта определят в значителна степен пролетния отток, а следователно режима на реките и другите водоеми. Значителна роля, нерядко отрицателна, играе снежната покривка при експлоатацията на пътищата. Данни за плътността на снежната покривка се използват и в строителството при определяне на товарването на различни съоръжения.

Снежната покривка се характеризира със следните показатели: дата на образуване и изчезване на снежната покривка, продължителност на устойчивото ѝ задържане, средна и максимална височина, среден брой на дни със снежна покривка. На задържането и натрупването на снежната покривка влияят много фактори: географско разположение на мястото, теренна форма, изложение.

<i>Средна десетдневна височина на снежната покривка (см):</i>												
	XII			I			II			III		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Арчар	-	-	6	6	8	10	11	9	-	-	-	-
Белоградчик	-	6	5	6	12	12	10	10	9	-	-	-
<i>Брой на дни със снежна покривка по десетдневия:</i>												
	XII			I			II			III		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Арчар	-	3	5	5	5	5	5	5	3	-	-	-
Белоградчик	-	4	5	5	5	6	5	5	3	-	-	-
<i>Месечен брой на дни с височина на снежната покривка:</i>												
	над 10 см				над 20 см				над 50 см			
	XII	I	II	III	XII	I	II	III	XII	I	II	III
Арчар	4	9	8	-	-	6	5	-	-	-	-	-

Белоградчик	6	11	9	4	-	7	6	-	-	-	-	-

За община Димово е висок периода през който няма замръзвания е между 190-213 дни. Това способства за развитието на ранно и късно полско зеленчукопроизводство. Продължителните силни ветрове през зимата отвяват снежната покривка и причиняват измръзвания на есенниците, снегонавявания по пътищата и обледяване на далекопроводите и трайните насаждения.

Валежи. Най-важните характеристики са валежните количества, максимален денонощен валеж и валежни и безвалежни периоди. Данните са за три станции – Грамада, Белоградчик и Арчар.

Средна месечна сума на валежите (мм):													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Грамада	38	36	40	54	69	71	51	39	40	51	58	47	
Белоградчик	42	36	44	72	94	91	55	50	54	56	54	50	
Арчар	40	44	45	50	71	69	53	38	42	45	59	46	
Средна сезонна и годишна сума на валежите (мм):													
	зима			пролет		лято		есен		годишна			
Грамада	121			163		160		149		594			
Белоградчик	128			211		195		164		694			
Арчар	130			166		160		146		602			
Среден месечен и годишен максимален денонощен валеж(мм):													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	39	11	11	15	19	20	24	22	16	18	19	17	12
Белоградчик	49	16	12	18	25	27	26	20	21	21	20	18	15
Максимален денонощен валеж (количество – мм) и година:													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	85,0	40,0	29,5	47,2	85,0	52,8	56,0	76,0	36,6	47,4	56,3	38,2	27,0
година	1942	1949	1984	1944	1942	1974	1942	1970	1951	1960	1931	1960	1952
Белоградчик	110,0	51,0	32,8	75,0	108,9	108,9	110,0	55,0	81,1	78,0	70,0	109,0	48,3
година	1942	1949	1900	1909	1964	1919	1942	1970	1899	1903	1951	1981	1900
Средна продължителност (дни) на максималния безвалежен период:													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	

Грамада	9	9	11	9	7	7	10	11	11	13	11	10	
Белоградчик	10	9	11	11	8	8	12	12	13	13	10	11	
Средна месечна и годишна продължителност на валежи в часове:													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Грамада	609	73	75	78	54	49	26	16	16	28	49	78	65

Разпределението на валежите през годината е равномерно, като в ниската част на областта са около 550-600 мм/м², а в по-високите райони достигат до 750 мм/м². Валежи от дъжд, са под средните за страната – 650 мм. В района има много ясно изразена сезонност на валежите през периода април - юни. Наред с познаването режима на валежите в България, характеризирани: чрез количеството и тяхното разпределение по сезони, месеци или по-малки интервали от време, при решаването на редица теоретични и приложни задачи, свързани с хидротехническото строителство и други дейности (напояване, отводняване, дренаж, канализация и др.), е необходимо да се познават характерните особености на валежите в зависимост от времетраенето им. По количество валежите се степенуват като слаби, силни, много силни или проливни, а по продължителност са краткотрайни и продължителни. Особен интерес за практиката представляват интензивните (силните) непродължителни дъждове (краткотрайни), наречени още проливни или поройни. Те се отличават от изобилните дъждове, при които падат големи денонощни количества валеж, и от продължителните валежи, които обхващат по-голяма част от денонощието или повече от едно денонощие. Основните параметри, които характеризират интензивните дъждове, са валежно количество, продължителност на валежа (времетраене) и интензитет на дъжда, който се определя от количеството валеж за единица време.

<i>Валежно количество (мм и %) на дъждовете с различно времетраене (април-октомври):</i>										
Грамада	Времетраене в минути									
	5	10	15	20	25	30	45	50	60	>60
мм	2,7	5,0	7,0	9,2	11,1	12,2	15,0	18,0	19,4	33,0
%	8,3	15,3	21,2	28,0	33,7	37,1	45,6	54,5	58,9	100
<i>Интензитет (mm/min и l/s.ha) на дъждовете с различно времетраене (април-октомври):</i>										
Грамада	Времетраене в минути									
	5	10	15	20	25	30	45	50	60	>60
mm/min	0,547	0,505	0,467	0,462	0,444	0,408	0,376	0,359	0,323	0,366
l/s.ha	91,0	84,2	77,9	77,1	74,0	68,0	62,6	59,9	53,9	61,0

Слънчево греене, слънчева радиация. Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия почти за всички природни процеси, развиващи се върху земната повърхност в атмосферата и хидросферата. Това определя необходимостта от информация за много отрасли на

икономиката, като строителството, селското стопанство, здравеопазването, промишлеността и др. Слънчевата радиация е от съществено значение и за хелиоенергетиката, придобиваща голяма актуалност през последните години. Използването на слънчевата радиация придобива все по-важно значение за стопанската дейност на човека. Слънчевата радиация представлява лъчистата енергия от Слънцето, преминаваща през атмосферата и падаща върху земната повърхност. Лъчистата енергия, идваща непосредствено от слънчевия диск и от около слънчевата зона с радиус 5° и падаща върху земната повърхност под формата на успореден сноп лъчи, се нарича пряка слънчева радиация. Онази част от слънчевата радиация, която пада върху земната повърхност от всички точки на небесния свод (без слънчевия диск и около слънчевата зона с радиус 5°) след разсейването от молекулите на атмосферните газове, водните капки или ледените кристали на облаците и твърдите частици, издигнати в атмосферата, се нарича разсеяна слънчева радиация. Общият приход на пряка и разсеяна слънчева радиация върху хоризонтална по върхност се нарича сумарна слънчева радиация. Слънчевото греене средно годишно за района е относително високо между 2005-2178 часа, т.е между 44-49 % от светлата част на денонощието за годината. В долната таблица е показано месечното разпределение на часовете слънчево греене, като са взети данни за най- близките станции – Лом и Кнежа.

<i>Продължителност на слънчевото греене в часове по месеци и годишно :</i>													
	ГОД.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Лом	2005	64	76	115	177	224	258	308	293	223	147	68	52
Кнежа	2178	70	91	132	194	204	282	320	308	234	166	82	59
<i>Относителна продължителност на слънчевото греене в проценти по месеци и годишно :</i>													
Лом	44	22	26	31	44	50	56	66	68	59	43	23	18
Кнежа	49	24	31	36	48	53	61	69	72	62	48	28	21
<i>Брой дни без слънчево греене по месеци и годишно :</i>													
Лом	106	18	13	12	7	5	2	1	1	3	8	16	20
Кнежа	78	15	9	9	4	2	1	1	1	2	6	12	16

Конкретните данни за слънчевата радиация са от ст. Лом и ст. Кнежа и показват максимум през юни и минимум през декември.

II.1.1.2 Атмосферен въздух.

Поради липса на големи източници на атмосферно замърсяване, на територията на общината не е установено системно наблюдение на качеството на атмосферния въздух. В Община Димово няма пунктове на Националната мрежа за контрол на качеството на въздуха. Държавната политика по опазване на околната среда във Видинска и Монтанска области се провежда от РИОСВ - Монтана. От началото на 2009 г. инспекцията поддържа

във Видин една автоматична измервателна станция, измерваща фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и общ суспендиран прах, както и един стационарен пункт в Монтана. Резултатите от целогодишния контрол от инспекцията показват ниски стойности на наблюдаваните замърсители: прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид, въглероден оксид, оловни аерозоли и др.

Анализът на данните от бюлетините на Изпълнителната агенция за околна среда /ИАОС/ към МОСВ са публикувани резултати от екологичния мониторинг, които сравнени с пределно-допустимите средноденонощни концентрации показват, че концентрациите на контролираните замърсители са в обичайните им стойности за сезона. Тези резултати могат да бъдат използвани като ориентир за качеството на въздуха в община Димово, която отстои на около 30 км в посока север-североизток от гр. Видин и на около 100 км от гр. Монтана. Като цяло информацията за качеството на атмосферния въздух в общината е непълна. Може да се очакват относително по-високи стойности за прах, резултат не толкова от производствени дейности, колкото от нивото на благоустроеност на съответното населено място, видът на използваните горива за отопление. Възможни са епизодични превишавания на ПДК с денонощен или сезонен характер, въздушен пренос на замърсители от съседни общини и региони или трансграничен пренос.

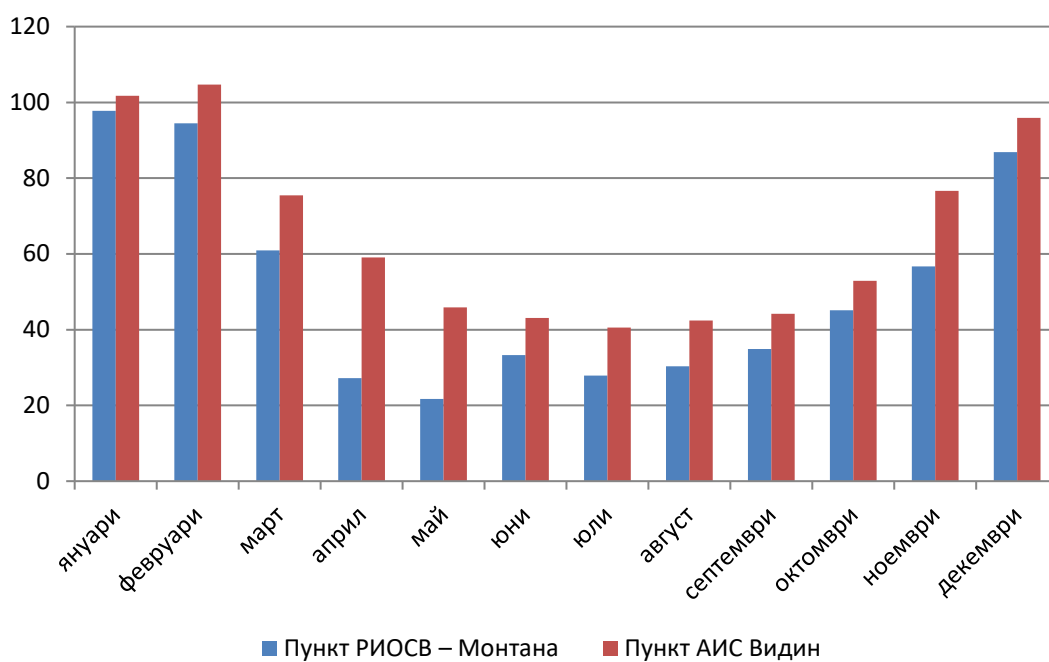
На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана са разположени два стационарни пункта за имисионен контрол, включени в Националната система за екологичен мониторинг, съответно в община Монтана: пункт „РИОСВ – Монтана” с ръчно пробонабиране и в община Видин: автоматична измервателна станция (АИС) – Видин. Във всеки от двата пункта се извършва мониторинг на ФПЧ₁₀.

Пункт „РИОСВ – Монтана” е разположен в центъра на гр. Монтана, попадащ в областта на Западна Дунавска равнина и Предбалканската област. Територията се характеризира с равнинно-хълмист релеф. Разположен е на 160 м над морското равнище. На юг са разположени предпланините на Стара планина, на север Дунавската равнина. На запад от града се намира Веренишкото бърдо (652 м), а на изток „Пъстрина” (564 м). Непосредствено на юг от града е изграден яз. Огоста, влияещ върху микроклиматичната характеристика на града.

Автоматична измервателна станция (АИС) „Видин” е въведена в редовна експлоатация от началото на 2009 г. До края на 2008 г., е функционирал един стационарен пункт за имисионен контрол с ръчно пробонабиране – пункт “Училище Любен Каравелов”.

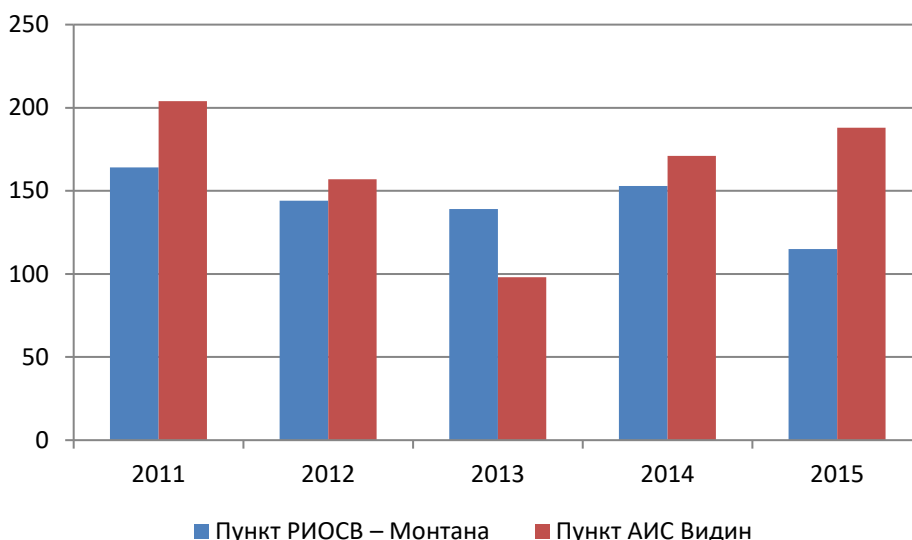
В АИС „Видин” се контролират следните показатели – ФПЧ₁₀ и серен диоксид, както и стандартният набор от метеорологични параметри (СНМП): скорост и посока на вятъра, температура и влажност на въздуха, атмосферно налягане и слънчева радиация/греене. Пробонабирането за ФПЧ₁₀ е 24 часа.

Фигура 1. Средномесечни концентрации на ФПЧ₁₀ в пунктове “РИОСВ – Монтана” и АИС Видин през 2015 г., µg/m³

*Източник: РИОСВ-Монтана

Фигура 2. Разпределение на превишенията на среднодневната норма за ФПЧ_{10} в пунктове “РИОСВ – Монтана” и АИС Видин в периода 2011-2015 г., $\mu\text{g}/\text{m}^3$

*Източник: ИАОС

Високите нива и наднормените стойности на ФПЧ₁₀, регистрирани в пунктове „РИОСВ – Монтана” и АИС „Видин” се дължат на масовото използване на твърди горива в битовия сектор, автомобилния транспорт и неорганизираните емисии от него, както и на сухо и ветровито време в началото на разглеждания период.

За района е характерна ниската самопречиствателна способност на атмосферата, което води до задържане на високи нива на замърсителите за продължителен период от време.

Анализът на резултатите показва, че битовото отопление е определящ фактор за замърсяването на атмосферния въздух.

През летния сезон се наблюдава намаляване на наднормените стойности за ФПЧ₁₀, поради преустановяване използването на твърди горива за отопление в битовия сектор.

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на община Димово са транспортните средства и отоплителните инсталации. Допълнително негативно влияние оказва лошата улична и пътна настилка. Основен източник на неприятни миризми се явяват торищата около личните стопанства, а в някои случаи и битово-фекалните води при липса на канализация и не изградени или неподдържани септични ями. С ограничено въздействие са кариерите.

Емисии от транспорта

Транспортът има значителен дял в замърсяването на въздуха с прах, ФПЧ₁₀, оловни аерозоли, въглеродни оксиди и въглероден диоксид, като е източник на емисии от подвижни източници. Основен източник на емисии от подвижни източници са отработените газове от моторни превозни средства. Най-висока интензивност на движение на МПС има в гр. Димово и с. Арчар. На територията на общината няма организиран градски обществен транспорт. Пътищата в общината са III-ти клас със сравнително ниска интензивност на движение на МПС.

Основният поток от превозни средства на територията на община Димово преминава по главните улици, които са формирани като линейни източници на емисии. Средният пробег по малките улици е незначителен за леки автомобили и мотоциклети. Тежкотоварните и лекотоварните МПС се движат само по основните пътни артерии. Ето защо, поради малкия пробег на МПС по вътрешно квартални улици, не се формират съществени емисии на ФПЧ₁₀.

На територията на общината са частично развити почти всички видове транспорт.

Освен движението на лични и служебни автомобили в гр. Димово има и движение на таксиметрови леки коли. На този етап ползването на таксиметров транспорт в града е концентрирано на стоянки намиращи се в централната градска част, като само в единични случаи е обозначено мястото за изчакване на таксиметрови автомобили с знак „такси” – Е20. Наличието и големината на таксиметровия парк се обуславя от търсенето на такъв превоз, което е различно за отделни години като се забелязва спад на пътуващите с таксиметров превоз в рамките на гр. Димово.

Движението с мотоциклети е незначително поради малкия брой на мотоциклети в общинския център, а също така в населените места на община Димово. Подвижността на населението е главно с автомобилен превоз – обществен и личен.

Съществуват междуселищни автобусни линии, които преминават през населените места на община Димово.

В града функционират две газостанции и една значителна част от автомобилите използват като гориво газ, което предполага и снижаване на изгорелите газови емисии.

Емисии от битови източници

Близо 98% от жилищата се отопляват с твърди горива. Други 1,8% са на електричество. Останалите около 0,4% са на газ и локални парни инсталации. Прекомерното използване на твърди горива за отопление на жилищата е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия.

Горенето за битово отопление е източник на организирани емисии от неподвижни източници. Главен източник на организирани емисии от горивни процеси са отоплителните инсталации на територията на общината. Макар, че имат сезонен характер, техният дял в замърсяването е най-значителен. Най-сериозни източници представляват отоплителните инсталации на по-големите обществени и частни обекти. Това са инсталациите, обслужващи административните сгради и училищата. Перманентен източник на вредни емисии в атмосферата, със сезонен характер, остават отоплителните инсталации на частните обекти.

Неорганизираните емисии от депа и кариери

Общинското депо за отпадъци обслужва 2 897 жители - населението на гр. Димово и 11 села. На депото се депонират битови и строителни отпадъци с неопасен произход. Площадката на съществуващото депо за битови отпадъци е разположена в местността „Дандера”, в землището на гр. Димово. Депото за отпадъци се експлоатира от 2004 г. и не отговаря на изискванията на нормативната база. Емисиите от депото се определят от количествата депониран отпадък.

Кариерите за открит добив на скална маса, при нормална експлоатация, са неподвижни източници на неорганизирано запрашаване. Характерно за работата на обектите е неравномерното, сезонно натоварване на производствените мощности, което рефлектира и в непостоянност на праховите емисии в районите. Неорганизирано замърсяване с прах в населените места. Няма информация за дяловото участие на този тип замърсяване през годината, но независимо от това може да се предположи голяма тежест на този тип замърсяване през летния сезон и сухите дни.

Емисии от промишлеността

Поради липсата на тежка и интензивно работеща промишленост, емисиите от промишлеността не са от съществено значение за качеството на атмосферния въздух на

територията на общината. Основните промишлени предприятия са от сектор леко машиностроене, металообработване, дърводобив и преработване лека промишленост.

Общинската икономика е концентрирана главно в град Димово и двете по-големи населени места от общината с. Гара Орешец и с. Арчар. Фирмите от промишления сектор са:

- РМП "ДИМА" АД гр. Димово - производството на едностъпални и многостъпални помпи за студена и топла вода и метални изделия;
- ПК "СЪЕДИНЕНИЕ" гр. Димово - шивашкият цех работи на ишлеми;
- ЕТ "МС И КОМПАНИЯ" с. Арчар - Втората по големина мелница в областта;
- "СЛАВИНСКИ - ЕКО ДИЗЕЛ" гр. Димово - на екодизел и рафинирано олио;
- Цех за шоково замразяване на плодове - Гара Орешец;
- Предприятие за производство и преработка на етерично-маслени култури - Гара Орешец.

II.1.1.3 Химикали

Съгласно становище на РИОСВ – Монтана с изх. № 3419 от 16.12.2015 г., на територията на община Димово няма предприятия и/или съоръжения попадащи в обхвата на Раздел I към глава седма от ЗООС.

II.1.2 Води

Наличните водни ресурси са формирани от повърхностни и подземни води. Река Дунав е естествената ни граница с Република Румъния.

III.2.1 Повърхностни води

Основните елементи на контрола и управлението на повърхностните води се градят на база определяне състоянието им, чрез провеждане на мониторинг и определяне на „натиска“ (замърсяване или изтощаване) върху водите.

Негативен „натиск“ върху водната екосистема оказват точковите и дифузни замърсители:

- Непречистени или частично пречистени отпадъчни води от населените места и промишлени обекти, директно зауствани във водните тела или в попивни ями.
- Неконтролируемо натрупване на отпадъци в нерегламентирани депа или в коритата на дерета и реки и др.
- Неконтролирано управление на торови маси и др. биомаси маси, както и нерегламентирано торене на земеделски площи и др.

Направен е подробен анализ и оценка на съществуващия „натиск“ върху водната екосистема, проблеми и недостатъци на ВиК системите и съоръженията, което е база за извършване на прогноза на въздействията върху отделните компоненти и фактори на околната среда във връзка с приетите устройствени решения в ОУП на община Димово и предложението на мерки за свеждане до минимум на негативния натиск върху околната среда и предотвратяване на здравен риск за населението в общината.

Мониторингът на повърхностните и подземните води осигурява информация за протичащите във водните тела процеси, промени и явления, необходима за оптималното управление на водните басейни. Предмет на мониторинг на водите са валежите, повърхностните води (реки, езера и язовири) и подземните води.

Негативното въздействие върху качеството на водите е резултат от антропогенното въздействие, което се изразява в изменение на режима на водния им отток, заустване на отпадъчни води от точкови и дифузионни източници и др.

Допълнително негативно влияние върху екологичното състояние на водите оказват някои косвени фактори като: замърсяването на атмосферата и свързаните с това валежи и седименти във водосборните области, повишаване на температурата, както и влиянието ѝ върху протичащите в тях химични, биохимични и сорбционни процеси и други.

II.1.2.1.1 Състояние на повърхностните води

В раздела е представена обща информация за екологичното и химично състояние на повърхностните води (анализ и характеристика на водното тяло: тип, пунктове за мониторинг, оценка на екологичния статус и др.) на територията на община Димово. Направена е инвентаризация, анализ и оценка на резултати от редица проучвания за състоянието на повърхностните води в района и антропогенния натиск върху тях, наличието на източници на замърсяване, точковите източници на замърсяване и др.

Повърхностни води Обща информация. Оценка на текущото състояние.

Северната граница на Община Димово е Река Дунав естествената ни граница с Румъния (15 km е границата с територията на землището на Община Димово).

През територията на общината преминават по-малки реки с изразено пролетно пълноводие и стабилно есенно-зимно маловодие: Арчар, Скомля и Белщица. Територията на общината се отводнява от притоците на река Дунав – река Арчар 0,80 m³/s, река Скомля 0,51 m³/s, река Белщица и река Лом 4 m³/s. Максимумът на речният отток е през пролетта, а минимумът е в края на лятото и началото на есента - август - септември. Речният отток има колебания. Чести са случаите на заливане от водите на река Дунав на териториите около реката.

Наличните водни ресурси са формирани от повърхностни и подземни води.

Територията на Община Димово е разположена в **Дунавският район за басейново управление на водите** на територията на Р България, разположен изцяло в Екорегия 12.

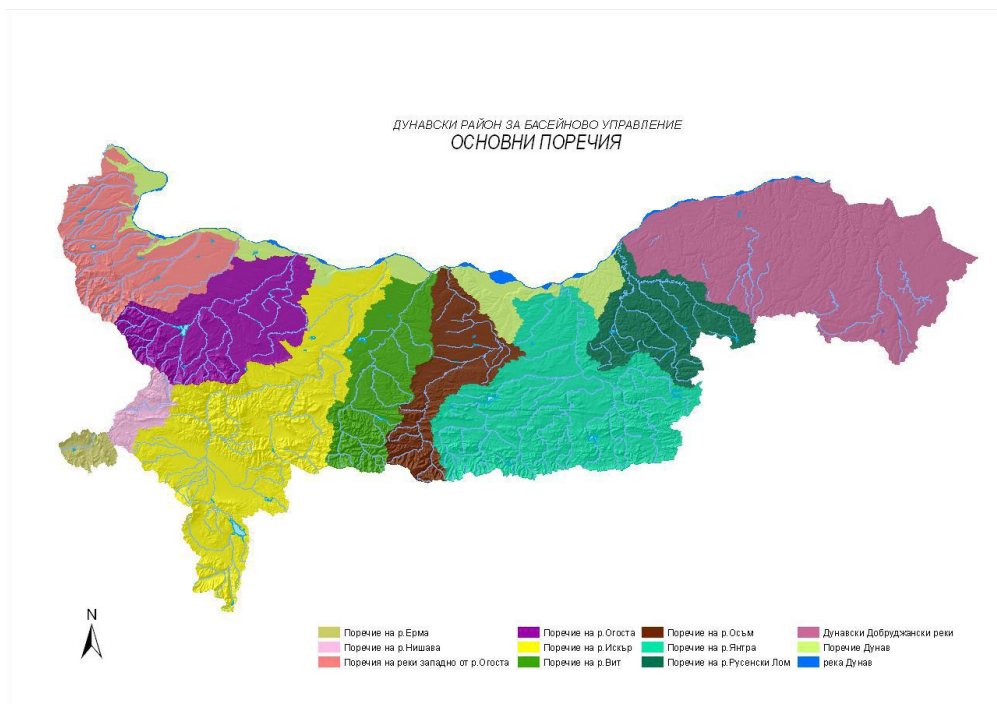
Местоположение на Дунавски район на Басейново управление

Реките преминаващи през територията на Община Димово са в двете поречия:

- Поречие Дунав - река Дунав-северна граница на Община Димово.
- Поречие реки Западно от Огоста: р.Арчар (р.Белщица/Белска)- десен приток на р.Арчар), р. Видбол, р.Скомля и р. Лом.

Съгласно ПУРБ 2016-2021 (проект) Дунавският район за басейново управление е с площ 47230 км² или 42,5% от територията на България. Площта на отделните поречия е както следва:

Поречия с Обща площ км² – Ерма и Нишава 1159км²; Огоста и реки Западно от Огоста 8193 км² в т.ч.Реки Западно от Огоста 3910,6 км²), Искър 8607 км², Вит 3228 км²; Осъм 2838 км², Янтра 7862 км², Русенски Лом 2985км², Дунавски Добруджански реки 8027 км², Дунав 4 331 км², Общо 47 230 км²

Водосборна площ на основните поречия в Дунавски район за басейново управление Водни тела категория “река” на територията на Община Димово

N	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Код на типа	Име на реката	L km	Водосб. Площ Fkm ²	Географско описание на водното тяло	История на водното тяло спрямо ПУРБ 2010-2015 г.
Поречие Дунав								
224	BG1DU000R001	Дунав DURWB001	R6	Река Дунав	681,816318	4211,65376	Р.Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	Част от BG1DU000R001
Поречие реки Западно от Огоста								
10	BG1WO400R009	Арчар WORWB1009	R8	Река Арчар	57,387	365,750	Р.Арчар от извор до устие, вкл.притоци: Салашка и Градска река	BG1WO400R009 BG1WO400R010
11	BG1WO500R011	Скомля WORWB011	R8	Река Скомля	38,343	161,304	р.Скомля от извор до устие	BG1WO500R011

N	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Код на типа	Име на реката	L km	Водосб. Площ Fkm ²	Географско описание на водното тяло	История на водното тяло спрямо ПУРБ 2010-2015 г.
12	BG1WO300R1008	Видбол WORWB1008	R8	Река Видбол	51,432	307,594	р.Видбол от зоната за защита BG1DSWW001 РВ"Бяла вода" при Раковица до устие, вкл.приток Грамада	BG1WO300R008
13	BG1WO300R01108	Видбол WORWB1108	R8	Река Видбол	6,371	18,794	РВ"Бяла вода" на р. Видбол	Част от BG1WO300R008
14	BG1WO600R015	Лом WORWB015	R8	Река Лом	24,189	154,314	Р.Лом от вливане на р.Нечинска бара до устие	BG1WO600R015

*Данни ПУРБДР 2016-2022 – проект

➤ **Поречие Дунав - Р. Дунав -**

Територията на Община Димово, попада във водосбора на река Дунав в Поречие Дунав.

Хидроложка карта на реките от поречието на р. Дунав

Река Дунав е Силномодифицирано повърхностно водно тяло, категория река, в поречие Дунав със следните характеристики: име Дунав RWB0I тип R6¹ код **BG1DU000R001**, географско описание: р. Дунав от границата при с. Ново село до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по дължина река в Европа след Волга.

Река Дунав води началото си от планината Шварцвалд и дължината ѝ е 2859 km. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 m³/s. Тя минава през 10 държави и заема площ общо 817 000 km². При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р. Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 km, от които 420 km по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р. Дунав, идващо от горните части.

Българският дунавски бряг е с дължина 471,45 km. (от р. Тимок до границата в гр. Силистра), като на територията на Община Димово е само 15 km. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. Българският дунавски бряг е с дължина

¹ Наредба № Н-4/2012г. ДВ бр. 22 от 05.03.2013г. за характеризирание на повърхностните води

650,650 km. (от р.Тимок до границата в гр. Силистра). На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги. Реката преминава през регион с голям брой населени места /население над 80 млн./ и е естествено местообитание за редица застрашени видове растения и животни. Необходимо е да се провежда строг контрол и ефективно управление за предотвратяване и бързо отстраняване на аварийни ситуации на изпускане във водите на вредни вещества над определените изисквания, съгласно действащото екологично законодателство, като се предотврати здравния риск за населението в района.

Реката е международен транспортен воден коридор. Във връзка с преценената от държавите около реката заплаха за екологичното състояние на нейните води вследствие на засиленото антропогенно въздействие от човешките дейности по бреговете и транспортния трафик, както и с грижа за опазването на много защитени зони и местообитания, които се влияят от водите ѝ, през 1992 г. е взето решение и се създаде Международна Комисията за Опазване на Река Дунав /МКОРД/. Р. България е ратифицирала Конвенцията за защита на река Дунав.

Общият отток на река Дунав, измерен при Тулча, е $6\,500\text{ m}^3/\text{s}$, което съответства на специфичен отток от $8,1\text{ l}\cdot\text{s}^{-1}\cdot\text{km}^{-2}$ - резултат от валежите в целия водосборен басейн, вариращи от 2000-3000 mm в алпийските области до 600 mm в Моравия при средна стойност около 800 mm. Отделните притоци на Дунав имат различен хидроложки режим - дъждовен океански в западна Бавария, планински снежно-дъждовен в Австрия, равнинен дъждовно-снежен в Унгария, равнинен снежен в Румъния.

Сложният дъждовно-снежен режим на Дунав отразява тези разнородни влияния. До Улм реката следва океанското влияние с максимално пълноводие през зимата. След това алпийските притоци, като Лех, Изар, Ин, Енс, превръщат самия Дунав в 80% алпийска река- чувствителна към зимното задържане на водите и пълноводна при топенето на снеговете. Така при Линц минималният отток е през декември, а максималният – през май или юни при средна стойност $1710\text{ m}^3/\text{s}$. Влиянието на топящите се снегове остава чувствително до Виена (среден отток $2237\text{ m}^3/\text{s}$), като максимумът през юни е допълнително подсилен от летните валежи, характерни за Централна Европа. Тези дъждове могат да предизвикат катастрофални наводнения, при които Дунав надхвърля петкратно своя обичаен отток, достигайки $8000\text{ m}^3/\text{s}$ през юни 1965 и 1970 година и $9000\text{ m}^3/\text{s}$ през юли 1899 година.

При Будапеща топенето на снеговете в равнината задържа максималното пълноводие през май-юни. Вливането на водите на Тиса и Сава измества най-високите води по-рано, през април-май, а най-ниските – през юни-септември, например в Гюргево, където оттокът достига $5900\text{ m}^3/\text{s}$. Под Железни врата Дунав става чувствителен към климатичен режим, доближаващ се до този настепите, който води до много ниски летни оттоци.^[5]

Суровите зими на континенталния климат водят до частично замръзване на Дунав през почти всяка година, като през една или две години отделни участъци от течението, главно в проломите, замръзват напълно. Ледоходът в периода на размразяване може да заприщи на места реката, което предизвиква наводнения.. Тези наводнения предизвикват най-големи щети в Унгария, където крайречните низини често са заливани от водите на реката, поради което са изградени множество защитни диги и корекции на течението.

Изследванията за оттока на р. Дунав се провеждат в няколко наблюдателни пункта от АППД. Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав” (ИАППД) е български държавен орган със седалище в град Русе. В състава е на Министерството на транспорта. Тя е единствената специализирана организация в България, която осъществява целия комплекс от работи по поддържане на плавателния път, акваторията

на пристанищата и зимовниците за осигуряване безопасността на корабоплаването вбългарския участък от река Дунав.

През последните близо 30 години нивата на река Дунав в българския участък, особено в горната му част отразяват режимните особености на експлоатацията на съществуващите по-нагоре хидровъзли „Железни врата”, както и русловите трансформации на оттока до българския участък, в т.ч. и до участъка при гр. Видин.

Най-общо хидроложкия режим на река Дунав може да се охарактеризира по следния начин:

- Реката има **смесено снежно-дъждовно подхранване**, по-силно изразено в горното и средно течение и по-слабо изразено в долното. Така за Долен Дунав пролетното пълноводие се наблюдава в периода март-май („черешови води“), по-рядко юни, след което бързо настъпва лятното маловодие, най-силно изразено през периода август - октомври, по-рядко ноември.
- **Високите води са характерни за пролетното пълноводие** (април-май), а в отделни години при особено студени зими и замръзване на реката, в условията на подприщване, са регистрирани и катастрофално високи води. Години с високи пролетни води са били 1944, 1965, 1970, 1979, 1980, 1981 г., а със зимни максимуми – 1942, 1954, 1974 г.
- **През месеците юли до ноември**, независимо от общия ход на спадане на водните стоежи в резултат на паднали валежи, **се редуват отделни приливни вълни**, различни по интензивност и размери.
- **Есенното маловодие се наблюдава нормално в периода октомври-ноември**, като най-ясно изразеният минимум е през октомври. Ниски водни стоежи се регистрират и през зимните месеци (януари-февруари) по време на значителни застудявания.

Месечното разпределение на средните водни стоежи показва, че най-високите средномесечни водни нива обикновено се наблюдават в пролетните месеци, между април юни

В региона има изградени и малки язовири стопанисвани от съответните общини, както и язовири стопанисвани от „Напоителни системи” ЕАД.

➤ Поречие реки Западно от Огоста:

В Територията на Община Димово са разположени изцяло или частично водосборите на р. Арчар (р. Белщица/Белска - десен приток на р. Арчар), р. Скомля, р. Видбол и р. Лом.

Поречия на реките Западно от Огоста.

Характерни особености на водосборния район на реките Западно от река Огоста.

В Северозападната част на България между Западна Стара планина, р. Тимок, р. Дунав и р. Огоста събират своя отток и заустват в р. Дунав т.н. **Поречие реки Западно от Огоста** реките по ред на вливане в Дунав: Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица Те водят началото си от главното старопланинско било с изключение на Цибрица и Скомля, които извираят от предпланините на Стара планина. Общата площ на поречията е $4\,865\text{ km}^2$. Общият годишен отток е $504,10^6\text{ m}^3$. Тези поречия принадлежат към Дунавски район за басейново управление. На територията на поречията са разположени областите Видин и Монтана.

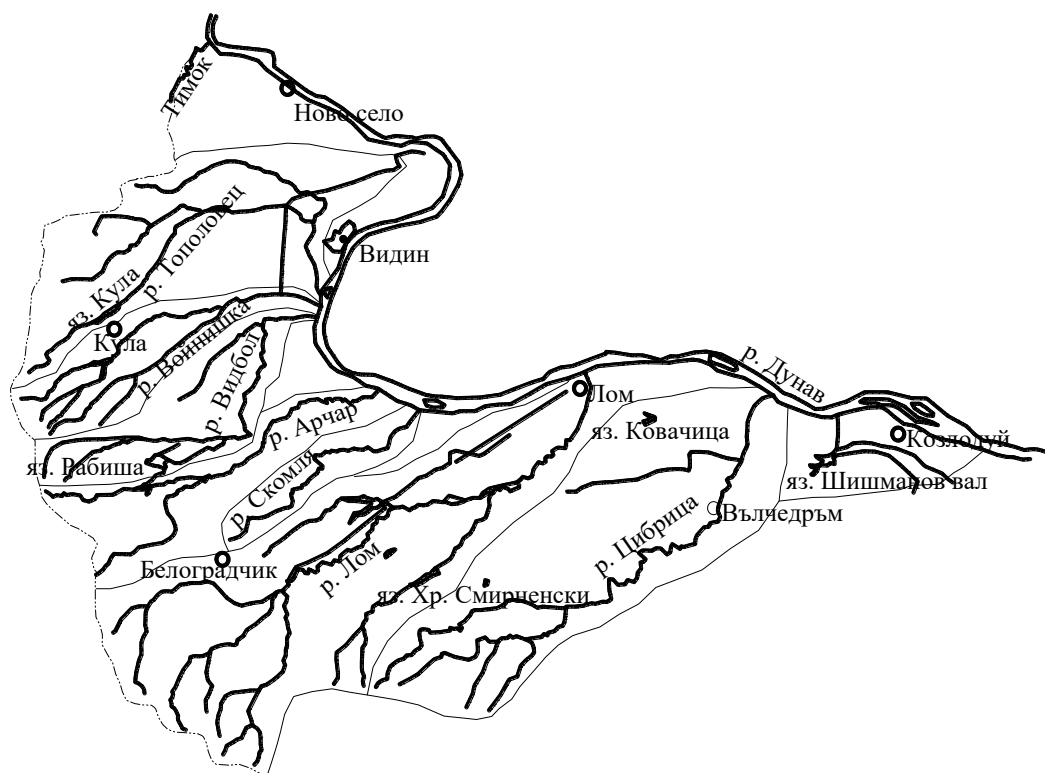

Схема на поречията, разположени западно от р. Огоста

Залесеност - Поречията са залесени предимно от нискостеблени гори и по-малко бук. Процентно залесеността е около 25% от цялата площ. Буковите гори се простират като един непрекъснат висок пояс по билото на Западна Стара планина. При Видбол, Арчар и Скомля най-слабо залесени остават средните им течения.

Долини и корита на реките –

Река Арчар води началото си югоизточно от вр. Бабин нос. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни.

Река Видбол води началото си от източните склонове на вр. Голям Бабин нос. Множество малки рекички дават началото на реката. Тези рекички се оформят в три по-големи притока. В началото си тези притоци имат планински характер. След вливането на р. Грамадска р. Видбол навлиза в напълно равнинен район.

Река Лом води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом. Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под връх Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.

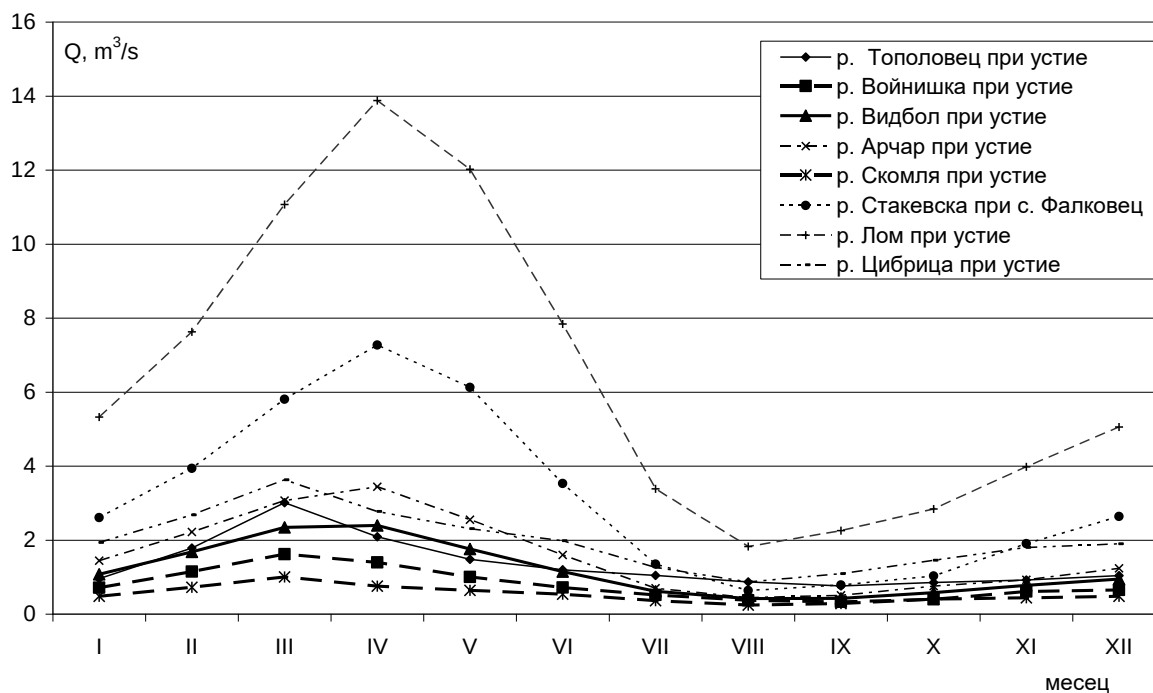
Пълноводието е през месеците март-май, маловодието – август-октомври.

Основни хидрографски характеристики на оттока на реките в поречия Западно от Огоста
в т.ч. и реките в Община Димово

№	Река	Местност	Площ на водосборната област, km ²	Средна н. в., m	Разстояние от устието, km	година на откриване	година на закриване
12700	Тополовец	с. Акациево	305,0	250,0	16,00	24	-
	Тополовец	устие	582,8	-	0,0	-	-
12850	Войнишка	с. Търняне	269,0	260,0	5,00	45	-
13450	Вещица	с. Вещица	87,9	560,0	9,60	46	-
	Видбол	устие	329,8	-	0,0	-	-
	Арчар	устие	365,4	-	0,0	-	-
	Скомля	устие	162,8	-	0,0	-	-
14450	Стакевска река	с. Фалковец	325,0	680,0	1,00	59	-
14620	Лом (Бърза река)	с. Горни Лом	19,3	1411,0	87,20	49	-
14850	Лом	с. Трайково	1087,0	-	12,20	58	87
15850	Цибрица	с. Игнатово	845,0	-	5,15	14	-

Основни годишни статистически характеристики на
речния отток на реките в Община Димово

	р. Видбол при устие	р. Арчар при устие	р. Скомля при устие	р. Стакевска при с. Фалковец	р. Лом при устие
Q_o	1,177	1,568	0,529	3,127	6,414
σ	0,488	0,612	0,242	1,091	2,313
C_v	0,415	0,39	0,457	0,349	0,361

Вътрешногодишно разпределение на оттока на реките Западно от р. Огоста в.т. реките на
територията на Община Димово

Водоснабдяването за питейно-битови нужди в разглежданите поречия се осъществява от: подземни води от терасата на р. Дунав; подземни води от терасите на разглежданите реки; каптажи на изворни води; водохващания в горното течение на реките. Водоснабдяването се извършва от 4 експлоатационни дружества: **"ВиК"-ЕООД Видин, оператор на В и К системите и съоръженията за водоснабдяване на Община Димово;** "ВиК"-ЕООД Монтана, "ВиК"-ЕООД Берковица, "ВиК"-ЕООД Враца.

Основни водоснабдителни групи по поречия

поречие	водоснабдителна група	водоизточник
Арчар	Бяла	каптаж
Лом	Репляна	водохващания
Дунав	Видин, Новоселци, Лом, Козлодуй	Раней
Тополовец	Каниц	каптажи

Водоснабдяването за промишлени нужди в разглежданите поречия се осъществява от питейни води. Около 35% от подадената вода с питейни качества се използва за промишлени нужди, която се добива от: подземни води от терасата на р. Дунав; течащи води от р. Дунав; подземни води от терасите на разглежданите реки; местни водоизточници.

Напояване При разглеждането на потреблението за напояване са оформени две групи обработваеми площи:

- В първа група са обединени площи, подходящи за напояване с води от р. Дунав. В тази група не са включени землища от Община Димово.
- Във втора група са включени всички площи, представляващи интерес в мелиоративно отношение и с възможности да се напояват с оттока на вътрешните реки - притоци на р. Дунав. Те са разположени между подходящите за напояване площи с Дунавски води и подножието на Старопланинските склонове. *В тази група са включени за напояване землищата на Община Димово.*

Управлението на напояването на двете групи се осъществява от "Напоителни системи" ЕАД клон Видин и Монтана. За Община Димово напояването се осъществява от "Напоителни системи" ЕАД клон Видин.

Възможните за напояване площи не са компактни. Поради сложните релефни очертания и форми те са обособени в отделни напоителни системи. Повечето са напълно самостоятелни, без изградени хидравлични връзки между тях.

Изградени са и други малки напоителни полета, с водоизточници малки язовири, между които не съществуват връзка. Това са самостоятелни малки напоявани масиви, собственост на бившите ТКЗС-та, с неизяснено в момента техническо състояние на напоителната инфраструктура.

Основни напоителни системи в поречието западно от р. Огоста

поречие	напоителна система	площи с годна инфраструктура	поляти площи за 1998г.	реалистичен	оптимистичен	максимален
		dka	dka	dka	dka	dka
Видбол Арчар	Рабиша	19660	560	1310	3010	3010
Лом	Дреновец	6770	190	450	1040	1040

Степента на оползотворяване на разполагаемия хидроенергиен потенциал и в момента е много ниска.

Хидроенергетика За добив на енергия в района са изградени 4 малки ВЕЦ, включително и ВЕЦ в Община Димово. Построени са 4 ВЕЦ на р. Лом: на течащи води – ВЕЦ “Фалковец” (в Община Димово), “Горни Лом” и “Миджур” (извън Община Димово) и на дневен изравнител ВЕЦ “Китка” (извън Община Димово).

**Основни технически и режимни показатели на
съществуващия ВЕЦ “Фалковец” в Община Димово**

Показатели	
Режимно предназначение	Е
Вид регулиране на оттока	-
Общ обем на изравнителя, $10^6.m^3$	-
Нетен напор, m	9,0
Застроено водно количество, m^3/s	3,0
Инсталирана мощност, MW	0,17
Средномногогодишно електропроизводство, $10^6.kWh$	0,62
Средномногогодишен преработен воден обем, $10^6.m^3$	37,2
Специфичен разход на вода, m^3/kWh	60,0

Антропогенното въздействие върху речните течения е в резултат на използването на водите за питейно-битово и промишлено водоснабдяване, напояване, енергопроизводство, рекреация. Обезпечаването на напоителните площи става както от директни водовземания, така и от малки язовири.

Поради климатичните условия и залесеността на територията, както и в резултат на дългогодишната експлоатация на съоръженията, няма критични състояния на речните екосистеми под водовземанията. Използването на водите за водоснабдяване не променя съществено количеството на водния ресурс (висока степен на възвратни води), но променя качеството на речната вода. Размерът на годишните водни маси, необходими за съхранение на речните екосистеми към характерни пунктове е даден към 2010 г. в долната таблица:

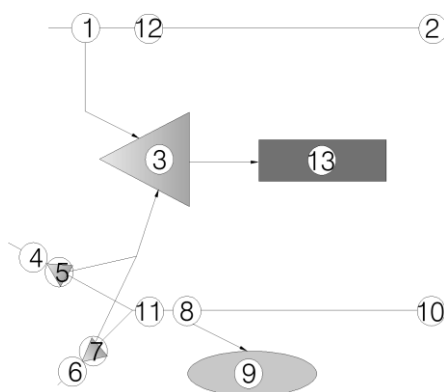
поречие пункт	Видбол при Макреш	Арчар при Рабиша	Лом след вхв Ломска деривация
$W_{ек}$ $10^6m^3/a$	0,946	1,577	6,307

Река Видбол и река Арчар. Тези две реки се разглеждат заедно заради съвместното използване на водите им в НС Рабиша. Водите в поречията на р. Видбол и р. Арчар се използват за напояване и водоснабдяване. Езерото Рабиша е преустроено като язовир с обем 45.10^6m^3 . Язовирът се пълни от деривации от р. Видбол и р. Арчар. От него се подава вода за НС Рабиша. Годната за напояване площ е с размер 19 660 dka. Отчита се нарушаването на оттока на р. Арчар от водоснабдяването на водоснабдителна система Бяла в размер на $0,979.10^6m^3$ за 2010 г.

Описание на водостопанските възли за р. Видбол и р. Арчар

Възел	Обект	мярка	количество
1.	Водохващания на р. Видбол и притоците и	m^3/s	0,42
2.	устие на р. Видбол	m^3/s	1,18
3.	Регулиращ обем на яз. Рабиша	10^6m^3	45
4.	Естествен отток на р. Арчар на створ изравнител Раяновци	m^3/s	0,55
5.	Регулиращ обем на изравнител Раяновци	10^6m^3	0,4
6.	Естествен отток на р. Арчар на створ изравнител Ошане	m^3/s	0,21
7.	Регулиращ обем на изравнител Ошане	10^6m^3	0,51
8.	Каптаж за водоснабдителна система Бяла		
9.	Водоснабдяване на водоснабдителна система Бяла	$10^6\text{m}^3/\text{a}$	1,034 (1998)
		$10^6\text{m}^3/\text{a}$	0,979 (2010)
10.	устие на р. Арчар	m^3/s	1,57
11.	Води за съхранение на речните екосистеми на р. Арчар на створ с. Рабиша	$10^6\text{m}^3/\text{a}$	1,577
12.	Води за съхранение на речните екосистеми на р. Видбол на створ с. Макреш	$10^6\text{m}^3/\text{a}$	0,946
13.	Напояване на НС Рабиша	dka	19 660

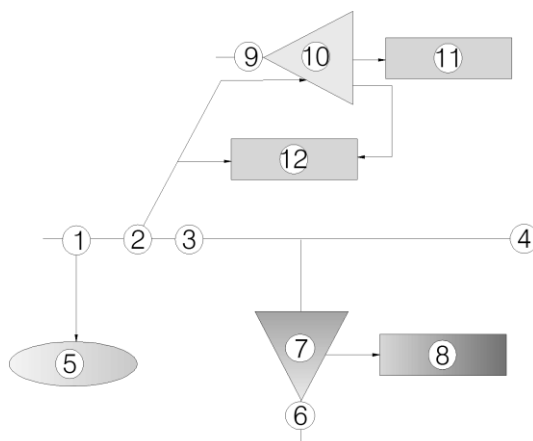
Изчислителна схема за извършване на водостопанските баланси на поречието на р. Видбол и на р. Арчар

Река Скомля. В поречието на р. Скомля няма изградени съществени хидротехнически съоръжения, които да нарушават оттока ѝ. Може да се счита, че на устието и се разполага с целия естествен ресурс.

Река Лом. Водите в поречието на р. Лом се използват за напояване, водоснабдяване и енергетика. В горното поречие са изградени 4 малки ВЕЦ на течащи води, които не нарушават режима на оттока. Отчита се нарушаването на оттока на р. Лом от водоснабдяването на водоснабдителна система Репляна в размер на $1,125 \cdot 10^6 \text{m}^3$ (за 2010г.) Изградени са **яз. Дреновец** с обем $12,00 \cdot 10^6 \text{m}^3$ на р. Медешевска и **яз. Хр. Смирненски** с обем $8,50 \cdot 10^6 \text{m}^3$ на р. Нечинска. Яз. Дреновец се пълни от р. Лом чрез Ломска деривация.

Изчислителна схема за извършване на водостопанските баланси на поречието на р. Лом

Язовир Дряновец. Код на водно тяло BG1WO600L019. Типология на водното тяло BGTL13. Име - яз. Дреновец. Площ 1,07 км². СМБТ на р. Медовница в населено място с. Дреновец, община Руженци, Област Видин. От Ломската деривация директно се напояват площите разположени между канала и р. Лом (годната за напояване площ е с размер 6 770 dka). От яз. Дреновец се напоява НС Дреновец и НС Лом-запад (годната за напояване площ е с размер 58 560 dka), а от яз. Хр. Смирненски се напоява НС Хр. Смирненски.

Описание на водостопанските възли за р. Лом

Възел	Обект	мярка	количество
1.	Водохващания на р. Лом за водоснабдителна система Репляна	m ³ /s	0,53
2.	Водохващане на р. Лом за Ломска деривация	m ³ /s	4,74
3.	Води за съхранение на речните екосистеми на р. Лом след водохв за Ломска деривация	10 ⁶ m ³ /a	6,307
4.	устие на р. Лом	m ³ /s	6,41
5.	Водоснабдяване на водоснабдителна система Репляна	10 ⁶ m ³ /a	1,246(1998)
		10 ⁶ m ³ /a	1,125(2010)
6.	Естествен отток на р. Нечинска на створ яз. Хр. Смирненски	m ³ /s	0,5
7.	Регулиращ обем на яз. Хр. Смирненски	10 ⁶ m ³	8,50
8.	Напояване на НС Смирненски	dka	15 720
9.	Естествен отток на р. Медешевска на створ яз. Дреновец	m ³ /s	0,13
10.	Регулиращ обем на яз. Дреновец	10 ⁶ m ³	12
11.	Напояване на НС Дреновец и НС Лом-запад	dka	58 560
12.	Напояване на НП Ломска деривация	dka	6 770

Водобалансовите изчисления се извършват на тези пунктове на реките, където се променя естественият отток: при изградени водохранилища, водохващания, по-големи водовземания чрез каптажи и кладенци за питейно водоснабдяване, които косвено нарушават оттока.

В следващата таблица са обобщени резултатите за задоволяване на потреблението. Дадени са средномногогодишния дефицит и обезпечеността на водопотреблението.

Обезпечеността е определена по обем, по години и по месеци, като резултатите са дадени за варианта с по-голямото питейно-битово и промишлено водопотребление за 2010 г.:

поречие	водопотребление	дефицит	обезпеченост по		
			обем	години	месеци
		10 ⁶ m ³ /a	%	%	%
Видбол и Арчар	Водоснабдяване на водоснабдителна система Бяла	0	100	100	100
	съхранение на речните екосистеми на р. Арчар на створ с. Рабиша	0	100	100	100
	съхранение на речните екосистеми на р. Видбол на створ с. Макреш	0,005	99.50	89.47	98.03
	напояване на НС Рабиша	0	100	100	100
Лом	съхранение на речните екосистеми на р. Лом след вхв за Ломска деривация	0,129	97.95	65.79	95.18
	водоснабдителна система Репляна	0	100	100	100
	НС Ломска деривация	0,034	97.22	92.11	96.43
	НС Лом-запад	0,154	97.78	92.11	96.49
	НС Хр. Смирненски	0	100	100	100

На р. Видбол и р. Арчар потреблението (главно напояване) се задоволява 100%. На р. Лом има малки дефицити, които са в рамките на нормативната обезпеченост. Хидроенергийният потенциал на реката не е оползотворен, което позволява изграждането на малки ВЕЦ в горното и течение. Нуждите от вода за напояване се задоволяват напълно.

Характерни особености на реките на територията на Община Димово

✓ Река Арчар

Име на водното тяло Арчар WORWB1009, код на водното тяло BG1WO400R009, тип R8 (р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци: Салашка и Градска река), дължина L = 57,387 km, която ѝ отрежда 65-то място сред реките на България. Поречие - реки Западно от Огоста, площ F = 365,750 km² (Съгласно ПУРБ Дунавски район - проект). На север граничи с водосборния басейн на река Видбол, на югоизток - с басейните на реките Скомля и Лом, а на югозапад - с водосборния басейн на река Тимок.

Река Арчар е река в Северозападна България, Видинска област, общини Макреш, Белоградчик и Димово, десен приток на река Дунав.

Реката води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (извир на 200 m източно от връх Бабин нос в планината Бабин нос, на 1 060 m н.в.). Водосборните области на множество малки рекички оформят р. Арчар. Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. До село Раяновци тече в планинска гориста долина и в нея се вливат реките Камения Арчар (ляв приток) и Кръстина (десен). След това продължава в източна посока в дълбока (на места до 100 m) каньоновидна долина. Изменя се и характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи незалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороизщата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завои, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозиран и отвесни.

Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. съединяване. Отдясно в реката се вливат най-големите ѝ притоци — Арчарица, Ошанска река, Върли дол и Салашка река. Десен приток на р. Арчар е река Белщица (Белска), която протича през територията на Община Димово и се влива в р. Арчар след гр. Димово. При село Острокапци Арчар завива на североизток, а при село Въртоп — на изток и се влива отдясно в река Дунав на 769-ти km, при село Арчар, на 30 m н.в.

Около с. Въртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток - р. Салашка. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

Средният многогодишен отток при село Рабиша е $0,8 \text{ m}^3/\text{s}$, а в устието — $1,57 \text{ m}^3/\text{s}$. Пълноводието е през март-юни, а маловодието — юли-октомври. По течението на реката са разположени седем села и един град от Община Димово: град Димово и селата Кладоруб, Острокапци, Държаница и Арчар. Реката протича и през Община Видин през землището на село Въртоп и Община Белоградчик през землището на селата Раяновци и Рабиша. В горното течение, след село Раяновци е изграден язовир „Арчар“, който се използва главно за напояване.

По долината на реката преминават участъци от 3 пътя от Държавната пътна мрежа: на протежение от 2,7 km между разклона за гара Макреш и гр. Димово, участък от Републикански път I-1; на протежение от 6,4 km между град Димово и село Кладоруб, участък от Републикански път III-1102; на протежение от 4,3 km между селата Кладоруб и Рабиша, участък от Републикански път III-1104.

✓ Река Белщица (Белска)

Река Белщица (Белска) е десен приток на р. Арчар. Извира от карстов извор в рида Венеца и се влива в р. Арчар след гр. Димово.

✓ Река Скомля

Река Скомля извира южно от в.Соколов венец (719,4 m), рида Венеца. Име на водното тяло Скомля WORWB011, код на водното тяло BG1WO500R011. Дължина $L = 41,6 \text{ km}$. Водосборна площ $F = 162,8 \text{ km}^2$. Първоначално е ориентирана на североизток, като после променя посоката, последователно на северозапад, запад-североизток и север-североизток. Между селата Дълго поле и Септемврийци протича в каньоновидна долина, а в долното течение – през западната част на Орсойската низина (Географски речник 1980 г.). Влива се в р. Дунав чрез канал, южно от остров Керкенеза. В голямата си част е транзитна. Реката е от IV порядък (Гергов 1974 г.). Речната ѝ система включва няколко къси първостепенни притока и е с много малка гъстота. Водосборният ѝ басейн е продълговат и почти симетричен. Приема малко притоци. Реката преминава през с. Скомля, на 7 km източно от яз.Дреновец.

✓ Река Лом

Повърхностно водно тяло, което не е силномодифицирано, категория река от поречие Западно от Огоста, със следните характеристики: име Лом WORWB15, код BG1WO600R015 Р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие (географско описание Р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие). Дължина на р. Лом $L = 24,33 \text{ km}$. Река Лом извира от главното старопланинско било в района на село Горни Лом в Северозападна България. Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на река Бърза в подножието на връх Миджур (2168 m) - най-високият в Западна Стара планина. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното

корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средногрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема главния си ляв приток - р. Стакевска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите ѝ излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в р. Дунав при с. Младеново. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.

По-главните притоци на цялата река Лом са реките Чупренска и Стакевска в горната част, и Нечинска бара и Медешевска в средната част на водосбора.

Общата дължина на река Лом е 93 km, водосборната област е 1140 km², среден наклон - 18,3 %, обща залесеност – 35 %.

Хидрографски характеристики на поречието на р. Лом в някои характерни створове

Пункт	F (km ²)	Нср. (m)	Лустие (km)	Ирека (‰)	Ибасейн (‰)	Гъстота речна мрежа km/km ²	Залесеност (%)
Лом при с. Дреновец	705	596	36,15	28,6	259	0,9	-
Лом при с. Трайково	1087	442	12,2	-	-	-	-
Лом при с. Младеново	1132	442	2,45	18,7	197	0,67	-

По отношение на оттока, преки наблюдения са провеждани на ХМС №14850 на р. Лом, на 1 km от село Трайково. Станцията разполага с преки наблюдения, в т.ч. и на високите води за периода 1958-1987 г. (30-годишен период), след което е закрыта.

Водосборната площ, обхваната от створа на станцията е 1087 km², т.е. може да се каже, че тя тотализира почти целия отток на поречието. Средната надморска височина е 442 m. От 1988 година е открита хидрометрична станция по-нагоре, при с. Василевци, на 7,8 km над разглеждания участък при с. Трайково, която до момента отчита количеството и режимните характеристики на оттока. Тази хидрометрична станция (№ 14840 от националната хидрометрична мрежа) отчита водите от водосборна площ 1016 km² и дава добра представа за изясняване на водите в поречието за последните 20 години.

Средните хидроложки параметри за станцията при Трайково за разглеждания времеви период са съответно:

- Модул на оттока $M_0 = 5,82 \text{ l/s.km}^2$;
- Средномногогодишно водно количество $Q_0 = 6,33 \text{ m}^3/\text{s}$;
- Коефициент на вариация $C_v = 0,34$
- Водни маси $W_0 = 199,62 \text{ млн. m}^3$

Сравнението на средните хидроложки параметри за различните периоди показва значително намаление на водите през последните 20 години, както и нарастване на вариацията, което проявление е най-силно в периода 1982-1994 г. и достига до 67 % от нормата на оттока за целия период.

Средни годишни водни количества при различни обезпечености са съответно:

- за влажна година, с обезпеченост 20% - $Q_{cp}^{25} = 8,06 \text{ m}^3/\text{s}$;
- за средна година, с обезпеченост 50% - $Q_{cp}^{50} = 6,09 \text{ m}^3/\text{s}$;
- за средно суха година, с обезпеченост 80% - $Q_{cp}^{75} = 4,47 \text{ m}^3/\text{s}$;
- за много суха година, с обезпеченост 95% - $Q^{95} = 3,22 \text{ m}^3/\text{s}$.

✓ Река Видбол

Река Видбол е река в Северозападна България, Видинска област, общини Макреш, Грамада и Видин, десен приток на река Дунав. Реката не преминава през територията на община Димово, но заедно с водите на р. Арчар съвместно се използва в НС Рабиша. Водите в поречието на р. Видбол и р. Арчар се използват за напояване и водоснабдяване. Езерото Рабиша се пълни от деривации от р. Видбол и р. Арчар се подава вода за НС Рабиша.

Река Видбол е с код на водното тяло BG1WO300R1008; име на водното тяло - Видбол WORWB1008; категория на водното тяло – река; код на типа - R8; дължина на реката $L = 51,432 \text{ km}$; водосборна площ - $307,595 \text{ km}^2$. Географско описание на водното тяло р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ „Бяла вода“ при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска. История на повърхностното водно тяло, спрямо ПУРБ 2010 – 2015 г. BG1WO300R008. И Код на водното тяло BG1WO300R1108; име на реката Видбол; име на водното тяло Видбол WORWB1108; категория на водното тяло – река; код на типа R8; дължина на реката $6,371 \text{ km}$; водосборна площ $18,795 \text{ km}^2$; географско описание: РВ ”Бяла вода” на р. Видбол. История на повърхностното водно тяло, спрямо ПУРБ 2010 - 2015г., част BG1WO300R008.

Река Видбол се влива в река Дунав при гр. Дунавци. Притоците, формиращи реката, извира от източните склонове на Западна Стара планина. Прието е, че притокът от който води началото си реката е Джоновец, извиращ под връх Бабин нос ($1107,7 \text{ m}$). Другият по-голям от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец ($894,8 \text{ m}$). Към тях попълно се вливат други, по- малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Водосборната област на реката е $298,7 \text{ km}^2$. Средномногогодишното водно количество при устието на реката е $1,177 \text{ m}^3/\text{s}$. Модулът на годишния отток е около 10 l/s.km^2 . Реката има снежно - дъждовно подхранване.

Преминаването на описаните реки през територията на общината, включително река Дунав в Арчарския район, и наличието на 6 микроязовира (Върбовчец, Медовница – 2 бр., Шипот, Скомля и Ярловица) предполагат и дават възможност за развитие на зеленчукопроизводството и рибовъдството. По поречието на реките и районите около язовирите няма изградена канализационна мрежа, а там, където има такива съоръжения, те са неизползваеми. Чести са случаите на заливане от водите на река Дунав на териториите около тях.

Териториите, заети от вода и водни обекти в Община Димово са с площ 910,88 ha или около 2,26 % от територията на общината. По землища на селата териториите заети от вода и водни обекти имат параметри, показани в следващата таблица :

За съответното землище	Арчар	Бела	Владиченци	Воднянци	Върбовец	Гара Орешец	Димово	Дълго поле	Държаница	Извор	Карбинци
имоти бр.	96	31	2	1	5	11	36	10	18	4	24
площ в дка	6 717,690	94,516	2,410	22,880	55,977	110,096	117,485	34,610	154,278	344,829	48,291
площ в %	12,48	0,45	0,04	0,10	0,78	0,33	0,72	0,46	1,14	1,14	0,17

За съответното землище	Кладоруб	Костичовци	Лагошеви	Мали Дреновец	Медовница	Острокащи	Септемврици	Скомля	Шипот	Яновец	Ярловица
имоти бр.	33	4	8	4	20	15	21	10	9	7	13
площ в дка	382,182	42,302	87,217	8,855	38,428	47,643	238,759	183,114	153,866	110,883	112,479
площ в %	3,43	0,20	0,48	0,07	0,20	0,55	1,48	2,04	1,31	0,75	0,61

Обща информация за екологичното и химично състояние на повърхностните води

Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води
 Мониторингът на повърхностните води е част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от програмите за мониторинг. Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми, които през 2014 г. са изпълнявани съгласно Заповед №РД-182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Показателите, които се наблюдават по Заповедта са разделени в три основни групи : – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- *Основни физикохимични показатели* - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК₅, ХПК, желязо/Fe, манган/Mn, сулфати/SO₄, хлориди/Cl и др.;

- *Приоритетни вещества* - силно токсични, устойчиви и лесно биоакмулиращи се вещества.

- *Специфични замърсители* - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Основните индикатори, които се прилагат за оценка на химичното състояние на повърхностните води на национално и европейско ниво са средногодишните концентрации на следните основни показатели – разтворен кислород (DO), БПК₅ (BOD₅), амониев (NH₄⁺ N) и нитратен (NO₃⁻ N) азот, фосфати (PO₄⁻ P).

Оценката на качеството на повърхностните води по основните физикохимични показатели е направена на базата на средни годишни стойности. Резултатите са категоризирани в 4 категории:

категория	Ел. проводимост, $\mu\text{S}/\text{cm}$	N-NH ₄ , mg/l	N-NO ₃ , mg/l	БПК ₅
I	<700	<0.1	< 0.7	<2
II	700÷800	0.1÷0.4	0.7÷2.0	2÷4
III	800 ÷1000	0.4÷0.6	2.0÷4	4÷8
IV	>1000	>0.6	>4	>8

Съгласно Заповедта на територията на БДУВДР - Плевен се наблюдават 164 повърхностни водни тела, от които 40 са категория езера /язовири/ и 124 – категория реки, разположени в поречията на реките Огоста, Западно от Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавските Добруджански реки. Мониторинговите пунктове за контрол на физикохимическите показатели за контролен мониторинг, за оперативен мониторинг и 6 пункта на река Дунав в изпълнение на програмата TNMN /Транснационална мониторингова мрежа/. В програмата за хидробиологичен мониторинг са включени 134 пункта за анализ по два или три елемента за качество. Състоянието /статуса/ на ПБТ се определят по три елемента за качество: биологични, физикохимични и хидроморфологични. В рамките на 6 години, т.е. един цикъл на План за управление на речните басейни /ПУРБ/ се прави оценка на състоянието на всяко повърхностно водно тяло. На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, протичащите реки по утвърден график, периодично се извършва мониторинг.

Контролът на качествата на повърхностните води за 2014 г. е осъществен на определените пунктове от НСМОС, съгласно Заповед РД - 182/26.02.2013 г. на МОСВ, като за реките, протичащи през територията на Община Димово те са :

- на р. Скомля - р. Скомля при с.нСептемврийци, общ. Димово, обл. Видин;

- на р. Арчар при с. Арчар, общ. Димово, обл. Видин;

- на р. Дунав – няма пункт на територията на община Димово За контрол качествата на водата на р. Дунав в общия Българо - Румънски участък ИАОС провежда мониторинг. Данните за р. Дунав са за 10 пункта – Ново Село, Видин, Лом, Оряхово, Байкал, Никопол, Свищов, преди Русе, след Русе и Силистра.

Биомониторинг - Биологичният мониторинг е екологичен критерий за оценка качеството на водите, който се използва с приоритет в редица развити европейски страни. Водещи при оценката на състоянието на водите са биологичните елементи за качество (БЕК), тъй като те най-силно се повлияват от различните видове антропогенен натиск върху водните екосистеми. РДВ изисква да се използват оценките на състоянието по всички БЕК - когато водните тела се наблюдават чрез контролен мониторинг и най-чувствителния към съответния вид натиск елемент за качество - когато водните тела се наблюдават чрез оперативен мониторинг. При оценката на общото състояние РДВ използва правилото, че общото състояние на екосистемата се определя от елемента, който е в най-лошо състояние. В част от водните тела, на база експертна оценка е дадена по-голяма тежест на най-представителния за съответния тип и категория водно тяло БЕК.

През последните няколко години, хидробиологичният мониторинг (ХБМ) се наложи като неотменима част от НАСЕМ, тъй като се оказва, че получаваната информация от физикохимичните анализи не е достатъчна за пълна оценка на въздействието на неблагоприятните фактори върху водните екосистеми. Данните от биомониторинга отразяват интегрираното въздействие на замърсителите върху водните течения за по - дълъг период от време (обикновено около 1 година), като по този начин се отчитат обикновено скритите за физикохимичните изследвания залпови замърсявания. Оценката на речните типове е извършена на базата на еднократни пробовземания през оптималния сезон (лято – есен) по методика утвърдена с Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води. Оценката е представена в 5 класа (много добро, добро, умерено, лошо, много лошо състояние) със съответен цвят, съгласно изискванията на Наредба № 1 за мониторинг на водите от 11.4.2011 г. Оценката е направена на базата на данни за 2014 г. за главните речни поречия в България, като е направена съпоставка с предходната година. Състоянието на реките се подобрява.

Количественото състояние на повърхностните води е индикатор за количествено състояние на повърхностните води е регистрирания (нарушен) отток и се прави на база на регистрирания (нарушен) отток при хидрометричните станции от опорната хидроложка мрежа към НИМХ.

За **река Дунав**, качеството на водата в българския участък се наблюдава в 5 пункта за мониторинг. Три от пунктовете попадат в две програми - националната програма за мониторинг на води и TNMN/ транснационалната мониторингова мрежа за р. Дунав, а другите два пункта – само във втората, т.н. Дунавска програма. На два от пунктовете - при с. Ново село и при гр. Силистра се прави пробовземане и анализ на: българския бряг; в талвега на течението и на румънския бряг в един и същи ден.

Река Дунав няма превишения на стойностите за добро състояние по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества по изискванията за тип R7. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води, за тип R7, т.е. големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6 големи реки, към които спада участъка-долен Дунав, няма референтни стойности за много добро, добро и умерено състояние в горесцитираната наредба за физикохимични елементи за качество и много добро, добро, умерено, лошо и много лошо за БЕК, които предстои да бъдат определени².

Контролираните показатели са разтворен кислород (разтворен O_2), БПК₅, перманганатна окисляемост (окислен Mn), азот амониев (NH_4-N), азот нитратен ($NO_3 - N$), фосфати (PO_4). Изменението на качеството на водите на река Дунав по течението на реката се характеризира със слаба вариация на измерваните параметри. Концентрациите по показателите БПК₅, перманганатна окисляемост и нитратен азот. Разтвореният кислород, амониевият азот ($<2 \text{ mg/l}$) и фосфатите ($< 1 \text{ mg/l}$).

Физико-химия – умерено състояние; специфични вещества -умерено.

Химичното състояние е лошо (оценено по съдържание на приоритетни вещества, съгласно Директива 2008/105/ЕС, Приложение №1). Екологичната цел за повърхностно водно тяло с код BG1DUOOOR00I е „Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал и постигане на добър до 2021г. Предотвратяване влошаването на химичното състояние и постигане на добро до 2027 г.

Река Дунав е приемник „чувствителна зона”. Водите във водното тяло са замърсени от заустване на непречистени отпадъчни води от крайбрежните населени места и редица промишлени обекти, които заустват отпадъчните си води директно в приемника.

² БДУВДР-Плевен-Състояние на повърхностните води за 2014г.

Основната цел на Плана за управление на речни басейни на Дунавски район ПУРБДР е достигане, запазване и подобряване на доброто състояние на водите в Дунавския район за басейново управление до 2015 г. Специфичната екологична цел за повърхностно водно тяло с код BG1DU000R001 е „Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал и постигане на добър до 2021 г. Предотвратяване влошаването на химичното състояние и постигане на добро до 2027 г.“. За водното тяло е въведено изключение съгласно чл.4 на РДВ 2000/60 на ЕС за постигане на екологичните цели (2015 г.), поради значително антропогенно въздействие, т.е. по-малко строги цели за опазване на околната среда. (Целите за опазване на околната среда могат да бъдат по-малко строги за конкретни водни тела, когато при анализа на техните характеристики и прегледа на антропогенното въздействие върху състоянието им, се установи че: са засегнати значително от човешката дейност; естествените условия не позволяват своевременно подобряване и е невъзможно или икономически необосновано постигането на добро състояние. За тези водни тела се поставят по-малко строги целите за опазване на околната среда).

В ЕО се предлагат мерки за достигане на основната цел. Повишаване броя на населението, включено в канализационна система и ПСОВ, отговарящи на съвременните изисквания.

Необходимо е да се провежда строг контрол и ефективно управление за предотвратяване и бързо отстраняване на аварийни ситуации на изпускане в атмосферата и водите на вредни вещества над определените изисквания, съгласно действащото екологично законодателство в страната, хармонизирано в голяма степен с европейското, като се предотврати здравния риск за населението.

Река Лом е приемник „чувствителна зона“. Водите във водното тяло са в добро екологично състояние, тъй като в реката не се заустват отпадъчни води от големи емитери. Екологичното състояние на водното тяло е добро, като компонентите, определящи състоянието са както следва: хидробиологично (биотичен индекс) - добро; физико - химия - добро; специфични вещества - добро и хидроморфологично състояние - добро. Химичното състояние (съдържание на приоритетни вещества, съгласно Директива 2008/105/ЕС, Приложение 1, Стандарти за качество на околната среда на приоритетни вещества и някои други замърсители, част А Стандарти за качество на околната среда) на водното тяло е оценено в добро състояние. Основната цел на Плана за управление на речни басейни на Дунавски район ПУРБДР е достигане, запазване и подобряване на доброто състояние на водите в Дунавския район за басейново управление до 2015 г. Специфичната екологичната цел за повърхностно водно тяло с код BG1WO600R015 е „Запазване и подобряване на доброто екологично и доброто химично състояние до 2015г.“. В ЕО се предлагат мерки за достигане на основната цел.

Река Арчар и Река Скомля са приемници „чувствителна зона“. Водите във водните тела са в добро екологично състояние, тъй като в реката не се заустват отпадъчни води от големи емитери. Екологичното състояние на водните тела е добро. Основната цел на Плана за управление на речни басейни на Дунавски район ПУРБДР е достигане, запазване и подобряване на доброто състояние на водите в Дунавския район за басейново управление до 2015 г. Специфичната екологичната цел за повърхностно водно тяло р. Арчар с код BG1WO400R009 и BG1WO400R010 за повърхностно водно тяло р. Скомля с код BG1WO500R011 е „Запазване и подобряване на доброто екологично и доброто химично състояние до 2015 г.“. В ЕО се предлагат мерки за достигане на основната цел.

Река Дунав и целият Дунавски район за басейново управление на водите у нас са определени като чувствителна зона, чиято специфична екологична цел е за намаляване

и/или предотвратяване на по-нататъшно замърсяване с биогенни елементи на повърхностните води в тази зона до 2015 г., съгласно Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на МОСВ, затова и изискванията към ползвателите на водните обекти са по-строги. В сила е първият План за управление на целия международен Дунавски басейн, както и План за управление на Дунавския район за басейново управление в Р. България. В този План, реката е категоризирана като река с име Дунав RWB01 и код BG1DU000R001. Определена е като силно модифицирано водно тяло с умерен екологичен потенциал и лошо химично състояние. Изготвена е и се прилага Програма от мерки за достигане на добро химично състояние и добър екологичен потенциал в рамките на следващите планови периоди до 2021 г. и 2027 г. Тези изисквания ще са приложими по отношение на екологичните задължения при реализацията на настоящият ОУП. За реката се изпълнява контролен физико-химичен мониторинг и оперативен мониторинг по специална Програма за националния мониторинг по основни физико-химични показатели, по приоритетни и специфични замърсители и по хидроморфологични елементи за качество, съгласно програмата на МКОРД, която е включена към НСМОС изпълнявана от ИАОС и Регионални лаборатории. Изпълнява се и контролен и оперативен хидробиологичен мониторинг по същата програма. За изпълнение на мониторинговата програма за река Дунав, както и за мониторинга върху състоянието на р. Огоста, е в сила Заповед № РД-182/26.02.2013 г. на МОСВ.

При анализ на показателите БПК₅ и разтворен кислород в пунктовете, контролирани от НСМОС на територията на Видинска област, за последните години се наблюдава трайна тенденция към подобряване на качествата на повърхностните води. Лабораторен контрол на водите на р. Дунав е извършван на всеки два месеца. Изследваните показатели са в рамките на пределно допустимите концентрации и водите на реката отговарят на проектната си категория по всички изследвани показатели. Налице е трайна тенденция на подобряване на качеството на повърхностните води в региона по показателите БПК₅ и Разтворен кислород.

Във връзка с прилагането на Директива 91/676/, транспонирана в Р. България с Наредба 2/2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници със Заповед РД-635/13.08.2013 г. на министъра на ОСВ се изпълнява и програма за мониторинг на нитрати в повърхностните и подземни води.

Актуализирана е и програмата за контролен мониторинг на повърхностни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Съгласно Годишния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ - Монтана, данните и резултатите от проведения през 2014 г. контролен мониторинг на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители и заустващи във водни обекти са въведени в Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите.

По отношение на компонент "води" околната среда в териториалния обхват на РИОСВ - Монтана е в добро екологично състояние. Относно качествения състав на водоприемниците, намиращи се на територията, се забелязва тенденция към задържане и подобряване на състоянието им.

Замърсяването на повърхностните води е по-широко разпространено в земеделските и градски райони и се характеризира с комплексно замърсяване с биогенни елементи (азот и фосфор), някои тежки метали, органични замърсители и продукти от тяхното разграждане, но в района на Община Димово поради липса на промишлени предприятия замърсители може да се очаква само замърсяване с биогенни елементи при недобър контрол и управление на селскостопанските дейности.

**Дунавски район за басейново управление - състояние на повърхностни водни тела
категория реки на територията на Община Димово**

№	Код на водното тяло	Име на реката	Код на типа	Описание	Дължина km	С М ВТ	Екологично състояние/ потенциал	Химично съст.	
1.	BG1WO400R009	Арчар*	BGTR13	р.Арчар от извора до с.Арчар заедно с притоците ѝ	80,96	не	добро	добро	Съгл. ПУРБ в ДРБУ 2010-2015 год.
2.	BG1WO400R010	Арчар*	BGTR8	р.Арчар от с.Арчар до устието ѝ	1,580	не	добро	добро	
	BG1WO400R009	Арчар	R8	Р.Арчар от извор до устие, вкл.притоци: Салашка и Градска река	57,387	не			Съгласно ПУРБ в ДРБУ 2016-2021 - проект.
3	BG1WO500R011	Скомля	BGTR13	р.Скомля от извора до устието ѝ	38,350	не	добро	добро	Съгл. ПУРБ в ДРБУ 2010-2015
4	BG1WO600R015	Лом	BGTR13	„Лом от с.Дондуково до устие ѝ	24,330	не	добро	добро	Съгл. ПУРБ в ДРБУ 2010-2015

Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда.

Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителят, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

- **Точкови източници на замърсяване** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 еквивалентни жители (е.ж.), заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти. В Община Димово населено място над 2000 е.ж. е само с. Арчар, с население 2680 е.ж. и е предвидено да се изгради ПСОВ. Гр. Димово, който е с 1192 е.ж., е в процес на въвеждане в постоянен режим на експлоатация на водния цикъл с ПСОВ. В Община Димово няма промишлени емитери на значимо замърсяване на повърхностните води.

- **Дифузни източници на замърсяване** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесенията вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните

води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). В община Димово населените места нямат изградени канализационни системи и от населението се използват септични или изгребни ями, което води до замърсяване на почвите, подземните и повърхностните води в района Изключение са гр. Димово и частично изградени канализации в с. Арчар, с. Гара Орешец, с. Септемврийци и с. Костичовци, обслужват отделни махали или блокове в по-голямата си част са за повърхностни води.

- **Хидроморфологични изменения** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми възникнали в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. В община Димово е построен ВЕЦ Фалковец на р. Лом и експлоатацията му не е с значимо негативно въздействие върху водната екосистема в този участък на р. Лом.

- **Морфологични изменения** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване. В ОУП на Община Димово не са предвидени ИП за изграждане със значимо негативно въздействие върху компонент „води“.

Експертите от направление „Опазване на водите“ към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти с цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията. Въведена е Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ, на основание чл. 171, ал. 1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед № РД -821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите.

Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на РИОСВ – Монтана са непречистените отпадъчни води от населените места. Районът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците, предвид факта липсата на ПСОВ, както в крайдунавските градове, така и в по-малките населени места.

Към края на 2015 г. изпълнението на изискванията на РДВ на територията на РИОСВ – Монтана за Община Димово е следното:

- **Агломерации с над 10 000 е.ж.** - в община Димово няма населено място от тази агломерация;

- **Агломерации с население между 2 000 и 10 000 е.ж.**, попадащи в обхвата на РДВ. С население над 2000 жители, в Общината е само с. Арчар – в Инвестиционната програма на Регионален генерален план (РГП) за водоснабдяване и канализация на обособената територия на «ВиК» ЕООД гр. Видин (РГП за В и К - Видин) е включен за реализация водния цикъл на с. Арчар.

- **Агломерации, попадащи в обхвата на РДВ** - през август 2011 г. е започнато строителството на подобект „Смесена канализационна система на град Димово – II етап” и подобект „ПСОВ на гр. Димово”, което е финансирано по Програма за развитие на

селските райони 2007 – 2013, мярка 321. От ноември месец 2011 г. изграждането на горепосочените подобекти е замразено, тъй като е необходимо да се избере изпълнител на обект „Смесена канализационна система на гр. Димово – II етап, първи транш”, за който през 2009 г. е осигурено финансиране по ПУДООС. През 2012 г. е отпусната финансова помощ на Община Димово. Разчетите на Общината са и трите обекта да бъдат завършени и пуснати в експлоатация. В изпълнение на т. 3 от Заповед № РД-753/07.10.2013 г. на МОСВ, РИОСВ – Монтана участва в комисията по приемане на СМР на обект „Смесена канализация на гр. Димово, област Видин – II етап, I-ви транш”, финансиран от ПУДООС.

Обобщение:

Състоянието на повърхностните води на територията на Община Димово е добро. През 2015 г., в сравнение с предходните години, в резултат на завишения контрол върху обектите, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Видбол и Арчар, както и на изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води и комплексни разрешителни, се наблюдава подобряване на емисионното състояние на водите на съответните водоприемници.

Основен проблем за опазването на водите остава ниската степен на изграденост на канализацията на населените места и ПСОВ, особено в малките населени места с население над 2 000 жители и селските райони. Липсват изградени пречиствателни станции за отпадъчни води и в големите градове. Не са констатирани нарушения на индивидуалните емисионни ограничения по зададените показатели, заложили в издадените им разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води. Базирайки се на данните, представени в секторният анализ на компонент води, може да се направи извода, че основен замърсител на водите в общината са непречистените битови отпадъчни води. Предприятията работят с намален капацитет, което е причина за малкият им дял в замърсяването на водите. Основен потребител на вода в община Димово е населението и в по-малка част обществените консуматори, както и малките, и средни предприятия. В община Димово няма потенциално повлияни участъци от дифузно замърсяване със селскостопански източници.

II.1.2.1.2 ВиК мрежи и тяхното състояние

По отношение на водоснабдяването, с ОУП на Община Димово се изследват и определят:

- източници – капацитет и състояние на водоснабдителната мрежа;
- магистрални водопроводи - капацитет и състояние, възможност за поемане на допълнително натоварване, нови трасета;
- резервоари - оценка за достатъчност на изградения обем на резервоарите;
- изследване на необходимостта и определяне на места за съоръжения в някои населени места в общината;
- правилата за прилагане на плана да изискват от последващите подробни устройствени планове за реконструкция на разпределителните мрежи в населените места чрез подмяна на съществуващите тръби.

По степен на изграденост на канализационната мрежа в населените места и пречиствателните станции за отпадъчни води има значително изоставане, спрямо развитието на водоснабдителните системи. По отношение канализационните мрежи, с ОУП се изследва и определят:

- начин на отвеждане на отпадъчните води от населените места и
- отразяване на места отредени за локални пречиствателни съоръжения;

- главни колектори - капацитет, възможности за поемане на допълнителни натоварвания при необходимост от провеждане на водни количества по-големи от тези в момента, необходимост от нови;
- правилата за прилагане на плана да изискват от последващите подробни устройствени планове за изработване на схеми за канализация на населените места.

На следващ етап ще се реализира основното застрояване на територията, при спазване на градоустройствените показатели за общите и подробни устройствени планови/ОУП и ПУП/, както и инвестиционните обекти.

Важно е да се отбележи, че предвидените с ОУП промяна предназначението на територии и на поземлени имоти с цел застрояване ще се извърши на следващ етап, въз основа на влязъл в сила подробен устройствен план /ПУП/. Чл 9 от ЗУТ (2).

✓ **ВиК мрежи**

Освен общинския център – гр.Димово (1192 ж.), в общинската територия се включват още 22 села, в т.ч. 7 кметства – с. Арчар (2680 ж. - единственото населено място в общината с население над 2000 е.ж.), Гара Орешец (762+2 ж.), с. Медовница (314 ж.) с. Извор (261 ж.), с. Воднянци (236 ж.), с. Септемврийци (203 ж.), с. Карбинци (178 ж.), с. Орешец (1192 ж.) и 11 кметски наместничества – с. Бела (104 ж.), с. Костичовци (93 ж.), с. Ярловица (91 ж.), с. Държаница (76 ж.), с. Лагошевици (73 ж.), с. Острокапци (69 ж.), с. Владиченци (63 ж.), с. Върбовчец (61 ж.), с. Шипот (40 ж.), с. Янъовец (18 ж.), с. Дълго поле (17 ж.). Три от селата - с. Кладоруб (41 ж.), с. Мали Дреновец (66 ж.) и с. Скомля (39 ж.) са на пряко подчинение на кметсво на гр. Димово и „ВиК – Видин” ЕООД.

Доставката на услугите по ВиК в региона на Община Димово се доставят от оператора „ВиК – Видин” ЕООД.

Националната автоматична система за екологичен мониторинг /НАСЕМ/ няма пунктове на територията на общината.

✓ **Водоснабдяване**

Като елемент на техническата инфраструктура, водоснабдителните мероприятия са показател за съвременен и цялостно функциониране и развитие на урбанизираните територии.

Външна водопроводна мрежа Община Димово

Географското разположение на община Димово обуславя наличието на собствени водни ресурси. През територията на общината протичат река Арчар, река Скомля, река Белшица, река Лом и река Дунав в Арчарския район. Режимът на речните води е дъждовно-снежен с пролетен максимум на оттока. Дял във водния баланс на общината заемат и 6-те микроязовира. Базирайки се на данните представени в секторният анализ на компонент води, могат да се направят следните изводи, че сновен замърсител на водите в общината са непречистените битови отпадни води и предприятията работят с намален капацитет, което е причина за малкият им дял в замърсяването на водите. Основен потребител на вода в община Димово е населението и в по-малка част обществените консуматори, както и малките, и средни предприятия. В недалечно минало общината се е характеризирала с добре развито селско стопанство с висок дял на поливни площи. В момента поливните площи са сведени до минимум.

Водоснабдяването на населените места в община Димово се осъществява от три водоснабдителни групи - "Бела", Репляна-Чупрене", подгрупа "Търговище" и група "Лом". Основен проблем на водоснабдителната мрежа е високата степен на износеност, което води до почти ежедневни аварии както по външните, така и по вътрешните трасета на водопровода. Група "Бела" от каптиран карстов водоизточник "Белско врело" с дебит 150-200 л/сек. От водоизточника се снабдяват десет населени места на общината - Скомля, Дълго поле, Бела, Димово, Костичовци, Шипот, Извор, Лагошевци, Мали Дреновец и Владиченци. Дебитът на водоизточника често се колебае в много големи граници, като в поредни сушави години пада до 25-30 л/сек, което създава изключително големи проблеми. Изградените два сондажа в Димово, каптирани и включени към водопреносната мрежа решават частично проблемите при аварийни ситуации само за града, докато за останалите населени места за сега няма друга алтернатива. Подгрупа "Търговище" снабдява шест населени места - Янъовец, Върбовец, Гара Орешец, Медовница, Воднянци и Карбинци. Тук алтернативен водоизточник има само за с. Гара Орешец, но той е с много

малък дебит и ниска степен на използваемост. Извършените сондажи в районите на с. Карбинци и Воднянци за наличие на подпочвени води не дадоха очакваните резултати. Сондажните кладенци не са каптирани, поради изключително малкия им дебит. В района на с.Гара Орешец съществува възможност за каптиране на карстови извори, но засега те не са проучени и не се знае тяхното поведение във времето и количествата. Наличието на тези водоизточници и затрудненията във водоснабдяването на района, особено през летните месеци, налагат предприемане на адекватни действия. От група "Лом" се снабдява само селата Арчар и Септемврийци. Водоизточника е с практически неизчерпаеми количества. Със самостоятелни водоизточници са останалите села. Този за с. Ярловица е с малък дебит и трудно захранва населеното място, което налага в търсене на алтернативен такъв.

Много важна характеристика за община Димово е фактът, че в този регион няма режим на водата. В момента само селата на собствени водоизточници страдат от режим на водата в случаите, когато водоизточниците им пресъхнат или са с изключително нисък дебит поради засушаване. Качеството на питейните води се изследва от ВиК и РЗИ – Видин.

Основен проблем във водоснабдяването на всички населени места в община Димово, е прогресивната амортизация на външните водопроводи, уличните водопроводни мрежи и сградните водопроводни отклонения, която обуславя високи нива на загубите на вода – средно за общината около 60%. Това от една страна води до високи експлоатационни разходи за отстраняване на аварии, висока себестойност на питейната вода, поради големите разходи за ел. енергия и влошаване качеството на услугата „доставяне на вода за питейно – битови нужди на населението”, поради честите прекъсвания във водоподаването за отстраняване на аварии. От друга страна високите загуби на вода по водопрееносната мрежа в комбинация със силно изразеното в последните години сезонно намаляване на дебитите на голяма част от водоизточниците, създават реална опасност за въвеждането на режим на водоподаване в немалка част от населените места в общината през летните месеци. Информацията за подадената, полезноизползваната /инкасираната/ вода и загубите на вода в населените места от община Димово за 2014 г. е представена в долната таблица:

Подадена вода в населените места на Община Димово

НАСЕЛЕНО МЯСТО	Подадена вода, хил.м³/год.	Инкасирана вода, хил.м³/год.	Загуба на вода, %
Арчар	188.9	51.1	73.0
Бела	11.6	5.2	55.4
Владиченци	4.2	2.3	45.5
Воднянци	18.5	8.7	53.1
Върбовчец	6.8	2.9	56.8
Гара Орешец	56.0	23.9	57.4
Димово	87.3	49.1	43.8
Дълго поле	1.1	0.4	66.4
Държаница	7.4	3.7	50.6
Извор	21.5	9.9	54.2
Карбинци	8.5	4.4	48.4
Кладоруб	4.0	1.9	53.6
Костичовци	6.9	2.9	58.4
Лагошеви	4.8	2.0	57.6
Мали Дреновец	4.9	2.1	57.0
Медовница	12.8	5.9	54.0
Орешец	0	0	0

Острокапци	4.4	3.0	32.6
Септемврийци	8.2	3.3	59.0
Скомля	3.1	1.3	59.0
Шипот	2.9	1.1	62.2
Янъовец	1.5	0.7	56.9
Ярловица	3.7	2.7	26.6
ОБЩИНА	469.0	188.1	59.9

Водопроводната мрежа на град Димово е изградена през 1956-1958 г. от азбестоциментови тръби, с обща дължина 12 669 м през 2005 г. са подменени 4 510 м от стария водопровод и през 2005 г. са подменени още 2 474 м от стария водопровод. През 2009 г. са подменени още 3 145 м. От горепосочените данни е видно, че в град Димово са подменени 10 129 м от стария водопровод, което е 80 % от целия водопровод на града. Водопроводната мрежа на село Гара Орешец е изградена през 50-те години на миналия век, от азбестоциментови тръби, с обща дължина 12 084 м. През 2004 и 2007 г. са подменени 2 822,00 м. Водопроводната мрежа на село Медовница е изградена през 50-те години на миналия век, от азбестоциментови тръби, с обща дължина 5 876 м. През 2008 г. са подменени 3 206 м или 55 % от целия водопровод.

Външна водопроводна мрежа

Съществуващите външни водопроводи са изпълнени от азбестоциментови и стоманени тръби, които са полагани преди 40 – 60 години. Основен проблем при експлоатацията на външната водопроводна мрежа е високата аварийност на водопроводите, обусловена от прогресивната им амортизация.

През последните 10 – 15 години действащият на територията на община Димово ВиК оператор – „ВиК – Видин” ЕООД подмени най- критичните от експлоатационна гледна точка около 30% от външната водопроводна мрежа на населените места от общината. Подмяната е извършена с полиетиленови тръби с висока плътност /HDPE/, които са екологични, корозионноустойчиви и с дълъг експлоатационен срок.

От нереконструираната външна водопроводна мрежа, приоритетни за реконструкция /подмяна/, поради най-висока аварийност и значимост за водоснабдяването са следните участъци:

- Външен водопровод на с.Арчар – от ПС „Добри Дол” до НР „Арчар” – 2900м’ ф150мм стомана и ф200мм АЦ;
- Външен водопровод от група „Търговище” – от РШ „Янъовец” до РШ „Орешец” – 2300м’ ф300мм АЦ;
- Напорен водопровод на ПС „Бела” – от ПС „Бела” до РШ „Костичовци” – 2000м’ ф150мм АЦ;
- Външен водопровод на с.Кладоруб – от ПС „Бела” до НР „Калдоруб” – 3000м’ ф200мм АЦ;
- Външен водопровод на с.Мали Дреновец – от ВК „Мали Дреновец” до с.Мали Дреновец – 900м’ ф150мм АЦ;
- Външен водопровод на с.Владиченци – от ВК „Мали Дреновец” до с.Владиченци – 1100м’ ф125мм АЦ.

Вътрешна водопроводна мрежа

Вътрешната водопроводна мрежа в населените места от община Димово е изпълнена с:

- азбестоциментови /АЦ/ тръби – 110360м’ /80%/;
- стоманени тръби – 1620м’ /1%/;
- полиетиленови тръби с висока плътност /HDPE/-25582м’ /19%/.

Сградните водопроводни отклонения са изпълнение със стоманени поцинковани тръби и фитинги. Единствено в реконструирания участък на уличната водопроводна мрежа, сградните отклонения са подменени с HDPE тръби – до тротоарните спирателни кранове.

Нереконструиранията улични водопроводни мрежи не отговарят на действащите нормативи за противопожарна безопасност. По уличните водопроводни мрежи няма достатъчно спирателни кранове и пожарни хидранти. Голяма част от съществуващите такива са повредени и негодни за експлоатация.

Уличните водопроводи, изпълнени с АЦ и стоманени тръби и сградните водопроводни отклонения, изпълнени със стоманени поцинковани тръби във всички населени места от общината са изградени преди 40 – 60 години, същите са силно амортизирани, с висока аварийност. Това предопределя високи загуби на вода, високи експлоатационни разходи за ел. енергия и отстраняване на аварии, чести нарушения във водоснабдяването на потребителите, и периодични нарушения в качеството на питейната вода, поради замърсяване в резултат на аварии.

Водопроводна мрежа в населените места на Община Димово

НАСЕЛЕНО МЯСТО	Водопроводна мрежа - общо, м'	Реконструирана водопроводна мрежа, м'	Водопроводна мрежа за реконструкция, м'
Арчар	13560	1000	12560
Бела	7607	0	7607
Владиченци	2961	0	2961
Воднянци	6854	0	6854
Върбовец	2868	0	2868
Гара Орешец	12084	2822	9262
Димово	12669	10295	2374
Дълго поле	2257	0	2257
Държаница	5916	0	5916
Извор	10822	0	10822
Карбинци	6069	0	6069
Кладоруб	2227	0	2227
Костичовци	6497	0	6497
Лагошеви	7444	500	6944
Мали Дреновец	4318	0	4318
Медовница	5876	3047	2829
Орешец	0	0	0
Острокапи	3692	0	3692
Септември	6703	6703	0
Скомля	4378	0	4378
Шипот	5530	0	5530
Янговец	1750	0	1750
Ярловица	5480	1215	4265
ОБЩИНА	137562	25582	111980

По данни на „ВиК – Видин“ ЕООД, средната честота на аварийност на вътрешните водопроводни мрежи в населените места от община Димово е 7,5 бр.аварии/ км водопр. мрежа / година. От нереконструираната вътрешна водопроводна мрежа, приоритетни за реконструкция /подмяна/, поради най-висока аварийност и значимост за водоснабдяването са водопроводните мрежи на следните населени места:

Вътрешна водопроводна мрежа с.Извор – аварийност – 12.4 бр.аварии / км водопр. мрежа / година;

Вътрешна водопроводна мрежа с.Медовница – аварийност – 11,9 бр.аварии / км водопр. мрежа / година;

Вътрешна водопроводна мрежа с.Карбинци – аварийност – 11,5 бр.аварии / км водопр. мрежа / година;

Вътрешна водопроводна мрежа с.Воднянци – аварийност – 10,6 бр.аварии / км водопр. мрежа / година;

Вътрешна водопроводна мрежа с.Арчар – аварийност – 8,5 бр.аварии / км водопр. мрежа / година

Налични проекти в община Димово, засягащи водоснабдяването

Единственият наличен проект, свързан с водоснабдяването на населените места от община Димово е „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в с. Арчар, общ. Димово, обл. Видин”, Фаза: „Прединвестиционни проучвания”. В проекта, след изследване и анализ на съществуващата водоснабдителна система на с. Арчар, е предложено решение за реконструкция и актуализация на цялата водоснабдителна система, в съответствие с актуалните данни за водопотреблението и нормативни документи. Проектът предлага решение и за водоснабдяването на вилна зона „Рациария”, с. Арчар, която към момента е неводоснабдена. На базата на този проект, следва да се изготвят инвестиционни проекти във фаза „Работен/Технически проект” за реконструкцията на водоснабдителната система на с. Арчар, след което да се осигурят необходимите средства за реализацията на проектите.

✓ Канализация и пречистване на отпадъчните води

На територията на общината няма изградена канализационна мрежа в голяма част от населените места. Изградена е канализация в гр. Димово. Положената канализация в с. Гара Орещец, с. Арчар и с. Костичовци е частична и обслужва отделни квартали, махали и блокове. В повечето населени места има частично изградена канализационна мрежа за повърхностни отпадъчни води от бетонови тръби, която е заустена директно в реката, без пречиствателно съоръжение, без разрешително за заустване. Съществуващата канализационна мрежа е в недобро експлоатационно състояние и не отговаря на нормативните изисквания. През 2005 г. частично е изградена дъждовна канализация на квартали 29-35 с дължина 1 097 м и корекция на дере на гр.Димово. През 2007 г. започва изграждането на смесена канализация на Димово и ПСОВ, като са изградени 767 м канализационни колектори. Отпадъчните и дъждовни (повърхностни) води, които тези съоръжения поемат, се изхвърляха в преминаващите през населените места реки и долове, което води до тяхното замърсяване. Предстои въвеждане в експлоатация на водния цикъл на гр. Димово, което ще допринесе за подобряване качеството на жизнена и околна среда в района на гр. Димово. При III етап на изграждане на смесената канализация на града, към така изградената канализация се заустват и сградните отклонения и смесената канализация отвежда отпадъчните води в ПСОВ за механично и биологично пречистване.

Домакинствата в голяма част от населените места без канализация в общината в по-голямата си част ползват септични ями за отпадъчните си води. Тези примитивни съоръжения имат нисък пречиствателен ефект на органични замърсители.

Населени места с изградена или в процес на изграждане канализация мрежа:

Местоположение	Вид на съоръжението	Вид материал	дължина	диаметър
Димово	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	978,13 м	Ф: 300, 400, 500, 600, 800, 1500

Димово	Смесена канализация и ЛПСОВ	Бетонови тръби	767,00 м	ф300, Ф400, Ф600 и ф800
Костичовци	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	2 190,00 м	
Воднянци	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	1 350,00 м	
Скомля	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	428,00 м	
Димово	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	2 560,00 м	
Гара Орешец	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	2 650,00 м	
Арчар	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	335,00 м	
Карбинци	Канализация за повърхн. води	Бетонови тръби	480,00 м	

Налични проекти в община Димово, засягащи канализацията и пречистването на отпадъчните води има за обекти:

1. „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в с.Арчар”, Фаза: „Прединвестиционни проучвания”. Проектът третира изграждането на канализационна мрежа за смесени отпадни води и ПСОВ на с. Арчар. На базата на този проект, следва да се изготвят инвестиционни проекти във фаза „Работен/Технически проект” за изграждането на канализационна мрежа за смесени отпадни води и ПСОВ на с. Арчар, след което да се осигурят необходимите средства за реализацията на проектите.

2. „Подобряване на условията за живот в община Димово чрез създаване на качествена канализационна инфраструктура, посредством изграждане на ПСОВ и смесена канализация в гр. Димово”, Фаза: „Работен проект”, който третира изграждането на смесена канализационна мрежа с дължина около 7 км и ПСОВ в гр. Димово. В момента проекта се реализира.

II.1.2.1.3 Напоителни системи

В недалечно минало общината се е характеризирала с добре развито селско стопанство с висок дял на поливни площи. В момента поливните площи са сведени до минимум. Съществуват относително запазени хидро-мелиоративни съоръжения – наличието на 6 микроязовира /Върбовец, Медовница – 2 бр., Шипот, Скомля и Ярловица/, които предполагат и дават възможност за развитие на зеленчукопроизводството и рибовъдството. Чести са случаите на заливане от водите на река Дунав на териториите около тях.

Обобщение:

Създадена е добра водоснабдителна мрежа за всички селища в общината. Степента на изграденост на канализационната мрежа е незадоволителна и обслужва около 5 % от населението. За доразвитие на водопроводната мрежа е необходимо да се изследва необходимостта от реконструкция или цялостна подмяна на вътрешната водопроводна мрежа в населените места, включително водопроводните отклонения и външните водопроводи.

За доразвитие на канализационната система ще е необходимо осигуряване на всички обществени сгради с канализация, реконструкция на съществуващата система, както и евентуално изграждане на ЛПСОВ в някои селища. Съществуващите предприятия не са съществен фактор в замърсяването на водите.

II.1.2.2 Подземни води

Подземните водни ресурси имат предимно карстов произход. Подземните води са формирани от чакълесто-песъчливия хоризонт и са в пряка хидравлична връзка с водите на р. Дунав. Тяхното ниво се влияе от водните строежи на реката.

Хидроложки условия. От хидрогеоложките фактори отношение към строителството тук имат плитко залягащите грунтови води и наличието на няколко водоносни напорни хоризонта, като в това отношение районът е по-беден на подпочвени води. В Старокватернерните отложения нивата на подпочвените води са установени на дълбочина от 5 до 8 метра, а в сарматските наслаги - на 15-20 метра. Водите са хидрокарбонатно-магнезиево-калциеви, с относително ниска минерализация и не са агресивни спрямо бетона.

Територията на община Димово като цяло предлага благоприятни хидрогеоложки условия за строителство, поради дълбоко залягане на статичните нива на подпочвените води.

II.1.2.2.1 Състояние на подземните води

Територията на общината, главно около гр. Димово и района около река Дунав са налични добри запаси от подпочвени води, които са с дълбоко залягане на статичните нива.

В Старокватернерните отложения нивата на подпочвените води са установени на дълбочина от 5 до 8 метра, а в сарматските наслаги - на 15-20 метра. Водите са хидрокарбонатно-магнезиево-калциеви.

Подземните водни тела, идентифицирани в ПУРБ в ДРБУ 2010-2015 г., са със следното състояние:

- „Порови води в Кватернера – Арчар-Орсойска низина” с код BG1G0000Qa1003. Подземното водно тяло е в добро химично и лошо количествено състояние. Екологичната цел за водното тяло е: „Постигане на добро състояние на подземните води“;
- „Карстови и Порови води в Кватернера – р. Лом” с код BG1G0000Qa1013. Подземното водно тяло е в добро количествено и лошо химично състояние. Екологичната цел за водното тяло е: „Постигане на добро състояние на подземните води“;
- „Порови води в Неогена – Ломско-Плевенска депресия” с код BG1G00000N2034. Подземното водно тяло е в добро количествено и лошо химично състояние. Екологичната цел за водното тяло е: „Постигане на добро състояние на подземните води“;
- „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия” с код BG1G000N1bp036. Подземното водно тяло е в добро количествено и лошо химично състояние. Екологичната цел за водното тяло е: „Постигане на добро състояние на подземните води“;
- „Карстови води в Западния Балкан” с код BG1G0000TJK044. Подземното водно тяло е в добро количествено и лошо химично състояние. Екологичната цел за водното тяло е: „Запазване на добро състояние на подземните води“.

Подземните водни тела са определени, като зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване с код на зоните BG1DGW00000N2034, BG1DGW0000TJK044, които са оценени в добро състояние и BG1DGW0000Qa1003,

BG1DGW0000Qa1013 и BG1DGW000N1bp036, оценени в лошо състояние. За зоните за защита за питейните води, екологичната цел е: „Намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водоземните съоръжения до 2015 г.“

II.1.2.2.1.1 Извори

Под влияние на силната денудация и напредналата карстификация в района на община Димово има два обособени карстови басейна – Белоградчишки и Салашки. Формиращите се води са движат на север, след като по система от разломи излизат като преливни извори. Най-значителен от тях е изворът „Белско врело“ при село Бела. Недалеч от село Рабиша се намира едноименното езеро, което е с доказан тектонски произход. По площ то е най-голямото от този род езера у нас.

От „Белското врело“ се снабдяват с питейна вода 12 населени места от общината. Добри, но все още непроучени, запаси от питейна вода съществуват в пещерата „Башоваца“.

Група "Бела" от каптиран карстов водоизточник "Белско врело" с дебит 150-200 л/сек. От водоизточника се снабдяват десет населени места на общината - Скомля, Дълго поле, Бела, Димово, Костичовци, Шипот, Извор, Лагошевици, Мали Дреновец и Владиченци. Дебитът на водоизточника често се колебае в много големи граници, като в поредни сушави години пада до 25-30 л/сек, което създава изключително големи проблеми.

II.1.2.2.1.2 Сондажни и шахтови кладенци

Изградени са два сондажа в Димово, каптирани и включени към водопреносната мрежа решават частично проблемите при аварийни ситуации само за града, докато за останалите населени места за сега няма друга алтернатива.

Подгрупа "Търговище" снабдява шест населени места - Янъовец, Върбовец, Гара Орешец, Медовница, Воднянци и Карбинци. Тук алтернативен водоизточник има само за с. Гара Орешец, но той е с много малък дебит и ниска степен на използваемост. Извършените сондажи в районите на с. Карбинци и Воднянци за наличие на подпочвени води не са дали очакваните резултати. Сондажните кладенци не са каптирани, поради изключително малкия им дебит. В района на с. Гара Орешец съществува възможност за каптиране на карстови извори, но засега те не са проучени и не се знае тяхното поведение във времето и количествата.

II.1.2.2.1.3 Термоминерални води

На територията на общината няма термоминерални води.

II.1.3 Почви и земни недра

Община Димово попада в Кулско-Белоградчишки агроекологичен район. Той заема преходните части на Дунавската равнина и Предбалкана.

Почвената покривка е доста пъстра, но основно разпространение имат тъмносивите и сиви горски почви. Срещат се и ограничени площи с тежки излужени черноземи и малко ливадни почви.

Стратиграфия. Територията на община Димово е разположена на границата на две големи геоморфоложки зони - западната част на Мизийската плоча и Предбалканската геоморфоложка зона, съгласно разположението на големите морфотектонски области в България. Тук влиза ниската и заравнена област — най-голямата равнина в Балканския полуостров, — която от север и от запад се огражда с Южните Карпати, а от юг—с предпланините на Стара планина. Това е обширната равнина на долния Дунав от Железните врата надолу. Мизийската плоча всъщност е само западната част от една по-голяма единица от земната кора, която се нарича Понтийска плоча и която се разстила далеч към изток и стига чак до областта на Рион между Големия и Малкия Кавказ. Дълбоката основа на Мизийската плоча е изградена от силно нагънати палеозойски серии, сред които са вложени и стари магмени скали. В обсега на самата плоча тази основа почти не се разкрива, но съществуването се явява от разкритията на палеозоя. Още преди началото на мезозоя Мизийската плоча вече е достигнала висока степен на консолидация. През това време около плочата се разиграват важни тектонски събития и по ръбове се оформят дълбоки ориентирани басейни, които са изпълнени с води. В техните дъна се натрупват мощни утайки. Откъм средата на кредата тези басейни започват да се нагъват. Мизийската плоча остава почти неподвижна, тъй като всички структури по периферията ѝ са полегнали към плочата. През мезозоя – горната креда „апт” всички земи на Северна България се поддават на негативното движение и така водите на морето завладяват и започва отлагането на пясъчници, а в по-северна част — на варовито-мергелната седиментация. През неозоя – миоцена - сармат за разглежданата територия е представлявала суша и през същия период се издигат планиските вериги на Алпите, като геоложкото развитие на Стара планина е свързано с формираната през еоцена Старопланинска геосинклинала. Като част от Балканидите тя е била подложена на Алпийското нагъване, започнало през триаса и завършило през палеогена. През неотектонския етап Главната Старопланинска верига е подложена на интензивни тектонски издигания. Поради тектонския натиск, който е идвал от юг, гънките на планината са наклонени и полегнали на север. В западната и средната част на Стара планина преобладават антиклиналите (най-близката е Берковската). Вътрешността на антиклиналите е изградена от магмени и метеморфни скали, а периферията им - от мезозойски и терциерни седиментни скали (предимно варовици и пясъчници). Липсата на изцяло завършени циркуси и наличието на само едно високопланинско езеро с глациален произход е категорично доказателство за това. През неогена Стара планина се издига на етапи и е подложена на ерозионно-денудационна обработка. През кватернера се формира съвременната долинна мрежа с надзаливни речни тераси в главните долини. Литологията също оказва голямо влияние върху формирането на съвременния релеф. Широко разпространени са разнообразните повърхностни и подземни карстови форми понори, ували, въртопи, карови полета, пещери и др. Карстовите процеси са развити в различни части на Стара планина, но особено изразителни са формите във Врачанска планина и долината на река Нишава.

В геоложко отношение територията на селищната система е изградена изцяло от седиментите на мезозея, неозоя и кватернера. Най-старите скали на варовиците на средния триас, които се разкриват северозападно от гара Орешец. Юрските утайки се наблюдават в северното бедро на Белоградчишката антиклинала югозападно от линията Бела - гара Орешец – село Орешец. Долната и средна юра са развити в пясъчлив фациес, а горната - във варовит. Долната креда има сграницено разпространение във вид на тесни ивици и петна и е представена от рифови ерганегенни варовици. Преобладаваща част от територията е заета от неогенски седименти /тортон и сармат/, наблюдаващи се в широки разкрития по поречията на реките Арчар, Скомля и Медовнишка. Изградени са от

глинесто-песъчливи, конгломератни и делиритуско-варовити скали. Скалите на лъсовата формация покриват плащообразните формации. Те са песъчливо-глинести и еднородни. Поречните тераси са отложени адувиални тясъци и чакъли. Най-добре това се наблюдава по река Арчар.

Полезни изкопаеми. Територията на община Димово е бедна на полезни изкопаеми, въпреки че в част от нея попада Стара планина. От нерудните полезни изкопаеми интерес представляват варовиците (Врачанско) и мраморите (Берковско). Изключение са находищата на карьерни строителни материали. По поречието на река Арчар експлоатация е спряна. В района на село Гара Орешец съществуват добри възможности за разработването на находищата с оглед предстоящото строителството и реабилитацията на Международен път Е-79. Има добри възможности в района на с. Арчар и с Септемврийци за добив на пясък за промишлени нужди и находище на глина (за керамика) край Димово. Териториалните ресурси са основна материална база за решаване на всички териториално-устройствени проблеми. Тяхната ограниченост и незаменимост налагат правилното им и ефективно използване.

Инженерно-геоложки условия. Територията на община Димово е разположена на границата между Балканския и Мизийския региони, така че площта югозападно от линията Острокапци - Карбинци принадлежи към Предбалканската област на първия, а площта северизточно от нея - към Ломската област на втория регион.

В частта, принадлежаща към Ломската област на Мизийския регион преобладават площите, заети от лъсови отложения, при които може да настъпи пропадане в активната зона от товара на фундаментите или друг външен товар. Неогенските седименти са с ниски якости, висока водопопиваемост и ниска товароносимост.

В Предбалканската област към категорията на скалните видове принадлежат само описаните по-горе триаски и юрски варовици, които се отличават със значителна здравина. Неогенските отложения се отнасят към комплекса от скални, полускални, глинести и рохкави, с ниски физико-механични показатели и сравнително ниска товароносимост. Лъсовите отложения са от типа "лъсовидни глинни", при които пропадане не настъпва и при допълнително натоварване. Тази част от територията е изградена изключително от сарматски и съвременни делувилни отложения. Представени са от сивосини, слабопесъкливи слоисти и мазни глинни, жълтеникави и ориннозърнести пясъци. Същите са покрити от квартални делувилни/склоново-насипни песъкливи глинни, на места с включения от чакъли. Мощността им е от 1 до 4—5 метра. Мощността на лежащите под тях сарматски отклонения е средно около 150 метра. На югоизток от гара Орешец са установени старокватерни отложения, представени от едрокъсови валуни и чакъли с песъчливо - глинест запълнител. Разкриват се в подножието на предпланинските склонове.

Територията на община Димово попада съгласно сеизмичното райниране на страната в две сеизмични зони от VI и от VII степен (по дванадесет степенната скала на Меркали), която не се счита за особено опасна. Долинната част на общината – землищата на с.Арчар и прилежащи към него попадат в VII степен и сеизмичен коефициент $K_s=0,10$, докато землището на гр.Димово и прилежащите към села са от VI степен със сеизмичен коефициент $K_s=0,05$.

II.1.3.1 Класификация на почвите

Разнообразието на основните скали в този район е голямо. Формацията на гранитите, представени от старопланинските калциево-алкални интрузии – гранити,

гранодиорити и диорит е представена във високата част на стопанството. Върху тези скали са се обособили кафявите горски, а по-ниските им части – сивите горски почви. Различните видове варовити скали също са най-широко застъпени. В северната и североизточната част на стопанството, около гр. Димово, с. Скомля, с. Воднянци, с. Карбинци, с. Ружинци, с. Дреновец, с. Черно поле, те са представени от сармански варовици. Върху тях са се формирали тъмносиви и сиви горски почви. Северните склонове на Белоградчишкия венец, около с. Плешивец и северно от с. Салаш, варовиците са предоставени от догерът, върху който са се обособили сиви и по-рядко светлосиви горски почви. При с. Рабиша, хълмът под който се е образувала пещерата “Магурата” е от мергелни варовици, върху които почвата е хумусно-карбонатна. Лъсът е застъпен в равнинната североизточна част на стопанството с развити върху него тъмносиви почви.

Еруптивните скали са вертикално или косо напукани и обикновено са дълбоко изветрели. Изключение правят само гранодиоритите от най-високата част на Старопланинското било над с. Стакевци.

От седиментните скали здрави и неизветрели са варовиците, които са образували скални венци.

Червените триаски пясъчници и конгломерати около Белоградчик са силно и своеобразно изветрели, вследствие на което са се формирали прочутите фигури на Белоградчишките скали.

Преобладаващи за територията на общината са черноземните, тъмни и светло сивите горски и алувиални почви. Силно излужените черноземи са основен почвен тип с мощност на хумусния хоризонт 65-80 см. и съдържание на хумус 3 -3,9%, средно запасени с азот и фосфор. От тях по-особено внимание заслужават площите, разположени на изток - североизток от гр. Димово и границата с община Макреш и с. Рабиша от община Белоградчик, при които е възможно прилагането на поливно земеделие.

Тъмносивите горски почви заемат площите западно от приблизителната линия, минаваща край град Димово, село Бела и в района на с. Върбовец, с мощност на хумусния пласт 30-40 см. и хумусно съдържание до 3%.

Светлосивите горски почви заемат високите части на територията на общината, главно в района на село Гара Орешец (района на Венеца). Те са по-неплодородни от тъмносивите горски почви. Мощността на хумустния хоризонт е от 20 - 30 см, а съдържанието на хумус е до 2 %.

Алувиалните почви са разположени главно по поречията на реките и в района на с. Арчар около река Дунав. Имат лек механичен състав - пясъчлив до среднопясъчливоглинест, с мощност на хумусен слой около 40 см и съдържание на хумус до 5 %.

Преобладаващи строителни почви са праховопясъчливите делувиални глинени, чиято товароносимост е малка. Поради различна мощност на тези глинени, налага се при строителството да се извършват предварителни геоложки проучвания на строителните площадки. Когато има увеличено съдържание на глинестата компонента в почвите се получава задръжка на повърхностните води след дъжд и снеготопене довеждаща до сезонни заблатявания.

II.1.3.2 Земеползване

Според регистъра на земеделски земи, гори и земи в горския фонд, общата земя за селското стопанство в общината е 68,46%, терените за горски стопанство са 24,09% и терените за населени места съставляват 4,62 % от площта на общината. Горските територии заемат втория по размер дял от площта на общината, като от тях с най-голям

дъл от са терените с гори в землищата на населените места в Предбалкана и по течението на река Скомля.

Важна характеристиката на земите от селскостопанския фонд е категорията на земята – от I-V. Най-малък площ имат земите от I категория - в землищата на гр. Димово и с.Костичовци. Най-голяма площ заемат земите от II категория. Такива има най-много в селата Извор, Шипот, Дълго поле, Медовица, Воднянци и Карбинци. Земите от III категория също имат значителни размери - най-вече в землищата на села Янъовец, Скомля, Карбинци и Кладруб. Четвъртата и пета категория са с най-малки по размер площи в селата Кладоруб, Бела, Орешец, Остракапци и др. Качеството на земите в района и климатичните условия благоприятстват развитието на зърнените и зърнено-фуражните култури.

II.1.3.3 Състояние на почвите

Потенциалът на земите в този агроекологичен район е подходящ за земеделие и ги причислява към групата "добри земи", които обхващат черноземните, тъмнисивите горски почви. В групата на "средни земи". попадат светлосивите горски почви, а в групата "лоши земи" се обхващат алувиалните почви. Оценките на земите в този агроекологичен район варират в сравнително тесен интервал, което говори за относителна хомогенност на екологичните условия.

Почвената ерозия е един от най-важните фактори, влияещи върху почвеното плодородие. Голяма част от територията на община Димово е подложена на ерозиране. Има доста декари ерозирани терени, които са изоставени като обработваемите земи в района на гара Орешец - на запад от нея където започват стръмните склонове на планината. Скъсяването дължината на склона и обработването на хоризонталите е едно от важните мероприятия за борба с ерозията.

II.1.3.3.1 Замърсени почви

Замърсени почви с тежки метали и нефтопродукти.

Към настоящият момент в община Димово няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, мед, цинк, арсен, никел, кадмий, хром) или нефтопродукти. Като единствен източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели. Не са правени проучвания на почвите в района на замърсяване с тежки метали, нефтопродукти и други вредности, но не са налице и значими източници на такъв тип замърсяване.

Замърсени почви с нитрати, пестициди.

Обработваемите земи в района на общината са слабо плодородни, поради ниското съдържание на хумус в горния повърхностен слой. Подобряване качествата на почвите налага използването на естествени и изкуствени торове. С възстановяване на частната собственост върху земята, практиката за наторяване на почвите премина през различни фази: от безконтролно предозиране с изкуствена тор, към наторяване предимно с естествена тор и в умерена степен с изкуствени. Почвите в района не са замърсени с пестициди, не са вкислени или засолени, а също не са и силно повлияни от ерозионни процеси. Няма конкретни анализи на почвени проби от района за замърсяване с нитрати и пестициди.

II.1.3.3.2 Рекултивирани терени

Всяка територия, която е вече урбанизирана е с нарушени функции спрямо първоначалния си вид. Някои територии са по-силно нарушени в зависимост от човешката намеса и липсата на мерки за намаляване на вредните влияния от различни фактори – икономика, в.т.ч транспорт, обитаване и природни бедствия. Ако с природните стихии човечеството е затруднено да се бори, то може да ограничи вредите от своята дейност. Общината разполага със значителни ресурси за развитие на селското стопанство, като от селскостопански фонд, обработваемата земя представлява 84%, останалото са мери, пасища и полски пътища. Тук нарушенията са главно в почвите. Наклонът на терените, обемът и интензивността на валежите, в съчетание с почвените условия са част от факторите, които определят интензивността на ерозията. Естествената ерозия се ускорява под влияние на човешката дейност. Важен факт е, че скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните гори със своите водозадържащи функции имат значителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси. За ограничаване на ерозионния процес способства и ниската степен на обработване на селскостопанските земи.

Горския фонд, който заема около 22 % от територията на общината има запазен характер. Преобладаващите широколистни дървесни видове са благуи и цер, а от иглолистните – черен и бял бор.

Територията на общината се отводнява от притоците на река Дунав – река Арчар, река Скомля, река Белщица и река Лом. Преминаването на тези реки, през територията включително река Дунав в Арчарския район и наличието на микроязовири предполагат и дават възможност за многофункционално развитие на икономиката, без да се нарушава природната среда и биологичното многообразие. По поречията на реките и районите около язовирите няма изградена канализационна мрежа, а там, където има такива съоръжения, те са неизползваеми. Чести са случаите на заливане от водите на река Дунав на териториите около тях. На територията на община Димово няма заблатени почви.

Транспортната автомобилна мрежа включва преобладаващо третокласни и четвъртокласни пътища. През гр. Димово преминава международен път по трасето на Европейски коридор № 4. Като цяло гъстотата на изградената пътна мрежа в община Димово е сравнително висока, но качеството на повечето пътища е незадоволително особено за IV-класните пътища.

През територията на общината преминава ж.п. линията Видин-София-Видин. Проектът за строителство на нова железопътна линия между София и Видин се предвижда да започне да се реализира през програмен период 2014-2020 г. по оперативна програма „Транспорт“.

Физически нарушени са терените на кариерите за добив край с. Гара Орещец. Общеизвестно е че, експлоатирането на кариери е съпроводено с теренни нарушения. Съгласно закона за подземните богатства /ЗПБ/, земните недра са изключително държавна собственост и търсенето и проучването на богатствата се извършва чрез предоставяне на разрешение за търсене и проучване, а добивът им се извършва чрез предоставяне на концесии. Същите се извършват на база разработени цялостни и годишни проекти, съгласувани с Министерство на околната среда и водите. Находищата на строителни материали /кариери/ със статут „общинска собственост“ до 08.08.2008 г. с изменение на ЗПБ се премахват и добив от тях може да се извърши единствено чрез предоставяне на концесия. Рекултивирането на нарушените терени трябва да бъде извършено от концесионера, което трябва да е заложено в договора за концесия.

Нарушаването на териториите става чрез няколко компонента:

-Замърсяване на почвата с нитрати, пестициди. Подобряване качествата на почвите налага използването на естествени и изкуствени торове. Няма конкретни анализи на почвени проби от района за замърсяване с нитрати и пестициди;

-Замърсяване на почвата с тежки метали (олово, мед, цинк, арсен, никел, кадмий, хром) или нефтопродукти. Към настоящият момент в Община Димово няма производства, които да замърсяват почвите;

-Замърсяване с отпадните води, които се изливат в преминаващите през населените места реки. Това причинява допълнителна ерозия на почвата. Съществуващите предприятия не са съществен фактор в замърсяването на водите. На територията на общината няма изградена пречиствателна станция за отпадни води. Химическите качества на речните води при преминаването им през общината са много добри;

-Ерозия на почвите. Естествената ерозия се ускорява под влияние на човешката дейност. За ограничаване на ерозионния процес способства и ниската степен на обработване на селскостопанските земи;

-Физически нарушени почви. Находищата на строителни материали /кариери/ и тяхното експлоатиране е съпроводено с теренни нарушения. Такива територии в общината има:

За съответното землище	Бела	Гара Орешец	Димово	Карбинци	Лагошевици
имоти бр.	2	1	3	1	3
площ в дка	91,346	15,535	17,057	11,420	5,284
площ в %	0,44	0,05	0,10	0,04	0,03

Балансът на територията на община Димово е представен в табличен вид, като данните за съществуващите елементи са по данни от самата община.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	1638,24	4,071	1533,11	3,809
2. Общественообслужващи функции	36,84	0,092	36,84	0,092
3. Производствени дейности	12,86	0,032	30,89	0,077
4. Складови дейности	148,70	0,369	154,83	0,385
5. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	0,00	0,000	160,11	0,398
6. Гробищни паркове	13,28	0,033	13,28	0,033
7. Спортни и озеленени терени	7,68	0,019	21,68	0,054
8. Комунално обслужване и стопанство	0,00	0,000	0,39	0,001
9. Земеделски територии, в т.ч.: насаждения	27566,13	68,495	27472,41	68,262

9.1. обработваеми земи - ниви	22273,51	55,344	22246,67	55,278
9.2. обработваеми земи - трайни	727,72	1,808	1033,70	2,568
9.3. необработваеми земи	4564,90	1,105	4192,04	10,416
10. Горски територии, в т.ч.:	9695,44	24,091	9606,95	23,871
10.1. гори	7967,06	20,500	7889,99	19,605
10.2. защитни гори	0,00	0,000	0,00	0,000
10.3. рекреационни гори	283,40	0,704	283,40	0,704
10.4. горски земи	1444,98	3,590	1433,56	3,562
11. Водни площи	910,88	2,263	910,88	2,263
12. Транспорт и комуникации	214,35	0,533	269,21	0,669
13. Техническа инфраструктура	0,91	0,002	34,73	0,086
14. ОБЩА ПЛОЩ	40 245,31	100,00	40 245,31	100,00
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А) За природозащита	1,00	0,353	1,50	0,004
Б) За опазване на културното наследство	1,09	0,003	700,26	1,740
В) С особена териториалноустройствена защита-Натура 2000	5623,88	13,974	5623,88	13,974
Г) За възстановяване и рекултивация	444,51	1,105	458,57	1,139
Д) С активни и потенциални свлачища и срутища	0,00	0,000	0,00	0,000
Е) Други нарушени територии	14,06	0,035	0,00	0,000
Ж) ОБЩА ПЛОЩ (с отчитане на припокриването)	6084,54	15,470	6784,21	16,857

II.1.4 Ландшафт

Съгласно класификационната схема на ландшафтите в България (Петров. П., География на България, 1997 г.), изготвена на база класифицирането на природно-териториалните комплекси в България, ландшафтната система включва 4 класа (равнинни, междупланински равнинно-низинни, котловинни и планински ландшафти) и техните 13 типа, 30 подтипа и 77 групи ландшафти. В разглеждания Дунавски район се срещат ландшафти от класовете равнинни, котловинни и планински ландшафти.

Другият тип класификация на ландшафтите е по характеристиките на ландшафта с неговите физически, културни и естетико-емоционални измерения, които участват в оформянето на ресурсния потенциал на територията, като допринасят за качеството на жизнената среда и за инвестиционната привлекателност.

Взаимодействието между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие, в съчетание с човешката дейност, са формирали части от територията със специфичен ландшафтен облик и различни по големина пространствени измерения. Елементите, които конкретно са ги обусловили на територия на Димово, са: земеделските земи (обработени, пасища и ливади); горите и ветрозащитните пояси; малкото на брой дерета; скални образувания-

пещери; населените места, производствените центрове и другите урбанизирани територии; транспортната и енергопреносната мрежа. Човешката намеса е изменила облика на природната среда в слаба степен на територията. По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните видове и разновидности ландшафти:

Селищни ландшафти. Селищната мрежа е добре развита, обусловена от вековни традиции. Населените места основно са разположени на равнинен терен или затворени долини. Те са с парцелна структура, с голям по площ стопански двор (в повечето случаи), с изграден център в редки случаи с характерен архитектурно-градоустройствен образ. Въпреки разнообразния селищен ландшафт на селата, той е благоприятно повлиян от дворищното озеленяване.

Селскостопански ландшафти. Селскостопанските земи са една от основните части от територията на общината. Като ландшафт са носители на специфика, която ги отличава от всички останали селскостопански територии в страната. Макар и в не голям мащаб поземлените участъци, с наситените си цветове през всички сезони формират неповторим пейзаж, за което в много голяма степен допринасят горските полезащитни пояси. В процеса на възстановяване на поземлената собственост и свързаното с него „прекрояване” на поземлената структура, характерният пейзаж на селскостопанските земи е с изключително висока устойчивост.

Горски ландшафти с неговите разновидности са тясно свързани с предназначението на горите, които са широколистни в по-голямата си част. Като защитни гори и зелени зони се приемат териториите за снегозадържане и срещу вятъра. Разнообразието им по хабитуси, колорити и възрастови различия е добра предпоставка за формиране на ландшафт, но се нуждаят от сериозно поддържане и дообогатяване на растителния им състав с нови декоративни дървесни и храстови видове с характерен силует и колорит. Дърводобивните гори са с относително малък дял от горския фонд на общинската територия, но изискват по-сериозни грижи за възстановяването им.

Транспортен ландшафти. В общината транспортните ландшафти, които са свързани в мрежа и „прорязват” останалите ландшафти, се формират от републиканските, общинските и останалите местни пътища. Те имат две измерения – „вписване” в ландшафтите, през които преминават, и собствени технически, функционални характеристики. По отношение на първото измерение трябва да се отбележи, че транспортната инфраструктура е проведена съобразно природните дадености и нарушаването на ландшафтната цялост на територията е незначително. По отношение на второто картината е различна в различните части на територията и различните пътища. От гледна точка на техническо състояние и поддръжка като правило те се влошават с намаляването на класа на пътищата. Благоприятен фактор е широко приложеното крайпътно озеленяване. По отношение на крайпътното „обзавеждане” обаче има още много да се желае.

Защитени ландшафти. Те са представени от защитените територии и защитените зони.

Територията на общината предлага завидно ландшафтно разнообразие, като много от представените видове и разновидности се отличават с подчертана индивидуалност. Преобладаващата част от ландшафтите притежават добра устойчивост. Антропогенната

намеса не е довела до неблагоприятни последствия върху тях. Нарушените ландшафти са ограничено представени при кариерите.

Селищни и крайселищни паркове. Зелената система на общината включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни и горски паркове, гробищни паркове. Най-големи и със значими декоративни качества са площите, разположени в централната част на града. Те са покрити с трева, цветя, храсти и дървета. От дървестните видове преобладават липа, бор, тополя, бреза. Основание за увеличаване на техния брой е факта, че върху дървета и храстите се утаява до 72% от въздушния прах и 60% от серния диоксид. Необходимостта от увеличаване на уличните дървета се мотивира и от наблюденията, че над зелените насаждения, имащи по-прохладна повърхност, се образуват въздушни течения, утаяващи приземните въздушни замърсители. Едновременно с това, насажденията повишават и относителната влажност на въздуха с 15-30%, което го прави по-пригоден за дишане, а увеличената влажност се възприема като понижаване на въздушната температура. Не е за пренебрегване и продуцираните от растенията фитонциди, притежаващи силно бактерицидно действие. С увеличаване възрастта на декоративните дървета, някои от тях се налага да бъдат отсичани /предимно липи/, тъй като кореновите им системи разрушават огради, подпорни стени, тротоари, части от улични платна. Този факт поставя много основателно въпроса за сериозен подход при определяне на дървестните видове и местата, където е най-удачно те да бъдат засадени. Характерна особеност за жилищното застрояване на територията на общината е изграждането предимно на еднофамилни къщи с дворове, които в преобладаващата си част са озеленени. Всяко населено място има свой гробищен парк. Съществуват лесопаркове по поречието на река Скомля, които не се поддържат.

II.1.5 Биологично разнообразие – растителност, животински свят, защитени зони и защитени територии

Като цяло община Димово се характеризира с относително съхранена природа. Качеството на биогеоценозите е добро, особено в планинските части. В тези райони, екосистемите са запазили своя почти естествен облик и специфични екологични характеристики. На най-високо антропогенно натоварване са подложени екосистемите, разположени в непосредствена близост до населените места в общината, в резултат от извършването на незаконна сеч и друга нерегламентирана дейност.

II.15.1 Растителност

Преглед на флористичните проучвания в района на Община Димово

Районът на общината във флористично отношение е слабо проучен. Данни за флората се съдържат в публикациите на Ганчев & Кочев (1963), Велчев и др. (1965), Цонев 2015а; Цонев 2015б. При изготвянето на настоящия доклад са проверени находищата на всички защитени и консервационно значими видове посочвани за флористични райони Дунавска равнина и западен Предбалкан, в който попада територията на община Димово. Справки са направени и с хербариума на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания на БАН. Също така при изготвянето на списъка с висшите растения (без мъховете) са ползвани и данните от Балканската Фитоценотична база данни за сухи тревни съобщества (Vassilev et al. 2012) и Балканската фитоценотична база данни.

При определянето на консервационните видове са направени справки с референтната литература: Червения списък на висшите растения в България (Petrova &

Vladimirov 2009), списъците на балканските (Petrova & Vladimirov 2010) и българските ендемити (Petrova 2006), Закона за биологичното разнообразие (2007), Червената книга на Р България (Пеев 2012), CITES (Secretariat 2010), Директива 92/43/ ЕЕС (1992) и Бернската конвенция (1979). За инвазивни са възприети видовете включени в списъка на Петрова и др. (2012).

Анализ на флористичното разнообразие

Във флористично отношение районът попада в границите на флористични райони Дунавска равнина и западен Предбалкан според флористичното райониране на страната (Йорданов 1966).

Флората на община Димово е представена от 1109 вида висши растения (без мъховете). Те се отнасят към 105 семейства. Най-богатите на видове семейства са: *Asteraceae* (139), *Fabaceae* (106), *Poaceae* (100), *Lamiaceae* (71), *Cariophyllaceae* (56), *Brassicaceae* (54), *Boraginaceae* (42), *Rosaceae* (41), *Cyperaceae* (39), *Apiaceae* (36), *Scrophulariaceae* (32), *Ranunculaceae* (29). Видовете се отнасят към 446 рода.

Значителното флористично разнообразие е резултат от комплексното действие на няколко фактори:

- Разнообразните на абиотични условия на средата – почвени, орографски и др.);
- Значителното разнообразие на типове растителност;
- Продължителното антропогенно влияние, което е довело до широко разпространение на рудерални и антропофитни видове.

В района на община Димово, във флората преобладават евро-азиатските, евро-медитеранските и субмедитеранските флорни елементи, а от жизнените форми хемикриотофитите, следвани от терофитите.

По поречията на реките, както и в силно рудерализираните територии около населените места, нерегламентираните сметища и др., се срещат и някои антропофити и инвазивни видове, като *Amorpha fruticosa*, *Bidens frondosus*, *Robinia pseudoacacia* и др. Разпространението на тези видове до голяма степен е свързано с човешката дейност и е сериозна заплаха за естествената флора и растителност в общината.

Анализ на консервационния статус на флората

Една от най-важните характеристики на една флора е богатството ѝ на защитени и консервационни видове. За територията на община Димово е установено следното:

Двадесет и четири вида са включени в Закона за опазване на биологичното разнообразие (2007): **приложение 3** – *Nuphar lutea*, *Anacamptis pyramidalis*, *Festuca vaginata*, *Anemone sylvestris*, *Orchis laxiflora*, *Goniolimon tataricum*, *Limonium latifolium*; **приложение 4** – *Bupleurum commutatum*, *Asparagus officinalis*, *A. tenuifolium*, *Dryopteris filix-mas*, *Echinops banaticus*, *E. sphaerocephalus*, *E. ritro*, *Erythronium dens-canis*, *Scilla bifolia*, *O. morio*, *O. coriophora*, *O. laxiflora*, *Stipa capillata*, *Primula veris*, *Salix caprea*, *Goniolimon tataricum*, *Limonium latifolium*, *Crocus biflorus*, *Gladiolus imbricatus*.

В рамките на **приложение II** на CITES (2010) попадат 3 вида: *Ocrhis morio*, *O. coriophora* и *O. laxiflora*. Под защита на Бернската конвенция (1979) е 1 вид - *Armoracia macrocarpa*.

В Червения списък на висшите растения (Petrova & Vladimirov 2009) са включени 11 вида: с категория **застрашен (Endangered)** – *Nymphoides peltata*, *Nuphar lutea*, *Anacamptis pyramidalis*, *Orchis laxiflora*, *Goniolimon tataricum*, *Limonium latifolium*, *Armoracia macrocarpa*, *Festuca vaginata*; с категория **слабо засегнати (Least Concern)** – *Tragopogon balcanicum*; с категория **почти застрашени (Near Threatened)** – *Lemna gibba* и *Anemone sylvestris*.

Също така 2 вида са включени в Червена книга на Република България (Цонев 2015а; Цонев 2015б).

Установени са 6 **балкански ендемита** (Petrova & Vladimirov 2010) –, *Achillea clypeolata*, *Dianthus moesiacus*, *Scabiosa triniifolia*, *Pastinaca hirsuta*, *Armeria rumelica*, *Sesleria latifolia*.

Синтаксономично разнообразие в района на община Димово

На територията на общината липсват целенасочени изследвания свързани с проучване на съществуващото синтаксономично разнообразие.

Според Геоботаничното райониране на България (Бондев 1997), общината попада в Монтанския и Видински райони на Дунавския хълмисто-равнинен окръг на Илирийската провинция на Европейската широколистна горска област. В границите на тези райони в растителната покривка се срещат остатъчни гори от цер, благун, космат дъб, виргилиев дъб и много рядко мизийски бук. Също така има деградили ценози с доминиране на келяв габър, както и ксеротермни тревни формации на садина, белизма, луковична ливадина и др. Големи територии заемат и селскостопанските земи, развили се на места на изсечени гори.

Поради незначителната разлика в надморската височина на територията на общината е установен само пояса на ксеротермните дъбови гори (до 600-700 m н.в.) според пояското разделяне на растителната покривка в страната (Бондев 1997).

Според Бондев (1991) на територията на общината се срещат 9 растителни картируеми единици:

- Смесени гори от цер (*Quercus cerris* L.) и благун (*Q. frainetto* Ten.), габърново-горунови гори (*Querceto-Carpineta betuli*);
- Смесени гори от цер (*Quercus cerris* L.), благун (*Q. frainetto* Ten.) и келяв габър (*Carpinus orientalis* Mill.) на места възникнали вторично;
- Смесени гори от цер (*Quercus cerris* L.) и благун (*Q. frainetto* Ten.);
- Смесени гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.) и келяв габър (*Carpinus orientalis* Mill.) на места възникнали вторично;
- Гори от маклен (*Acereta monspessulani*), примесени предимно с мъждрян (*Fraxinus ornus* L.) или с келяв габър на места възникнали вторично;
- Смесени гори от сребролистна липа (*Tilia tomentosa* Moench.) с обикновен габър (*Carpinus betulus* L.) или цер (*Q. cerris* L.) на места с горун;
- Смесени гори от горун (*Q. dalechampii* Ten.), цер (*Q. cerris* L.) и благун (*Q. frainetto* Ten.);
- Гори от черна елша (*Alneta glutinosae*), върби (*Saliceta albae*, *Saliceta fragilis*) и тополи (*Populeta nigrae*, *P. albae*) на места с хигрофитни треви;
- Гори и храсталаци от келяв габър (*Carpineta orientalis*);
- Смесени гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.) и воден габър (*Ostrya carpinifolia* Scop.) на места с планински ясен, мъждрян, габър и др.;
- Изкуствени насаждения от акация (салкъм) (*Robinia pseudoacacia* L.);
- Ксеротермни тревни формации с преобладание на белизма (*Dichantietia ischaemii*), луковична ливадина (*Poaeta bulbosae*) и ефемери (*Ephemereta*);
- Мезоксеротермни тревни формации с луковична ливадина (*Poaeta bulbosae*), пасищен райграс (*Lolium perrene* L.) и други главно по селските мери;
- Селскостопански площи на мястото на гори от полски бряст (*Ulmus minor* Mill.), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), дръжкоцветен дъб и др.;
- Селскостопански площи на мястото на гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.);

- Селскостопански площи на мястото на смесени гори от цер (*Q. cerris*) и благун (*Q. frainetto*);

За съжаление, картата на растителността по Бондев (1991) е с много дребен мащаб и границите между отделните картируеми единици не винаги са много ясни.

Данни за съществуващото синтаксономично разнообразие се съдържат в работите на Ганчев & Кочев (1963), Велчев и др. (1965), Meshinev et al. (2005).

Ганчев & Кочев (1963) проучват разпространението на *Psilurus incurvus* в северозападна България, в района на с. Арчар. Формацията на вида заема около 800 дка и е представена от 2 асоциации - *Psilurus incurvus* – *Didomodon acutus* и *Psilurus incurvus* + *Poa bulbosa*. Направен е подробен анализ на фитоценозите, като е анализирана е тяхната структура, произход и съвременно състояние. При асоциация *Psilurus incurvus* – *Didomodon acutus* имаме отворена хоризонтална структура с общо проективно покритие на растителността 40-50%, като се формират два етажа – тревен, доминиран от *Psilurus incurvus* и мъхов с оновен ценообразувател *Didomodon acutus*. За асоциация *Psilurus incurvus* + *Poa bulbosa* е характерна също отворена хоризонтална структура, но с 2 субдоминанта - *Psilurus incurvus* и *Poa bulbosa*. Също така *Psilurus incurvus* е и субдоминант в асоциация *Chrysopogon gryllus* - *Psilurus incurvus*. В района на изследване *Psilurus incurvus* формира групировка и с *Achillea depressa* и е постоянен елемент в съобществата на *Dichantium ischaetum*, *Chrysopogon gryllus*, *Cynodon dactylon*.

При изследването на Велчев и др. (1965) се анализира разнообразието на съобществата на *Acer monspessulanum* в северозападна България, като една много малка част от общината (района на с. Орешец) попада в обсега на това проучване. В границите на общината е установена асоциация *Acer monspessulanum* – *Carex brevicollis*. В състава на тази асоциация доминантен вид е *Acer monspessulanum*, а понякога, като субдоминант се появява *Carpinus orientalis* и *Carex brevicollis*.

Най-съвременното изследване е свързано с работата по проект „Инвентаризация на тревните съобщества в България 2002-2004 (PINMATRA/2001/020)”, систематизираните резултати, от които са публикувани от Meshinev et al. (2005). В границите на общината с ограничено разпространение са установени следните категории: *Mesobromion*, *Convolvulo-Agrophyron*, Rich of ruderal species xerothermic grasslands, Digressive succession of abandoned agricultural lands. Анализите на данните по категории са направени за територията на цялата страна и не могат да бъдат репрезентативни за малки територии, каквато е тази на общината.

Лечебни растения

В общината има естествени находища на лечебни растения. Видовият състав и екологична характеристика на лечебните растения на територията на община Димово са представени в следващата таблица:

Азмацуг (Див керевиз) - <i>Anthriscus cerefolium</i> (L.) - сем. Apiaceae - широко разпространен по територията на цялата община, вкл. и регулацията на населените места, най - често като плевел край огради, пътища и по рядко в обработваемите площи. Ресурсите му са използвани.
Блатно кокиче (<i>Leucosium aestivum</i> L.) - среща се рядко, в близост до р. Белщица.
Бледожълт равнец (<i>Achillea ochroleuca</i>) – сем. Asteraceae – расте в ксерофитни и псамофитни тревни съобщества върху льосова покривка в района на с. Арчар при 85 м надм. в. Единствено находище в България. Защитен вид.
Блян черен (<i>Hyoscyamus niger</i> L.) - сем. Solanaceae - разпространено в цялата община, предимно по буренясалите места. Ресурсите му са ограничено използвани.
Божур червен (<i>Paeonia peregrina</i> Mill.) - сем. Paeoniaceae - разпространен в разсветлените гори в дъбовия пояс, по каменистите и тревисти варовити терени, предимно в района на Арчар. Ресурсите му са ограничено използвани.

Бреза обикновена (<i>Betula pendula</i> Poth. (<i>B. verrucosa</i> Ehrh.) -сем. <i>Betulaceae</i> - разпространена на територията на отделни малки групи или самостоятелни дървета. Ресурсите са ограничено използваеми.
Бръшлян (<i>Hedera helix</i> L.) - сем. <i>Araliaceae</i> - спорадично разпространен по край влажни места в гористите места. В отделни населени места се отглежда като декоративно растение. Ресурсите му са ограничено използваеми.
Бряст полски (<i>Ulmus minor</i> Mill.) - сем. <i>Ulmaceae</i> - разпространен покрай реките и словете на нивите в цялата община. Ресурсите му са ограничени.
Бутрак (<i>Bidens tripartita</i> L. - сем. <i>Asteraceae</i> - разпространен в цялата община покрай нивите, доловете и поляните. Ресурсите му са използваеми.
Бучиниш, петнист / Цволика/ - <i>Conium maculatum</i> L. - сем. <i>Ariaceae</i> – разпространен широко на територията на общината, вкл. и в регулацията на населените места, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.
Бъз нисък / <i>Sambucus edulis</i> L. - сем. - <i>Caprifoliaceae</i> - широко разпространен на територията на цялата община, вкл. в регулацията на населените места, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и необработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.
Бъз черен / <i>Sambucus nigra</i> L. / - сем. - <i>Caprifoliaceae</i> - широко разпространен по цялата територия на общината, покрай реките и сенчестите места, вкл. в регулацията на населените места. Ресурсите му са максимално използваеми.
Великденче / <i>Veronica officinalis</i> L. / - сем. - <i>Scrophulariaceae</i> - разпространено в гористите местности. Ресурсите му са ограничено използваеми.
Ветрогон полски / <i>Ervum campestre</i> / - сем. - <i>Ariaceae</i> - разпространен по територията на цялата община. Ресурсите му са ограничено използваеми.
Влагалищна власатка / <i>Festuca vaginata</i> / - сем. <i>Poaceae</i> – среща се в по пясъчните дюни в землището на с. Арчар, в състава на отворени псамофитни съобщества. Защитен вид.
Вратига, паничка / <i>Tanacetum vulgare</i> / - сем. - <i>Liliaceae</i> - разпространена по цялата територия на общината. Ресурсите му са ограничено използваеми.
Вълча ябълка обикновена / <i>Aristolochia clematitis</i> L. - сем. <i>Aristolochiaceae</i> - широко разпространена по цялата територия на общината, най-често като плевел в нивите, зеленчуковите градини и лозята. Ресурсите му са максимално използваеми.
Върба бяла / <i>Salix alba</i> L. / - сем. - <i>Salicaceae</i> - разпространена по цялата територия на общината покрай реките и мочурливите места. Ресурсите са ограничено използваеми.
Горицвет пролетен / <i>Adonis vernalis</i> L. - сем. <i>Ranunculaceae</i> - расте по сухи каменисти, най-често варовити терени . На територията на общината се среща в района на Септемврийци.
Глог червен / <i>Crataegus monogyna</i> Jacq / - сем. - <i>Rosaceae</i> - разпространен по територията на цялата община. Ресурсите му са използваеми.
Глог черен / <i>Crataegus pentagyna</i> W. et. K. ex Willd. / - сем. - <i>Rosaceae</i> - разпространен по цялата територия на общината. Ресурсите му са максимално използваеми.
Глухарче обикновено / <i>Taraxacum officinale</i> / - сем. - <i>Asteaceae</i> - широко разпространено по територията на цялата община, вкл. и в населените места, най-често като бурен или плевел край огради, пътища, ливади, лозя и градини. Ресурсите му са максимално използваеми.
Гръмотрън бодлив / <i>Ononis spinosa</i> L. / - сем. - <i>Fabaceae</i> - разпространен по цялата територия на общината преди всичко по изоставените угари, поляни и слогове. Ресурсите му са използваеми.
Детелина ливадна / <i>Trifolium pratense</i> L. / - сем. - <i>Fabaceae</i> - разпространена по територията на цялата община. Ресурсите са използваеми.
Детелина плевелна / <i>Trifolium arvense</i> / - сем. - <i>Fabaceae</i> - широко разпространена на територията на общината, най-често като плевел в нивите. Ресурсите й са използваеми.
Дзука сиво-зелена / <i>Guncus inflexus</i> L. / - сем. - <i>Guncaceae</i> - среща се на територията на общината най-вече по влажните места - край реките, чешмите, канавки, вади вкл. и в регулацията на населените места. Ресурсите са използваеми.
Дива тиква / <i>Bryonia alba</i> L. / - сем. - <i>Cucurbitaceae</i> - среща се на територията на общината, най-вече по влажните места - извори, водоеми, в запустели дворове и ниви. Ресурсите са ограничени.

Дрян обикновен / <i>Cornus mas</i> L. / - сем. - Cornaceae - разпространен на територията на цялата община, в гористите местности и населените места. Ресурсите са ограничено използваеми.
Дяволска уста / <i>Leonurus cardiaca</i> L. / - сем. - Lamiaceae - разпространена по територията на цялата община, преди всичко около и в населените места по изоставени торища и запустели угари. Ресурсите са ограничени.
Елша черна / <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn / - сем. -Betuleaceae разпространена преди всичко по поречието на р. Арчар, р. Скомлянска. Ресурсите са ограничени.
Еньовче същинско / <i>Galium verum</i> L. / - сем. - Rubiaceae - разпространено по ливадите и пасищата, горските поляни и пътищата. Ресурсите са ограничено използваеми.
Живовлек голям / <i>Plantago major</i> L. / - сем. - Plantaginaceae - разпространен на територията на цялата община, в ливадите, по сухите тревисти и песъчливи места, край пътищата. Ресурсите са използваеми.
Живовлек ланцетовиден / <i>Plantago lanceolata</i> / - сем. - Plantagiaceae - разпространен на територията на цялата община по влажните тревисти и песъчливи места. Ресурсите са използваеми.
Зайча сянка лечебна / <i>Asparagus officinalis</i> L. / - сем. - Liliaceae - разпространен по ливадите и падищата и горите в цялата община. Ресурсите са ограничени .
Звъника лечебна (жълт кантарион) / <i>Hypericum pedforosemum</i> L.I - сем. - Hypericaceae - разпространена по цялата територия на общината. Среца се по сухи тревисти места, както и из неорани ниви. Ресурсите му са максимално използваеми.
Здравец горски / <i>Geranium sylvaticum</i> L.I - сем. Geraniaceae - среща се рядко , на по-висока надморска височина.
Здравец обикновен / <i>Geranium macro</i> L7 - сем. Geraniaceae - разпространен по влажни, сенчести и каменливи места.
Змиярник / <i>Arum maculatum</i> L. / сем. Araceae - среща се из влажни и сенчести гористи места в района на Орешец. Ресурсите са ограничени.
Змийско мляко / <i>Chelidonium maius</i> L.I - сем. Papaveaceae - разпространен на територията на общината , преди всичко около и в населените места, покрай дворовете, градините и сметищата.
Иглика лечебна / <i>Primula veris</i> L.(officinalis (L.) Hill)/ - сем. - Primulaceae - разпространена на територия на общината по сенчестите и влажни места в гористите местности. Ресурсите са ограничено използваеми.
Кадънка (полски мак) / <i>Papaver rhoeas</i> L. / - сем. - Papaveraceae - разпространена на територията на общината, най-често около пътищата, нивите, ж.п. линията, нивите и изоставените угари. Ресурсите са ограничено използваеми.
Камшик / <i>Agrimonia eupatoria</i> L./ - сем. Rosaceae - разпространен из храсталаци и ливади.
Киселей / <i>Rumex acetosa</i> L./ сем. - Polygonaceae - разпространен на територията на общината около реките, по влажните места из ливадите и водоемите. Ресурсите са ограничени.
Комунига / <i>Melilotus officinalis</i> / - сем. Fabaceae - разпространена по тревисти места, край пътища, из посеви като плевел или бурен.
Конски кестен / <i>Aesculus hippocastanum</i> L./ - сем. - Hippocastanaceae - среща се на територията като декоративно дърво / гр. Димово, с. Гара Орешец, с. Воднянци с. Острокапци, с Арчар/.
Коприва обикновена / <i>Urtika dioica</i> / - сем. Urticaceae - разпространена на територията на общината по влажни и богати на органични вещества почви. Ресурсите са използваеми .
Копър обикновен / <i>Anethum graveolens</i> /- сем. Apiaceae - в диво състояние се среща край р. Дунав, Култивиран вид. Ресурсите му са използваеми.
Кукуряк миризлив / <i>Helleborus odoratus</i> / - сем. Ranunculaceae - среща се спорадично на територията на общината по северните склонове и гористите местности.
Кучешко грозде черно / <i>Solanum nigrum</i> L. / - сем. Solanaceae- разпространено на територията на цялата община като плевел по нивите. Ресурсите му са използваеми.
Къпина полска / <i>Rubus caesius</i> L. / - сем. Rosaceae - разпространена на цялата територия на общината около нивите, лозята, около реките, просеките, оградите и дворовете. Ресурсите са използваеми.
Лазаркиня (<i>Asperulif odorata</i> L.) - среща се рядко из сенчестите гори на буковия и буково-габървия пояс. Ресурсите са ограничени. Билка под специален режим на ползване.

Лайка (<i>Matricaria chamomilla</i>) - разпространена като плевел, по тревисти и буренливи места на територията на цялата община.
Песка обикновена / <i>Corvus avellana</i> L. / - сем. Betaceae - разпространена на територията на общината из широколистните гори (като подлес) , както и из сечищата.
Липа дребнолистна / <i>Tilia cordata</i> Mill. / (<i>T. parvifolia</i> Ehrh) L. Betulaceae - разпространена из гори, храсталаци и каменливи склонове.
Липа едрolistна / <i>Tilia platyphyllos</i> / (<i>T. grandifolia</i> Neill.) L. Tiliaceae - разпространена на територията на общината из гори, долове, храсталаци и каменливи склонове.
Люляк / <i>Syringa vulgaris</i> L. / сем. Oleaceae - среща се по сухи каменливи и скалисти места, предимно из варовитите терени на територията на общината , както и около ж.п. линиите и пътищата .
Магарешки бодил късодръжков / <i>Carduus acantoides</i> L. / Asteaceae - разпространен из буренливите места в цялата община .
Маточина / <i>Melisa officinalis</i> / - сем. Lamiaceae - расте из редките гори, покрай градините, оградите и дворовете.
Мащерка / <i>Thymus vulgaris</i> / - сем. Lamiaceae - разпространена по тревисти, каменливи и скалисти места, край пътища, из ливади и горски полянки в цялата община. Ресурсите са максимално използвани.
Мента водна / <i>Mentha aquatica</i> L. / Lamiaceae - разпространена покрай реките, по влажните и мочурливи места на територията на общината .
Мента обикновена (джоджен) / <i>Mentha sapicata</i> L. / Lamiaceae - среща се край реките и по влажните места.
Метличина синя / <i>Centaurea cyanus</i> / - сем. Asteraceae - често срещан вид из посеви, по тревисти места и край пътища.
Мехунка / <i>Physalis alkekengi</i> L. / Solanaceae - разпространена из сенчестите храсталаци и гори, край синори и лозя.
Минзухар пролетен / <i>Crocus chrysanthus</i> Herb. / Iridaceae - на територията на общината се среща из ливадите, поляните, пасищата и храсталците.
Минзухар есенен / <i>Crocus pallasii</i> Bieb / Iridaceae - разпространен по поляните и ливадите .
Момина сълза / <i>Convallaria majalis</i> L. / Liliaceae - расте в храсталците и горите, главно в широколистните .
Мъртва коприва червена / <i>Lamium purpureum</i> L. / - сем. Lamiaceae - среща се по тревисти и буреняли места. Ресурсите са неограничени.
Овчарска торбичка обикновена / <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medic. / Brassicaceae - среща се край пътищата, из запустелите места, пасищата и ливадите. Ресурсите са неограничени.
Омайниче / <i>Geum urbanum</i> L. / сем. Rosaceae - расте из храсталците и широколистните гори, а също по буренливите места край пътищата и оградите.
Орех / <i>Juglans regia</i> L. / сем. Juglandaceae - разпространен рядко из по- влажните и по-топли места в долния горски пояс като диворастващ. Отглежда се и като културно растение.
Папур теснолистен / <i>Typha angustifolia</i> L. / Typhaceae - среща се покрай реките и около язовирите на територията на общината .
Пелин горчив / <i>Artemisia absinthium</i> L. / Asteraceae - расте край оградите и пътищата, из храсталците и каменливите места
Пелин обикновен / <i>Artemisia vulgaris</i> L. / Asteraceae - среща се по тревисти и каменливи места.
Повет обикновен / <i>Clematis vitalba</i> L. / Ranunculaceae - разпространен из горите и храсталците. Ресурсите са неограничени.
Поветица обикновена / <i>Convolvulus arvensis</i> L. / сем. Convolvulaceae - разпространена като плевел по обработваемите земи, а също и като бурен край пътищата, из дворовете, по тревистите и каменливите места .
Подбел / <i>Tussilago farfara</i> L. / Asteraceae - среща се по влажните места и песъчливо-глинестите брегове на реките .
Равнец бял (хилядолистен) / <i>Achillea millefolium</i> gr. / Asteraceae - разпространен из храсталаци, ливади и тревисти места, по изоставени ниви и край селища и пътища.
Ралица обикновена / <i>Consolida regalis</i> / - сем. Ranunculaceae - разпространена из посевите, стърнищата и тревистите места.
Ранилист / <i>Betonica officinalis</i> / - сем. Lamiaceae - среща се рядко из храсталците и по тревистите места в Арчарския район. Ресурсите са ограничени .

Репей / <i>Arcticum lappa</i> / - сем. Asteraceae - расте из храсталаците и горите, също по буренливите места около и в селищата.
Росопас / <i>Fumaria officinalis</i> / сем. Papaveraceae - разпространено по тревисти места, като плевел из посевите и бурен край селищата.
Сапуниче лечебно / <i>Saponaria off.</i> L.I сем. Caryophyllaceae - расте по влажните места, край потоци, реки и храсталаци.
Синап черен / <i>Brassica nigra</i> (L.) Koch. / сем. Brassicaceae - разпространен из орници, ниви, край селища и тревисти места .
Синя жлъчка / <i>Cichorium inthvbus</i> / - сем. Asteraceae - расте из ливадите и пустошите, край пътищата, в обработваемите земи и стърнищата.
Слез / <i>Malva silvestris</i> L.I сем. Malvaceae - расте по тревистите места, в изкопи и край пътищата. Ресурсите са неограничени .
Смрадлика / <i>Cotinus coggygia</i> Scop. / сем. Anacardiaceae разпространена по сухите каменливи места, храсталаците и светлите дъбови гори. Ресурсите са използвани.
Татул / <i>Datura stramonium</i> L. / сем. Solanaceae - разпространен по тревистите и буренливи места. Ресурсите са неограничени.
Теменуга миризлива / <i>Viola odorata</i> L./ сем. Violaceae - расте из храсталаците и горите.
Теснолист живовлек / <i>Plantago lanceolata</i> L.I сем. Plantaginaceae - разпространен по сухите тревисти и песъчливи места. Ресурсите са използвани.
Трънка / <i>Prunus spinosa</i> L. / сем. Rosaceae - среща се на територията на общината по сухите каменливи места, край пътищата и синорите.
Хвощ полски / <i>Equisetum arvense</i> L.I сем. Equisetaceae - разпространен по влажните места, край реките, а също и като плевел. Ресурсите са неограничени.
Шипка / <i>Rosa canina</i> / сем. Rosaceae - разпространена из храсталици, гори, по поляни, каменливи места и склонове. Ресурсите са използвани.
Ягода горска / <i>Fragaria vesca</i> L.I - сем. Rosaceae - разпространена из гори, храсталаци и поляни.

На този етап, не се налага регламентирането на територии извън защитените, които изискват устойчиво ползване на лечебните растения в тях. По отношение на местната нормативна уредба за лечебните растения, с Решение № 160 от 06.06.2001 год. на Общински съвет Димово е приета Тарифа за таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти - общинска собственост.

Вековни дървета

Съгласно Регистъра на вековните дървета в България (източник ИАОС), на територията на община Димово има 6 вековни дървета:

1. Благун (*Quercus frainetto*), с код в регистъра 2050. Обявен със Заповед № 421 от 10.07.2008 г. на МОСВ. Намира се в сервитута на пътя гр. Димово – с. Дълго поле;
2. Зимен дъб (*Quercus daleshampii*), с код в регистъра 698. Обявен е със Заповед № 715 от 12.03.1975 г. (заповедта не е налична, поради което не може да се установи точното местонахождение на дървото);
3. Зимен дъб (*Quercus daleshampii*), с код в регистъра 699. Обявен е със Заповед № 715 от 12.03.1975 г. (заповедта не е налична, поради което не може да се установи точното местонахождение на дървото);
4. Полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), с код в регистъра 2049. Обявен със Заповед № 421 от 10.07.2008 г. на МОСВ. Намира се в двора на кметство с. Скомля (бивш училищен двор);
5. Цер (*Quercus cerris*), с код в регистъра 2051. Обявен със Заповед № 421 от 10.07.2008 г. на МОСВ. Намира се в регулацията на с. Дълго поле;
6. Цер (*Quercus cerris*), с код в регистъра 1967. Обявен със Заповед № 98 от 28.03.1997 г. на МОС. Намира се в землището на с. Бела, в местността „Цера“, при километър 6 на пътя гр. Димово – с. Бела.

II.1.5.2 Животински свят

Разнообразието на животинския свят в даден географски регион зависи от съчетанието на редица природни фактори, като географско положение, релеф, климатични особености, наличие на естествени природни дадености (скален състав, почвена покривка, водни тела и влажни зони). Съществена част от факторите на обкръжаващата околна среда са повлияни благотворно или не от антропогенни въздействия. Антропогенната дейност може да разруши дадени местообитания на определени видове и същевременно да създаде местообитания за други.

Според зоогеографските районираня на България територията на общината се отнася към Севернобългарския район с подрайони Дунавски и предбалкан. (Груев, 1988). Дунавския фаунистичен подрайон обхваща Дунавската равнина /без Лудогорието и Добруджа/. Широко разпространени са видовете от умерената зона на Палеарктика. Районът се характеризира с умереноконтинентален климат. Разнообразният релеф и своеобразните флора и растителност в планинските части от своя страна са предпоставка за многообразен и характерен животински свят.

Голямото разнообразие на фауната от различни таксономични групи е обусловено от непосредственото местоположение на община Димово до р. Дунав на север и нейните притоци и Западна Стара планина на югозапад, както и от разнообразния релеф, оформящ различни местообитания и микроклимат. Наличието на влажни зони, които са най-продуктивните на биомаса зони определят разнообразието на водни организми и свързаните по висши представители фауната, които ги ползват за храна.

Разнообразието на ихтиофауната представлява съществена част от биоразнообразието на региона, като най-значими в природозащитно и икономическо отношение са есетрови видове риби. Те представляват един съществен икономически ресурс, който обаче е застрашен изградените по р. Дунав язовири на Железни врата (Румъния) и от търговията с черен хайвер.

В района на община Димово могат да бъдат намерени 12 вида земноводни. Влечугите са по-слабо представени (14 вида), поради закономерното намаляване на видовете в посока север.

От земноводните, интерес представлява Добруджанският тритон, който е сравнително рядък вид. Вида е уязвим от антропогенни въздействия (пресушаване на водоеми). Останалите видове са широко разпространени в България и евентуалната строителна дейност в община Димово, не би била сериозна и пряка заплаха за числеността и плътността на популациите им.

Влечугите са представени от значителен брой видове, предвид климатичните условия на региона, но са с ниска численост и плътност в общината, с изключение на водните змии. И двата вида водни змии са добре представени, поради наличието на подходящи местообитания. Човешката дейност влияе негативно върху тези видове, чрез пресушаването на заблатени участъци около р. Дунав. В страната и двата вида са със стабилна и висока численост и не са заплашени от изчезване. От видовете влечуги с най-висок природозащитен статус „застрашен“, съгласно Червената книга на Р България има Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).

При останалите видове влечуги по-важните популации, които са с по-висока численост и плътност и могат да бъдат застрашени от евентуална човешката дейност, в по-голяма степен, се намират извън пределите на община Димово.

Орнитофуната на района е представена от над 220 вида птици, като част от тях се срещнат само по време на миграция или зимуване. Наличието на влажни зони определя присъствието на голям брой водолюбивы птици, които представляват значителна част от

срещащите се видове, въпреки, че част от тях не гнездят в рамките на общината. В района има значително количество гори, като местообитание на горските видове птици. Добре са представени птиците на откритите местообитания.

Бозайната фауна на района е представена от 50 вида, от които 29 вида дребни бозайници, 12 вида прилепи и 12 вида едри бозайници. От голямо значение е наличието на гори и пещери в района, където намират убежище различните видове прилепи, които са с най-висок природозащитен статус от всички бозайници, обитаващи региона, с изключение на видрата, която е обитател на влажните зони.

По важни видове безгръбначни животни, срещащи се на територията на община Димово и техния природозащитен и законов статус:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС					
		Червен списък на		Червена книга на България	Приложения към		
		IUCN	ЕС (27)		Бернска к-я	Директива 92/43/ЕЕС	ЗБР
INVERTEBRATA (БЕЗГРЪБНАЧНИ)							
LEPIDOPTERA (ПЕПЕРУДИ)							
Nymphalidae	<i>Apatura metis</i> Freyer, 1829		LC		II		
Lasiocampidae	<i>Eriogaster catax</i> (Linnaeus, 1758) Торбогнездница				II	II	2; 3
Lycaenidae	<i>Scolitantides orion</i> (Pallas, 1771)		NT				
Papilionidae	<i>Zerynthia polyxena</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)	LC	LC		II	IV	
ODONATA (ВОДНИ КОНЧЕТА)							
Odonata	<i>Cordulegaster insignis</i> Schneider, 1845 Малко ивичесто водно конче	LC	EN	CR			
	<i>Coenagrion ornatum</i> (Selys, 1850)	LC	NT			II	2
	<i>Ophiogomphus cecilia</i> (Geoffroy in Fourcroy, 1785)	LC	LC			II	2
COLEOPHERA (ТВЪРДОКРИЛИ)							
Cerambycidae	<i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758 Обикновен сечко	VU	NT		II	II; IV	2
Cerambycidae	<i>Rosalia alpina</i> (Linnaeus, 1758)	VU	LC		II	II; IV	2; 3
	<i>Morimus funereus</i> Mulsant, 1862	VU					2
Carabidae	<i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758) Бръмбар рогач		NT			II	2; 3
BIVALVIA (МИДИ)							
Unionidae	<i>Unio crassus</i> Philipsson, 1788 Овална речна мида	EN	VU			II	2;3
GASTROPODA (КОРЕМОНОГИ)							
Neritidae	<i>Theodoxus transversalis</i> (Pfeiffer, 1828)	EN	EN			II	2

По важни видове от ихтиофауната, срещаща се на територията на община Димово и техния природозащитен и законов статус:

РАЗРЕД	ВИД	ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС					
		Червен списък на		Червена книга на България	Приложения към		
		IUCN	EC (27)		Бернска к-я	Директива 92/43/ЕЕС	ЗБР
КЛАС PETROMYZONTIFORMES (МИНОГИ)							
Petromyzontiformes Миноги	<i>Eudontomyzon mariae</i> (Berg, 1931) Украинска минога	LC					2
КЛАС PISCES (РИБИ)							
Acipenseriformes Есетрови	<i>Acipenser nudiiventris</i> (Lovetsky, 1828) Шип	CR	CR	EX		V	3
	<i>Acipenser gueldenstaedtii</i> Brandt et Ratzeburg,1833 Руска есетра	CR	CR	CR		V	4
	<i>Acipenser ruthenus</i> Linnaeus, 1758 Чига	VU	VU	EN	III	V	4
	<i>Acipenser stellatus</i> Pallas, 1771 Пъструга	CR	CR	CR	III	V	4
	<i>Huso huso</i> (Linnaeus, 1758) Моруна	CR	CR	CR	II; III	II; V	4
Esociformes Щукоподобни	<i>Esox lucius</i> Linnaeus, 1758 Щука	LC	LC				
Gasterosteiformes Бодливкоподобни	<i>Pungitius platygaster</i> (Kessler, 1859) Деветигла бодливка	LC	LC	CR	III		
Perciformes Костуроподобни	<i>Benthophilus stellatus</i> (Sauvage, 1874) Звездовидно попче	LC	NA	VU			
	<i>Gymnocephalus baloni</i> Holcik & Hensel, 1974 Високотел бибан	LC	LC	VU	III	II; IV	2; 3
	<i>Gymnocephalus schraetser</i> (Linnaeus, 1758) Ивичест бибан	LC	LC	VU	III	IV; V	2
	<i>Neogobius fluviatilis</i> (Pallas, 1814) Речно попче	LC	LC		III		
	<i>Neogobius gymnotrachelus</i> (Kessler, 1857) [Syn.: <i>Babka gymnotrachelus</i>] Головрато попче	LC	LC				
	<i>Neogobius melanostomus</i> (Pallas, 1814) Стронгил	LC	LC				
	<i>Ponticola kessleri</i> [Syn. <i>Neogobius kessleri</i>] Кеслерово попче	LC	LC		III		
	<i>Proterorhinus marmoratus</i> (Pallas, 1814) Мраморно попче	LC	LC		III		
	<i>Sander volgensis</i> (Gmelin, 1788) Малка бяла риба	LC	LC	CR	III		

	<i>Zingel streber</i> (Siebold, 1763) Малка вретенарка	LC	LC	EN	III	II	2
	<i>Zingel zingel</i> (Linnaeus, 1766) Голяма вретенарка	LC	LC	EN	III	II; V	2
Anguilliformes Змиорки	<i>Anguilla anguilla</i> (Linnaeus, 1758) Европейска змиорка	CR	CR	EN			
	<i>Alburnoides bipunctatus</i> (Bloch, 1782) Говедарка	LC	LC				
Cypriniformes Шараноподобни	<i>Abramis brama</i> Linnaeus, 1758 Платика	LC	LC				
	<i>Aspius aspius</i> (Linnaeus, 1758) Распер	LC	LC	VU	III	II; V	2
	<i>Barbus barbus</i> (Linnaeus, 1758) Обикновена мряна	LC	LC	VU		V	
	<i>Barbus petenyi</i> Heckel, 1852 Черна мряна	LC	LC			V	2
	<i>Carassius carassius</i> (Linnaeus, 1758) Златиста каракуда	LC	LC	EN			
	<i>Carassius auratus</i> (Linnaeus, 1758)						
	<i>Chalcalburnus chalcoides</i> (Guldenstadt, 1772) Бряна	LC	NA	EN	III	II	2
	<i>Cobitis elongate</i> Heckel & Kner, 1858 Голям щипок	LC	LC		III	II	2
	<i>Cobitis elongatoides</i> Băcescu et Mayer, 1969 Обикновен щипок	LC	LC		III	II	2
	<i>Pelecus cultratus</i> (Linnaeus, 1758) Сабица	LC	LC	VU	III	II; V	2
	<i>Rhodeus amarus</i> (Bloch, 1782) Европейска горчивка	LC	LC		III	II	2
	<i>Romanogobio albipinnatus</i> (Lukasch, 1933) Белопера кротушка	LC	NA	VU	III	II	2
	<i>Romanogobio kesslerii</i> (Dybowski, 1862) Балканска кротушка	LC	LC	EN	III	II	
	<i>Leuciscus cephalus</i> (Linnaeus, 1758) Речен кефал	LC	LC				
	<i>Leucaspis delineates</i> Heckel, 1843 Върловка						
	<i>Misgurnus fossilis</i> (Linnaeus, 1758) Вюн	LC	LC	EN	III	II	2
	<i>Sabanejewia balcanica</i> (Karaman, 1922) Балкански щипок	LC	LC	VU	III	II	2
	<i>Sabanejewia bulgarica</i> (Drensky, 1928) Дунавски щипок	LC	LC	VU	III	II	2
Clupeiformes	<i>Alosa caspia</i> (Eichwald, 1838) Харип	LC	NA	VU		II; V	2

Селдоподобни	<i>Alosa pontica</i> (Eichwald, 1838) Карагъоз	VU	EN	VU	III	II; V	2
Gadiformes Трескоподобни	<i>Lota lota</i> (Linnaeus, 1758) Михалца	LC	LC	VU			
Siluriformes Сомоподобни	<i>Silurus glanis</i> (Linnaeus, 1758) Сом	LC	LC				

Видов състав и природозащитен и законов статус на земноводните (Amphibia) и влечугите (Reptilia), срещани се на територията на община Димово:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС					
		Червен списък на		Червена книга на България	Приложения към		
		IUCN	ЕС (27)		Бернска к-я	Директива 92/43/ЕЕС	ЗБР
КЛАС AMPHIBIA (ЗЕМНОВОДНИ)							
Salamandridae Саламандрови	<i>Lissotriton vulgaris</i> (Linnaues, 1758) Обикновен (малък) тритон	LC	LC	LC	III		3
	<i>Triturus dobrogicus</i> (Kiritzescu, 1903) Дунавски гребенест тритон	NT	NT	VU	II	II	2; 3
Bombinatoridae Кръглоезични	<i>Bombina bombina</i> (Linnaeus, 1761) Червенокоремна бумка	LC	LC		II	II; IV	2
	<i>Bombina variegata</i> (Linnaeus, 1758) Жълтокоремна бумка	LC	LC		II	II; IV	2
Pelobatidae Чесновници	<i>Pelobates fuscus</i> (Laurenti, 1768) Обикновена чесновница	LC	LC		III	II; IV	
	<i>Pelobates syriacus</i> Boettger, 1889 Сирийска (балканска) чесновница	LC	NT		III	II; IV	
Bufonidae Крастави жаби	<i>Bufo bufo</i> (Linnaeus, 1758) Кафява (голяма) крастава жаба	LC	LC		III	IV	
	<i>Bufo viridis</i> (Laurenti, 1768) Зелена крастава жаба	LC	LC		II		
Hylidae Дървесници	<i>Hyla arborea</i> (Linnaues, 1758) Дървесница	LC	LC		II	IV	
Ranidae Водни жаби	<i>Pelophylax kl. esculentus</i> (Linnaues, 1758) Зелена водна жаба	LC	LC		III		
	<i>Pelophylax ridibundus</i> (Pallas, 1771) Голяма водна жаба	LC	LC		III		
	<i>Rana dalmatina</i> Bonaparte, 1840 Горска дългокрака жаба	LC	LC		II	IV	
КЛАС REPTILIA (ВЛЕЧУГИ)							
Emydidae Водни костенурки	<i>Emys orbicularis</i> (Linnaues, 1758) Обикновена блатна костенурка	LR/NT	VU		II	II; IV	2; 3
Testudinidae Сухоzemни костенурки	<i>Testudo hermanni</i> Gmelin, 1789 Шипоопашата костенурка	NT	NT	EN	II	II; IV	2; 3

Scincidae Сцинкове	<i>Ablepharus kitaibelii</i> Bibron et Bory, 1833 Късокрак гущер	LC	LC		III	IV	3
Anguidae Слепоци	<i>Anguis fragilis</i> Linnaeus, 1758 Европейски слепок		LC		III		
Lacertidae Същински гущери	<i>Darevskia praticola</i> (Eversmann, 1834) Горски гущер	NT	NT		III		
	<i>Lacerta viridis</i> (Laurenti, 1768) Зелен гущер	LC	LC		II	IV	3
	<i>Podarcis muralis</i> (Laurenti, 1768) Стенен гущер	LC	LC		II	IV	3
	<i>Podarcis tauricus</i> (Pallas, 1814) Кримски гущер	LC	LC		II	IV	3
Colubridae Смоков	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti, 1768 Медянка	LC	LC		II	IV	3
	<i>Dolichophis caspius</i> (Gmelin, 1789) - Голям стрелец	LC	LC		III	IV	3
	<i>Natrix natrix</i> (Linnaeus, 1758) Обикновена (жълтоуха) водна змия	LR/LC	LC		III		
	<i>Natrix tessellata</i> (Laurenti, 1768) - Сива водна змия	LC	LC		III	IV	3
	<i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768) Смок мишкар	LC	LC		II	IV	3
Viperidae Отровници	<i>Vipera ammodytes</i> (Linnaeus, 1758) Пепелянка	LC	LC		II	IV	3

Видов състав и природозащитен и законов статус на Птиците (Aves), срещащи се на територията на община Димово:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС						
		Червен списък на		Червена книга на България	Приложения към			
		IUCN	ЕС (27)		Бернска к-я	Директива 2009/147/ЕО	ЗБР	
КЛАС AVES (ПТИЦИ)								
GAVIIDAE (ГМУРКАЧОВИ)								

Gaviidae Гмуркачови	<i>Gavia arctica</i> (Linnaeus, 1758) Черногуш гмуркач	LC	LC			I	2; 3
PODICIPEDIFORMES (ГМУРЕЦОПОДОБНИ)							
Podicipedidae Гмурцецови	<i>Podiceps cristatus</i> (Linnaeus, 1758) Голям гмурец	LC	LC	VU	III		3
	<i>Podiceps grisegena</i> (Boddaert 1783) Червеноврат гмурец	LC	LC	EN	II		3
	<i>Podiceps nigricollis</i> Brehm, 1831 Черноврат гмурец	LC	LC	CR			3
	<i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pallas, 1764) Малък гмурец	LC	LC	VU	II		3
PELECANIFORMES (ПЕЛИКАНОПОДОБНИ)							
Pelecanidae Пеликанови	<i>Pelecanus crispus</i> Bruch, 1832 Къдроглав пеликан	VU	LC	CR	II	I	2; 3
Phalacrocoracidae Корморанови	<i>Phalacrocorax carbo</i> (Linnaeus, 1758) Голям корморан	LC	LC		III		
	<i>Phalacrocorax pygmaeus</i> (Pallas, 1773) Малък корморан	NT	LC	EN	II	I	2; 3
CICONIIFORMES (ЩЪРКЕЛОПОДОБНИ)							
Ardeidae Чаплови	<i>Casmerodius albus</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Ardea alba</i> , <i>Egretta alba</i>] Голяма бяла чапла	LC	LC	CR	II	I	2; 3
	<i>Ardea cinerea</i> Linnaeus, 1758 Сива чапла	LC	LC	VU	III		
	<i>Ardea purpurea</i> Linnaeus, 1766 Ръждива чапла	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Ardeola ralloides</i> (Scopoli, 1769) Гривеста чапла	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Egretta garzetta</i> (Linnaeus, 1766) Малка бяла чапла	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Ixobrychus minutus</i> (Linnaeus, 1766) Малък воден бик	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Nycticorax nycticorax</i> (Linnaeus, 1758) Нощна чапла	LC	LC	VU	II	I	2; 3
Ciconiidae Щъркелови	<i>Ciconia ciconia</i> (Linnaeus, 1758) Бял щъркел	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758) Черен щъркел	LC	LC	VU	II	I	2; 3
Threskiornithidae Ибисови	<i>Platalea leucorodia</i> Linnaeus, 1758 Лопатарка	LC	LC	CR	II	I	2; 3
ANSERIFORMES (ГЪСКОПОДОБНИ)							
Anatidae Патицови	<i>Anas acuta</i> (Linnaeus, 1758) Шилоопашата патица	LC	VU		III	IIA; IIIB	
	<i>Spatula clypeata</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Anas clypeata</i>] Клопач (Лопатарка)	LC	LC		III	IIA; IIIB	

	<i>Anas crecca</i> (Linnaeus, 1758) Зимно бърне	LC	LC		III	IIA; IIIB	
	<i>Anas penelope</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Mareca penelope</i>] Фиш	LC	VU		III	IIA; IIIA	
	<i>Anas platyrhynchos</i> (Linnaeus, 1758) Зеленоглава патица	LC	LC		III	IIA; IIIA	
	<i>Anas querquedula</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Spatula querquedula</i>] Пятно бърне	LC	VU		III	IIA	
	<i>Anas strepera</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Mareca strepera</i>] Сива патица	LC	LC	CR	III	IIA	3
	<i>Anser albifrons</i> (Scopoli, 1769) Голяма белочела гъска	LC	LC		III	IIIB; IIIB	
	<i>Anser anser</i> (Linnaeus, 1758) Сива гъска	LC	LC	EN	III	IIA; IIIB	3
	<i>Aythya ferina</i> (Linnaeus, 1758) Кафявоглава потапница (ЧК)	LC	VU	VU	III	IIA; IIIB	3
	<i>Aythya fuligula</i> (Linnaeus, 1758) Качулата потапница	LC	LC		III	IIA; IIIB	
	<i>Aythya nyroca</i> (Guldenstadt, 1770) Белоока потапница	NT	LC	VU	III	I	2; 3
	<i>Cygnus cygnus</i> (Linnaeus, 1758) Поен лебед	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Cygnus olor</i> (J. F. Gmelin, 1789) Ням лебед	LC	LC	VU	III	IIIB	3
	<i>Vesperphala clangula</i> (Linnaeus, 1758) Звънарка	LC	LC		III	IIIB	3
	<i>Mergus albellus</i> (Linnaeus, 1758) Малък нирец	LC	LC		II	I	3
СОКОЛОПОДОБНИ (FALCONIFORMES)							
Accipitridae Ястребови	<i>Accipiter brevipes</i> (Severtsov, 1850) Късопръст ястреб	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Accipiter gentilis</i> Linnaeus, 1758 Голям ястреб	LC	LC	EN	II		3
	<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758) Малък ястреб	LC	LC	EN	II		3
	<i>Aquila pomarina</i> (Brehm, 1831) Малък креслив орел	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758) Обикновен мишелов	LC	LC		II		3
	<i>Buteo lagopus</i> (Pontoppidan, 1763) Северен мишелов	LC	EN		II		3
	<i>Circus gallicus</i> Gmelin, 1788 Орел змияр	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Circus aeruginosus</i> (Linnaeus, 1758) Тръстиков блатар	LC	LC	EN	II	I	3

	<i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766) Полски блатар	LC	LC	CR	II	I	2; 3
	<i>Circus pygargus</i> Linnaeus, 1758 Ливаден блатар	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Haliaeetus albicilla</i> (Linnaeus, 1758) Морски орел	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Pernis apivorus</i> Linnaeus, 1758 Осояд	LC	LC	VU	II	I	2; 3
Falconidae Соколови	<i>Falco subbuteo</i> Linnaeus, 1758 Сокол орко	LC	LC	VU	II		3
	<i>Falco tinnunculus</i> Linnaeus, 1758 Черношипа ветрушка, керкенец	LC	LC		II		3
	<i>Falco vespertinus</i> (Linnaeus, 1766) Вечерна (червенонога) ветрушка	NT	VU	CR	II	I	2; 3
КОКОШОПОДОБНИ (GALLIFORMES)							
Phasianidae Фазанови	<i>Coturnix coturnix</i> Linnaeus, 1758 Пъдпъдък		LC			II	
	<i>Perdix perdix</i> Linnaeus, 1758 Яребица	LC	LC			IIA; IIIA	
ЖЕРАВОПОДОБНИ (GRUIFORMES)							
Rallidae Дърдавцови	<i>Crex crex</i> (Linnaeus, 1758) Ливаден дърдавец	LC		VU	II	I	2; 3
	<i>Gallinula chloropus</i> (Linnaeus, 1758) Зеленоножка	LC	LC			IIB	3
	<i>Fulica atra</i> (Linnaeus, 1758) Лиска	LC	LC			IIA	3
	<i>Porzana parva</i> (Scopoli, 1769) - Средна пъструшка	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Rallus aquaticus</i> (Linnaeus, 1758) Воден дърдавец	LC	LC	NT	III	IIB	3
Burhinidae Туриликови	<i>Burhinus oedicephalus</i> (Linnaeus, 1758) Турилик	LC	LC	VU	II	I	2; 3
CHARADRIIFORMES (ДЪЖДОСВИРЦОПОДОБНИ)							
Charadriidae Дъждосвирици	<i>Charadrius dubius</i> Scopoli, 1786 Речен дъждосвирец	LC	LC	VU	II		3
	<i>Vanellus vanellus</i> (Linnaeus, 1758) Обикновена калугерица	LC	VU	LC	III	IIB	3
Recurvirostridae Саблеклюнови	<i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)- Кокилобегач	LC	LC	EN	II	I	2; 3
Scolopacidae Бекасови	<i>Actitis hypoleucos</i> (Linnaeus, 1758) Късокрил къкавец	LC	NT	LC	II		3
	<i>Gallinago gallinago</i> Linnaeus, 1758 Средна бекачина	LC	LC	CR	III	IIA; IIIB	
	<i>Scolopax rusticola</i> (Linnaeus, 1758) Горски бекас	LC	LC	EN	III	IIA; IIIB	
	<i>Tringa ochropus</i> (Linnaeus, 1758) Голям горски водобегач	LC	LC	EN	II		3

	<i>Tringa totanus</i> (Linnaeus, 1758) Малък червенокрак водобегач	LC	VU	CR	III	IIB	3
Laridae Чайкови	<i>Larus cachinnans</i> Pallas, 1811 Каспийска жълтокрака чайка	LC	LC		III	IIB	
	<i>Larus canus</i> Linnaeus, 1758 Чайката буревестница	LC	LC		III	IIB	3
	<i>Larus ridibundus</i> Linnaeus, 1766 Речна чайка	LC	LC	EN	III	IIB	
Sternidae Рибарки	<i>Chlidonias hybrida</i> Pallas, 1811 Белобуза рибарка	LC	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Chlidonias niger</i> (Linnaeus, 1758) Черна рибарка	LC	LC	CR	II	I	2; 3
	<i>Sterna hirundo</i> Linnaeus, 1758 Речна рибарка	LC	LC	EN	II	I	3
COLUMBIFORMES (ГЪЛЪБОПОДОБНИ)							
Columbidae Гълъбови	<i>Columba oenas</i> Linnaeus, 1758 Гълъб хралупар	LC	LC	EN	III	IIB	3
	<i>Columba palumbus</i> Linnaeus, 1758 Гривяк	LC	LC		III	IIA; IIIA	
	<i>Streptopelia decaocto</i> Frivaldszky 1838 Гугутка	LC	LC		III	IIB	
	<i>Streptopelia turtur</i> (Linnaeus, 1758) Гургулица	LC	NT		III	IIB	
CUCULIFORMES (КУКУВИЦОПОДОБНИ)							
Cuculidae Кукувицови	<i>Cuculus canorus</i> Linnaeus, 1758 Обикновена кукувица	LC	LC		III		3
STRIGIFORMES (СОВОПОДОБНИ)							
Strigidae Совови	<i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763) Блатна сова	LC	LC		II	I	2; 3
	<i>Asio otus</i> (Linnaeus, 1758) Горска ушата сова	LC	LC		II		3
	<i>Athene noctua</i> (Scopoli, 1769) Домашна кукумявка	LC	LC		II		3
	<i>Bubo bubo</i> Linnaeus, 1758 Бухал	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Otus scops</i> (Linnaeus, 1758) Чухал	LC	LC		II		3
	<i>Strix aluco</i> Linnaeus, 1758 Горска улулица	LC	LC		II		3
Tytonidae Забулени сови	<i>Tyto alba</i> Billberg, 1828 Забулена сова	LC	LC	VU	II		3
CAPRIMULGIFORMES (КОЗОДОЕПОДОБНИ)							
Caprimulgidae Козодоеви	<i>Caprimulgus europaeus</i> Linnaeus, 1758 Козодой	LC	LC		II	I	2; 3

APODIFORMES (БЪРЗОЛЕТОПОДОБНИ)							
Apodidae Бързолетови	<i>Apus apus</i> Linnaeus, 1758 Черен бързолет	LC	LC		III		3
	<i>Apus pallidus</i> Shelley, 1870 Блед бързолет	LC	LC		II		3
CORACIIFORMES (СИНЯВИЦОПОДОБНИ)							
Alcedinidae Земеродни рибарчета	<i>Alcedo atthis</i> (Linnaeus, 1758) Земеродно рибарче	LC	VU		II	I	2; 3
Coraciidae Синявицови	<i>Coracias garrulus</i> Linnaeus, 1758 – Синявица	NT	LC	VU	II	I	2; 3
Meropidae Пчелоядови	<i>Merops apiaster</i> Linnaeus, 1758 - Обикновен пчелояд	LC	LC		II		
Upipidae Папунякови	<i>Upupa epops</i> (Linnaeus, 1758) - Папуняк	LC	LC		II		3
PICIFORMES (КЪЛВАЧОПОДОБНИ)							
Picidae Кълвачови	<i>Dryocopus martius</i> (Linnaeus, 1758) Черен кълвач	LC	LC	VU	II		2; 3
	<i>Dendrocopos major</i> (Linnaeus, 1758) Голям пъстър кълвач	LC	LC		II		3
	<i>Dendrocopos medius</i> (Linnaeus, 1758) Среден пъстър кълвач	LC	LC		II	I	2; 3
	<i>Dendrocopos minor</i> (Linnaeus, 1758) Малък пъстър кълвач	LC	LC		II		3
	<i>Dendrocopos syriacus</i> (Hemprich et Ehrenberg, 1833) Сирийски пъстър кълвач	LC	LC		II	I	2; 3
	<i>Jynx torquilla</i> Linnaeus, 1758 Въртошилка	LC	LC		II		3
	<i>Picus canus</i> Gmelin, 1788 Сив кълвач	LC	LC	EN	II	I	2; 3
	<i>Picus viridis</i> Linnaeus, 1758 Зелен кълвач	LC	LC		II		3
PASSERIFORMES (ВРАБЧОПОДОБНИ)							
Alaudidae Чучулигови	<i>Alauda arvensis</i> Linnaeus, 1758 - Полска чучулига	LC	LC		III	IIB	3
	<i>Galerida cristata</i> (Linnaeus, 1758)- Качулата чучулига	LC	LC		III		3
	<i>Lullula arborea</i> (Linnaeus, 1758) Горска чучулига	LC	LC		III	I	2; 3
Hirundinidae Лястовицови	<i>Cecropis daurica</i> [Syn.: <i>Hirundo daurica</i>] (Laxmann, 1769) - Червенокръста лястовица	LC	LC		II		3
	<i>Delichon urbica</i> (Linnaeus, 1758) Градска лястовица	LC	LC		II		3
	<i>Hirundo rustica</i> Linnaeus, 1758 Селска лястовица	LC	LC		II		3

	<i>Riparia riparia</i> (Linnaeus, 1758) Брегова лястовица	LC	LC		II		3
Motacillidae Стърчиопашков и	<i>Anthus campestris</i> (Linnaeus, 1758) Полска бърбрия	LC	LC		II	I	2; 3
	<i>Anthus pratensis</i> (Linnaeus, 1758) Ливадна бърбрия	LC	VU		II		3
	<i>Anthus trivialis</i> Linnaeus, 1758 Горска бърбрия	LC	LC		II		3
	<i>Motacilla alba</i> Linnaeus, 1758 Бяла стърчиопашка	LC	LC		II		3
	<i>Motacilla cinerea</i> Tunstall, 1771 Планинска стърчиопашка	LC	LC		II		3
	<i>Motacilla flava</i> Linnaeus, 1758 Жълта стърчиопашка	LC	LC		II		3
Turdidae Дроздови	<i>Turdus merula</i> Linnaeus, 1758 Кос	LC	LC		III	IIB	3
	<i>Turdus philomelos</i> Brehm, 1831 Поен дрозд	LC	LC		III	IIB	3
	<i>Turdus pilaris</i> Linnaeus, 1758 Хвойнов дрозд	LC	VU		III	IIB	3
	<i>Turdus viscivorus</i> Linnaeus, 1758 Имелов дрозд	LC	LC		III	IIB	3
Sylviidae Коприварчета	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Linnaeus, 1758) Тръстиково шаварче	LC	LC		II		3
	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bechstein, 1798) Мочурно шаварче	LC	LC		II		3
	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Linnaeus, 1758) Крайбрежно шаварче	LC	LC		II		3
	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Hermann, 1804) Блатно шаварче	LC	LC		II		
	<i>Hippolais icterina</i> (Vieillot, 1817) Градински присмехулик	LC	LC		II		
	<i>Iduna pallida</i> (Hemprich et Ehrenberg, 1833) [Syn.: <i>Hippolais pallida</i>] Малък маслинов присмехулик	LC	LC		II		
	<i>Locustella fluviatilis</i> (Wolf, 1810) Речен цвъркач	LC	VU	VU	II		
	<i>Locustella luscinioides</i> (Savi, 1824) Тръстиков цвъркач	LC	LC		II		
	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vieillot, 1817) Елов певец	LC	LC		II		
	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> Bechstein, 1793 Буков певец	LC	LC		II		
	<i>Phylloscopus trochilus</i> (Linnaeus, 1758) Северен певец	LC	LC		II		

	<i>Sylvia atricapilla</i> Linnaeus, 1758 Голямо черноглаво коприварче	LC	LC		II		
	<i>Sylvia communis</i> Latham, 1787 Голямо бѳлогушо коприварче	LC	LC		II		
	<i>Sylvia curruca</i> (Linnaeus, 1758) Малко бѳлогушо коприварче	LC	LC		II		
	<i>Sylvia nisoria</i> (Bechstein, 1792) Ястребогушо коприварче	LC	LC		II	I	2; 3
Troglodytidae Орехчета	<i>Troglodytes troglodytes</i> (Linnaeus, 1758) Орехче	LC	LC		II		
Muscicapidae Мухоловкови	<i>Erithacus rubecula</i> (Linnaeus, 1758) Червеногрѳдка	LC	LC		II		
	<i>Ficedula albicollis</i> (Temminck, 1815) Бѳловрата мухоловка	LC	LC	CR	II	I	
	<i>Ficedula semitorquata</i> (Homeyer, 1885) Полубѳловрата мухоловка	NT	LC	VU	II	I	2; 3
	<i>Luscinia megarhynchos</i> (Brehm, 1831) Южен славей	LC	LC		II		
	<i>Luscinia svecica</i> (Linnaeus, 1758) Синьогушка	LC	LC		II	I	
	<i>Muscicapa striata</i> (Pallas, 1764) Сива мухоловка	LC	LC		II		
	<i>Oenanthe oenanthe</i> (Linnaeus, 1758) Сиво каменарче	LC	LC		II		
	<i>Phoenicurus ochruros</i> (S. G. Gmelin, 1774) Домашна червеноноопашка	LC	LC	VU	II		
	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Linnaeus, 1758) Градинска червеноопашка	LC	LC		II		
	<i>Saxicola rubetra</i> Linnaeus, 1758 Рѳждивогушо ливадарче	LC	LC		II		
	<i>Saxicola torquata</i> (Linnaeus, 1766) Черногушо ливадарче	LC	LC		II		
Paridae Синигерови	<i>Cyanistes caeruleus</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Parus caeruleus</i>] Син синигер	LC	LC		II		
	<i>Parus major</i> Linnaeus, 1758 Голям синигер	LC	LC		II		
	<i>Periparus ater</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Parus ater</i>] Черен синигер	LC	LC		II		
	<i>Poecile palustris</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Parus palustris</i>] Лѳскавоглав синигер	LC	LC		II		
Aegithalidae Дѳлгопашати синигери	<i>Aegithalos caudatus</i> (Linnaeus, 1758)- Дѳлгопашат синигер	LC	LC				
Remizidae Торбогнезди синигери	<i>Remiz pendulinus</i> (Linnaeus, 1758) Торбогнезд синигер	LC	LC	VU			

Panuridae Мустакати синигери	<i>Panurus biarmicus</i> (Linnaeus, 1758) Мустакат синигер	LC	LC	EN			3
Sittidae Зидаркови	<i>Sitta europaea</i> Linnaeus, 1758 Горска зидарка	LC	LC				3
Certhiidae Дърволазкови	<i>Certhia brachydactyla</i> Brehm, 1820 Градинска дърволазка	LC	LC				3
	<i>Certhia familiaris</i> Linnaeus, 1758 Горска дърволазка	LC	LC				3
Laniidae Сврачкови	<i>Lanius collurio</i> Linnaeus, 1758 Червеногрба сврачка	LC	LC		II	I	2; 3
	<i>Lanius excubitor</i> Linnaeus, 1758 Сива сврачка	LC	VU	CR	II		3
	<i>Lanius minor</i> Gmelin, 1788 Черночела сврачка	LC	LC		II	I	2; 3
Corvidae Вранови	<i>Corvus corax</i> Linnaeus, 1758 Гарван	LC	LC	NT	III		3
	<i>Corvus corone cornix</i> Linnaeus, 1758 Сива врана	LC	LC			IIB	
	<i>Corvus frugilegus</i> Linnaeus, 1758 Полска врана	LC	LC			IIB	
	<i>Corvus monedula</i> Linnaeus, 1758 Чавка	LC	LC			IIB	
	<i>Garrulus glandarius</i> (Linnaeus, 1758) Сойка	LC	LC			IIB	
	<i>Pica pica</i> (Linnaeus, 1758) Сврака	LC	LC			IIB	
Sturnidae Скорецови	<i>Sturnus vulgaris</i> Linnaeus, 1758 Обикновен скорец	LC	LC			IIB	
Oriolidae Авлигови	<i>Oriolus oriolus</i> (Linnaeus, 1758) Авлига	LC	LC		II		3
Passeridae Врабчови	<i>Passer domesticus</i> (Linnaeus, 1758) Домашно врабче	LC	LC				
	<i>Passer hispaniolensis</i> (Temminck 1820) Испанско врабче	LC	LC		III		
	<i>Passer montanus</i> (Linnaeus, 1758) Полско врабче	LC	LC		III		
Fringillidae Чинкови	<i>Carduelis flammea</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Acanthis flammea</i>) Брезова скатия	LC	LC		II		3
	<i>Carduelis cannabina</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Acanthis cannabina</i>) Обикновено конопарче	LC	LC		II		3
	<i>Carduelis carduelis</i> Linnaeus, 1758 Щиглец	LC	LC		II		3
	<i>Chloris chloris</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Carduelis chloris</i>] Зеленика	LC	LC		II		3
	<i>Carduelis spinus</i> (Linnaeus, 1758) Елшова скатия	LC	LC	VU	II		3

	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (Linnaeus, 1758) Черешарка	LC	LC		II		3
	<i>Fringilla coelebs</i> Linnaeus, 1758 Обикновена чинка	LC	LC		III		3
	<i>Fringilla montifringilla</i> Linnaeus, 1758 Планинска чинка	LC	VU		III		3
Emberizidae Овесаркови	<i>Emberiza calandra</i> (Linnaeus, 1758) [Syn.: <i>Miliaria calandra</i>] Сива овесарка	LC	LC		III		3
	<i>Emberiza cia</i> (Linnaeus, 1766) Сивоглава овесарка	LC	LC	LC	II		3
	<i>Emberiza cirrus</i> Linnaeus, 1766 Зеленогуша овесарка	LC	LC		II		3
	<i>Emberiza citrinella</i> Linnaeus, 1758 Жълта овесарка	LC	LC		II		3
	<i>Emberiza hortulana</i> Linnaeus, 1758 Градинска овесарка	LC	LC		III	I	2; 3
	<i>Emberiza melanocephala</i> Scopoli, 1769 Черноглава овесарка	LC	LC		II		3
	<i>Emberiza schoeniclus</i> (Linnaeus, 1758) Тръстикова овесарка	LC	LC		II		3

Видов състав и природозащитен и законов статус на бозайниците (Mammalia), срещани се на територията на община Димово:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС					
		Червен списък на IUCN	Червен списък на ЕС	Червена книга на България	Приложения към		
					Бернска к-я	Директива 92/43/ЕЕС	ЗБР
КЛАС МАММАЛИА (БОЗАЙНИЦИ)							
ARTIODACTYLA (ЧИФТОКОПИТНИ)							
Cervidae Плътнороги	<i>Capreolus capreolus</i> (Linnaeus, 1758) Сърна	LC	LC		III		
Suidae Свине	<i>Sus scrofa</i> Linnaeus, 1758 Дива свиня	LC	LC				
CHIROPTERA (ПРИЛЕПИ)							
Rhinolophidae Подковоносови	<i>Rhinolophus blasii</i> Peters, 1866 Средиземноморски подковонос	LC	DD	VU	II	II; IV	2; 3
	<i>Rhinolophus euryale</i> Blasius, 1853 Южен подковонос	NT	VU	VU	II	II; IV	2; 3
	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> (Schreber, 1774) Голям подковонос	LC	NT	NT	II	II; IV	2; 3
	<i>Rhinolophus hipposideros</i> (Bechstein, 1800) Малък подковонос	LC	NT	LC	II	II; IV	2; 3
	<i>Rhinolophus mehelyi</i> Matschie, 1901 Подковонос на Мехели	VU	VU	VU	II	II; IV	2; 3

Vespertilionidae Гладконоси прилепи	<i>Barbastella barbastellus</i> Schreber, 1774 Широкоух прилеп	NT	VU		II	II; IV	2; 3
	<i>Miniopterus schreibersi</i> (Kuhl, 1817) Дългокрил прилеп	NE	NT		II	II; IV	2; 3
	<i>Myotis bechsteinii</i> Kuhl, 1817 Дългоух нощник	NT			II	II; IV	
	<i>Myotis blythii</i> Tomes, 1857 Остроух нощник	LC	NT	NT	II	II; IV	2; 3
	<i>Myotis capaccinii</i> Bonaparte, 1837 Дългопръст нощник	VU	VU	VU	II	II; IV	2; 3
	<i>Myotis emarginatus</i> Geoffroy, 1806 Трицветен нощник	LC	LC	VU	II	II; IV	2; 3
	<i>Myotis myotis</i> Borkhausen, 1797 Голям нощник	LC	LC		II	II; IV	2; 3
ERINACEOMORPHA (ТАРАЛЕЖОПОДОБНИ)							
Erinaceidae Таралежови	<i>Erinaceus roumanicus</i> Barrett-Hamilton, 1900 Северен белогръд таралеж	LC	LC	LC			
SORICOMORPHA (ЗЕМЕРОВКОПОДОБНИ)							
Talpidae Къртицови	<i>Talpa europaea</i> Linnaeus, 1758 Европейска къртица	LC	LC	LC			
Soricidae Земеровки	<i>Sorex araneus</i> Linnaeus, 1758 Обикновена кафявозъбка	LC		LC	III		
	<i>Sorex minutus</i> Linnaeus, 1758 Малка кафявозъбка	LC		LC	III		
	<i>Neomys fodiens</i> Pennant, 1771 Голяма водна земеровка	LC		LC	III		
	<i>Neomys anomalus</i> Cabrera, 1907 Малка водна земеровка	LC		LC	III		
	<i>Crocidura leucodon</i> (Hermann, 1780) Белокоремна белозъбка	LC		LC	III		
	<i>Crocidura suaveolens</i> Pallas, 1811 Малка белозъбка	LC		LC	III		
LAGOMORPHA (ЗАЙЦЕПОДОБНИ)							
Leporidae <u>Зайци</u>	<i>Lepus europaeus</i> Pallas, 1778 Див заек	LC	LC	NT	III		
RODENTIA (ГРИЗАЧИ)							
Cricetidae Хомяци	<i>Ondatra zibethicus</i> (Linnaeus, 1766) Ондатра	LC					
	<i>Arvicola amphibius</i> (Linnaeus, 1758) Воден плъх	LC					
	<i>Microtus arvalis</i> (Pallas, 1778) Обикновена полевка	LC					
Gliridae	<i>Dryomys nitedula</i> (Pallas, 1778) Горският сънливек	LC	LC	NT	III	IV	2

Сънливци	<i>Glis glis</i> (Linnaeus, 1766) Обикновен сънливец	LC	LC	LC	III		
	<i>Muscardinus avellanarius</i> (Linnaeus, 1758) Лешников сънливец	LC	LC	NT	III	IV	2; 3
Sciuridae Катерици	<i>Sciurus vulgaris</i> Linnaeus, 1758 Обикновена катерица	LC	LC	NT	III		
	<i>Spermophilus citellus</i> (Linnaeus, 1766) Лалугер	VU	VU	VU		II; IV	2
Muridae Мишки	<i>Rattus rattus</i> Linnaeus, 1758 Черен плъх	LC	LC				
	<i>Rattus norvegicus</i> (Berkenhout, 1769) Сив плъх	LC					
	<i>Micromys minutus</i> (Pallas, 1771) Оризишна мишка	LC		NT			
	<i>Mus musculus</i> Linnaeus, 1758 Домашна мишка	LC					
	<i>Mus spicilegus</i> Petényi, 1882 Степна домашна мишка	LC		LC			
	<i>Apodemus agrarius</i> (Pallas, 1771) Полска мишка	LC		LC			
	<i>Apodemus flavicollis</i> (Melchior, 1834) Жълтогърлата горска мишка	LC		LC			
	<i>Apodemus sylvaticus</i> (Linnaeus, 1758) Обикновена горска мишка	LC		LC			
	<i>Spalax leucodon</i> Nordmann, 1840 Сляпокуче	DD	LC	LC			
CARNIVORA (ХИЩНИЦИ)							
Mustelidae Порови	<i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1758) Видра	NT	NT	VU	II	II; IV	2; 3
	<i>Martes foina</i> (Erxleben, 1777) Белка	LC	LC		III		
	<i>Meles meles</i> Linnaeus, 1758 Язовец	LC	LC		III		
	<i>Mustela nivalis</i> (Linnaeus, 1766) Невестулка	LC	LC		III		
	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus, 1758 Черен пор	LC			III		
	<i>Vormela peregusna</i> (Güldenstädt, 1770) Пъстър пор	VU			II	II; IV	
Canidae Кучета	<i>Canis aureus</i> Linnaeus, 1758 Чакал	LC	LC				
	<i>Canis lupus</i> Linnaeus, 1758 Вълк	LC	LC		II	II	2
	<i>Vulpes vulpes</i> Linnaeus, 1758	LC	LC				

	Лисица						
Felidae	<i>Felis silvestris</i> Schreber, 1777	LC	LC		II	IV	3
Котки	Дива котка						

II.1.5.3 Защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000”

На територията на община Димово попада части от следните защитени зони:

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Западна Стара планина и Предбалкан” (BG0001040)** с обща площ 2 197 532,6 дка. Приета е с Решение № 661/16.10.2007 г. на МС, промяна в площта /увеличаване/ - с Решение № 811/16.11.2010 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

3140 Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara*

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*

4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества

4070 * Храстови съобщества с *Pinus mugo*

5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*

6210 * Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)

6230 * Богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества

6410 Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*)

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс

6510 Низинни сенокосни ливади

6520 Планински сенокосни ливади

7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища

7220 * Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*)

8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*
8310 Неблагоустроени пещери
9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*
9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*
9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)
9170 Дъбово-габърови гори от типа *Galio-Carpinetum*
9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове
9260 Гори от *Castanea sativa*
9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*)
9530 * Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
40A0 * Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества
62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
91BA Мизийски гори от обикновена ела
91CA Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*
91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*
91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
91W0 Мизийски букови гори
91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Арчар“ (BG0000497)** с обща площ 8 086,5 дка. Приета е с Решение № 122/02.03.2007 г. на МС, промяна в площта /увеличаване/ - с Решение № 811/16.11.2010 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*

6250 * Панонски лъсови степни тревни съобщества

6260 * Панонски пясъчни степи

6440 Алувиални ливади от съюза *Cnidion dubii* в речните долини

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Въртопски дол“ (BG0000518)** с обща площ 9 588,2 дка. Приета е с Решение № 122/02.03.2007 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Макреш“ (BG0000521)** с обща площ 20 612,5 дка. Приета е с Решение № 122/02.03.2007 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*

91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*

91I0 * Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Орсоя“ (BG0000182)** с обща площ 29 494,1 дка. Приета е с Решение № 122/02.03.2007 г. на МС, промяна в площта /увеличаване/ - с Решение № 811/16.11.2010 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение № 1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

2340 * Панонски вътрешноконтинентални дюни

3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*

3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*

3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention p.p.*

6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmenion minoris*)

- **Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Остров Близнаци“ (BG0000532)** с обща площ 6 062,4 дка. Приета е с Решение № 122/02.03.2007 г. на МС, промяна в площта /увеличаване/ - с Решение № 811/16.11.2010 г. на МС.

Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение № 1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС: 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*

3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidentation p.p.*

- **Защитена зона за опазване на дивите птици „Западен Балкан” (BG0002002)** с обща площ 1 468 324,711 дка. Обявена е със Заповед № РД-119/09.02.2012 г. на МОСВ.

Цели на опазване:

Запазване на площта на местообитанията на видовете птици и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

Запазване на естественото състояние на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на местообитания на видовете птици, както и на популации на видовете птици, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:**ПТИЦИ по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие**

Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Глухар (*Tetrao gallus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

ПТИЦИ по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие

Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенез) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Средна бекасица (*Gallina gogallinago*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

II.1.5.4 Защитени територии

Към настоящия момент България има развита мрежа от защитени територии в европейски план, включваща 973 защитени територии с обща площ 583 876,3 ха, което представлява около 5,3% от територията и акваторията на страната. За сравнение, глобалната система от защитени територии покрива 5% от земната повърхност. Характерно за системата от защитени територии е, че значителна площ и висок относителен дял имат резерватите и националните паркове – защитени територии с по-голям обхват и по-строг режим на опазване и управление, който напълно изключва (в резерватите) или силно ограничава (в националните паркове) антропогенното въздействие.

На територията на община Димово попадат следните защитени територии:

Община	Населено място	Тип на защитената територия	Име на защитената територия
Димово	с. Орешец	Природна забележителност	Пещерата Венец в местност „Чукара“

Природната забележителност се намира до с. Орешец, изключително красива със скалните си образувания.

Заповед за обявяване № 995/21.04.1971 г. на МГПП; Промяна в площта – актуализация със Заповед № РД-319/30.05.2006 г. на МОСВ. Площ = 1 ха. Попада в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана и РДГ „Берковица“ с ДГС Белоградчик.

Цел на обявяване – опазване на пещера.

Режим на дейности:

- Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- Забранява се отбиване на водните течения;
- Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

II.1.6 Културно-историческо наследство

Община Димово притежава богато наследство, включващо материални свидетелства от различни исторически епохи. Със своето многообразие и с познавателните, възпитателните и естетическите си качества, недвижимите ценности представляват ценен ресурс на туризма. Едновременно с това, те са важен елемент на материалната жизнена среда, и в частност – на селищната среда, и в този смисъл са сред факторите, определящи качеството на живот на населението. Последното важи с особена сила за село Арчар, където исторически формираните структури от различни епохи, в съчетание със специфичните природогеографски дадености, формират идентичност, наситена с особен емоционален заряд. Опазването на това качество следва да се възприема като необходимо условие за осигуряване устойчивостта на градската среда. То представлява една от основните цели на устройствената политика и първостепенна задача на планирането.

Характеристика на единичните и груповите обекти на недвижимото културно наследство.

Опазването и популяризирането на това културно наследство е сред условията, отнасящи се за осигуряване на устойчивост в развитието на функционалните системи и на жизнената среда. Опазването на културните ценности на общината представлява една от

основните цели на устройствената политика на община Димово. Създаването на устройствени условия за това е изведено сред първостепенните задачи на планирането. За привеждане в съответствие с актуалната нормативна уредба в сферата на опазването на културното наследство, в настоящото представяне е използвана терминологията и са съобразени изискванията на Закон за културното наследство (ЗКН, в сила от 10.04.2009 г., обн. ДВ. бр.19 от 13 март 2009 г., с изм. и доп.), отнасящи се за осигуряването на териториалноустройствена защита на недвижимото културно наследство (НКН). Систематизиране на основната част от недвижимите културни ценности (НКЦ) на територията на община Димово. Според пространствената им структура и териториален обхват те са:

- групови НКЦ – комплекси – 1 бр.: това са три ПК със статут на "национално значение" в м.Калето и около нея на село Арчар, които са предложени за обявяването им като археологически резерват "Рациария"
- единични НКЦ – 21 бр.

Според научната и културната област, към която се отнасят, горните обекти се разпределят, както следва:

- археологически са 2бр. - предимно паметници от античността;
- архитектурно-строителни от Античността и Средновековието са 7бр.;
- исторически са 10бр. (свалени 3 бр.) - предимно култови места;
- художествен или архитектурно художествен са 8бр. - предимно църкви в населените места и един манастир.

Паметници на културата в община Димово според списъка на НИНКН:

№	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	деклариран с: писмо №/ протокол №/ списък	обявен в ДВ бр./год. /протокол на НСОПК/	Вид	Категория
1.	с.Арчар	Римски град „Рациария”, м.”Калето” и турската махала, в селото западно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	национално
2.	с.Арчар	Римски град „Рациария”, м.”Калето”		Протокол 20.04.1994г.- границите и режимите	археологически	национално
3.	с.Арчар	Римски град „Рациария” и римски некропол, м.”Калето”		Протокол №7/26.03.2014 на ЕС-предложение за актуал. На режимите, граници и предписания.Протокол №48/28.04.2014г. на СЕСОНКЦ-предложение за промяна на статута и режими (процедурата не е приключена)	археологически	национално
4.	с.Арчар	Римски некропол, м.”Парлога” и м.”Какармик”, в селото западно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	национално
5.	с.Арчар	Турско укрепление - м.”Калето”, в селото източно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и	национално

					Средновековието	
6.	с.Арчар	Място на сражение, м."Калето", 200 м западно		ДВ 37/1970; свален с ДВ 91/1992	исторически	за сведение
7.	с.Арчар	Лобно място на въстаници от 1923 г., м."Ялията", 500 м западно		ДВ 37/1970	исторически	местно
8.	с.Бела	Църква "Св.Св.Петър и Павел"	списък от 03.09.1973; писмо № 4956/17.11.1975		художествен	I група
9.	с.Воднянци	Партизанско скривалище /Къща на П.Вълков/		ДВ 37/1970	исторически	местно
10.	с.Воднянци	Църква "Св.Троица"	списък от 03.09.1973; писмо № 4956/17.11.1975		художествен	III група
11.	гр.Димово	Къща на Живко Пуев		ДВ 37/1970	исторически	местно
12.	гр.Димово	Лобно място на ятаци, м."Урбабинското, 4 км западно		ДВ 37/1970	исторически	местно
13.	с.Държаница	Римски аквадукт, - 0,5 км югоизточно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
14.	с.Извор	Църква "Св.Възнесение Христово"	Писмо № 4956/17.11.1975	ДВ 76/1978	Художествен; архитектурно-художествен	местно
15.	с.Извор	Партизанско скривалище, 4 км източно		ДВ 37/1970; свален с ДВ 91/1992	исторически	за сведение
16.	с.Извор	Църква при Изворския манастир "Успение Богородично"	Писмо № 4956/17.11.1975		художествен	I група
17.	с.Карбинци	Църква "Св.Троица"	списък от 03.09.1973; писмо №4956/17.11.1975		художествен	III група
18.	с.Кладоруб	Римска колония, „Комбустика”, 1 км източно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
19.	с.Кладоруб	Римски некропол, 3 км западно		ДВ 41/1965	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
20.	с.Костичовци	Къщата на Георги Костадинов		ДВ 37/1970	исторически	местно
21.	с.Костичовци	Църквата "Св.Николай"	Писмо №4956/17.11.1975		художествен	III група

			Писмо №6095/25.11.19 75			
22.	с.Лагошеви	Каптаж и аквадукт „Жидовед”, 1 км западно		ДВ 41/1965	архитектурно- строителен от Античността и Средновековиет о	местно
23.	с.Медовница	Църква "Св.Възнесение Господне"	Списък от 03.09.1973 Писмо № 4956/ 17.11.1975 Писмо № 6095/ 25.11.1975		художествен	II група
24.	с.Орешец	Църквата "Св.Георги"	Писмо № 4956/ 17.11.1975	ДВ 54/1973	архитектурно- художествен, художествен	местно
25.	с.Гара Орешец	Лобно място на въстаници от 1923 г. м."Башовица"		ДВ 37/1970	исторически	местно
26.	с.Гара Орешец	Историческа местност, 5 км североизточно		ДВ 37/1970; свален с ДВ 91/1992	исторически	за сведение
27.	с.Септемврий ци	Лобно място на въстаници 1923 г. м."Градините"		ДВ 37/1970	исторически	местно
28.	с.Скомля	Лобно място на партизани, шосето за с.Медовина, 500 м южно		ДВ 37/1970	исторически	местно
29.	с.Ярловица	Църквата "Св.Троица"	Писмо № 4956/ 17.11.1975 Писмо № 6095/ 25.11.1975		художествен	II група

Със статут "национално значение" са паметници на територията и около римски град Рациария.

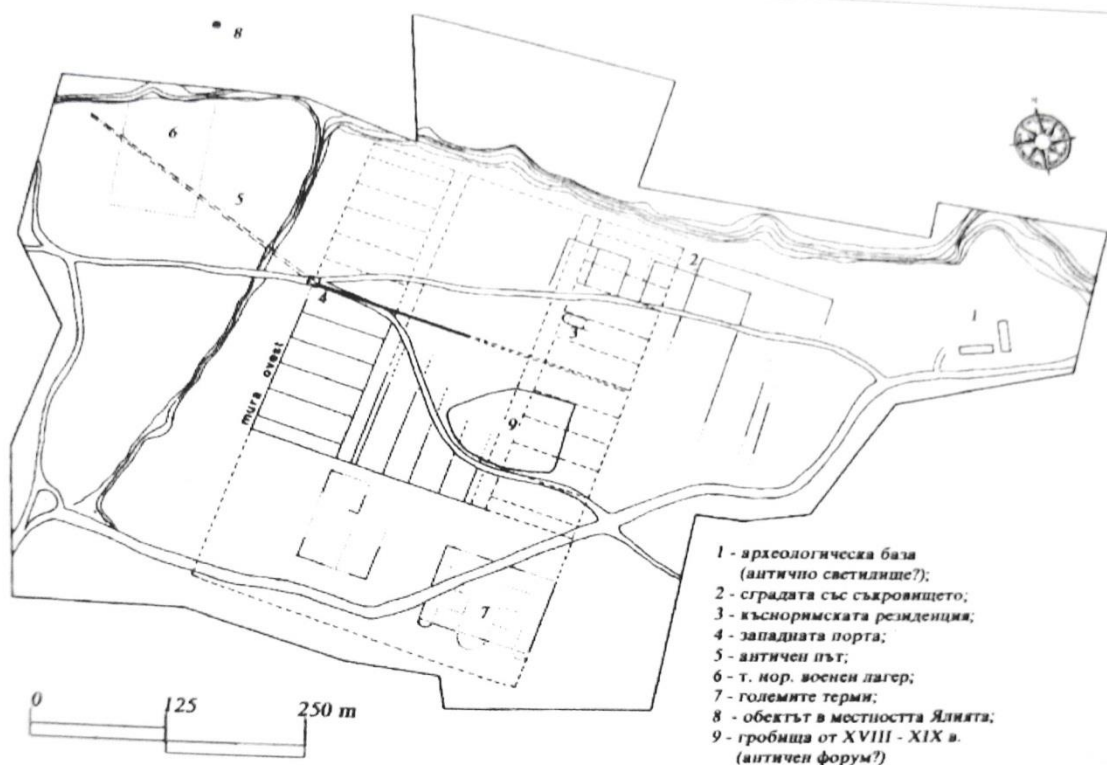
Към тях спадат и средновековните отбранителни валове, съгласно разпореждане на Министерски съвет №1711 от 22.10.1962 година, от които на територията на община Димово няма такъв обект, а най-близкият е "Ломския вал" с начало гр.Лом и продължава на юг до община Якимово.

Местоположение на обектите на недвижимото културно наследство.

В тази част ще бъдат разгледани обектите като принадлежност към съответното землище на населеното място.

СЕЛО АРЧАР - МЕСТНОСТ КАЛЕТО. Тук в местността „Калето” се намира римски укрепен град Рациария. В периода от 1958 до 1962 г. под ръководството на В. Велков се провеждат първите планирани археологически проучвания в площта на Ratiaria. На същия принадлежат и първите обобщаващи научни публикации, посветени специално на Ratiaria. Разкопките са възобновени през 1976 г. с участието на специалисти от археологическия институт с музей към БАН и от музея във Видин. От 1978 г. в проучванията се включват и италиански специалисти от университета в гр. Болоня. Успоредно с разкопките през следващото десетилетие излизат няколко тома от поредицата

“Ratiariensia”, където в един или друг аспект е анализирана почти цялата налична информация за античния град. Най-пълният и систематичен обзор на резултатите от разкопките в последния том е дело на Дж. Джорджети.

План на обект "Рациария" по Дж. Джорджети

Публикации за изследвани обекти или материали се появяват. В началото на 90-те години на XX в. разкопките в Рациария са преустановени. Това, заедно с настъпилите политически и социално-икономически промени в страната, са сред причините за разразилата се в следващите години иманярска инвазия. Възобновеният през последните години изследователски интерес се изразява в извличане от иманярските изкопи и насипи на архитектурни детайли, епиграфски паметници и други материали, но не и в редовни археологически разкопки. При досегашните проучвания в Рациария са разкрити няколко комплекса – голяма сграда с представителен характер, т.нар. „Резиденция”; значителни зони от трасето на западната крепостна стена и западната порта; терми; няколко сгради. Днес тези комплекси са полуразрушени или направо зарити под иманярските насипи.

Рациария е най-значителният римски и късноантичен център в днешна Северозападна България. Неговите развалини са върху висока тераса над р. Дунав и вливащата се в нея р. Арчарица, днес - в покрайнините на с. Арчар, Видинско. “Възкръсва” за историческата и археологическата наука в края на XIX в. Няколко десетилетия информацията се натрупва от инцидентно открити находки и съоръжения. Първоначалната крепост на Ratiaria е с правоъгълна форма и предполагаема площ от около 12 ха. Има основания да се смята, че с обявяването на града за столица на Dacia Ripensis в края на III в. е изградена значително по-голяма крепост. Досега са разкрити останки от западната крепостна стена с намиращата се тук порта, части от улични настилки, останки от няколко сгради, вкл. от предполагаемата резиденция на провинциалния управител. Изследвани са останки от постройки и гробни съоръжения в предградията и некрополите

на града. Добита е ценна информация за водоснабдителната му система. При разкопките и при случайни обстоятелства са открити многобройни и ценни находки (архитектурни детайли, скулптури и др.), свидетелстващи за значението на римския и късноантичния град. През 2013 г., с ограничени средства и в ограничен периметър, в централната част на града. Разкрити са останки от неизвестна досега баня върху площ от около 250 кв.м., северно от споменатата резиденция. По време на разкопките е извършен оглед върху цялата площ на античния град. Установено е безспорно, че източният сектор на надзаливната тераса, върху която е градската крепост (т.нар. турска махала, на изток от пътя Видин-София), е наситен с антични с останки и материали, т.е. този сектор е неразделна част от територията на паметника „Античен град Рациария“. Установено е също, че в м. Бабуя, простираща се на площ повече от 50 ха източно от античния град (източно от устието на р. Арчарица, непосредствено до дунавския бряг), има множество иманярски изкопи. Техните насипи съдържат материали от разрушени гробни комплекси, керамични фрагменти, части от саркофази, останки от зидани еднокамерни и двукамерни гробници. Има и гробни съоръжения със стреховидно покритие. Забелязват се голяма концентрация на битова и строителна керамика. На терена се регистрират и части от архитектурни детайли. В местността Бабуя се е намирал един от големите некрополи на Рациария. Има податки и за наличие на съоръжения с други функции. Районът до сега не е проучван от археолози.

Античният град Рациария е обявен за археологически паметник на културата от национално значение в ДВ бр.41/1965 г. и съгласно §10, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗКН има статут на недвижима културна ценност от същата категория. Със Заповед № РД-126/29.03.1994 г. на министъра на културата е назначена междуведомствена комисия, която в Протокол от 20.04.1994 г. е определила граници на недвижимата културна ценност, на охранителната ѝ зона и на зоната под наблюдение, както и съответните режими за ползване на тези територии.

В протокол на комисията на НИНК от 18.10.2001 г. във връзка с предложенията за допълнителна защита на недвижимата културна ценност и на охранителните ѝ зони се посочва необходимостта от откриване на процедура по обявяването за резерват на недвижимата културна ценност „Римски град Рациария и римски некропол“, с. Арчар, м. „Калето“, община Димово, област Видин, както и разширение на охранителната зона върху територията на м. „Бабуя“, източно от р. „Арчарска“. Положителни становища по отношение на предложението за обявяване на античния град Рациария за резерват са изказали Министерството на културата, областната управа Видин, НИНКН и РИМ Видин. След оглед, локализацията и предложенията за актуализация се извършиха по актуална Карта на възстановената собственост на земите и горите на землището на с. Арчар и по действащия План за регулация на селото. Част от охранителната зона на недвижимата културна ценност, северно от м. „Калето“ и част от м. Бабуя частично се препокриват със защитена зона по Натура 2000, като заповедта за нейното обявяване се очаква да се обнародва до няколко месеца. През 2014 г., със специални протоколи се вземат решения за предложения за актуализиране на режимите, граници и предписанията и предложение за промяна на статута и режими, като процедурата не е приключена.

- **Античен град Рациария** – режим за опазване на **археологическата недвижима културна ценност** в териториалния обхват на резервата попадат поземлени имоти от землището на с. Арчар с ЕКАТТЕ 00672: 0.271 път, 0.272 път, 0.174, 0.81, 0.175, 0.182, 0.184, ПИ 186.1, 186.2, 186.3, 0.230, 0.280 път, 28.11, 28.14, 28.19, 28.18 и частот 0.274 път квартали от КРП на с. Арчар: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 и 18. Границите на недвижимата културна ценност са от север – по северните граници на ПИ 0.81, 0.274 път от землището на с. Арчар, по северните регулационни граници на Турската махала на с. Арчар, отговарящи на северните граници на квартали 1, 3 и 4; от изток – източните граници на

квартали 4 и 5 от Турската махала на с. Арчар; от юг – по южните граници на квартали 5, 12, 6, 9 и 18 и от там на запад по южните граници на ПИ 28.11, 28.14, 28.19 и 28.18; от запад – по западните граници на ПИ 28.12, 28.14, 0.280 път и 0.271 път от землището на с. Арчар. Предписания за опазване на територията на археологическата недвижима културна ценност са като се определя територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране със следните режими - **Режим „А”** – за поземлени имоти (Забранява се обработката на земята и всякакъв вид строителство, несвързано с консервационно-реставрационните работи и социализацията на археологическите недвижими културни ценности, като се допуска такова за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите – защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Иманярските ровове, ями и насипи се рекултивират при наблюдение на археолог. Допуска се изграждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алеино осветление, водопровод, канал след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.) и **Режим „Б”** за имоти в регулация (Визите за инвестиционни проекти се съгласуват с МК на основание на чл. 84 от ЗКН. При съгласуването се изисква археологическо проучване на строителните петна, преди изготвяне на инвестиционните проекти съгласно чл. 161 от ЗКН. За съгласуването на визата НИНКН информира РИМ Видин. Инвестиционните проекти се съгласуват от МК съобразно решенията на комисията, приела археологическите проучвания. Всички намеси на територията на недвижимата културна ценност се съгласуват с МК на основание на чл. 84 от ЗКН).

- **Античен град Рациария** - определят се следните режими за опазване на **охранителната зона на недвижимата културна ценност** в териториален обхват на охранителната зона по КВС и КРП на с. Арчар, който обхваща поземлени имоти от землището на с. Арчар както следва: масиви 341, 342, 343, 26, 27, 528, 25, 90, 80, 520, 523, 524, 521, 525, 518, част от 515, част от 516, част от 517, 504, 505, 512, 513, 506, 511, 501, 507, 508, 509, 510, 604, горски фонд ПИ 570.6, 570.3, част от 570.5, 570.4, 570.2, 0.150, 0.21, част от 0.19, 0.354 дига 0.335, 0.348 и масиви от м. Бабуя от 31 до 48, от 50 до 56 и 58, ПИ 0.376 могила, 0.114 дига, 0.505 и 0.613 и квартали от КРП на с. Арчар 13, 14, 15, 16 и 17. Граници на охранителната зона са -от север – река Дунав; от юг – по южните граници на масиви 343, 341 и 342, по южните граници на ПИ 0.505 и 0.114, по южната граница на масив 43, по западната граница на масив 45, по западната и южта граница на 47 и по южните граници на масиви 58, 50, 51, 54, 55 и 56; от запад – западната граница от подотдел „д”, по западната граница на масив 501, по северната и западна на 504, по западната на ПИ 570.2 горски фонд, от там до северозападния ъгъл на масив 515, по западната граница на 515, по северната граница на 516, до северозападния ъгъл на ПИ 516.32, по западната граница на ПИ 516.32, 517.32, по западната и южна граници на ПИ 517.27, по северната граница на ПИ 517.17, по северната и западна граници на ПИ 517.16, по северните граници на ПИ 521.1, 521.2 и 521.3, по северната и западна граници на масив 25 и по западните граници на масиви 28 и 26. Предписания за опазване на територията на охранителната зона са както следва - **Режим „А”** – за поземлени имоти (Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята. Обработката на земята се ограничава до дълбочина 0.30м. Насажденията с дълбока коренова система (овошки и лозя) се запазват до изживяване. Забранява се възстановяването им и засаждането на нови такива. Забранява се извършване на насипни работи. Забранява се бивакуването и паленето на огньове, както и депониране на строителни и битови отпадъци. Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Видин. Визите за проектиране на горните дейности се съгласуват с МК на основание чл. 84 от ЗКН. Община Димово уведомява РИМ Видин за

издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.) и **Режим „Б”** – за имоти в регулация (Визите за изготвяне на инвестиционни проекти се съгласуват с МК на основание чл. 84 от ЗКН. Община Димово информира РИМ Видин за издадените строителни разрешения за осигуряване на наблюдение на археолог при изкопните работи. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.)

- **Античен град Рациария** - определят се следните режими за **опазване на зона под наблюдение** в Териториален обхват на зона под наблюдение, която обхваща поземлени имоти от землището на с. Арчар както следва: 0.299, 0.352 река Арчарска, част от 0.356 река и квартали от КРП на с. Арчар от 19 до 28 и от 32 до 41, с граници на зоната под наблюдение - от север – южната граница на охранителната зона; от изток – източните граници на квартали 28, 32 и 34 от КРП на с. Арчар; от юг – южните граници на квартали от 34 до 41; от запад – западната граница на кв 41. Предписания за опазване на територията на зоната под наблюдение са както следва - **Режим „А”** – селскостопански земи (Определя се като територия за археологическо наблюдение. Не се ограничава начинът на трайно ползване на земята. При изкопни работи за инфраструктура и засаждане на видове с дълбока коренова система се изисква наблюдение на археолог от РИМ Видин, за което община Димово информира своевременно. По време на изпълнението стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.) и **Режим „Б”** – за имоти в регулация (Община Димово информира РИМ Видин за издадените строителни разрешения за осигуряване на наблюдение на археолог при изкопните работи. По време на изкопните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.)

СЕЛО АРЧАР - МЕСТНОСТТА БЕНТА. Извън територията на Калето и северно от местността Ялията (Илията) беше регистрирана обширна територия, обитавана в късно-античния период. Зоната обхваща терена около древното устие на река Арчарица (коригирано понастоящем) и твърде вероятно е свързано с функциониращо около р. Дунав съоръжение (търговско или пристанищно). На това място иманярски изкопи са разкрили останки от градежи и изключително голямо количество битова и строителна керамика.

СЕЛО АРЧАР - МЕСТНОСТТА БАБУЯ. Местността е разположена източно от съвременното село. Иманярската интервенция на това място обхваща площ от около 50 хектара, която надминава по размери обекта в м.Калето. Вероятно на това място е бил "лагерът на легиона". В подкрепо на това твърдение е равнинното място на терена и информацията за ранно обитаване и съществуването на дървено-землено строителство. "глинени къщи".

СЕЛО АРЧАР - АНТИЧНА КРЕПОСТ. Антична крепост има на 5.93 km източно по права линия от центъра на село Арчар. Крепостта е изградена на десния бряг на река Скомля. Има правоъгълна форма с размери 70x110x50x110 m. Обърната е с най- тясната страна към река Дунав. Надморска височина: 38 m GPS координати: 43°47'39" С.Ш. и 22°59'24" И.Д.

СЕЛО АРЧАР - МЕСТНОСТ КАНАЛА. Източно от м.Бабуя беше регистриран още един обект, разположен фронтално срещу дунавския остров Довлек. Обитаваната площ е около 90 дка и понастоящем е силно нарушена от иманярски изкопи.

СЕЛО АРЧАР - АНТИЧНА ПЪТНА АРТЕРИЯ СИ ОТ БЕЛОГРАДЧИК. Североизточно от Белоградчик, по протежение на около 200м се проследява настилка от античен път, която следва посока И-З, успоредно на съвременното шосе Белоградчик - Димово. В северната периферия на пътя е съхранен храгмент от канал, граден от едри обработени камъни. Това трасе вероятно е част от неизвестно да този момент разклонение на пътя Ratiaria - paîsus, свързващо Белоградчишката крепост с Conbustica при с. Кладоруб. Антична пътна артерия южно от с. Арчар. През 2010г. беше проследено трасе на антична пътна артерия, започваща южно от съвременното село и водеща към обекта в

м. „Пилещарника“ край с.Валдиченци. Пътят е покрит с глинена обмазка и е с приблизителна ширина до 2-3 м. Трасето му се очертава съвсем слабо поради гъсто обраслия терен, но се проследява ясно по протежение на 2 км в посока С - Ю. Пътя следва течението на пресъхнала река вероятно в миналото източен приток на р. Арчарица.

СЕЛО КЛАДОРУБ - РИМСКА КРЕПОСТ КОНБУСТИКА. Село Кладоруб лежи върху останките на древно антично селище. Името на това селище - Конбустика (Conbustica), е отбелязано в римската пътна карта Tabula Peutengiriana като пункт, разположен на пътя от Ratiaria към Naisos (гр. Ниш). На това място лежат останките от древен лагер на римски помощни войски. Тук, по време на римската окупация, е било построено каменно укрепление с правоъгълен план и площ над 2 хектара. Находките на вносна римска керамика и метални предмети показват, че това е станало през I в. След Дакийските войни на император Траян, военната част, стануваща на това място е била преместена и укреплението се превръща в цивилно укрепено селище. Разположението му го характеризира като оживен търговски център, доказателство за което са и богатите находки от римския период, достигащи до времето след началото на V в. Римското селище, съществувало преди близо близо две хиляди години, е заемало място, по-голямо от съвременното село, тъй като до него не е съществувала граница (административна, държавна или друга), която да възпира неговото развитие. Римската крепост Конбустика (Conbustica) е разположена източно от с. Кладоруб, върху високо плато, издигащо се на средна надморска височина от около 170 м. Мястото е заключено между водослива на река Върбовска в Арчар и е естествено защитено от север, изток и юг чрез стръмни брегове, спускащи се към двете реки. Единственият достъп към това място както в древността, така и в наши дни, е бил откъм изток, където понастоящем е разположено селото. При огледа на мястото през 2007 г е било констатирано силно разрушаване на обекта, вследствие на иманярска дейност като на места изкопите достигат до 2 м от повърхността. Прехвърлянето на земните пластовете със земекопна техника са заличили напълно останките от крепостното съоръжение, които са били видими в началото на 20 в. Единствено в източната част на обекта е било възможно проследяването на участъци от крепостната стена, както и на рушевините на ъглова кула. Първоначалните наблюдения са показали, че става въпрос за укрепление с правоъгълен план, ориентирано приблизително по посоките на света. Въпреки че за сега не могат да бъдат посочени точни измервания на укрепената площ, вероятната дължина на стените (около 150 м) предполага, че укреплението е заемало около 2,25 хектара. Заедно с терена извън крепостната стена, където също се регистрират културни останки, общата площ на обекта може да се изчисли на около над 6 хектара.

Реализираните през 2008 г разкопки са имали за цел да съберат данни, относно общата датировка и характер на обекта, както и да проучат структурата на крепостната стена и вероятно да уточнят времето на нейното съществуване. Поради тази причина проучването е обхванало пространство в близост до стената и във вътрешността на укрепеното пространство. Било е установено, че основата на крепостната стена е вкопана в древния терен на около 2 м дълбочина, където достига основа от мек жълт варовик. За построяването на стената първоначално е била изкопана траншея, достигаща до здравата основа на материка, която е била запълнена с необработени камъни, споени с кал. Над тази основа е започвала суперструкцията на стената, изградена в т.нар. техника *opus implectum*. „Опус имплектум“ представлява чисто римска техника на градеж, която е осигурявала здравина и е пестяла материал. При нея с равни и гладко пасващи си камъни е било оформяно само лицето на стените, докато вътрешността е била запълвана с ломени и по-дребни камъни, обилно залети с хоросан. Проучванията са установили, че от крепостната стена на Конбустика (Conbustica) понастоящем е запазен само първият ред камъни. Лицето откъм външната страна на укреплението на тази стена е било оформено с големи

обработени квадри, споени с бял хоросан. В изследвания сектор дебелината на тази стена достига до 1,30 м. Конструкцията на крепостната стена (плитки основи без спойка, малка дебелина) носи всички характеристики на укрепление, издигнато в ранните години на римското присъствие по тези земи. Подобни укрепления са били изградени главно с работната сила на военната част, настанена на това място и са били предназначени единствено за нейна защита. Тъй като формата на укреплението следва строго определени военни изисквания, почти със сто процентна сигурност може да се предположи и вътрешния план на укреплението. В най-общи линии един военен лагер е имал следния план: той бил разделен по дължина на три части – предна, средна и задна част. В центъра на средната част се намирала най-важната сграда – принципията (*principia*), т.е. щабът на военната част. Пред принципията минавала главната улица *via principalis*. Срещу принципията, под прав ъгъл на *via principalis* се е намирала втората главна улица – *via praetoria*. Двете главни улици се пресичали под прав ъгъл пред входа на щаба. Ако се застане на *via principalis* с лице към *via praetorian* и с гръб към принципията, то лявата ръка по протежение на *via principalis* ще сочи лявата порта, а дясната ръка – дясната порта. Разкритите по време на разкопките находки потвърждават предположението, че Конбустика (*Conbustica*) е била основана като лагер на римска военна помощна част още в първите години на римското присъствие по тези земи. На първо място това са керамичните съдове, директен внос от Италийския полуостров. Счита се, че в първите десетилетия на римската окупация, когато все-още не съществували никакви търговски контакти с местното население, римската войска е била снабдявана със стоки, произвеждани в Италия, но подобни вносни луксозни съдове са били доставяни само по границата, в кастелите, разположени покрай Крайдунавския път. За това се счита, че находките от Конбустика (*Conbustica*) са първите такива, известни от вътрешността, а тяхното количество недвусмислено показва оживена търговска дейност, свързана с пътя от Рациария към Адриатика. Подобни данни дават и останките от стъклени съдове, както и находките на две фибули, разкрити в проучваната площ около крепостната стена. Всички тези предмети се датират най-късно във втората половина на I в и категорично сочат, че вече по това време на мястото е кипял интензивен живот. Допуска се, че следвайки принципа на застрояване на римските военни лагери ще бъде локализирано мястото на Принципията (щаба) на кастела. Тази сграда се е състояла от служебни офиси, светилище, складове за оръжие и вътрешен двор, украсен със скулптори и паметни плочи. Един пример от проучването на единственият за сега подобен лагер, разкрит на територията на България (кастелът *Sostra* при град Троян) показва, че именно в Принципията може да се очаква разкриването на надписи, съдържащи и името на военната част, станувала на това място. Археологическите разкопки през 2008 г бяха разкрити и следи от по-късното обитаване на кастела. В близост до крепостната стена през IV в е било изградено битово съоръжение (жилище). Проучванията разкриват неговите рушевини – опален под, железни предмети (ножове, стрела, панци от врата, пирони), керамични съдове. Жилището е било разрушено от силен пожар, а неговите разрушени стени и покривни керемиди се намериха срутени върху пода сред голяма концентрация на въглени и пепел. През този по-късен период, Конбустика (*Conbustica*) вече е била населена с цивилно население, а селището се е разраснало и извън крепостните стени, заемайки пространството източно от укреплението, включително и на територията на съвременното село. Поредица от находки на хромели (каменни ръчни мелници), пръснати из дворовете на селото показват, че по това време градът вече е имал собствено икономическо развитие, свързано с обработката на прилежащите земеделски земи, разбира се – с търговията и с производството на собствена търговска продукция. В това отношение изключителен интерес представляват останките от керамични пещи, разположени в близост до високия речен бряг. Фрагментите, събрани от това място показват собствено производство на луксозни съдове,

предназначени вероятно както за местна употреба, така и за износ. GPS координати: 43°43' 02" С.Ш. и 22°39'23" И.Д.

ГРАД ДИМОВО - КРЕПОСТ В МЕСТНОСТТА ГРАДИЩЕТО. Западно от гр.Димово, върху два хълма - Могилата и Белски връх и в тяхното източно подножие, върху неразливната тераса по левия бряг на река Арчар, са регистрирани останки от обитаване през Античността. В подножието на Могилата е бил разкопан от иманяри некропол с инхумация. Смият хълм Могилата представлява тесен рид с ширина не повече от 10 м и изключително тънък културен пласт. По неговият стръмен западен склон обаче се разкриват културни отложения с голяма концентрация на битова керамика. Находките показват, че мястото е било обитавано сравнително дълъг период от I до към VI в. Керомичният материал може да бъде отнесен към втората половина на V в. Върху втория хълм бяха регистрирани останки от единична постройка с видими на повърхността размири 15x15 м, градена от речни камъни без спойка. От мястото бяха събрани и голямо количество фрагменти от керамични водопроводни тръби. По информация на местните жители тук са били намирани монети от втората половина на III и IV в., земеделски инструменти, база от колона. Надморска височина: 153 m GPS координати: 43°44'05" С.Ш. и 22°42'30" И.Д.

ГРАД ДИМОВО – КРЕПОСТ. Крепост има предполагаемо на 1,65 km източно по права линия от центъра на град Димово. Разположена е на носовидно възвишение на десния бряг на река Арчар. Надморска височина: 162 m GPS координати: 43°44'47" С.Ш. и 22°44'33" И.Д.

СЕЛО БЕЛА - КРЕПОСТ БЕЛА. Средновековна крепост е имало при село Бела. Градището „Бела“, се е намирало при изворите на Белската река, където преди падането на Второто българско царство е била лятната резиденция на Срацимир Видински. Местността граничеща с тези развалини и сега носи името "Страшимирица".

СЕЛО БЕЛА. От с. Бела в литературата са известни общо 4 votivни надписа (Геров 1953, № 240-243), чието точно местонамиране не е уточнено. Установено е, че те са били открити в южната периферия на село Горна Бела, около карстовия извор „Врелото“. Източно и северно около каптирания в момента извор, на площ от около 1 дка се развиват архитектурни структури и културен пласт с видима дебелина до 1м. Събраният от повърхността керамичен материал може да бъде отнесен към една по-късна от тази на надписите дата–IVв.

СЕЛО БЕЛА. На 1,5 км СЗ от село Горна Бела бе локализиран обект, разположен в сравнително равнинна котловина. От иманяри на това място са разкопани няколко помещения, градени от дялни камъни със спойка от хоросан. Констатирано бе и голямо количество строителна керамика. Произхождащите от тук метални находки, предимно железни инструменти, ни позволяват да датираме въпросните архитектурни останки в IV и самото начало на V в.

СЕЛО ВОДНЯНЦИ – МЕСТНОСТ ВЪРБОВСКО. Обектът е разположен върху полегат склон, СИ от съвременното село. Обхваща площ от около 240 дка. Върху терена се наблюдават каменни струпвания и петна от горели мазилки и въглени. Сред събрания от повърхността материал присъства керамика от Желязната епоха и Късната Античност, както и овъглени кости. Вероятно в ранния период мястото е било използвано за некропол с кремация, докато през античността тук се развива открито селище.

СЕЛО ВАЛДИЧЕНЦИ - МЕСТНОСТ ПИЛЕЩАРНИКА. Северно от селото, върху висок хълм с равно било, е локализиран обект, разположен на площ от около 20 дка. Върху този терен се открояват отделни петна, състоящи се от каменни руини, концентрация на битова и строителна керамика. Произхождащия от тук керамичен материал определя времето на съществуване на обекта в рамките на IV в.

СЕЛО ГАРА ОРЕШЕЦ – КРЕПОСТ. Крепост има предполагаемо на 2,65 km западно по права линия от центъра на село Гара Орешец. Надморска височина: 523 m GPS координати: 43°39'42" С.Ш. и 22°42'42" И.Д.

СЕЛО ДЪРЖАНИЦА – КРЕПОСТ. Крепост има на 2,72 km западно по права линия от центъра на село Държаница. Изградена е на носовидно възвишение, най-достъпно от изток. От север, запад и юг, склоновете на възвишението са стръмни. От запад и север на възвишението тече река Арчар. Надморска височина: 194 m GPS координати: 43°48'09" С.Ш. и 22°48'41" И.Д.

СЕЛО ДРЕНОВЕЦ. В един от частните дворове на селото е запазен латински посветителен надпис посветен на езическо божество и може да бъде датиран в края на III или самото начало на IV в.

СЕЛО ИЗВОР - КРЕПОСТ В МЕСТНОСТ "БУЧКИ ДОЛ". Средновековна крепост има в местността „Бучки дол“, на 4 km източно по права линия от центъра на село Извор. Обектът е разположен върху склона на висок рид, завършващ от север с дълбоко дере. На това място бяха регистрирани вкопавания, вероятно от землянки. Мястото не е удобно за обитаване- липсва водоизточник, разположено е върху склон с изключително голяма денивелация. Според местните жители обаче, на мястото са били откривани изключително много находки, сред които земеделски инструменти, накити, въоръжение и монети от времето на Второто Българско царство. Предполагаеми координати: Надморска височина: 159 m GPS координати: 43°45'06" С.Ш. и 22°50'49" И.Д.

СЕЛО ЛАГОШЕВЦИ – КРЕПОСТ. Крепост има на 2,07 km североизточно по права линия от центъра на село Лагошевици. Изградена е на носовидно възвишение, най-достъпно от запад. От север, изток и юг, склоновете на възвишението са стръмни. Надморска височина: 192 m GPS координати: 43°47'31" С.Ш. и 22°47'02" И.Д.

СЕЛО МАЛИ ДРЕНОВЕЦ. Местността Миковски дол е разположена на 3 km ЮЗ от селото, върху склон със слаба денивелация на юг-югоизток. Културните останки са разпръснати на площ от около 5 дка и принадлежат към няколко периода, най-ранният от които може да бъде отнесен към Клавдиево-Флавиево време. Върху най-високата част на хълма се локализируют останките от постройки, докато в неговата южна периферия са били намерени монети от IV в. Върху цялата южна и югозападна част на склона, под пласта от IV в., са били разкопавани гробове с кремация, заградени с камъни и керемиди. Керамичният материал, събран от тук, показва използването на терена през II-III в.

СЕЛО ОРЕШЕЦ – КРЕПОСТ. Крепост има на 0,73 km южно по права линия от центъра на село Орешец. Надморска височина: 484 m GPS координати: 43°37'47" С.Ш. и 22°44'01" И.Д.

СЕЛО ОРЕШЕЦ - КРЕПОСТ НА ВР."СМЕДОВ ВРЪХ". Крепост има на „Смедов връх“, на 2.13 km южно по права линия от центъра на село Орешец. Надморска височина: 860 m GPS координати: 43°37'01" С.Ш. и 22°43'53" И.Д.

СЕЛО ОСТРОКАПЦИ. Крепост има предполагаемо на 0,66 km югозападно по права линия от центъра на село Острокапци. Изградена е на стръмна скала, недостъпна от север. Мястото е най- достъпно от юг, където по всяка вероятност има крепостна стена. Под нея върви древен път. Вероятно е служила за охрана на пътя. Надморска височина: 161 m GPS координати: 43°43'14" С.Ш. и 22°40'46" И.Д.

СЕЛО ШИПОТ. Крепост има на 3 km източно от село Шипот, върху ръба на обширно плато с източно изложение. Площта на обекта е не повече от 1 дка. По ръба на склона не бяха проследени останките от крепостна стена, но от към достъпната западна страна на повърхността личат каменни плочи с големи размери- широчина над 1 m и дебелина до 0,2 m. Върху цялата площ на укреплението се проследяват зидове от ломени камъни споени с кал. Откриват се и единични фрагменти от тухли и тегули, както и от битова керамика.

ВОЕННИ ПАМЕТНИЦИ

СЕЛО Воднянци. Паметник, в памет на загиналите жители на с. Воднянци през Балканската война /1912-1913 г./ и Общоевропейската война /1915-1917 г./. Намира се в градинката, в близост до кметството на селото, в посока към с.Карбинци. Изграден е от голям гранитен блок. Увековечава героите от войните.

СЕЛО ВЪРБОВЧЕЦ. Паметник, в памет на загиналите жители на с. Върбовец през Балканската война /1912-1913 г./ и Общоевропейската война /1915-1917 г./. Намира се в градинката, в близост до кметството на с. Върбовец. Изграден е от дялан камък. Увековечава героите от войните.

СЕЛО КОСТИЧОВЦИ. Паметник, в памет на загиналите жители на с. Костичовци през Балканската война /1912-1913 г./ и Общоевропейската война /1915-1917 г./. Намира се в двора на черквата. Изграден е от дялан камък. Открит е през 1919 г. Увековечава героите от войните.

СЕЛО КАРБИНЦИ. Паметник, в памет на загиналите жители на с. Карбинци през Балканската война /1912-1913 г./ и Общоевропейската война /1915-1917 г./. Намира се пред кметството на с. Карбинци. Изграден е от мраморна плоча. Увековечава героите от войните.

Движими паметници на културата и нематериално културно наследство.

Законът за културното наследство (ДВ бр.19/13.03.2009г.) поставя под юридическа защита и нематериалното наследство. Съдържанието на това понятие е описано в чл. 42 от закона. Паметниците на нематериалното културно наследство са се опазвали през вековете чрез религиозните храмове, училищата, читалищата и други институции. Освен научно-познавателната и възпитателната стойност, това наследство, представено в подходяща форма и среда, представлява важен елемент от туристическия ресурс на общината.

Музеи. Музей със сбирка от археологически предмети, като сграда в община Димово все още липсва. В сградата на общината се съхраняват археологически предмети предадени при теренни разкопки наравени в античен град Рациария и крайпътна станция Конбустика. Археологическите ценности предстоят да бъдат експонирани в новоизграждащият се Туристически информационен център с археологическа експозиция в центъра на общината. Пред сградата на кметство Арчар има множество каменни стели с ценни надписи върху тях открити при археологически проучвания в околността на селото. Предстои изграждане на лапидариум на терен отреден за тази цел в зоната на археологическите разкопки. В момента се изгражда археологически музей в град Димово по ПРСР 2007-2013г., в него ще се експонира културно историческото наследство на общината и ще се обслужват посетителите. В града има къща-музей на партизанина Живко Пуев-Димо.

Читалища и библиотеки. В общината има създадени народни читалища, в които се развива дейност в областта на културата. Такива читалища има в гр.Димово (Народно читалище „Паисий Хилендарски - 1927”), и селата Гара Орещец (Народно читалище „Народен Будител - 1927г ”), Арчар (Народно читалище „Образование – 1929 г.”), Извор (Народно читалище „Вельо Бурдашки – 1898 г.”), Карбинци (Народно читалище „Светлина - 1927 ”), Медовница (Народно читалище „Пробуда-1919”) и Воднянци (Народно читалище „Изгрев - 1927”). Създадени са библиотеки към читалищата по целева програма „Българските библиотеки – място за достъп до информация за всеки” към Народно читалище „Паисий Хилендарски - 1927”, Народно читалище „Народен Будител - 1927г ”, Народно читалище „Образование – 1929 г.” и Народно читалище „Вельо Бурдашки – 1898 г.”

Самодейност. Тя се развива чрез читалищата, училищата и клубове по интереси под егидата на общината. Понастоящем местните традиции и занаяти, както и български фолклор, се представят пред широка публика фестивали и годишни прегледи. По – долу в табличен вид са представени част от културните събития в община Димово:

Културни събития с международно участие			
Място на провеждане	Организатор	Събитие	Дата
с. Извор – манастир „Успение Богородично”	Община Димово Читалище „Паисий Хилендарски” гр. Димово	Международен фолклорен събор „Жива вода”	27-28 юни
Културни събития с национално значение			
гр. Димово - читалище „П. Хилендарски”	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Национален литературен конкурс „Доброглед”	01 октомври
Културни събития с регионално и местно значение			
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Трифон Зарезан	14 февруари
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Общински фестивал на любителските състави–Лазаруване	м. април
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Детски фолклорни празници „Пролетни игри и обичаи–Цветница”	м. април
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Детски театрални празници – общински преглед	22 май
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Общински фестивал на фолклорното слово „Разказвачи”	29-30 май
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Общински празник на коледарската песен	м. декември
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	Коледарски празник	24 декември
с. Гара Орешец	Кметство с.Гара Орешец	Родова среща	м. май
Чествания на кръгли годишнини			
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	90 години футбол в гр. Димово	01 юни
гр. Димово	Община Димово Читалище „П.Хилендарски”	90 години панаир в гр. Димово	27 септември

II.1.7. Отпадъци

На територията на общината се генерират основно твърди битови отпадъци. Генерират се също така и производствени и строителни отпадъци. Не е регистрирано образуването на опасни отпадъци. Няма организирани системи за разделно събиране на отпадъци. Сметосъбиране се осъществява в общественния сектор (улици, паркове,

публични сгради). Ползват се сметища край всяко населено място, определени със заповед на кмета на общината. Частично е решен въпроса със съхранението и оползотворяването на залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита на територията на областта. Цялото население и всички селища на общината са обхванати от системата за организирано сметосъбиране. Актуализираната програма за управление на дейностите по отпадъците на община Димово (наричан по-нататък Програмата) е разработен в съответствие с Националната програма за управление на дейностите по отпадъците и Ръководството за разработване на общински програми за управление на дейностите по отпадъците. Плана за действие за управление на отпадъците в община Димово е на база предложения в рамките на Проекта Инвестиционен план за управление на отпадъците в регион Видин. В него са посочени основните мерки, отговорните институции, очакваните финансови средства и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2008-2013 г. Планът за действие за управление на отпадъците включва всички компоненти, за които е подготвена Апликационна форма за ЕФРР. Програмата е отворен документ, изпълнението на който се отчита ежегодно и подлежи на актуализация при промяна във фактическите и/или нормативни условия в процеса на нейното реализиране. Актуализираната Програма обхваща всички дейности по управление на отпадъците, които произтичат като задължение на община Димово, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и неговите подзаконовни нормативни актове. С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците на регионално ниво и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена основно към:

- Създаване на институционална рамка за регионално управление на отпадъците;
- Предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците - препоръки за заплащане на услугите по събиране и обезвреждане на отпадъците в зависимост от количеството на образуваните отпадъци, популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване на екологичното съзнание на купувачите и др.;
- Подобряване на организацията по събиране и транспортиране на отпадъците - въвеждане на регионален принцип и обхващане на всички жители в системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Увеличаване на количеството оползотворени и рециклирани отпадъци;
- Предприемане на мерки за ефективно въвеждане на системи за разделно събиране, финансирани и организирани от производителите и вносителите на продукти, от които се образуват масово разпространени отпадъци;
- Въвеждане на система за оползотворяване на биоразградими отпадъци;
- Въвеждане на система за събиране на опасни отпадъци от домакинствата;
- Подобряване на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците – експлоатация на регионалното депо съвместно от всички общини в региона;
- Изграждане на регионално депо;
- Въвеждане на регионална схема за транспорт на отпадъците до регионалното депо;
- Съоръжения за третиране на отпадъците.

Целта е намаляване на риска от стари замърсявания - закриване и следексплоатационен мониторинг на съществуващото общинско депо, и закриване на нерегламентираните сметища. На общинското депо в местността „Дандера” в землището на гр. Димово се депонират ТБО от населените места на общината, както и ТБО от общините Макреш, Брегово и Ново село до пускане в експлоатация на регионалното депо. Има добри шансове за радикално решаване на проблема с отпадъците и въвеждане на ефективна система за разделното им събиране, в резултат от реализацията на проект „Регионално управление на отпадъците – Видин”.

Организираното сметосъбиране е обхванало само част от населените места. Общинското депо за отпадъци обслужва 2 897 жители - населението на гр. Димово и 11 села. На депото се депонират битови и строителни отпадъци с неопасен произход. Площадката на съществуващото депо за битови отпадъци е разположена в местността „Дандера”, в землището на гр. Димово. Депото за отпадъци се експлоатира от 2004 г. и не отговаря на изискванията на нормативната база. По експертна оценка депото е с изчерпан капацитет. В непосредствена близост до него е старата част от депото, която е запърстена с почвени материали (дебелина на насипване - 1,5 м) от разширението на пътя и е с възстановена собственост (частен имот). За функционирането на депото и разширяване на неговите капацитетни възможности е необходимо общината да придобие право на собственост върху споменатия по-горе терен.

II.1.8. Вредни физични фактори

Акустична обстановка. Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. На територията на общината не са правени изследвания и измервания за шумово натоварване. В населените места на територията на общината няма изградена мониторингова система за контрол на акустичната среда. Инцидентно са правени замервания от специалистите на площадките на обектите. Територията на общината не е под влиянието на източници на шум от териториите на съседните общини.

Съществуващото шумово натоварване е с основен източник от автомобилният транспорт, както в общинския център, така и в останалите населени места. Транспортът е източник на шум и за прилежащите територии. Шумът е непосредствена функция от интензивността на движение на моторните превозни средства. Поради липсата на наблюдения, акустичната картина в общината се очертава от отделни епизодични измервания и изчисления.

Втори по значение е производственият шум. Той се създава от промишлените източници на територията - предприятия за ремонт на техника, дървообработващи фирми, фирми от хранително-вкусова промишленост и др. малки предприятия. Шумът, емитиран от тези източници, е периодичен.

Шумът, породен от строителни дейности е епизодичен.

Комунално-битовият шум се формира от дискотеки, ресторанти и аперитиви, домашен шум, детски игри, спортни прояви на открити спортни съоръжения и др.п. Той е импулсен, непостоянен по честота, сила и посока, с по-ниски стойности, но с по-голяма повтораемост и по-дълго въздействие.

На територията на община Димово няма производствени мощности, които да са източници на наднормен шум.

Както беше отбелязано по-горе, основен причинител на звуково натоварване на селищната среда е автомобилния транспорт. С по-голямо шумово натоварване се характеризират по-големите селища на общината. Значими източници на шум за гр. Димово, с. Бела и с. Медовница е международен път Е-79, преминаващ през по-голямата част на гр. Димово и селата. Високата степен на шум за гр. Димово произтича и от факта, че около 2 км от трасето, преминаващо през града, е с настилка от паваж. Роля играе и е липсата на околновръстни пътища, поради което целият вътрешноградски и транзитен моторен поток преминава през главната улица. Двустранното плътно застрояване, липсата на възможност за растителна и техническа шумова екранизация на сградите и паветната настилка, са основните причини за шумовото натоварване.

Железопътният транспорт също е източник на шум. Подложени на по-голямо звуково натоварване са живеещите в непосредствена близост до жп линията Видин –

София, която преминава през с. Воднянци, с. Карбинци с. Гара Орещец, с. Бела и гр. Димово. Критични райони по отношение на жп транспорт са жилищните блокове и жилищните сгради разположени в непосредствена близост до жп линията. През последните години не са извършвани измервания и оценки за въздействието на шума. Няма проведени мероприятия за подобряване на акустичното състояние на населените места.

Радиационната обстановка на територията на общината не е предмет на системни наблюдения. Нивото на естественият радиационен фон е обусловено от варовиковата скална основа. В обхвата ѝ не се добиват рудни и нерудни изкопаеми, които биха могли да дадат по-висок радиационен гама-фон. Освен това в общината няма предприятия, които да използват суровини – източници на лъчения, добивани на други места. Обекти, използващи източници на йонизиращи лъчения в своята дейност на територията на общината, са медицинските заведения. Те се контролират минимум един път в годината. Направените измервания установяват, че стойностите на рентгеновото лъчение са фонове. В района на общината няма промишлени източници на йонизиращи лъчения. Като потенциална заплаха за общината може да се оцени близостта ѝ до АЕЦ Козлодуй. Радиационно замърсяване може да възникне само при авария. Община Димово не е включена в Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон. Изнесената по-долу едномесечна извадка на средни стойности за мощността на дозата на радиационния гама-фон, /наногрей на час - nGy/h/ е от най-близките пунктове:

Пункт	Средна стойност
Видин	90
Монтана	83

Стойностите са в границите на естествените вариации на този показател, характерни за съответните райони и конкретните метеорологични условия. Местоположението на общината между пунктовете във Видин и Монтана, дава основание за заключение, че подобно е състоянието на гама-фона и в разглежданата територия. Измервания на стойността на естествения радиационен фон в ПРН (Пост за радиационно наблюдение) в гр. Димово се правят три пъти в денонощието: към 05:00, 12:00 и 18:00 часа, с Рентгеномътр-Радиомътр РР – 51 М. Средностатистическата стойност от измерванията на радиационния фон от ПРН за 2011 година е 0,2 микросиверт за час, при стойности на естествения гама-фон в границите от 0,06 до 0,6 микросиверта за час. Нейонизиращи лъчения, респ. на формиране на електромагнитни полета (ЕМП), разположени на територията на общината са: радиокомуникационните и електропреносната мрежа.

II.1.9. Население и човешко здраве

При разработване на Екологичната оценка, в случая от здравно – екологични позиции, се оценява положително разработения Общински план за развитие на общината за периода 2014 -2020 година със съответните Стратегически цели и приоритети.

Общият устройствен план допринася за по-ефективното планиране на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива и подобряване на условията за живот на населението от Общината и най-вече неговото здравословно състояние.

Здравно състояние на потенциално засегнатото население. Демографски процеси.

Здравното състояние на населението се обуславя от голям брой фактори на околната и работната среда, социалното благополучие, наследствени фактори и демографско състояние. С особено значение са и някои специфични критерии, които могат да изведат по-преки връзки между замърсителите на околната среда и промените в здравното състояние, като например показателите на структурата на онкологичната заболяемост.

Целта на специализираното изследване е проучване на здравното състояние на населението от Област Видин, включваща и община Димово, с оглед оценка на наличие или отсъствие на детерминиращи фактори от околната среда.

Задачите за реализиране на тази цел са:

- Проучване на здравното състояние на населението на Област Видин чрез демографски показатели и сравнителна характеристика с показателите за цялата страна;
  - Проучване на здравното състояние на населението Област Видин чрез показателите на онкологичната заболеваемост по ниво и структура;
  - Обобщена характеристика на здравното състояние на населението от Област Видин.
- Препоръки за здравно-екологичен мониторинг.

Обект на проучването е населението на Област Видин и населението на цялата страна и граничещите области, посредством сравнителен анализ за период 2013 г.-2014 г.

Обем на проучването:

Изчерпателен за населението на Област Видин по посочените показатели и необходимата съпоставка с цялото население на Република България.

Единици на наблюдение:

Логическа единица на наблюдение – жителите на Област Видин (11 общини, включително и община Димово. Техническа единица на наблюдение – околната среда, включително факторите и параметрите на отделните райони на Област Видин.

Проучване на здравното състояние на населението в Област Видин чрез демографски показатели и сравнителна характеристика с показателите за цялата страна.

Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, ниска раждаемост и задържащо се високо равнище на обща смъртност.

Като положителни тенденции през 2014 г. могат да се отчетат намаляващата обща и детска смъртност и увеличаващата се средна продължителност на живота на населението, а по-конкретно – населението в България (7 245 677 души, 1,4% от населението на ЕС) продължава да намалява, но с по-забавени темпове. Намалението по населението през 2014 г. се дължи на отрицателен естествен прираст, а не на външна миграция - в резултат на естествения прираст, населението намалява с 37 767 души, а в резултат на механичния прираст - с още 1108 души.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Населението на СЗР (на областите Видин, Монтана и Враца) е 577,386 д. или 11,5% от населението на страната, а гъстотата на населението - 44,42 д/км² е значително по-ниска от средната за страната. СЗР представлява слабо населена територия, в определени части с характер на обезлюдена. В периода между двете преброявания 2001 -2012 г. населението е намаляло с 18,3%. Това е най-голямото абсолютно и относително намаляване на населението от всички райони.

Динамика в броя на населението в СЗР по области през 2007 -2014 г.

Район и области	Брой население	

	2007г.	2014г.	Относителен прираст %
България	7 932 983	7 245 677	-7,2 %
СЗР	1 037 369	577 386	-18,3 %
Област Видин	130 094	101 018	-22,3 %

Вътрешнорегионалните различия в броя на населението на СЗР са силно изразени. Най-слабо населена е Област Видин (101 х. ж.).

От данните за броя на населението и неговото разпределение по пол и възраст за Област Видин (101 018 д.н.) се определя извода, че възрастовата структура не е благоприятна, представлява „стационарен към застаряващ тип“, при по-широко представителство на населението в активна трудоспособност и пенсионна възраст.

Коефициент на заетост на населението (15 -64 г.)

Район/ Област	Хиляди население	Коефициент заетост в %
СЗР	280,4	54,6
Област Видин	32,9	55,6

Население под, във и над трудоспособна възраст към 2014 г. по местоживееене

Население	Област Видин
Под трудоспособна възраст	12592
Във трудоспособна възраст	53503
Над трудоспособна възраст	31451

Раждаемост.

През 2013 г. в страната са регистрирани 67 061 родени деца, като от тях 99,3% са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените деца е намалял с 2 543 деца, или с 3,7%.

Раждания (в т. ч. живородени) през 2014 г. по статистически райони и местоживееене (брой)

Статистически райони	Раждания			Живородени		
	Всичко	В градовете	В селата	Всичко	В градовете	В селата
България	67061	49857	17204	66578	49526	17052
СЗР	6484	4161	2323	6419	4115	2304

Раждаемостта в Област Видин е 7,7 ‰. Коефициентът на обща раждаемост по области през 2014 г. за страната е 9,2 ‰, като за проучваната област в настоящата Екологична оценка е средно 7,4 ‰.

Запазват се регионалните различия по отношение на раждаемостта, като следва да се отбележи, че Област Видин за 2014 г. е с една от най-ниската раждаемост.

Смъртност.

Броят на умрелите през 2014 г. в страната е 104 345 души, а коефициентът на обща смъртност - 14,4 ‰. Прямо предходната година броят на умрелите намалява с 4 936 случая, или с 4,5 %. Въпреки намаляването на абсолютния брой на починалите лица, нивото на общата смъртност все още е твърде високо.

Смъртността сред мъжете (15,5 ‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (13,3 ‰). Продължават и силно изразените различия в

смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност в Област Видин е по-висок в селата (20,5 ‰) отколкото в градовете (12,1 ‰).

Коефициентът на обща смъртност в Област Видин е 21,1 ‰.

Население, живородени деца и умрели през 2014 г. по области и общини

Области Общини	Население на 31.12.	Живородени деца	Умрели	
			общо	в т. ч. на възраст под 1 година
Видин	95467	656	2032	7
Белоградчик	6294	48	130	1
Бойница	1169	7	65	-
Брегово	5245	28	152	-
Видин	60222	414	962	4
Грамада	1860	19	55	-
Димово	6126	46	180	-
Кула	4345	21	148	-
Макреш	1456	8	57	1
Ново село	2789	11	96	-
Ружинци	4034	39	120	-
Чупрене	1927	15	67	1

Като цяло, съществуващата при определени случаи негативна демографска характеристика за населението от Област Видин е по-вероятно понастоящем да е социално генерирана, а не толкова резултат от вредно въздействие на фактори от околната среда.

Основен проблем са непрекъснатата миграция, вкл. външна - извън страната, икономическите проблеми, проблемите на брака и семейния бит, вредните навици и свързаните с тях заболявания, негативни здравни ефекти от професионална експозиция в миналото и др.

Механично движение на населението през 2014 г. По статистически зони, статистически райони и по области

Статистически зони/ райони; Области	Механично движение		
	Заселени	Изселени	Механичен прираст
България	96300	98812	-2512
Северозападен район	10583	14148	-3565
Област Видин	1394	1755	-361

Относителен естествен прираст на 1000 души от населението през 2013 г. и 2014 г. по статистически райони и местоживееене

Статистически райони	Естествен прираст ‰					
	общо		град		село	
	2013г.	2014г.	2013г.	2014г.	2013г.	2014г.
Общо за страната	-5,5	-5,2	-2,8	-2,8	-12,8	-11,8
Северозападен район	-11,5	-10,5	-5,8	-5,4	-21,4	-19,7

Констатация: Във всички области в България, включително и Област Видин, естественият прираст е отрицателен.

Проучване на здравното състояние на населението чрез показателите на заболяемостта от ракови образувания по ниво и структура.

В настоящата Екологична оценка на ОУП на общ. Димово, Обл. Видин, поради близост на комплекс от фактори (климато–ландшафтни, исторически, социално – икономически и др.) се доказва също така близост и до здравно–екологичната обстановка и заболяемост на населението в двете граничещи области – Видин и Монтана (община Димово е локализирана между двете области).

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението.

Класовите болести, които в най-голяма степен са свързани и с факторите на околната среда са:

II клас: Новообразувания;

IV клас: болести на ендокринните жлези, на храненето, обмяната и разстройства на имунитета;

IX клас: болести на органите на кръвообращението;

X клас: болести на дихателната система;

XI клас: болести на храносмилателната система;

XII клас: болести на кожата и подкожната тъкан;

XIV клас: болести на пикочо-половата система;

XVII клас: вродени аномалии.

Данните от за Област Видин са по-неблагоприятни в сравнение с тези за страната, вкл. имайки предвид най-често повлияващите се групи заболявания от страна на фактори от околната среда – онкологичните, на дихателната и сърдечносъдови системи, съответно смъртността от тези нозологични единици (Класове II, IX и X). В тези областите се отчита по-висока смъртност от онкологични и сърдечносъдови заболявания в сравнение със средните за страната.

Обобщените данни за проучваните в проучваната област са сравними със средните индикатори за страната.

Регистрираните заболявания през 2013 г. в проучваната област са в рамките на 2202,5 на 1000 д.н.

Новооткритите заболявания през 2013 г. в Област Видин са в порядъка на 320,2 на 1000 д.н.

В структурата на заболяванията водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението -25,8% отн. дял, следвани от болести на дихателната система -17,1%, следвани от болести на окото и придатъците му -8,1 % отн. дял.

Най–висок относителен дял от новооткритите заболявания имат болестите на дихателната система, следвани от травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини, болести на окото и придатъците му.

В структурата на регистрираната болестност при деца до 17 години, през 2013 -2014 г. водещо място заемат болести на дихателната система, следвани от болести на окото и придатъците му, някои инфекциозни и паразитни болести, болести на кожата и подкожната тъкан.

Новооткритите заболявания при децата до 17 години, регистрирани през 2013 -2014 г., които са най-често срещани, са аналогични с малки изключения на регистрираната болестност –болести на дихателната система, някои инфекциозни и паразитни болести, травми и отравяния и последици от външни въздействия, болести на кожата и подкожната тъкан, болести на окото и придатъците му.

В структурата на хоспитализираните болни по класове болести водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението, следвани от болестите на дихателната система, следвани от болести на храносмилателната система.

При сравнителния анализ на хоспитализираната заболеваемост за 2013 -2014 г., болестите на органите на кръвообращението и дихателната система са с трайно висок относителен дял.

При хоспитализираните случаи при деца до 17 годишна възраст, най-голям е относителният дял на болестите на дихателната система, както и някои инфекциозни и паразитни заболявания.

Сред лицата от 18 до 64 години, най-голям е делът на групите: бременност, раждане и следродов период и болестите на органите на пикочо – половата система.

В структурата на хоспитализираните случаи по класове болести, и в страната водещо място към 2014 г. заемат болестите на органите на кръвообращението, дихателната система, храносмилателната система, пикочо – половата система, новообразувания, раждане и следродов процес, травми, отравяния и последици от външни причини.

При деца до 17 годишна възраст, относителният дял на хоспитализираните в Област Видин е сходен с този в страната.

Заболеваемостта от злокачествени новообразувания в Област Видин бележи тенденция на нарастване. През периода 2013 г. -2014 г. честотата на новите случаи на заболявания от злокачествени новообразувания се увеличава спрямо предходната година и е 153,2 на 100 хиляди души от населението за цялата страна.

Регистрирани и новооткрити заболявания от злокачествени новообразувания към 2014 г. по локализация

Наименование и локализация на новообразуването –МКБ, X ревизия	Регистрирани заболявания		Новооткрити заболявания	
	Общо за страната	Област Видин	Общо за страната	Област Видин
	Брой			
Общо	277456	3267	333555	411
Устни, устна кухина и фаринкс	7480	91	850	7
в т.ч. устна	3835	48	168	-
Храносмилателни органи, в т. ч.:	40873	455	7507	96
Хранопровод	444	8	181	1
Стомах	444	4	1364	12
Дебело черво	5149	44	2348	26
Ректосигмоидална област, право черво, анус и анален канал	17786	179	1804	31
Черен дроб и интрахепатални жлъчни пътища	12915	178	460	9
Панкреас	1028	13	1080	14
Дихателни органи и гръден кош, в т.ч.:	2386	26	4340	47
Ларинкс	4996	62	584	7
Трахея, бронхи и бял дроб	10269	90	3660	39
Кости и ставни хрущяли	794	9	68	2
Меланом и др. злокач. новообр. на кожата	59482	676	4640	65
злокачествен меланом на кожата	4172	50	419	10
Мезотелиална и меки тъкани	2829	37	313	8

Млечна жлеза	49990	606	3837	43
Млечна жлеза при жените	49491	603	3787	43
Женски полови органи, в т. ч.:	41849	647	3231	52
Шийка на матката	147	245	1058	17
Тяло на матката	17939	286	1250	24
С неуточнена локализация на матката	292	3	28	1
Яйчник	7157	78	735	8
Мъжки полови органи	17830	198	2916	36
в т. ч. простата	13617	154	2643	34
Пикочна система	18081	177	2337	21
в т.ч. пикочен мехур	12425	125	1562	16
Око, главен мозък и др. части на ЦНС, в т.ч.:	3219	35	610	9
Око и неговите придатъци	564	2	32	-
Главен мозък	2271	32	537	9
Щитовидна и др. ендокринни жлези	5025	37	300	-
в т. ч. щитовидна жлеза	4840	36	270	-
Неточно определени, вторични и неуточнени локализации	3144	34	1331	18
Лимфна, кръвотворна и сродните им тъкани в т.ч.:	10992	104	1274	7
Болест на Hodgkin	2428	26	108	1
Нехочкинов лимфом	3423	33	468	3
Левкемия, в т. ч.:	4020	32	544	2
Лимфоидна левкемия	2125	16	193	-
Миелоидна левкемия	1225	8	212	1

През 2014 г. заболяемостта от злокачествени новообразувания при децата до 17 години е 9,8 на сто хиляди, като с най –висока честота са злокачествените заболявания на лимфата, кръвотворната и сродните им тъкани - 4,5 на сто хиляди. Следват злокачествените новообразувания на окото, главния мозък и други части на централната нервна система - 1,1 на сто хиляди; злокачествените заболявания на мезотелиалната и меките тъкани - 0,6 на сто хиляди и т.н.

Анализът на заболяемостта от злокачествени новообразувания при деца до 17 годишна възраст, в разглежданата в настоящата Екологична оценка Област Видин, позволи да се заключи, че този процес е в рамките на този вид заболяване за цялата страна.

В структурата на смъртността по причини към 2014 г. в страната и съответно в Област Видин не се наблюдават съществени промени. Водеща причина за умиранията остават болестите на органите на кръвообращението, с относителен дял 65,1 %. Сред тях най–голяма е честотата на умиранията от мозъчно – съдови болести и исхемична болест. На второ място са умиранията от новообразувания. Смъртността при мъжете се запазва значително по–висока отколкото при жените.

В структурата на останалите причини за смърт следват: болести на храносмилателната система; болести на дихателната система; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде; външни причини за заболяемост и смъртност и т.н. На тези класове болести през 2013 г. се дължат 95% от всички смъртни случаи в страната и в Област Видин.

Отчита се трайна тенденция на намаляване на детската смъртност. Коефициентът на детската смъртност през 2014 г. е 7,3 на 1000 живородени, като намалява с 0,5 % в сравнение с предходните години. Достигнатото равнище на детска смъртност през последната година е най-ниското в демографското развитие на страната, но продължава

да е по-високо в сравнение с другите европейски държави. Посочената тенденция се анализира и за Област Видин.

Умирания, по причини за смъртта, през 2014 г. за Област Видин

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Брой	
		Общо за страната	Видин
	ОБЩО	104345	2032
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	518	14
II	Новообразувания В това число:	18274	306
	Злокачествени новообразувания (C00 – C97)	18117	306
	Злокачествени новообразувания на храносмилателните органи (C15 –C26)	6051	102
	Злокачествени новообразувания на дихателните органи и гръдния кош (C30 – C39)	4084	60
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	143	2
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	1446	4
V	Психични и поведенчески разстройства	85	4
VI	Болести на нервната система	959	22
VII	Болести на окото и придатъците му	2	-
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	-	-
IX	Болести на органите на кръвообращението В това число:	67911	1265
	Хипертонични болести (I10 –I15)	7403	117
	Исхемична болест на сърцето (I20 –I25) В това число:	12678	282
	Остър инфаркт на миокарда (I21)	4879	74
	Мозъчно –съдови болести (I60 –I69)	20463	500
X	Болести на дихателната система В това число:	3512	93
	Грип и пневмония (J10 –J18)	1296	16
	Хронични болести на долните дихателни пътища (J40 –J47)	1359	75
XI	Болести на храносмилателната система	3628	79
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	43	1
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	40	-
XIV	Болести на пикочо-половата система	1289	26
XV	Бременност, раждане и послеродов период	8	-
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	238	3

XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	156	2
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклаифицирани другаде	3331	151
XIX	Външни причини за заболяемост и смъртност В това число:	1762	60
	Транспортни злополуки (V01 –V99)	583	12
	Умишлено самонараняване (V60 –V84)	720	12

Заболеваемостта от активна туберкулоза през 2013 г. - 2014 г. продължава да намалява. Честотата на новорегистрираните в страната случаи от туберкулоза е 23,8 на сто хиляди.

Същата тенденция се наблюдава и при заболяемостта от активна туберкулоза сред децата до 17 годишна възраст.

Болни от активна туберкулоза под наблюдение на пневмофтизиатрични заведения в Област Видин – 2014 г.

Области	Общо	По форми на заболяването		По възраст (години)	
		Белодробна туберкулоза	Извънбелодробна туберкулоза	0-17	18 и повече
Общо за страната	4492	3193	1299	426	4066
Видин	128	97	31	8	12

Обобщена характеристика на здравното състояние на населението.

Населението от Област Видин и общините в нея се характеризират с критични демографски показатели, които поради застаряването и социални причини са в определена степен по-неблагоприятни от тези за населението на страната.

Анализът на честотата на някои рискови фактори, асоциирани с хипертоничната болест, мозъчно-съдовата болест и онкологичните заболявания показва, че профилактиката на тези заболявания е изключително тревожна:

- Относителният дял на хипертониците остава трайно висок;
- Нисък социален статус на по-голяма част от населението – безработни, неосигурени;
- Ниска култура на някои социални групи от населението;
- Висока заболяемост, болестност и леталитет от социално значими болести.

На територията на общ. Димово няма изградени болници и поликлиники. Здравеопазването в общината се реализира чрез индивидуални лекарски и стоматологични практики и филиал на „Спешна помощ“. Затрудненията са свързани с недостиг на финансови средства, с осигуряване на кадрова обезпеченост с общопрактикуващи лекари по селата и т.н. Основните проблеми в сферата на здравеопазването са недостиг на средства, незадоволително състояние на сградния фонд, стара апаратура, невъзможност да се отделят целеви средства за ремонти и закупуване на нова. Към училищата в общината има училищни здравни кабинети, които обслужват и децата от детските градини. Здравеопазването в голяма степен работи на принципите на пазарната икономика. За хоспитализиране се ползва Многопрофилна болница гр. Белоградчик и

Многопрофилна болница за активно лечение „Св. Петка“ гр. Видин.

Рискови фактори, влияещи върху здравето на населението в Област Видин, включително и от община Димово

Област Видин е една от областите в страната с критично демографско състояние на населението. Съчетано с икономически възможности в застой, един от най-ниските доходи на глава от населението в страната, ниския жизнен потенциал, вътрешна и външна миграция – особено на младото население, слабата икономическа перспектива за развитието и изтичане на квалифицирани специалисти оформят една неблагоприятна картина към момента. Обезпокояващо е обезлюдяването на населени места и значителен брой такива с ограничен брой жители.

II.2 Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана

Компонент/фактор на околната среда	Евентуално развитие без прилагане на плана
Климат	Задълбочаване на неблагоприятните характеристики поради неблагоприятни съседства между несъвместими функции, липса на конкретни устройствени изисквания по отношение на пространственото развитие на зелените площи, съхраняване на свободни пространства и създаване на условия за естествена вентилация на територията и др.
Атмосферен въздух	Приземният атмосферен слой може да се окачестви като замърсен и със сравнително добро качество, като концентрациите на вредни вещества са под пределно допустимите. Запазва се обаче завишеното съдържание на прах през отоплителния сезон. Възможно влошаване на общото ниво на замърсяване на въздуха с фини прахови частици основно от транспортната дейност, поради амортизацията на пътната инфраструктура и възможно влошаване от развитие на функции без необходимата устройствена мотивация.
Повърхностни и подземни води	Ще продължи антропогенно натоварване и влошаване качествата на водите на реките в района поради заустване на отпадъчни води. Доразвитието на канализационната мрежа, която значително е изостанала, ще остане без обща концепция за това и целесъобразността на съоръженията ще е необоснована с общото пространствено развитие на населените места. С плана и със специфични проекти, ще се допринесе за доизграждане на водния цикъл на населените места, без който ще се запазят и силно неблагоприятните тенденции за: • недостатъчно използване на капацитета на питейните водоизточници;

	• завишаване загубите на питейна вода, в резултат на амортизацията на водопроводната мрежа; • недостатъчно осигуряване на качествена питейна вода на населението; • неизграденост на канализационна мрежа и продължаващата ѝ амортизация.; • загуба на биологично разнообразие. Възможно влошаване на качеството на повърхностни и подземни води поради течове и заустване на непречистени отпадъчни води във повърхностни водни обекти - част от точковите източници на замърсяване се запазват, което води до влошаване на качествата на повърхностните и подземните води.
Земи и почви, земеползване	Безконтролното усвояване на ценни земи и почви ще продължи. Ще продължи раздробяването на поземления фонд по случаен признак. Ще намалява относителния дял на плодородните земи като ценен природен ресурс поради нерегламентирано строително усвояване Възможна е проявата на деградационни процеси. Диспропорциите между отделните функционални зони на територията на общината ще се задълбочат. Потенциалният риск за неправилно управление на даденостите на земните недра, както и ползването на терените определени, като свлачищни ще е завишен. В ситуация, при която ОУПО не се приеме, потенциалният риск за нерегламентирани стопански дейности свързани с усвояване природния ресурс от инертни материали е голям.
Зелени площи, спорт и отдих	Респектирането на ролята на тези територии и отношението към тях ще остане без конкретен устройствен регламент.
Ландшафт	Нарастване на делът на ландшафти с относителна устойчивост и намаляване делът на ландшафтите с естествена устойчивост поради липсата на общ подход при териториалното зонироване насочващ индивидуалните инвестиционни проекти към достигане на конкретни устройствени параметри.
Отпадъци	Възможно е ситуирането на площадки и съоръжения за третиране на отпадъци в неподходящи устройствени зони и в разрез с приложимото законодателство.
Шум	Транспортната инфраструктура и свързаните с нея въздействия ще продължи да се развива без прилагане на пространствени вариантни решения. В този смисъл, развитието на пътната мрежа и по-специално реконструирането и модернизацията на общинската мрежа, предвидено в общия устройствен план, е принос към стабилизирането на селищната мрежа. Така се

	осигурява по-висока рентабилност и едновременно - екологосъобразност на транспорта, обслужващ стопанските дейности, както и на масовия обществен транспорт.
Културно наследство	Възможно е пълно компрометиране на обекти на културно-историческото наследство.
Устройствени параметри	Липса на териториално-устройствен инструмент, поради което може да се наруши сравнително добрата устойчивост на компонентите на околната среда. Задълбочаване на диспропорциите в развитието на селищната мрежа. Ще се задълбочи дисбалансът в комуникационно-транспортното обслужване.

Без прилагане на ОУП на Община Димово ще се задълбочат негативните прояви и въздействие върху отделните компоненти на околната среда, ще бъдат засегнати интересите на общината, собствениците на имоти, секторни правителствени организации, граждански сдружения, неправителствени организации, обществеността на общината и съседните общини. Без прилагане на плана ще се запази съществуващата антропогенна намеса. Без прилагане на ОУП, развитието на общината ще бъде чрез планиране и строителство на парче, с ползване на стари планове и ПУП, които не се обединяват в единна концепция спрямо променените икономически и социални условия. Не би могло да се постигне устойчивост в развитието на общината, без интегриране на икономическите и бизнес интереси, при поброяване на социалните условия на живот, и при съхраняване на природна среда и културно историческо наследство.

Ще останат нерешени проблемите свързани с:

- Устройствените зони и функционалното им предназначение със специфични правила и норми, без възможни разширения, при запазване на специфичния облик и традиции, при съхраняване на природния ресурс.
- Ефективно обществено обсъждане за преодоляване конфликтите на интереси, съобразяване с международни тенденции и изисквания към съхраняване на защитените зони и устойчиво развитие на региона.
- Устройство на части на територии и зони, без съобразяване с екологосъобразен подход в планирането, без интегрирано и цялостно инженерно обезпечаване.
- Развитие на туристически рекреационни бази без цялостна концепция и специфични туристически продукти, както и координирани единни информационни центрове.
- Съхраняване на ландшафт, панорамни алеи и места за широк обществен достъп.
- Транспортната инфраструктура, паркиране, респективно - замърсяване на атм. въздух;
- Инженерната и техническа инфраструктура – ел. захранване, респективно замърсяване на атм. въздух; в бъдеще частично газифициране на района на общината,
- Повърхностни води – на територията на община Димово продължава заустването на непречистени отпадъчни води от населените места и курортните обекти в водоприемниците, което води до влошаване качествата на водите в приемниците и здравен риск за населението – опасност от разпространение на стомашно - чревни заболявания.
- Водоснабдяване - осигуряването на вода за населението и икономиката на страната е основен национален приоритет. Общината има добре развита водопроводна

мрежа, но със своите проблеми: амортизирани тръбопроводи, които се нуждаят от подмяна; големи загуби във водопроводната мрежа.

- Канализация – доизграждане на канализационната мрежа на селата в общината.

III. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати

Предвид консервативния характер на ОУП на община Димово, в резултат от неговото прилагане не се очаква да настъпи значително засягане на територии.

По-значимо засягане е възможно в чувствителните зони, каквито са елементите на Националната екологична мрежа.

В резултат на теренната работа за нуждите на екологичната част на плана, в защитените зони, в които се предвижда създаване на устройствени елементи, са установени природни местообитания, които представляват предмет на защита. Същите са потвърдени и в рамките на официалното картиране на природните местообитания, извършено по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“. При анализа на въздействието са установени следните възможни отрицателни въздействия:

В защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна „Западна Стара планина и Предбалкан“ (BG0001040) са засегнати, както следва:

1) От терен за енергийно производство:

- 1,73 ха от природно местообитание 6430 - Хидрофилни съобщества от високи тревни равнини и в планинския до алпийския пояс;

- 0,179 ха от природно местообитание 6440 - Алувиални ливади от съюза *Cnidion dubii* в речните долини /новоустановен/.

2) От други терени за произв. на енергия и енергийни продукти:

- 0,0004 ха от природно местообитание 6430 - Хидрофилни съобщества от високи тревни равнини и в планинския до алпийския пояс.

3) От територии с разработени полезни изкопаеми:

- 0,002 ха от природно местообитание 6240* - Субпанонски степни тревни съобщества.

IV. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение, като защитени зони по Закона за биологичното разнообразие и защитени територии по Закона за защитените територии

Най-чувствителни, в екологичен аспект, са защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“ (защитени зони по Закона за биологичното разнообразие). Установени и идентифицирани са следните заплахи:

- 33 „Западна Стара планина и Предбалкан“ – уязвимост от строителството на напорни МВЕЦ. Веднъж изградени, те могат да отнемат до 90% от водното количество в реката и да доведат до наличието на големи участъци от реките с постоянно намалено водно количество. Особено уязвимо в това отношение е приоритетното за опазване природно местообитание 91E0 * - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*. Реките в региона са естествени екологични коридори за видовете, свързани с водната среда на живот. Заплаха за биологичното разнообразие представлява премахването на естествените крайречни дървесни формации, при извършването на прочиствания на речните корита. Корекциите на реките, както и изграждането на хидротехнически съоръжения имат отрицателно въздействие върху местообитанията и видовете.

Инвазивният вид *Amorpha fruticosa* представлява сериозна заплаха за естествените екосистеми.

- 33 „Орсоа” – браконьерство, неконтролирано и нерегулирано опожаряване на тръстика и косене. Част от пясъчните дюни е силно засегната от човешка дейност и в състава на растителността има много рудерални видове. В заливната низина има действаща помпена станция. Много от естествените гори са заменени от изкуствени гори от топола.

- 33 „Арчар” – растителната покривка е силно променена от човешката дейност. Съществува незаконен добив на инертни материали – пясък. Бившата заливна низина е отводнена и има много канали. Водният режим на блатото е променен.

- 33 „Въртопски дол” – основните заплахи са промените във водния режим, изграждането на МВЕЦ, сечта в крайречните и дъбовите гори, добивът на инертни материали от речното корито, кариерите за варовик, интензивната паша и рудерализирането на пасищата.

- 33 „Макреш” – ограничените горскостопански мероприятия, добивът на дърва за горене от местното население, инвазията на чуждоземни видове. Населението в района е с плътност 30-40 души на кв. км.

- 33 „Остров Близнаци” – съществува потенциална опасност от проникване на агресивни чужди видове, които ще заменят хибридните тополи след изсичането им. Най-голямата заплаха е замяната на естествената растителност. Налице е конкуренция между интродуцираните видове от флората и естествената растителност.

- 33 „Западен Балкан” - пасищата се ползват на ротационен принцип, като през едната година се подлагат на паша, а през следващата година се косят. Пашуването се осъществява в близост до селищата. Отдалечените пасища не се използват пълноценно поради по-малкия брой добитък в сравнение с миналото. По тази причина, както и поради високата степен на обезлюдяване на района част от ливадите и пасищата биват изоставени, което води до влошаване на ключови местообитания на ливадния дърдавец и на други видове от значение за Европейския съюз. Други дейности с отрицателно въздействие са разрастването на кариерите за добив на инертни материали и безконтролното изхвърляне на отпадъци. Горите са силно повлияни от интензивното ползване на дървесината. Горските пожари причиняват разрушаване на местообитанията. Скалните местообитания, освен от експлоатацията на кариери, са силно застрашени и от иманярството. Инвестиционните проекти за изграждане на ски курорти представляват сериозна заплаха за разрушаване на местообитанията в значителни части от Западен Балкан. Районът е уязвим по отношение на дейности, свързани с индустриализация, урбанизация, както и производство на енергия чрез вятърни генератори. Преки заплахи за птиците са браконьерството, включително вземане на малки от гнездата и отстрелване на дневни и нощни грабливи птици, безконтролното практикуване на скално катерене, делта- и парапланеризъм и движението на моторни превозни средства извън пътищата (включително т.нар. “off road”).

С ОУПО, защитените зони в територията на община Димово и природна забележителност – пещера “Венеца” се обособяват, като Терени за природна защита (Рдз), което ще допринесе за тяхното съхранение.

V. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на плана

В процеса на реализация на предвидените в предварителния проект на ОУПО мероприятия ще се наблюдават комплексни влияния (както положителни, така и отрицателни) върху компонентите и факторите на околната среда. Предвиденият модел за

пространственото развитие на общината, усъвършенстване и доизграждане на инженерно – техническата и пътна инфраструктура ще имат комплексно въздействие върху средата.

До момента в общината е извършвана хаотична урбанизация на земеделските земи, без наличие за планова готовност за тези територии с оглед регулиране и устройствени намеси в тях, което води до засилване на антропогенния натиск върху компонентите на околната среда на прилежащите към тях територии.

Въздействията върху околната среда и човешкото здраве са оценени в съответствие със степента на подробност на предвижданията на плана, в следните подточки:

1. Климат и атмосферен въздух. Химични съединения.

В резултат от прилагането на ОУПО не се очква настъпване на промени в климата.
Атмосферен въздух.

В резултат на реализиране на проектни предложения на плана, по отношение на производствените дейности, развитието на селскостопанския сектор, зоните за туристическа дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване не се очаква да доведат до влошаване качествата на атмосферния въздух.

Като цяло общата концепция на плана е насочена към създаване на условия за регулиране на процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не нарушават в недопустима степен целостта и стабилността на природната ѝ среда, като създадат съвместими функционално устройствени зони и ще се регламентират безопасни разстояния на зони за обитаване, обществено – обслужващи зони, производствени и складови зони.

По отношение локализацията и устройството на дейности, осигуряващи развитието на общината и имащи отношение към качеството на атмосферния въздух, планът предвижда формиране на зони за производствени и складови функции, свързани със селскостопански дейности и прилагане на съвременни технологии при първична обработка, преработка на продукцията на място, складово-транспортни операции и пр., които не се очаква окажат негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух.

С предварителния проект на ОУПО не се предвижда интензивно развитие на жилищните територии, на територии за обществено обслужващи функции. Предвижданията са съсредоточени върху обособяване на устройствени зони за рекреация, курорт и вилни зони, зони за озеленяване и спортни.

Предвиденото зонироване на територията на общината в зоните за обитаване, може да окаже въздействие върху качеството на атмосферния въздух с използваните за битово отопление твърди горива през зимните месеци. Използване на твърди горива за отопление на жилищата, сградите за рекреационни, курортни функции и вилни сгради е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия. Този проблем е необходимо да бъде решен, чрез въвеждането както на национална политика, така и общинска политика за намаляване на изгарянето на твърди горива за отопление и замяната им с екологосъобразни средства за отопление, които не водят до наднормено замърсяване на въздуха.

Като основни приоритети са набелязани и следните дейности по отношение на пътната инфраструктура в общината:

- Основен ремонт и рехабилитация на пътната мрежа в общината;
- Проектиране на нова четвъртокласна пътна мрежа – нова пътна връзка на III-1142 с VID3096 (при с. Шипот), нова пътна връзка между с. Карбинци и ЖП спирка Карбинци, нова пътна връзка между с. Воднянци и новата ЖП гара Воднянци, нова пътна връзка между VID2091 и II-11 (при с. Арчар);
- Ремонт и рехабилитация на съществуващата четвъртокласна пътна мрежа;

- Изграждане и реконструкция на полски пътища;
- Проектиране на пътна мрежа и прилежащи инфраструктура, в населените места от община Димово;
- Ремонт и рехабилитация на пътната мрежа и прилежащата инфраструктура, в населените места от община Димово.

С рехабилитирането и изграждането на бързи връзки между населените места се очаква намаляване на емисиите в резултата подобряване на качеството на настилка и намаляване на уноса на прах от пътната настилка. Намаляване на емисии на парникови газове поради елиминирането на задръствания на местата, които сега ще бъдат освободени поради изграждането на новата инфраструктура и поради общо по-равномерен трафик и свързаното с него намаляване на емисиите от транспорта. Проучени са внимателно възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни мрежи и съоръжения и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтните ѝ характеристики. Осигурена е връзка с републиканската пътна мрежа, без преминаването ѝ през населени места или селищни образувания за отдих.

Очакваните въздействия върху качеството на атмосферния въздух могат да бъдат:

- По време на строителство при прилагане на ОУПО - локално в обхвата на строителните работи, временно в рамките на работния ден и до изграждане на обекта;
- По време на строителство при прилагане на ОУПО - образуване на прах от движението на строителната техника, при извършването на изкопните работи и от съхраняването на материалите на площадката;
- При прилагане на ОУПО - замърсяване на въздуха при експлоатацията на строителните машини и съоръжения (напр. инсталацията за производство на асфалт, бетонови възли и др);
- При прилагане на ОУПО - замърсяване на въздуха, причинено от трафика, с потенциално въздействие върху хората в населените места и околна среда от неорганизиран прахо-газови емисии от линейни източници.

Обособени са терени на добив на полезни изкопаеми и кариери – „Тди”. Тази устройствена зона има за цел правилното и целесъобразно използване на природните ресурси със съответните предписания и мероприятия, като се определи подходящото им бъдещо предназначение след възстановяване (рекултивация) на нарушените екологични и функционални характеристики в прилежащите урбанизирани територии и съхраняване в максимална степен качествата на естествения ландшафт. При прилагането на ОУПО, в процеса на извършване на изкопните и добивните дейности, се очаква състоянието на атмосферния въздух в района на осъществявания добив да се влоши. Необходимо е прилагане на комплекс от мерки за тяхното намаляване и ограничаване на разпространението, разработени за всеки инвестиционен проект, концепция за добива, способа на добив, съобразени с концесията и проект за рекултивация.

Химикали.

В селищната система на община Димово, площите за производствени цели са били съсредоточени в град Димово и село гара Орешец. Извън тези територии има предвидени и 12,86 ха за тези цели извън населените места. Тези площи са преоразмерени, но и прекалено съсредоточени, което не отговаря на съвременните разбирания и възможности за по-дребен бизнес, който е характерен за местното население. По-големите зони могат да бъдат използвани за практики за свързване на взаимно изгодни производства в обединения на основата на специализация и предполагащо коопериране. Към тази зона спадат и всички стопански дворове.

С предварителния проект на общия устройствен план на община Димово са определени, обединени в територии поземлени имоти и отделни самостоятелни поземлени имоти, които не са отнесени към определени типове устройствени зони, а са определени със собствен режим на устройство съобразно предназначението им, а именно производствени и складови терени. Тези предвиждания са около новите инфраструктурни обекти в землищата на селата Бела, Извор, Гара Орешец, Медовница и град Димово.

Общата площ на новопредвидените терени и зони възлизат на 18 ха за производствени дейности и 6 ха за складови дейности. Предвид ранга на плана, не се предвиждат терени и/или устройствени зони, в които за ситуират конкретни предприятия и/или съоръжения класифицирани като предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

При подробното устройствено планиране и на етап инвестиционно проектиране на обекти в производствените зони, чиято дейност е свързана с производството, и/или употребата, и/или съхранението на опасни химични вещества и при които има риск от възникване на авария, поради наличието на опасни химични вещества, включени в Приложение № 3 към чл. 103 от ЗООС, за същите ще се изисква съгласуване с компетентните органи. В случай на идентифицирани рискове и класифициране на предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, въз основа на идентифициране и моделиране на рисковете и зоните на въздействие, е необходимо да се осигурят безопасни разстояния до обекти подлежащи на защита:

- Обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих и където е възможно, големи транспортни пътища;
- Обекти на културно-историческото наследство.

Преди изграждане на производствен обект, след извършване на оценката на риска ще се извършва анализ и за достатъчност на изходните данни в проектната документация. В случай на недостатъчност на данните, няма да се извършват необходимите допускания. Извършените анализи за оценка на риска от аварии и бедствия на производствен обект, ще се представят и обосновават в следните аспекти:

- Списък на опасностите, които могат да доведат до аварии;
- Оценка на мащабите и последствията;
- Списък на техническите решения по обезпечаване безопасността на обекта (в т.ч. за предотвратяване на аварийни изпускания и разливи на вещества и др.);
- Обезпечаване на взриво- и пожаробезопасността, анализаторни системи, блокировки, аварийни отсекателни системи, мълниезащита, резервни източници на енергия и др.);
- Алтернативни решения за замяна на обекта с друг аналогичен, но по-малко рисков и алтернативни решения по отношение на местоположението на обекта.

Като цяло, разглеждания окончателен проект на ОУПО е консервативен. Очакваните въздействия върху качеството на атмосферния въздух могат да се сведат до незначителни при набелязване и прилагане на комплекс от мерки, за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия върху околната среда при реализирането на плана и всеки конкретен инвестиционен проект.

2. Повърхностни води.

Според предвижданията на ОУПО не се очакват значителни въздействия върху повърхностните води на община Димово. Общият устройствен план предвижда да се стабилизира селищната мрежа на общината и да се интензифицира ползването на селищните територии. Всички дейности са съобразени с екологичните норми и изисквания за опазване на повърхностните води.

Устройство на водни обекти.

ОУПО осигурява устройствени условия за опазване на водните течения, в т.ч. суходолията, водните площи и съхраняване на средовите характеристики на непосредствените им крайбрежия, като:

- запазва посочените обекти като елемент на физическата структура на общинската територия;
- отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа „Натура 2000”, като не предвижда допълнителна урбанизация на прилежащите им територии, респ. строителната намеса.

ОУПО запазва всички естествени обраствания - зелени структури в обхвата на принадлежащите земи на реките и принадлежащите земи на водохранилищата по смисъла на Закона за водите и предвижда тяхното опазване, доколкото не възпрепятстват естествения отток, и поддържане при бъдещото управление на устройствения процес.

При поддържането и доизграждането на структурите, е необходимо да се съблюдават следните изисквания:

- при подмяната на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото;
- да не се засаждат дървета в най-ниската разливна крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години);
- да не се залесяват ивиците от влажни крайречни ливади с тревна растителност.
- край другите водни обекти (язовири, рибарници, водоеми) е допустимо само изграждане на сгради и съоръжения, свързани с поддържането и ползването им, според основното им (стопанско) предназначение –напояване, рибовъдство и пр.;
- всички устройствени и строителни инициативи, респ. свързаните с тях планове и проекти, засягащи водните течения, водните площи и непосредствените им крайбрежия се процедират при стриктно спазване на законоустановените процедури, отнасящи се до санкцията на компетентните органи (РИОСВ, Басейнова дирекция) и се съобразяват с Плана за управление на речните басейни в Дунавски район.

Водоснабдяване с повърхностни води.

Основен проблем във водоснабдяването на всички населени места в община Димово, е амортизацията на външните водопроводи, уличните водопроводни мрежи и сградните водопроводни отклонения. От друга страна високите загуби на вода по водопреносната мрежа в комбинация със сезонно намаляване на дебитите на голяма част от водоизточниците, създават реална опасност за въвеждането на режим на водоподаване в немалка част от населените места в общината.

Основните цели и задачи за развитие на водоснабдяването в населените места от община Димово са :

- Подобряване жизнените условия на жителите, чрез подобряване качеството на услугата „доставяне на вода за питейно – битови нужди на населението”;
- Намаляване загубите на вода и разходите за експлоатация и поддръжка на водоснабдителните системи;
- Намаляване броя на аварияте по водопроводните мрежи, респективно на разходите за отстраняване на аварии, възстановяване на разрушени пътни настилки, ел. енергия;
- Намаляване броя на прекъсванията във водоподаването на потребителите за аварийно – ремонтни дейности;
- Подобряване качеството на питейната вода, доставяна на потребителите;
- Привеждане на водоснабдителните мрежи в съответствие с актуалните норми за противопожарна безопасност;

Основни задачи, които стоят за решаване с ОУП на община Димово са определяне на необходими площи за бъдещи проекти за:

- Реконструкция и актуализация на външните водопроводи и съоръжения;
- Реконструкция и актуализация на вътрешните водопроводни мрежи и сградните водопроводни отклонения.

Определянето на приоритетните за реконструкция водопроводни мрежи, участъци и съоръжения, следва да се извършва съвместно с действащият на територията на община Димово ВиК оператор – „ВиК – Видин” ЕООД, след задълбочен техникоикономически анализ на експлоатационното състояние на съществуващите мрежи и съоръжения, както и на тяхната значимост за водоснабдяването на населените места в общината.

Канализация и пречистване на отпадъчните води.

Приоритетни са двете населени места в община Димово, които са с над 1000 жители – гр. Димово и с. Арчар.

Основните цели и задачи за развитие на канализацията и пречистването на отпадъчните води в населените места от община Димово са:

- Подобряване жизнените условия на жителите, чрез предоставяне на услугата „събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води”;
- Подобряване жизнената среда на населението и постигане на подобрена екологична обстановка по отношение на общественото здраве, чрез изграждането на ПСОВ;
- Подобряване на екологичното състояние на община Димово, чрез изграждане на система за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води;
- Подобряване качеството на живот в община Димово, чрез осигуряване на здравословна и екологична среда, и нарастване на инвестиционната привлекателност на региона;
- Подкрепа в постигането на ангажиментите към ЕС, поети от Република България в сектор „Води”.

Основните задачи за изграждането на канализацията и пречистването на отпадъчните води са:

- Осигуряване на необходимото финансиране за довършването на проект „Подобряване на условията за живот в община Димово чрез създаване на качествена канализационна инфраструктура, посредством изграждане на ПСОВ и смесена канализация в гр. Димово”;
- Изготвяне и реализиране на инвестиционен проект за изграждането на канализационна мрежа за смесени отпадни води и ПСОВ на с. Арчар.

3. Подземни води.

В Общинския план за развитие на община Димово са заложили очаквания за динамично и устойчиво развитие на общината, за висок и интелигентен икономически растеж и за съхранени природа и културно-историческо наследство. В приоритетите са залегнали развитие на секторите - селско стопанство, туризъм на базата на природните забележителности и културно-историческото наследство, и иновативни технологии. Предложеният проект на ОУПО е с минимални въздействия върху подземните води на територията на общината. Предвижданията на общия план са насочени към стабилизиране на селищната мрежа на общината и интензификация на ползването на селищните територии. Всички дейности са съобразени с екологичните норми и изисквания за опазване на подземните води.

Водоснабдяване с подземни води.

При съставянето на предварителния проект на ОУПО, са отразени и всички подземни източници за питейно водоснабдяване на селищата. Подземните водоизточници за водоснабдяване на селищата от община Димово не е известно дали имат учредени санитарно охранителни зони (СОЗ). Единствено санитарно-охранителна зона около водоизточник - два кладенеца тип "Раней", в землището на с. Арчар са учредени съответно със заповед № СОЗ-282/15.06.2011г. и заповед № СОЗ-280/18.05.2011 г.

Препоръчва се да се направи нова инвентаризация на водоизточниците за водоснабдяване с подземни води в района, като при установяване на водоизточници, за които не са издадени разрешителни за водовземане или няма утвърдени санитарно-охранителни зони, да се предприемат мерки за своевременно отстраняване на такива пропуски.

4. Геоложка основа.

Значителни са въздействия върху геоложката основа от добивната дейност осъществявана в кариерите и баластриерите. При осъществявания добив на инертни материали от тях не се използват вещества и технологии, които да представляват опасност за човешкото здраве, но все пак водят до нарушаване естествения облик на територията върху която се извършват тези дейности.

С предложения окончателен проект на ОУПО антропогенното натоварване на земните недра е сведено традиционно до добивната промишленост. Имайки предвид, че на територията на община Димово няма установени находища на полезни изкопаеми с голям икономически потенциал, се предполага, че добивните дейности ще продължат в рамките на сега съществуващите. Площта от територията на общината, отредена за добивната промишленост за строителни инертни материали, с предложения окончателен проект на ОУПО не се променя. С продължаване на изпълнението на съществуващите дейности за добив, риск за здравето на населението на общината и за нарушаване и влошаване екологичната обстановка около нея, не се очаква.

Риск биха представлявали нерегламентирани кариерни образувания, които биха могли да влошат екологичната обстановка в общината, а някои от тях дори да застрашат живота на част от населението ѝ. Ето защо се препоръчва, общината да осъществява постоянно наблюдение и контрол над територията, и особено в районите около речните корита, където могат да се появят нерегламентирани добивни площадки за инертни материали. Заключителната оценка за предложения проект на ОУПО е, че с него не се предвижда увеличаване натоварването на геоложките и геоморфоложки структури, което да представлява риск както за състоянието на компонентите на околната среда, така и за здравето на населението. В ситуация, при която ОУПО не се приеме, потенциалният риск за нерегламентирани стопански дейности свързани с усвояване природния ресурс от инертни материали е голям.

5. Почви.

От предложения окончателен проект на ОУПО ясно личи, че не се предвижда промяна в баланса на територията.

Земеползване и устройство на територията със земеделски земи.

Земеделските земи заемат основната част от общинската територия (около 68%), което отразява преобладаващо земеделския ѝ характер (средната стойност за страната е 58,7%).

Важен елемент е и баланса на територията по категории земи. За района са характерни (заемат най-голяма площ) земите от втора категория в селата Извор, Шипот, Дълго поле, Медовица, Воднянци и Карбинци. Земите от III категория също имат

значителни размери - най-вече в землищата на селата Янъовец, Скомля, Карбинци и Кладоруб. Четвъртата и петата категории са с най-малки по размер площи, в селата Кладоруб, Бела, Орешец и Остракапци. Земята, която се обработва, е предимно II и IV категория и в единични случаи и VII, VIII категория.

Над половината от обработваемата земя е заета от зърнени култури, предимно пшеница, ечемик и царевица. Утвърденото зърно производство е напълно адаптирано към природно климатичните и почвени условия, характерни за общината, които са благоприятни за получаване на сравнително добри добиви.

Основна насока пред развитието на земеделието е опазването в максималната възможна степен на основния ресурс – продуктивните земеделски земи, окрупняването им, като се създадат на законово основание (съгласно чл. 37в от ЗСПЗЗ) масиви за ползване наземеделските земи чрез споразумение между собствениците и/или ползвателите. По този начин ще се избегне разпокъсаността и маломерността на земеделските площи.

Без промяна на предназначението на земеделските земи се разрешава застрояване с обекти, свързани с ползването им, и чиито функции са съвместими с предназначението на земята, съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредба 19 за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им. Списъкът на сгради, постройки и съоръжения, които могат да се изграждат в земеделските земи съдържа: селскостопански сгради за съхранение на растителна и животинска продукция, селскостопански сгради за отглеждане на животни, сгради за селскостопански машини, резервоари и водоеми, силажовместилища, торохранилища и пречиствателни съоръжения, съоръжения за водоснабдяване, канализация и електроснабдяване, хидромелиоративни съоръжения.

За земеделските земи, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, се установява режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройството на територията. В териториите по предходното изречение не се допуска промяна на предназначението на земеделски земи, освен такива, свързани с изграждането и поддържането на елементите на транспортната инфраструктура, на линейни обекти на друга техническа инфраструктура и на съоръжения за геозащита.

Препоръчително е, режимът на превантивна защита да се прилага:

- До влизането в сила на Планове за управление на защитените зони, след което устройството на посочените територии се съобразява с изискванията на съответния план;
- За защитените зони по Директивата за хабитатите - при картиране на местообитанията, изпреварващо съответния План за управление, извън границите на местообитанията се допуска прилагане на общите правила за устройство и застрояване в зона земеделски земи.

Земеползване и устройство на горските територии.

Горският фонд в община Димово се стопанисва от Регионална дирекция по горите „Берковица”, чрез Северозападно държавно предприятие, с Държавно горско стопанство (ДГС) „Белоградчик” и Държавно ловно стопанство (ДЛС) „Миджур”.

Горите в община Димово заемат площ от 9 695,44 ха или около 24% от територията на общината. В горския фонд няма обработваеми земи. Площта на горите представлява 85,1 % от общата площ на горския фонд. Горските пасища са 6,2 % от площта му. Незалесената горска площ е 8,5%. Средната залесеност в община Димово е 19,8 % и е около средното за Северозападния район /19,6 %/.

Горските територии се делят на гори със стопанско и със специално предназначение. В община Димово, освен защитените територии по Натура 2000, които

включват горски територии и земеделски земи, има горите със специално предназначение, които са около 9% от общата площ на горите. Към тях спадат зелената зона на гр. Димово, защитните ивици по пътищата, лесопаркове край гр. Димово, с. Орешец, с. Извор, с. Скомля, с. Костичовци и с. Арчар.

Основната насока на устройството и стопанисването в горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции е добив на различна по вид, качество и количество дървесина, като най-рационално се използват плодородието на почвата и продуктивността на типовете месторастения. За постигане на тази цел, съобразно сегашното състояние на насажденията, са проектирани съответни мероприятия, по-важни от които са: подходящи отгледани и главни сечи, реконструкция на слабопродуктивни и малоченни насаждения, залесяване на голи дървопроизводителни площи и др. Заедно с това проектираните мероприятия ще спомагат и за повишаване на водоохранните, почвозащитните, здравно-украшните функции на горите.

Направлението на стопанисването в останалите групи – “Защитни и рекреационни гори и земи” и “Гори и земи в защитени територии” се определя от особените функции, които те трябва да изпълняват и има за цел непрекъснатото подобряване и увеличаване на тези функции. В защитните и рекреационни гори дърводобивът се реализира в такава степен, че да не се допуска дори и най-малкото нарушаване на защитната функция. Трябва да се увеличават почвозащитните и противоерозионни функции в защитните гори, в семепроизводствените насаждения – да се осигури максимално производство на семена с високо качество, в рекреационните гори – да се създават подходящи условия за отдих и почивка, на защитените природни обекти – да се запази естествения им облик (режимът за тяхното ползване и опазване се определя със Закона за защитените територии).

Без промяна на предназначението на земи от горския фонд могат да се изграждат обекти, чиито функции са свързани с горскостопанската дейност.

В съответствие с разпоредбите на чл. 5 ал. 3 от Закона за горите, горските територии в границите на защитени територии по Закона за защитените територии, както и тези в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, са специални горски територии. Тяхното управление, опазване и използване се съобразява с плановете за управление на съответните защитени територии и зони.

В останалите горски територии не се допуска строителство с изключение на описаното в чл. 54, ал. 1 от Закона за горите, а именно:

- Стълбове за въздушни електропроводи;
- Стълбове за телекомуникационно оборудване, радио- и телевизионно разпространение, съобщителни линии, безжичен интернет и други съоръжения на техническата инфраструктура;
- Сгради и съоръжения, свързани с управлението, възпроизводството, ползването и опазването на горите и дивеча, независимо от тяхната собственост;
- Нефтопроводи, топлопроводи, газопроводи, нефтопродуктопроводи, надземни и подземни проводни за хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия;
- Надземни и подземни проводни за хидротехнически съоръжения, водопроводи и канализации с диаметър над 1500 мм;
- Станции и стълбове на съществуващи лифтове и влекае, които са търпими строежи по Закона за устройство на територията, включително за нуждите на основен ремонт, реконструкция, подмяна и/или модернизация - за срок до 20 години.

Временни горски пътища, временни въжени линии и складове за дървесина, технико укрепителни съоръжения за борба срещу ерозията и пороите, временни пожаронаблюдателни кули, ловно- и рибностопански съоръжения, архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма, съоръжения, осигуряващи опазването на

културни ценности, стационари за мониторинг не се смятат за строителство и могат да се изграждат, съгласно чл. 153 от Закона за горите.

От описаното до момента, може да се направи заключението, че при компонент почви, значително натоварване, чрез промяна предназначението на земите или чрез излагането им на риск от дейности водещи до засилване на неблагоприятните процеси в почвената покривка на общината, няма.

Относно запечатването на почвите, Европейският съюз, чрез своите институции, обръща внимание на проблема и предлага насоки, чрез които неговото влияние да бъде смекчено. Не се наблюдава засилване на риска от запечатване, поради факта, че планът се съобразява със ситуацията в момента на разработване, и наистина новонаурубаните земеделски и горски площи са крайно малко. Важно е, също така, при ново инвестиционно предложение за строителство, от възложителя, да се изисква да отстрани повърхностния почвен слой, като същият бъде депониран на определено място. В последствие, почвеният слой да бъде използван за рекултивиране на нарушени терени или за подобряване на почвеното плодородие и възстановяване на увредени почви, както и за вертикална планировка.

С увеличаване доходите на земеделските стопани се очаква и прилаганите в земеделието практики да са по-екологично насочени и щадящи, както почвите, така и останалите компоненти на околната среда. За това ще допринесат и тенденциите за подпомагане на дейностите в сферата на земеделието.

С цел опазване и подобряване на почвеното плодородие в община Димово се препоръчва строго спазване на предложения проект на ОУПО и прекратяване практиката за застрояване на земеделски територии, извън предвидените за целта отредени терени в предложения проект на ОУПО, както и прекратяване на практиките свързани с промяна на предназначението на земеделските земи.

6. Ландшафт.

При ландшафтните комплекси, формирани и функциониращи на територията на община Димово, не се очакват значителни въздействия от страна на предложените изменения с проекта на ОУПО.

С предложените за увеличаване територии на антропогенните ландшафти не се създават обстоятелства, застрашаващи здравето на населението в близост до тези ландшафтни комплекси.

Антропогенното натоварване в равнинната част на общината е по-осезаемо, поради съсредоточената концентрация на населението в тази зона.

Селищният ландшафт на община Димово, заложен в предварителния проект на ОУПО, няма да окаже сериозно влияние върху естествения ландшафтен облик на територията, поради факта, че повечето от тези територии вече са загубили своя първоначален ландшафтен вид.

За да намали въздействието от разширяването на селищния ландшафт, община Димово трябва да осъществява постоянен контрол над извършваните и предвидени за извършване строителни дейности в зоните за разширение на ландшафта, както и да възпрепятства опитите за нарушаване или разрушаване на ландшафтните системи, извън обсега на отредените с настоящия план зони за разширение на населените места. При определяне на подробните устройствени планове на отделните устройствени структури, зони и терени със самостоятелен устройствен режим, община Димово трябва да се съобразява със спецификата на ландшафтната система, и чрез индивидуален подход да подбира инженерно решение, което няма да застраши съществуването на системата, или да позволи внасянето в нея на несвойствени и застрашаващи функционирането ѝ елементи.

С голямо човешко влияние се отличават и селскостопанските ландшафти в общината. Макар в последно време, тези ландшафти да не понасят голямо влияние, свързано с осъществяване на земеделска дейност, все пак община Димово трябва да следи развитието на селскостопанския сектор на нейната територия и да възпрепятства превръщането на горски територии в земеделски.

С предложения окончателен проект на ОУПО, ландшафтните структури на общината не са застрашени от разрушаване или дестабилизиране.

7. Биологично разнообразие – растителност и животински свят.

Предвижданията в ОУПО ще допринесат за намаляване и спиране загубата на биологично разнообразие, чрез изпълнение на дейности за устойчиво управление.

Направена е оценка, че ОУПО на община Димово няма да повлияе и промени целостта на защитените зони от Националната екологична мрежа. Предвидените дейности не са в противоречие с целите на опазване на защитените зони.

ОУПО на община Димово няма да предизвика фрагментация на засегнатите защитени зони. Няма да бъде предизвикана фрагментация на природни местообитания, популации и местообитания на видове, представляващи предмет на опазване в защитените зони. След изпълнение на плана, елементите, характеризиращи структурата на защитените зони, ще останат непроменени.

В резултат от изпълнението на ОУПО на община Димово, няма да бъде повлияно благоприятното природозащитно състояние на природните местообитания, на местообитанията и на популациите на видовете, представляващи предмет на опазване в горните защитени зони, предвид определенията на § 1, т. 1 и 2 от Допълнителната разпоредба на Закона за биологичното разнообразие.

Изпълнението на ОУПО няма да доведе до обезпокояване на видове, представляващи предмет на опазване в защитените зони.

Изпълнението на ОУПО няма да доведе до промяна на видовия състав в защитените зони и в биологичното разнообразие на територията на общината, като цяло.

Изпълнението на ОУПО няма да доведе до химически, хидроложки и геоложки промени в защитените зони.

В резултат от изпълнението и прилагането на ОУПО на община Димово няма да има увреждане на предмета на опазване в защитените зони от Националната екологична мрежа и няма да настъпи значително отрицателно въздействие върху елементите, характеризиращи защитените зони.

Анализ на влиянието на Общия устройствен план на община Димово върху растителните съобщества и флората, които ще бъдат засегнати в резултат на прилагането му.

Анализът е направен по посетени землища в границите на общината, като са включени само проектните терени, които се намират извън урбанизираната територия на населените места.

Село Лагошевици (ЕКАТТЕ 43027)

Имоти с №№ 43027.0.177, 43027.0.178, 43027.27.11 са разположени северно от селото, и са предвидени за *Терен за добив на полезни изкопаеми и кариери (Тди)*. В границите на полигона има съществуваща храстова растителност. Преди повече от 20 г., тук се е срещала тревна растителност, но поради намаляването на животните и изоставянето на пасищата са протекли сукцесионни процеси, и днес територията се заема от храстова растителност, в която основни ценообразуватели са *Crataegus monogyna*,

Paliurus spina-christi, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Rubus* sp. Имот № 43027.27.11 попада в зона BG0000318 „Въртопски дол“, като в границите му не са установени природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 43027.27.5 е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк (Оз4)*. В границите на полигона има съществуващо гробище. Полигонът попада в зона BG0000318 „Въртопски дол“, като в границите му не са установени природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 43027.27.12) е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има рудерализирана растителност, в която основни ценообразуватели са *Crataegus monogyna*, *Paliurus spina-christi*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Rubus* sp., *Poa angustifolia*, *Festuca valesiaca*.

Извод: В границите на имота не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Държаница (ЕКАТТЕ 24640)

Имот № 24640.0.134 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк (Оз4)*. В границите на полигона има съществуващо гробище. Полигонът попада в зона BG0000318 „Въртопски дол“, като в границите му не са установени природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Квартал 41 от регулационния план на с. Държаница се намира източно от селото и е предвиден за *Терен за Производствено-складови дейности - за стопански двор (Пп)*. Представлява бившия стопански двор на селото. Северната част от терена, която е с площ 12,593 дка, е без застрояване и попада в зона BG0000318 „Въртопски дол“.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Арчар (ЕКАТТЕ 00672)

Имот № 00672.0.170 е разположен източно от селото и е предвиден за *Терен за Производствено-складови дейности - за складова база (Пн)*. Югоизточната 1/3 от имота (около 7,1 дка) попада в зона BG0000497 „Арчар“. В границите на полигона има съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Квартал 30 от регулационния план на с. Арчар е разположен източно от селото и е предвиден за *Терен за Производствено-складови дейности - за стопански двор (Пн)*. Стопанският двор е изграден и съществуващ. Крайният, североизточен участък от терена, включващ части от имоти с номера 1160 и 1161, попада в зона BG0000497 „Арчар“. Площта на участъка е около 31 дка. В него липсва застрояване.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 00672.0.184 е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 00672.0.384 е разположен североизточно от селото и е предвиден за *Терен за База за селскостопанска и горскостопанска техника*. В границите на полигона има съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 00672.0.204) е разположен в източната част на селото и е предвиден за *Терен за Стопански дворове*. В границите на полигона има съществуващи постройки и рудерализирана растителност.

В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Група имоти с №№ 00672.0.636, 00672.0.633, 00672.0.632, 00672.0.634, 00672.0.628, 00672.0.627, 00672.0.202 и 00672.0.635 са разположени в източната част на селото и са предвидени за *Терен за Стопански дворове*. В границите на полигона има съществуващи постройки и рудерализирана растителност.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 00672.0.178 е разположен източно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Гара Орешец (ЕКАТТЕ 14489)

Имот № 14489.97.2 е разположен югоизточно от с. Орешец и е предвиден за *Терен за Гробищен парк (Оз4)*. 2/3 от площта на имота (около 3,862 дка) попадат в зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан”. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 14489.0.261 е разположен западно от с. Гара Орешец и е предвиден за *Терен за друг вид обект за добив на полезни изкопаеми и кариери (Тди)*. В границите на полигона има съществуваща кариера, като не се предвижда нейното разширение. Югоизточната част на имота, около географски координати 43,65301°N/22,70861°E, все още, не е усвоена от кариерата и е заета от тревна растителност, която се класифицира към природно местообитание *6240 Субпанонски степни тревни съобщества. В състава на растителността участват *Dichanthium ischaemum*, *Chrysopogon gryllus*, *Festuca valesiaca* agg, *Medicago falcata*, *Eryngium campestre* и др. По проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“, в този имот не е картирано природно местообитание *6240. Същото е картирано в терените, които се намират източно от кариерата. Имот № 14489.0.261 е с обща площ от 15,535 дка, като установеното природно местообитание е разпространено на площ от 3,5 дка в границите на парцела. Този полигон попада в зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“.

Извод: В границите на този полигон е установено природно местообитание *6240 Субпанонски степни тревни съобщества, което е под защита на Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 14489.68.2 е разположен югозападно от селото и е предвиден за *Терен за Складова база*. В границите на полигона има съществуващи постройки и рудерализирано пасище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 14489.0.313 е разположен югозападно от селото и е предвиден за *Терен за Животновъдна ферма*. В границите на полигона има разрушени постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 14489.65.4 е разположен югозападно от селото и е предвиден за *Терен за Ремонт и поддържане на транспортни средства*. В границите на полигона има съществуващи и разрушени постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 14489.97.2 е разположен югоизточно от с. Орешец и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Янъовец (ЕКАТТЕ 87477)

Имот № 87477.0.55 е разположен южно от с. /махала/ Фалковец и е предвиден за *Терен за Производствено-складови дейности - за друго производство на продукти от нефт, въглища, газ и шист (Пп)*. В границите на полигона има съществуваща енергийна инфраструктура, както и храстова, горска и тревна растителност. Имотът попада в зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, като по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“, в югоизточния край на парцела е картирано природно местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс. Имотът е с обща площ 8,366 дка, а природното местообитание е разпространено на площ от 0,004 дка в неговите граници.

Извод: В границите на този полигон е установено природно местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс попадащ в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 87477.0.56 е разположен южно от с. /махала/ Фалковец и е предвиден за *Терен за площи обекти за електроенергийно производство (Тиг)*. В границите на полигона, ограничена площ е заета от съществуващи постройки, но преобладаващата част е заета от тревна и храстова растителност. Имотът попада в зона BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан“, като по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“, в североизточния край, югоизточния край и в цялата южна част на парцела е картирано природно местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините. Имотът е с обща площ 15,968 дка, а природното местообитание е разпространено на площ от 8,8 дка в неговите граници. Съществуващото в момента строителство не засяга хабитата.

Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“, в южната част на същия имот, на площ от 1,7 дка, включено в природно местообитание 6430, е картирано потенциално местообитание на целеви вид 1393 - *Drepanocladus vernicosus*, без да е регистрирано присъствие на самия вид.

Извод: В границите на този полигон е установено природно местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините, попадащо в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, както и потенциално местообитание на целеви вид 1393 - *Drepanocladus vernicosus*.

Имот № 87477.1.9 е разположен източно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има съществуващи селскостопански постройки и рудерализирано пасище в съседство на тях, в състава, на което участват *Urtica dioica*, *Cynodon dactylon*, *Trifolium repens*, *Berteroa incana*, *Sambucus ebulus* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Бела (ЕКАТТЕ 03263)

Имот № 03263.0.240 е разположен югозападно от селото и е предвиден за *Терен за добив на полезни изкопаеми и кариери (Тди)*. В границите на полигона попадат тревна, храстова и дървесна растителност. В състава на съобществата участват *Dichanthium ischaemum*, *Chrysopogon gryllus*, *Festuca valesiaca* agg (*F. valesiaca*, *F. dalmatica*, *F. rupicola*), *Medicago falcata*, *Ononis arvensis*, *Lotus corniculatus*, *Poa angustifolia*, *Eryngium campestre*, *Trifolium dubium*, *T. arvense*, *T. striatum* и др. Храстовата растителност е с по-ограничено разпространение, като основните ценообразуватели са *Prunus spinosa*, *Rosa* sp., *Crataegus monogyna*. Имотът е с площ 13,465 дка. В границите на парцела има съществуващи постройки. След прилагането на ОУПО, при евентуално бъдещо използване на терене за добивни нужди, ще има и промяна в съществуващите условия на средата.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, като растителността притежава характеристиките на природно местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи), попадащо в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 03263.0.328 е разположен североизточно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон растителността е силно антропогенно повлияна. Не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Острокапци (ЕКАТТЕ 54434)

Имот № 54434.0.160 е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон растителността е силно антропогенно повлияна. Не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Град Димово (ЕКАТТЕ 21097)

Имот № 21097.0.148 е разположен югоизточно от града и е предвиден за *Терен за Хранително - вкусовата промишленост*. На територията на този полигон има съществуващо предприятие.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.144 е разположен югоизточно от града, в близост до пътя гр. Димово - с. Осиковица, и е предвиден за *Терен за База за селското и горското стопанство*. На територията на този полигон има рудерализирано пасище в състава, на което участват *Trifolium repens*, *Dactylis glomerata*, *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.86 е разположен южно от града, в близост до пътя гр. Димово - с. Осиковица, и е предвиден за *Терен за Машиностроителната и машинообработващата промишленост*. В границите на полигона има съществуващи постройки, а друга част е заета от храстово-дървестна растителност в състава, на която участват *Crataegus monogyna*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Quercus* spp., *Robinia pseudoacacia*, *Rubus* sp., *Urtica dioica* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 21097.15.14 и 21097.15.35 са разположени южно от града и са предвидени за *Терен за Машиностроителната и машинообработващата промишленост*. В границите на полигона има съществуващи постройки, а друга част е заета от храстово-дървестна растителност в състава, на която участват *Crataegus monogyna*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Sambucus ebulus*, *Robinia pseudoacacia*, *Rubus* sp., *Urtica dioica* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.476 е разположен в града и е предвиден за *Терен за стадион*. В границите на полигона има съществуващо игрище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.492 е разположен източно от града и е предвиден за *Терен за Хранително - вкусовата промишленост*. В границите на полигона има съществуващи постройки и храстово-тревна растителност, в състава на която участват *Crataegus monogyna*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Dactylis glomerata*, *Rubus* sp., *Urtica dioica* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 21097.0.117 и 21097.0.283 са разположени, съответно, източно и западно от града и са предвидени за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.218 е разположен североизточно от града и е предвиден за *Терен за Кариера за пясък, чакъл и глини за строителната керамика*. В границите на полигона има съществуващи постройки и рудерализирани пасища.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 21097.0.110 и 21097.0.101 са разположени североизточно от града и са предвидени за *Терен за База за селскостопанска или горската техника*. В границите на полигона има съществуваща постройка, храстово-тревна и тревна растителност. Поради близостта си до населеното място и продължителната антропогенна повлияност, растителността е силно рудерализирана и в състава ѝ участват *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Urtica dioica*, *Dactylis glomerata*, *Sambucus ebulus*, *Rubus* sp. и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.0.234 е разположен северозападно от града и е предвиден за *Терен за База за селскостопанска или горска техника*. В границите на полигона има съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.10.5 е разположен северно от града и е предвиден за *Терен за Животновъдна ферма*. В границите на полигона има съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 21097.10.36 е разположен северно от града и е предвиден за *Терен за Складова база*. В границите на полигона има съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 21097.0.222 и 21097.0.232 са разположени северозападно от града и са предвидени за *Терен за Животновъдна ферма*. В границите на полигона няма съществуващи постройки, а рудерализирана храстово-тревна и тревна растителност, в състава на които участват *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Rosa* sp., *Dactylis glomerata*, *Eryngium campestre*, *Festuca valesiaca* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 21097.10.11, 21097.10.7 и 21097.10.8 са разположени северно от града и са предвидени за *Терен за База за селскостопанска или горската техника*. В границите на полигона няма съществуващи постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Шипот (ЕКАТТЕ 83239)

Имот № 83239.45.33 е разположен североизточно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Извор (ЕКАТТЕ 32370)

Имот № 32370.42.1 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Животновъдна ферма*. В границите на полигона има разрушени селскостопански постройки и рудерализирана тревна растителност.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 32370.861.6 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 32370.0.186 и 32370.0.210 са разположени северно от селото и са предвидени за *Терен за Стопански дворове*. В границите на полигона попадат съществуващи и разрушени селскостопански постройки и рудерализирана тревна растителност, в състава на която се срещат *Urtica dioica*, *Sambucus ebulus*, *Trifolium repens*, *Dactylis glomerata*, *Cynosurus cristata* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Костичовци (ЕКАТТЕ 38995)

Имот № 38995.0.233 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Дълго поле (ЕКАТТЕ 24579)

Имот № 24579.29.36 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Владиченци (ЕКАТТЕ 11497)

Имот № 11497.0.146 е разположен северозападно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 11497.0.123 е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Септемврийци (ЕКАТТЕ 66278)

Имот № 66278.0.157 е разположен северно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания

попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Ярловица (ЕКАТТЕ 87549)

Имот № 87549.0.78 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 87549.0.247 е разположен югоизточно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 87549.0.78 е разположен югоизточно от селото и е предвиден за *Терен за Животновъдна ферма*. В границите на полигона има разрушени постройки и рудерализирана растителност.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 87549.470.280 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански дворове*. В границите на полигона има разрушени постройки и рудерализирана храстово-тревна растителност, в състава, на която участват *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Rosa* sp., *Eryngium campestre*, *Trifolium repens* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Воднянци (ЕКАТТЕ 11778)

Имот № 11778.0.129 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има разрушени постройки и храстово-тревна растителност (*Crataegus monogyna*, *Rosa* sp., *Prunus spinosa*, *Dactylis glomerata* и др.).

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 11778.0.148, 11778.0.156 и 11778.0.220 са разположени южно от селото и са предвидени за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има съществуващи постройки, а по-малка площ е заета от рудерализирано пасище, в състава, на

което участват *Trifolium repens*, *Lotus corniculatus*, *Cynosurus cristatus*, *Cynodon dactylon*, *Berteroa incana*, *Eryngium campestre* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 11778.0.271 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Карбинци (ЕКАТТЕ 36440)

Имот № 36440.0.38 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има съществуващи постройки и фотоволтаичен парк, а малки територии са заети от рудерална растителност, в състава, на която участват *Sambucus ebulus*, *Urtica dioica*, *Galeopsis tetrachit*, *Conium maculatum* и др.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имот № 36440.0.46 е разположен западно от селото и е предвиден за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има съществуващ фотоволтаичен парк.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Медовница (ЕКАТТЕ 47648)

Имот № 47648.0.59 е разположен източно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Село Върбовец (ЕКАТТЕ 12824)

Имот № 12824.0.64 е разположен южно от селото и е предвиден за *Терен за Гробищен парк*. В границите на полигона има съществуващо гробище.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Имоти с №№ 12824.0.82, 12824.0.79, 12824.0.78, 12824.15.25, 12824.0.84, 12824.15.24 и 12824.15.26 са разположени южно от селото и са предвидени за *Терен за Стопански двор*. В границите на полигона има съществуващи и разрушени селскостопански постройки.

Извод: В границите на този полигон не са установени находища на консервационно значими видове висши растения, както и природни местообитания попадащи в Директива 92/43/ЕЕС и приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Прилагането на ОУПО няма да има въздействие върху вековните дървета в територията на общината, тъй като същите не се намират в терените, които са предвидени за ново или разширение на съществуващо застрояване.

Предвид консервативния характер на ОУП на община Димово, неговото прилагане не предполага съществени въздействия върху фауната в района на общината.

8. Културно-историческо наследство

Изготвянето на Концепция за развитие и опазване на КИН в община Димово, следва да е базирана на пространствената характеристика на територията. Предвижда се с плана създаване на условия за пълноценно и адекватно включване на богатото културно-историческо наследство в система от територии за паметници на Културно-Историческото Наследство.

Обектите на недвижимото наследство са важен елемент на материалната жизнена среда, и в частност – на селищната среда, и в този смисъл са сред факторите, определящи качеството на живот на населението. В общината, културно-историческото наследство все още не е напълно проучено. Сериозен проблем представлява иманярството, което нанася значителни щети върху археологическите обекти.

При с. Арчар, в м. „Калето” се намира римски укрепен град Рациария. Той е най-значителният римски и късноантичен център в днешна Северозападна България. Неговите развалини са върху висока тераса над р. Дунав и вливащата се в нея р. Арчарица, днес - в покрайнините на с. Арчар. “Възкръсва” за историческата и археологическата наука в края на XIX в. Няколко десетилетия информацията се натрупва от инцидентно открити находки и съоръжения. Първоначалната крепост на Ratiaria е с правоъгълна форма и предполагаема площ от около 12 ха. Има основания да се смята, че с обявяването на града за столица на източна провинция Dacia Ripensis в края на III в. е изградена значително по-голяма крепост. Досега са разкрити останки от западната крепостна стена с намиращата се тук порта с две кръгли кули, части от улични настилки, останки от няколко сгради, вкл. от предполагаемата резиденция на провинциалния управител. Изследвани са останки от постройки и гробни съоръжения в предградията и некрополите на града. Добита е ценна информация за водоснабдителната му система. При разкопките и при случайни обстоятелства са открити многобройни и ценни находки (архитектурни детайли, склптури и др.), свидетелстващи за значението на римския и късноантичния град. Разкрити са останки от неизвестна досега баня върху площ от около 250 кв.м., северно от споменатата резиденция. По време на разкопките през 2011г. е извършен оглед върху цялата площ на античния град. Установено е безспорно, че източният сектор на надзаливната тераса, върху която е градската крепост (т.нар. турска махала, на изток от пътя Видин-София), е наситен с антични с останки и материали, т.е. този сектор е неразделна част от територията на паметника „Античен град Рациария”. Установено е също, че в м. Бабуя, простираща се на площ повече от 50 ха източно от античния град (източно от устието на р. Арчарица, непосредствено до дунавския бряг), има множество иманярски изкопи.

Техните насипи съдържат материали от разрушени гробни комплекси, керамични фрагменти, части от саркофази, останки от зидани еднокамерни и двукамерни гробници. Има и гробни съоръжения със стреховидно покритие. Забелязват се голяма концентрация на битова и строителна керамика. На терена се регистрират и части от архитектурни детайли. В местността Бабуя се е намирал един от големите некрополи на Рациария. Има податки и за наличие на съоръжения с други функции. Районът до сега не е проучван от археолози.

За археологическия обект Рациария са определени следните режими на опазване:

- Режим за опазване на археологическата недвижима културна ценност в териториалния обхват на резервата, в землището на с. Арчар - Режим „А” – за поземлените имоти (Забранява се обработката на земята и всякакъв вид строителство, несвързано с консервационно-реставрационните работи и социализацията на археологическите недвижими културни ценности, като се допуска такова за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите – защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Иманярските ровове, ями и насипи се рекултивират при наблюдение на археолог. Допуска се изграждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алеино осветление, водопровод, канал след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати) и Режим „Б” - за имоти в регулация (Визите за инвестиционни проекти се съгласуват с МК на основание на чл. 84 от ЗКН. При съгласуването се изисква археологическо проучване на строителните петна, преди изготвяне на инвестиционните проекти съгласно чл. 161 от ЗКН. За съгласуването на визата НИНКН информира РИМ Видин. Инвестиционните проекти се съгласуват от МК съобразно решенията на комисията, приела археологическите проучвания. Всички намеси на територията на недвижимата културна ценност се съгласуват с МК на основание на чл. 84 от ЗКН);

- Режим за опазване на охранителната зона на недвижимата културна ценност в териториален обхват на охранителната зона по КВС и КРП на с. Арчар - Режим „А” – за поземлени имоти (Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята. Обработката на земята се ограничава до дълбочина 0.30м. Насажденията с дълбока коренова система (овошки и лозя) се запазват до изживяване. Забранява се възстановяването им и засаждането на нови такива. Забранява се извършване на насипни работи. Забранява се бивакуването и паленето на огньове, както и депониране на строителни и битови отпадъци. Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Видин. Визите за проектиране на горните дейности се съгласуват с МК на основание чл. 84 от ЗКН. Община Димово уведомява РИМ Видин за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.) и Режим „Б” – за имоти в регулация (Визите за изготвяне на инвестиционни проекти се съгласуват с МК на основание чл. 84 от ЗКН. Община Димово информира РИМ Видин за издадените строителни разрешения за осигуряване на наблюдение на археолог при изкопните работи. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.);

- Режим за опазване на зона под наблюдение в Териториален обхват на зона под наблюдение, която обхваща поземлени имоти от землището на с. Арчар - Режим „А” – селскостопански земи (Определя се като територия за археологическо наблюдение. Не се ограничава начинът на трайно ползване на земята. При изкопни работи за инфраструктура и засаждане на видове с дълбока коренова система се изисква наблюдение на археолог от РИМ Видин, за което община Димово информира своевременно. По време на изпълнението стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.) и Режим „Б” – за имоти в регулация (Община Димово информира РИМ Видин за издадените строителни

разрешения за осигуряване на наблюдение на археолог при изкопните работи. По време на изкопните работи стриктно се спазват изискванията на чл. 160, ал. 2.).

В резултата на прилагането на плана ще има положително въздействие върху обектите на културно – историческото наследство.

9. Отпадъци.

С проекта на плана не се предвижда усвояване на нови площи за разширяване на площадки за обезвреждане на отпадъци. Предвижданията са съсредоточени към рекултивиране на терени замъсени с отпадъци от различен произход – битови, стротелни и др. По време на извършването на строителни работи при разработването на ПУП за всяко конкретно инвестиционно предложение, следва да бъдат предвидени площи от строителните площадки, върху които да се събират и временно съхраняват отпадъците, генирирани в резултат на строителните работи без да се засягат прилежащите терени. При осъществяване на дейности с отпадъци, всеки възложител извършващ дейността, преди въвеждане в експлоатация, да предприеме действия за издаване на съответните регистрационни и разрешителни документи пред контролния орган за съответните дейности с отпадъци.

Много е важно да бъде изградена регионалната система за управление на отпадъците, включваща и система за разделно събиране.

Към момента в страната липсват подходящи съоръжения за обезвреждане на негодните за употреба пестициди. Досегашната практика за съхраняване на пестицидите в ББ-кубове е необходимо да бъде прекратена, предвид нейния временен характер и необходимостта от последващи грижи (охрана, мониторинг, осигуряване на крайно обезвреждане). Наличието на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които се съхраняват в изоставени или необезопасени места, представлява риск за околната среда и човешкото здраве.

Поради липсата на подходящо съоръжение за обезвреждане на пестициди в страната, негодните за употреба препарати следва да се изнасят за крайно обезвреждане извън страната.

Финансирането на дейностите по саниране на площадките за съхранение на пестициди, както и изнасянето на препаратите за обезвреждане извън страната, се осигурява от ПУДООС към МОСВ, общинските бюджети и фонд на Министерство на земеделието.

Изградена е Информационна система, включваща данни за количествата забранени и залежали пестициди, и състоянието на складовете, в които се съхраняват. Информацията се събира ежегодно посредством информационни карти, които се попълват от РИОСВ и обработват в ИАОС, чрез специализирана софтуерна програма.

10. Вредни физични фактори

В резултат на реализиране на предложенията на плана, се очакват отделни промени в акустичната обстановка, както по време на строителството, така и по време на експлоатацията на обектите.

Емитираният шум, в резултат на преминаващите транспортни средства, ще доведе до известен акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното му въздействие ще зависи от натоварването на пътищата, скоростта на преминаващите превозни средства, вида на транспортните средства интензитета на движение, вида на пътната настилка. При изпълнение на предложените мерки се очаква въздействието да бъде сведено до минимум.

Други източници на шум в околната среда ще бъдат:

- Градски вътрешноквартален шум – паркинги, гаражи, сметосъбиращи коли, спортни площадки, училища, детски градини и ясли, магазини, товарене и разтоварване на стоки, ресторанти, дискотеки, кинотеатри, клубове и други обществени заведения, автогари, ж.п. гари;
- Вътрешножилищен шум – от битови прибори, звукозаписна техника, озвучителни уредби, телевизори, музикални инструменти, разговори, кавги и др.
- Вътрешноградски шум – технически оборудване, вентилационни уредби, хладилно оборудване, работилници и др.
- Промислен шум – производствени предприятия.

С рехабилитирането и модернизацията на пътищата, с подобряването качеството на пътната настилка, ще се намали шумовото натоварване, по време на експлоатацията на пътните артерии.

Не би трябвало да се допуска изграждането на производствени обекти, които да влошават акустичната обстановка и да са източници на наднормен шум в работна и околна среда.

11. Материални активи.

С реализирането на плана, броя и стойността на материалните активи в разглежданата територия многократно ще се увеличат, тъй като към устройствените зони ще се добавят средства на труда, сгради, машини, съоръжения, елементи на инженерната инфраструктура.

Според предназначението и особеностите на функционирането, материалните активи са:

- материални активи, които участват непосредствено и пряко в производството на определен продукт;
- материални активи, които създават условия за ефективното използване и функциониране;
- материални активи, които са свързани с организацията, управлението и тяхното усъвършенстване.

Реализирането на плана е свързано с благоприятно, от икономически аспект, въздействие, тъй като води до увеличаване на материалните активи, стойността им и броя на притежателите им.

12. Население и човешко здраве.

Здравна оценка на ОУПО по отношение потенциално въздействие върху населението и територията на община Димово.

Територията, върху която е разположена община Димово е благоприятна от хигиенни позиции и в много голяма степен предопределя създаването на условия за подходяща жизнена среда, като отделните елементи на общината се характеризират със свои специфични от хигиенна гледна точка особености и функционални предназначения. Според определението на Световната Здравна Организация: “Градовете и селата трябва да предлагат физическа и социална среда, която да отговаря на здравните потребности на техните жители чрез определяне и провеждане на национална жилищна политика; благоустрояване и рационално изграждане на различните териториални единици и развитие на комуналното стопанство; и чрез определяне на зоните за отдих и курортолечение”.

За избягване на отрицателните и използване на положителните въздействия върху жизнената среда, в проекта на ОУП на община Димово елементите на селищната мрежа са подходящо групирани едно спрямо друго. Няма противоречия във функционално местоположение и съседства на жилищните, промишлените, транспортно - складовите,

курортно-рекреативни зони и крайградските територии. Тяхното разполагане едни спрямо други се подчинява на редица хигиенни принципи и норми отразени в ОУП, спазването на които изисква задълбочен санитарен анализ и стриктен контрол.

ОУПО планът е изготвен за територията в границите на община Димово с обхват на всички землища на селищата на общината, като се възлагат по –високи изисквания за развитие на по - крупните, на тези с по –висок потенциал в демографски, стопански и социално - икономически аспект. Този подход се оценява високо от хигиенни позиции, при което се прогнозира и по –високо качество на здравните услуги за цялата община.

В ОУПО са посочени предпоставки, способни да диверсифицират икономическата база на селищата в община Димово.

В прогнозното урбанистично развитие на общината, авторите на Плана са приложили основните правила и норми за устройство на отделните видове територии и устройствени зони в съответствие със законовата база. Акцентите в ОУПО са насочени към:

- Селищното развитие на общинския център като действителен опорен център в селищната мрежа на общината, като се отчитат тенденциите в демографското развитие, развитие на социалната и техническата инфраструктура, инвестиционната активност и др.;
- В ОУПО са определени ограничения за максимално запазване и ползване по предназначение на високотегорийния земеделски поземлен фонд;
- Усвояване за нови функции на подходящи обществени сгради в селищните центрове;
- Развиване на системата за социална инфраструктура в съответствие с актуалните потребности на населението;
- Подобряването на благоустройството и инфраструктурните системи в населените места на община Димово е един от основните приоритети за реализиране, залегнал в ОУПО;
- Положителна от здравно - екологични позиции е предложената в ОУПО структура на територията на общината. Запазва се облика на община Димово, като земеделски и културен център, без значимо намаляване на земеделската територия за сметка на жилищни и излишни промишлени зони.

В Проекта на ОУП на общ. Димово, авторите му, професионално от хигиенни позиции, отделят предназначението на територията на поземлените имоти от тази за жилищни нужди, за инженерно - техническа инфраструктура, за комунално обслужване, природна зона и др. Например, в Проектът се предвижда средна етажност за селата, която не трябва да надвишава кота корниз 10 метра, а за град Димово – не повече от 15 метра, както и определяне като допустимо устройството на „вилните зони“ и терените в община Димово за рекреационни дейности, както и условието за не по-малка площ от 40% за озеленяване. Посоченото от Проекта на ОУП на общината са фактори за опазване на околната среда и най-вече за добро здраве на населението от множеството населени места в общ. Димово.

За анализирания в ОУПО период на действието му се отчита, че в икономиката на общината протичат тенденции, които водят до определени структурни промени.

Общата икономическа характеристика на община Димово, дава основание, икономическият ѝ профил да бъде определен предимно като аграрен. Водещо място в икономиката има селското стопанство, а промишленото производство е с подчинено значение и е свързано основно с преработка на някои селскостопански суровини.

Първичен сектор – селскостопанският сектор е с растениевъдно-животновъдна насоченост. Средната годишна продукция, която се реализира от земеделието е 54,4 %. Основни фактори за водещите функции на растениевъдството са качествените поземлени (почвени) ресурси, благоприятните климатични условия, опита и традициите в областта на растениевъдството и животновъдството.

Преобладаващо развит е първичният сектор – предимно земеделието (растениевъдството). В ОУПО се препоръчва възстановяване и развитие на модерното високоефективно земеделие. В общината има реални възможности за развитието на хранително – вкусовата промишленост, използваща суровини от селското стопанство, което е водещо в икономическия профил на община Димово.

В ОУПО се отчита окрупняването на земеделските стопанства и използването им под формата на аренда от малко на брой производители, (в съчетание с висококачествената техника) изземва икономическата база за функциониране и развитие на населените места, което увеличава безработицата, особено сред нискоквалифицираната част от населението в общината.

В плана се обосновава наличие на туристически потенциали, нереализирани до момента в община Димово, като се препоръчва активизиране на рекламата на общината по отношение на възможностите за отдих и туризъм.

В ОУПО са разгледани решения за изграждане основно на малки инфраструктурни семейни обекти на аграрния сектор – животновъдни ферми и комплекси, оранжерии и други с приближаване преработката на селскостопанската продукция, основно от животновъдството, до местопроизводството ѝ.

В ОУПО се отчита, че вторичният сектор (промишленост и строителство) е слабо представен в общината Димово. Промишлеността участва с по-ограничени показатели в общата икономическа характеристика на общината. Независимо, че от общия размер на произведената през 2013 г. продукция в общината на индустрията се падат 50,0% от общия ѝ размер, този сектор е с ограничен потенциал към момента на изготвяне на Плана.

В Проекта за ОУП се сочи, че е необходимо да се заложи на изграждането на мощности, базиращи се на нова техника и високи технологии, за да посрещне предизвикателствата на сериозната конкуренция от външния пазар. Налице е заявен интерес за изграждане на преработвателни предприятия на територията на общината.

ОУПО анализира останалите отрасли, представляващи третичния сектор, които са разгледани подробно и самостоятелно в разделите за социална инфраструктура, транспорт, комуникации, туризъм, търговия и пр., като са набелязани конкретни мерки за стабилизиране на сектора.

В ОУПО е извършен анализ и оценка на онези социални дейности и свързаната с тях социална инфраструктура, които са ангажимент на местната общинска власт и на държавата, като са формирани основни действия за оптимизиране на социалната инфраструктура.

Инфраструктурата на образованието в община Димово е представена от обекти на предучилищното обучение и на общото (в т.ч. и средно) образование. За образованието в общината е характерно, че то е основно с публичен характер.

В ОУПО са адаптирани нормативни изисквания към броя и капацитета на инфраструктурата на образованието, вкл. и критерии за нормално функциониране на детски заведения в населените места в общ. Димово, както и в училищата.

От здравни и профилактични позиции в ОУПО е насочено внимание на необходимостта от развитие на редица социални услуги за групи от населението в неравностойно положение – стари хора, деца, възрастни с увреждания, както и възможности за организиране на специализирани социални институции.

В третичния сектор значителни роли за развитието му се прогнозира отрасъл „Туризъм“. В ОУПО се доказва наличие на туристически ресурс с предложение за неговото развитие.

Територията на община Димово се определя като сравнително добре подсикурена в транспортно - комуникационно отношение. В резултат на отправените изисквания към ОУПО са разработени мероприятия по доизграждане на транспортно –комуникационните

трасета с вътрешно общинско значение в условията на новите предвиждания на устройствената концепция на ОУПО.

От здравно – хигиенни позиции, безпокойство за здравето на населението буди недостатъчната канализационна мрежа (32%) на територията на община Димово. Не по-малко обезпокоително е и отсъствието на ПСОВ, както и частично изградената водопреносна мрежа (47,2%) във всички населени места в общ. Димово. Тези факти са реално условие за здравно неблагополучие.

В ОУПО се определят трасетата на инженерно – техническата инфраструктура с уточнени сервитути и санитарно – охранителни зони.

На територията на община Димово не се наблюдават регистрирани наднормени замърсявания на атмосферния въздух, повърхностни и подземни води, както и на почвите. От здравни позиции се определя като благоприятно сравнително ниските степени на замърсяване на екосредите.

Поради липсата на тежка и интензивно работеща промишленост, емисиите от промишлеността не са от съществено значение за качеството на атмосферния въздух на територията на общината. Основните промишлени предприятия са от сектор леко машиностроене, металообработване, дърводобив и преработване, лека промишленост.

Общинската икономика е концентрирана главно в гр. Димово и двете по-големи населени места от общината – с. Гара Орешец и с. Арчар, даденост, която предполага възможности за ефективна технологична профилактика на възможно замърсяване на атмосферния въздух.

Отчита се въздействие върху качеството на повърхностните води в резултат от антропогенно въздействие, което се изразява в изменение на режима на водния им отток, заустване на отпадъчни води (предимно битови) и други източници.

В ОУПО е предвидено в рамките на допустимото повишаване на площта на урбанизираните територии и зони за активен отдих и туризъм, което е благоприятно от хигиенни позиции. В ОУПО са заложени допълнителни изисквания, благоприятни от комунално – хигиенни принципи.

В съответствие с възложената задача, в ОУПО се определят санитарно – хигиенни зони за здравно – екологични обекти (атмосферен въздух, води, почви, растения) в съответствие с нормативната база.

През последните години се наблюдава нарастване на броя и разновидностите на източниците на електрически и магнитни полета (ЕМП), използвани за лични, производствени и търговски цели. Такива източници са телевизията, радиото, компютрите, мобилните клетъчни телефони, микровълновите печки, радарите и някои уреди, използвани в индустрията, медицината и търговията. Електромагнитните вълни могат да предизвикат биологични ефекти, които понякога, но не винаги, могат да доведат до неблагоприятни здравни ефекти.

За общината не може да се очаква, че електромагнитният фон е силно завишен от наличието на източници за енергетиката и комуникацията. Наднормени стойности могат да се очакват главно в непосредствена близост до подстанции за високо напрежение, електропроводи, трафопостове и др. Понастоящем няма достатъчно данни за “електромагнитното замърсяване” на района. Няма данни и за негативно здравно въздействие върху населението от населените места в община Димово.

С ОУПО, правилно от здравно – профилактични позиции, се определят следните допълнителни изисквания към бъдещото планиране и управлението на устройствения процес:

- *по отношение опазване качеството на атмосферния въздух:* изискване към последващите подробни устройствени планове (ПУП) - гъстотата на разположението на предвижданото ново застрояване да осигурява достатъчни свободни пространства;

стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници – „зелена енергия“; обходни пътни трасета;

- *по отношение опазването на водите, вкл. водите за къпане и водните обекти:* цялостно и окончателно изграждане на канализационната и колекторната мрежа и ПСОВ в общината. За изпълнение на дейностите по наблюдение на състоянието и поддръжка на водните обекти, задължително се осигурява достъп до речните корита и другите водни басейни;

- *по отношение акустичната среда и управлението на шума:* запазване и развитие на съществуващите крайпътни озеленени площи с изолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снего- защитни) функции; при необходимост - изграждането на изкуствени шумозащитни екрани;

- *по отношение управлението на отпадъците:* устройствени условия за прилагане на Плана за действие към актуализираната програма за управление на отпадъците и реализиране на процедурата по изграждане на специализирана площадка за строителни отпадъци с активизиране на действията по определяне на площадка за биокомпостиране и въвеждане на разделно събиране на отпадъците;

- *по отношение инфраструктурата* в общината се прогнозира активизиране на туристическия поток, което предполага потребност от допълнителна инфраструктура с културно предназначение. Извършените в това отношение преценки на ОУПО сочат, че в общинският център има необходимост от многофункционална зала за целите на културата, спорта и туризма;

- *по отношение на други изисквания на урбанизираната територия,* препоръчва се устройството на урбанизираните територии да става на основание цялостни ПУП, изработени по реда на чл. 16 от ЗУТ;

За осигуряване на благоприятни транспортно - комуникационни и санитарно-хигиенни условия се препоръчва планиране на уличната мрежа с минимална ширина 15 м. Необходимият брой на места за паркиране и гариране на МПС за отделните обекти да се определя и планира в съответствие с чл. 24 от Наредба №2/2004г. на МРРБ.

По отношение на телекомуникационна инфраструктура:

Община Димово е с добре развита телекомуникационна инфраструктура. Всички селища са телефонизирани и имат покритие от мрежата на мобилните оператори.

По отношение на нарушени територии:

На територията на общината няма нарушени територии за възстановяване вследствие на антропогенно въздействие, нито вследствие на депа за отпадъци, хвостохранилища и др.

По отношение на активи на инфраструктурата за предпазване от непредвидими природни бедствия:

Рисковете от природни бедствия и аварии на територията на община Димово са оценени като ограничени. Не се предвижда риск от наводнения.

С правилата за прилагане на ОУПО да се въведат в действие изискванията за защита на урбанизираната територия от наводнения и пожари и изграждане на снегозадържащи съоръжения и залесяване.

От комунално - хигиенни позиции може да се обобщи, че новият ОУП на община Димово не предвижда промени, които могат да доведат до негативни ефекти за здравето на населението от значителния брой населени места в общината. С ОУПО се регламентира нова и съвременна териториална планова основа за дългосрочно устойчиво и екологосъобразно устройствено развитие, в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Димово природни, културно - исторически, туристически и други дадености. Предвидени са необходимите

мерки за гарантиране и в бъдеще на здравословни условия за живот на територията на общината.

Разработените прогнози по различни сектори, зони и инфраструктури в ОУП са професионално издържани с достатъчен обем, включително и от здравно - екологични позиции.

Анализът на демографските и здравни индикатори е основание за прогнозна оценка, че реализирането на Проекта за ОУП на община Димово, Област Видин, е възможност за благоприятно влияние върху здравното състояние на населението от значителния брой население от населените места община Димово, област Видин.

VI. Трансгранични въздействия върху околната среда на други държави

Предвижданията на плана по характер, същност и мащабност на предвидените дейности не предполагат възникване на трансгранични въздействия върху околната среда на други държави, в т.ч. и на Република Румъния.

VII. Анализ и оценка на връзките между въздействията по отделните компоненти и фактори на околната среда

Практически почти всички видове човешка дейност - производствена, рекреационна, научноизследователска и природозащитна, постоянно или периодически, влияят върху компонентите и факторите на околната среда. Въздействията върху средата предизвикват различни изменения в състоянието или режима водите, въздуха, почвите, ландшафтите, биологичното разнообразие, отпадъците и фоновите лъчения. Сложни и многообразни са преките и косвени взаимодействия и взаимоотношения между животните, растенията и микроорганизмите в природната среда. Всеки жив организъм е адаптиран към определени условия на околната среда и всяка промяна на компонентите на тази среда предизвиква съответни изменения в останалите компоненти.

Направеният анализ показва, че за община Димово проблемите със състоянието на околната среда са относително незначителни, но тяхното решаване е изключително важно при изработването на ОУП на общината:

- предвидени са мерки за привеждане в съответствие с екологичните изисквания на инфраструктурните/производствените дейности в общината, чрез система от лесозащитни, полезащитни пояси и на зелената система в нейната цялост;
- предлагане на приоритетно развитие и използване на възобновяеми и алтернативни енергийни източници;
- въведената устройствена зона върху нарушените терени от различен вид и характер ще определя подходящото им бъдещо предназначение, което да възстановява нарушените екологическите и функционалните характеристики в прилежащите урбанизирани територии и да съхранява в максимална степен качествата на естествения ландшафт;
- стриктно съобразяване на зонирането на територията при определянето на общите устройствени правила и нормативи по прилагането на плана със спецификата на инженерно-геоложките условия на отделните части на територията;
- предвидените нови трасета са проучени основно преди предлагането им за ползване в отделните части на територията на национално ниво, както и провеждането на новите пътни трасета и инфраструктурни проводи в наднационален стратегически план, като са отчетени стриктно териториалният обхват, границите на защитените територии и зони;

- за защитените зони по „Натура 2000” не се конкретизира частите от териториите им, в които е допустима устройствена строителна намеса, а в Правилата за прилагане на плана се включва специален набор от разновидности на устройствени зони, съгласно които да става намесата в съответните части от териториите на защитените зони, когато те бъдат определени по обхват и основно предназначение с последващи подробни планове в достатъчно широк териториален обхват;
- с оглед по-нататъшното развитие на общественото озеленяване на населените места са заложили следните предписания: в урбанизираните територии за обитаване, туризъм и отдих, задължително да се прилагат максималните величини на нормативите за озеленяване в УПИ и да се осигурява двустранно улично озеленяване;
- към селищни образувания със стопанско предназначение, разположени в близост до територии за обитаване, да се предвиждат необходимите защитни насаждения;
- решаването на локални задачи, свързани с депонирането и оползотворяването на видовете отпадъци, като терени за всички видове отпадъци и терени за пречиствателни станции за отпадни води на територията на общината;
- предвижда се изграждане на канализационна система за всички видове отпадни, дъждовни и повърхностни води;
- проучване за възможностите за предотвратяване на наводнения от сухите дерета чрез изграждане на отводнителни канали и предвиждане на необходимите устройствени условия;
- предвидени са мерки в екологичната инфраструктура; съхраняване и подобряване на екологичния баланс на територията на общината.

Устройствените решения в ОУПО са насочени към формирането на устойчив и хармоничен ландшафт с изява на специфичните елементи:

- прилаган е последователно ландшафтноустройствен подход, насочен към опазването и възстановяването на общите ландшафтни характеристики на територията;
- проучено е внимателно възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни мрежи и съоръжения и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтите ѝ характеристики;
- предложени са мерки за рекултивация на нарушените терени;

Членството на Република България в ЕС дава възможност да се използват средства от Европейските фондове за развитието на града и селищата от общината. Концепцията на новия устройствен план на общината се базира на варианти на социално-икономическо развитие, които отчитат предизвикателствата на членството на България в ЕС и възможността за ползване на средства по различните оперативни програми, включително Националната оперативна програма за регионално развитие, Дунавска стратегия и Трансгранично сътрудничество. Възможностите за ползване на Европейските фондове и тяхното обвързване с конкретни проекти, имащи отношение към развитието на града и селищата от общината, са важен елемент на градоустройствената концепция.

VIII. Обобщени изводи за въздействията на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве

Въздействие	Вероятност на поява	Територ. обхват	Вид на въздейств. (+)/(-)	Степен на въздейств.	Мерки за предотвратяване,

			пряко / непряко		намаляване или компенсиране на отрицателно въздействие
върху въздуха	очаква се	на планир. територия	++; пряко	средна	-
върху водите	очаква се	на планир. територия	++; пряко	средна	-
върху земните недра	не се очаква	-	-	-	провеждане на хидрогеоложки изследвания
върху почвите	очаква се	на планир. територия	-; пряко	средна	изземване и оползотворяване на хумуса
върху флората, фауната, ЗТ и ЗЗ	очаква се	на планир. територия	-; пряко	ниска	спазване режима на защитените зони
върху ландшафта	очаква се	на планир. територия	++; пряко	средна	-
от генерир. отпадъци	не се очаква	-	-	-	внедряване на с-ма за раздел. събиране
от физични фактори	очаква се	на планир. територия	++; пряко	средна	-
върху населението	очаква се	на планир. територия	++; пряко	средна	-

IX. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана върху околната среда и човешкото здраве

В резултат от анализа и диагнозата на компонентите и факторите на околната среда и степента на отразяване на Националните стратегически цели по отношение качествата на околната среда, екологичната оценка формулира набор от мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана, показани в следващата таблица:

№	Компоненти и фактори на околната среда	Мерки	Очакван ефект от прилагането на мерките	Отговорници-институции
1	2	3	4	5
Мерки за изпълнение при прилагането на плана				
1.	Общи	Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква провеждане на процедура по реда на глава шеста от ЗООС – ЕО/ОВОС/ и оценка на степента на въздействие с предмета и целите на опазване на защитените зони по реда на ЗБР, както и процедури по реда на ЗЗТ, да се одобряват само след произнасяне със съответния административен акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване на препоръките от извършените оценки, както и с условията на съответния административен акт.	Спазване на изискванията и постигане на целите на приложимото екологично законодателство.	Община Димово

2.	Качество на атмосферния въздух	Разработване и одобряване на инвестиционни проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност. Одобряване на ПУП за производствени дейности, които гарантират нулеви емисии в атмосферния въздух или такива с монтирани пречиствателни съоръжения, водещи до минимално отделяне на емисии в атмосферния въздух.	Постигане на показателите за енергийна ефективност. Създаване на условия за подобряване на качеството на атмосферния въздух.	Община Димово; РИОСВ - Монтана
3.	Опасни химични вещества	При подробното устройствено планиране на обекти в производствените зони, чиято дейност е свързана с производството, и/или употребата, и/или съхранението на опасни химични вещества и при които има риск от възникване на авария, поради наличието на опасни химични вещества, включени в Приложение № 3 към чл. 103 от ЗООС, за същите да се изисква съгласуване с компетентните органи и извършат съответните процедури по реда и начина подробно описан в екологичната част на ОУПО в глава Опасни химични вещества.	Спазване на екологичното законодателство Предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от тях	Община Димово; РИОСВ - Монтана
4.	Геоложка основа, подземни богатства	Прецизиране разположението на елементите на техническа инфраструктура в съответствие с геоложките дадености и физико-механичните показатели на почвите, избягвайки зони с високи подпочвени води. Провеждане на детайлни геотехнически проучвания и предвиждане на специални мерки по отношение изпълнението на “нулевия цикъл” на всички проектирани обекти, особено	Съобразяване с действителните геоложки условия на територията, предвидена за изграждане на съответните обекти. Намаляване на геоложкия риск при строителство и експлоатация на важни инфраструктурни обекти и	Компетентни органи по одобряване на инвестиционни инициативи; МРРБ, МОСВ

		на високи обекти и съоръжения на техническата инфраструктура в зоните с повишен риск. При развитието на зоните за добив на полезни изкопаеми на територията на община Димово, да се изготвя стратегия, свързана с развитието на зоните за добив.	съоръжения, високи сгради и др. Подобряване на междуведомствената координация при опазването на подземните богатства и околната среда.	
5.	Земи и почви	Спазване на законоустановени изисквания за управление и стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние.	Опазване на земите и почвите, създаване на добри земеделски практики	МЗХ; Дирекция „Хидромелиорации”
6.	Води	Да се дава приоритет на изграждането на съвременни водопроводни мрежи и канализационни системи, на поддържането им в добро състояние, като не се допускат загуби и течове, и се гарантира спазване на изискванията за качество на питейната вода и спазване на изискванията за третиране на отпадъчните води.	Опазване на качеството на водите	Община Димово; „ВиК Видин“ ЕООД
7.	Води	Да се отчетат дейностите от секторите туризъм и култура, включващи опазване, популяризиране и развитие на природното и културно наследство, които ще доведат до увеличаване в значителна степен на антропогенния натиск върху повърхностните и подземни води, като задължително се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите.	Опазване на качеството на водите и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР; РИОСВ - Монтана
8.	Води	Да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР;

		за водите и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на ДР за БУ 2010-2015 г.		
10.	Води	Да не се разрешават проекти, реализирането на които ще повлияе негативно върху качеството на водите поради липса на изградена канализационна система или поради непредставено решение относно пречистването и отвеждането на формираните потоци отпадъчни води.	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР; РИОСВ - Монтана
11.	Води	При планиране на строителни дейности да се предвидят условия, които да гарантират опазването на качеството на повърхностните и подземни води в засегнатите градове и/или райони.	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР; РИОСВ – Монтана
12.	Води	Препоръчваме да се предвидят екологичните рискове, свързани с евентуални бъдещи наводнения като за целта бъде взета предвид разработената от БДДР - гр. Плевен Предварителна оценка на риска от наводнения, в която са определени районите с потенциален риск от наводнения. Картните листове на районите, описани с идентификационни номера и придружени от атрибутна таблица с пълни описания на мястото на потенциалното наводнение, водното тяло и водния обект, което същото ще засегне, площта на наводнението и координатите на неговия центроид, периметъра на наводнението, засегнатата речна мрежа в метри, засегнатите жители и очакваното негативно въздействие върху съществуващите промишлени зони, инфраструктура, източници за питейно-битово водоснабдяване, СОЗ, културно наследство и т.н., са отразени в Приложение № 7 на ПОРН - Албум с карти на	Предпазване от вредното въздействие на водите	Община Димово; БДДР

		определените потенциални бъдещи наводнения, публикуван на сайта на БДДР Раздел „Риск от наводнения“.		
13.	Води	За р. Дунав и другите реки на територията на Община Димово да се прилагат всички изисквания от ПУРБ и мерките към него, отразени в Програма 7.1.3, Програма 7.1.5, Програма 7.1.6, Програма 7.1.7, Програма 7.1.8, Програма 7.1.9, а именно за: регулиране на емисиите чрез забрани за въвеждане на замърсители от точкови източници, забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници, предотвратяване на замърсяване на водите с приоритетни вещества и предотвратяване или намаляване на въздействието от аварийни замърсявания и съобразяване с режимите на защитените територии. Изисквания ще са необходими за спазване при реализацията на ОУП на Община Димово.	Опазване на качеството на водите и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР
14.	Води	Приоритетно да се извърши рехабилитация на водопроводната система за да се предотвратят загубите на питейна вода.	Опазване на качеството на водите	Община Димово
15.	Води	Правото за ползване на повърхностни водни обекти за заустване на пречистените отпадъчни води да се преведе в съответствие с разпоредбите на Закона за водите и съответните подзаконов нормативни актове, за издаване на Разрешително за заустване на отпадъчните води – БДДР.	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР
16.	Води	Преди въвеждане в експлоатация на ЛПСОВ, да се изготви и и представи в РИОСВ технологична инструкция за експлоатация на ЛПСОВ, План за собствен мониторинг и План при аварийни ситуации.	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; възложители

17.	Води	По време на експлоатация да се поддържат в техническа и експлоатационна изправност водоснабдителната система, канализационната система и пречиствателните съоръжения.	Опазване на качеството на водите	Община Димово; „ВиК Видин“ ЕООД
18.	Води	Третиране на отпадъчните води до необходимите изисквания на действащото законодателство.	Запазване на екологичния статус/потенциал на водните тела и свързаната с тях биота	Община Димово; БДДР
19.	Води	Осигуряване ефективен контрол и управление на водите.	Опазване на качеството на водите	Община Димово; БДДР
20.	Ландшафт	Разработване на ландшафтно-устройствени проекти за възстановяване и рекултивация на нарушени ландшафти в урбанизираните и производствени зони, на територията на съответния обект и контактната му зона. Проектиране на нови защитни горски пояси (противоерозионни, водозащитни, мелиоративни и др.) в обхвата на община Димово.	Възстановяване и облагородяване на ландшафта и повишаване качеството на средата. Опазване на земите, почвите, водите и въздуха и ограничаване на негативни въздействия.	Община Димово; РИОСВ – Монтана; СДП ДГС - „Белоградчик”
21.	Растителност	При предвижданията на бъдещи ПУП-ПЗ и реализирането на инвестиционни предложения, е необходимо прецизиране на видовия състав и недопускане деградирането на местните естествени екосистеми. Залесителните и озеленителни мероприятия да се извършват изключително с автохтонни дървесни и храстови видове.	Опазване на растителността от унищожаване и съхраняване на растителните видове. Запазване на популациите на консервационно значимите видове. Ограничаване разпространението на рудерални и инвазивни видове в естествената флора.	Община Димово; РИОСВ – Монтана

22.	Растителност	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен индивидуален ограничителен режим за имот № 21097.0.218 в землището на гр. Димово. В имота е предвидено обособяване на Терен за Кариера за пясък, чакъл и глини за строителната керамика. Ограничителният режим да забранява премахването на съществуващата дървесна и храстова растителност на 15 метра от речното корито на р. Арчар.	Опазване на крайречни растителни формации.	Община Димово
23.	Животински свят	При реализиране на конкретни планове и инвестиционни предложения да не се допуска пряко отрицателно въздействие и нарушаване на биокоридорни връзки за местната фауна.	Опазване на фауната.	Община Димово; РИОСВ – Монтана
24.	Животински свят	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана да се въведе забрана за извършване на строителни дейности във влажни зони по време на размножителния период на животинските видове (ежегодно, от 01. април до 30. юни).	Опазване на водолюбивите птици.	Община Димово; РИОСВ – Монтана
25.	Растителност и животински свят	При изграждане на нови елементи на напоителната система и водовземни съоръжения да не се допуска възпрепятстване на миграционните коридори на хидробионтите или увреждане на крайречната флора и фауна.	Опазване на видовете и осигуряване на благоприятни условия през отделните жизнени цикли на видовете.	Община Димово; РИОСВ – Монтана
26.	Защитени зони	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен индивидуален ограничителен режим за имот № 87477.0.55 в землището на с. Яньовец. В имота е предвидено обособяване на Терен за Производствено-складови дейности - за друго производство на продукти от нефт, въглища, газ и шист (Пн), с който ще се опише	Предотвратяване на въздействие върху картирано природно местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алтийския пояс в ЗЗ	Община Димово; РИОСВ – Монтана

		съществуваща енергийна инфраструктура. Ограничителният режим да забранява разширение на съществуващото застрояване.	„Западна Стара планина и Предбалкан” (BG0001040).	
27.	Защитени зони	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен индивидуален ограничителен режим за имот № 87477.0.56 в землището на с. Янъвец. В имота е предвидено обособяване на Терен за площни обекти за електроенергийно производство (Тиг), с който ще се опише съществуващо енергийно съоръжение. Ограничителният режим да забранява разширение на съществуващото застрояване.	Предотвратяване на въздействие върху картирано природно местообитание 6430 <i>Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс</i> и картирано потенциално местообитание на целеви вид 1393 <i>Drepanocladus vernicosus (Hamatocaulis vernicosus)</i> в ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан” (BG0001040).	Община Димово; РИОСВ – Монтана
28.	Защитени зони	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен индивидуален режим на защита за пещерите „Сухи Печ“ (Козарника) и “Башовишки печ”, намиращи се в землището на с. Гара Орешец. Режимът да въвежда забрани за бивакуване и палене на огън в пещерите и да разрешава поставянето на информационно-образователни табели и метални решетки (подходящи за прилепи) на входовете на пещерите. За пещера „Сухи Печ“ (Козарника), този режим да бъде допълващ към предвидения режим за опазване на културно - историческо наследство.	Опазване на прилепната фауна в ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан“ (BG0001040). Опазване на природно местообитание 8310 <i>Неблагоустроени пещери</i> .	Община Димово; РИОСВ – Монтана

29.	Защитени зони	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен ограничителен режим за кв. 41 от регулационния план на с. Държаница. Ограничителният режим да определя създаване на Терен за обществено озеленени площи (Оз1), с площ около 12,593 дка, в крайната северна част на кв. 41. Границата на Терена за обществено озеленени площи да бъде определена по линията, свързваща точка с географски координати 43°48'30,75"N /22°51'6,19"E и точка с географски координати 43°48'30,52"N/22°51'11,76"E.	Намаляване на въздействието върху 33 „Въртопски дол“ (BG0000518).	Община Димово; РИОСВ – Монтана
30.	Защитени зони	В точка 4 „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО” от окончателния проект на плана, да бъде включен ограничителен режим за кв. 30 от регулационния план на с. Арчар. Ограничителният режим да определя създаване на Терен за обществено озеленени площи (Оз1), с площ около 31 дка, в североизточната част на кв. 30 (в части от имоти с номера 1160 и 1161). Границата на Терена за обществено озеленени площи да бъде определена по линията, свързваща точка с географски координати 43°48'19,39"N/22°56'4,16"E и точка с географски координати 43°48'30,62"N/22°55'58,49"E	Намаляване на въздействието върху 33 „Арчар“ (BG0000497).	Община Димово; РИОСВ – Монтана

31.	Отпадъци	Организиране на образователни и информационни кампании за демонстриране на правилно отношение към управлението на отпадъците в следната логична йерархична последователност: предотвратяване образуването на отпадъци, намаляване на потреблението, повторно използване, тяхното рециклиране, оползотворяване и обезвреждане. Да се въведе система за разделно събиране на генерираните отпадъци на територията на цялата общината, с оглед тяхното екологосъобразно третиране. Да се предприемат мерки за приоритетното изнасяне на негодните пестициди, с цел тяхното крайно обезвреждане.	Повишаване на информираността за целите на екологосъобразно третиране на отпадъците и участие на населението в процеса на образуване – третиране на отпадъците. Възстановяване на площи засегнати от опасни отпадъци.	Община Димово; РИОСВ – Монтана
32.	Физични фактори	Основните мероприятия, които се препоръчват на общината, са свързани с подобряване организация на транспорта, реконструкция на пътната инфраструктура, подобряване начина на застрояване и организация на териториите, създаване и поддържане на "тихи зони" и зони, подлежащи на усилен шумова защита, прилежащи към детските, здравните и учебните заведения, жилищата и местата за отдих.	Доброто управление на градската среда и недопускане надвишаване нивата на шум около около съществуващи пътни трасета.	Община Димово

X. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Алтернативни варианти за постигане целите на плана

Оценката на алтернативите е на база направената до тук оценка на обхвата, величината на въздействията и възможностите за прилагане на мерки за предотвратяване, ограничаване или компенсиране на въздействията. Идеята е, да се избере алтернативата с повече положителни въздействия върху компонентите на околната среда, а ако това е невъзможно – алтернативата с по-малко отрицателни или нулеви въздействия.

В процеса на разработката на ОУПО бяха разгледани и оценени следните варианти:

Балансирано развитие

Локализиране на съществуващите урбанизирани територии с цел осъществяване на основната икономическа стратегия - развитие на община Димово. Оразмеряване на населеното място, съгласно нормативите за оразмеряване на териториите. Предвиждане на нови територии за озеленяване в урбанизираните територии. За земеделските територии с голяма концентрация на имоти с променено предназначение – прилагане на принципа на прекъсната урбанизация (редуване на урбанизирана с неурбанизирана територия)

Максимално развитие

Локализиране на нови урбанизирани територии с цел осъществяване на основната икономическа стратегия - развитие на Димово. Оразмеряване на населеното място, съгласно нормативите за оразмеряване на териториите. Предвиждане на нови територии за озеленяване в урбанизираните територии. Въвеждане на режими с възможна промяна на предназначението. За земеделските територии с ниска територия, голяма концентрация на имоти с променено предназначение, спазвайки принципа на прекъсната урбанизация (редуване на урбанизирана с неурбанизирана територия).

Режими за промяна на предназначението за 80 % от земеделската земя и възможности за застрояване след провеждане на процедури по Закона за опазване на околната среда и Закона за опазване на биологичното разнообразие.

Нулева алтернатива

Нулевата алтернатива представлява неизпълнение на ОУПО. В този случай, териториите ще запазят съществуващото си в момента състояние. Голяма част от тях са с вече изградени и съществуващи елементи. При нулевата алтернатива биха се запазили съществуващите граници на урбанизирана територия и промишлените зони, без разширение, пълна забрана за промяна на предназначението, използване на наличната ВиК мрежа, която може само да бъде реконструирана. Без прилагане на ОУПО развитието на общината няма да може да се планира добре и няма да води до устойчиво развитие. Без ОУПО ще се забави икономическото развитие на общината и съответно няма да се подобрява качеството на живот на населението.

Съпоставка на „нулева алтернатива“ с алтернативите за реализация на плана

№ по ред	Компоненти и фактори на ОС	„Нулева“ алтернатива	Реализиране на ОУП
I.	Природни хабитати		
1.	ЗТ и ЗЗ	0	0
2.	Растителност	0	0
3.	Животински свят	0	0
II.	Природни ресурси		
1.	Качество на атм. въздух	-	+
2.	Качество на водите и съхранение на природните ресурси	0	+
3.	Земи и почви	0	-
III.	Обща устойчивост		
1.	Отпадъци	0	0
2.	Геоложка основа, прир.богатства	0	0
3.	Физични фактори	-	+
4.	Ландшафт	0	+
5.	Здравно-хигиенни условия	-	+

За оценката са използвани следните символи:

(+) – положително; (0)- нулево; (-) – отрицателно; (н.о.)- няма отношение

Липсата на ОУПО ще затрудни опазването на околната среда в общината, както и опазването на защитените територии, защитените зони и биологичното разнообразие.

Реализирането на ОУПО ще доведе до подобряване на качеството на средата за обитаване в община Димово без да води след себе си необратими промени в околната среда и значителни негативни въздействия.

Оценката на алтернативите показва, че приемането на “нулева алтернатива” не е най-доброто решение нито от икономическа, нито от екологична гледна точка. Досегашното развитие на община Димово налага приемането на ОУПО. Общата философия на разглеждания ОУПО е сполучлив компромис между нарастващата антропогенност от една страна, и характерно и уникално биологично разнообразие за района от друга. Още повече, че с ОУПО се решават проблеми на градската среда – шумово натоварване, замърсяване на въздуха, липса на достатъчно зелени площи и т.н. Тези и други приоритети на новия ОУПО предопределят категоричното отхвърляне на нулевата алтернатива.

Алтернатива по местоположение на устройствените елементи.

Разработен е алтернативен вариант на ОУПО, според който, в границите на ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан“ (BG0001040) се устройват, допълнително 26 дка за инфраструктурни съоръжения. Тази алтернатива не е предпочетена и изцяло е отпаднала от разглеждане.

Екипът от експерти, разработил екологичната оценка, препоръчва реализирането на алтернативата за балансирано развитие на общината, която представлява настоящия окончателен проект на ОУПО.

XI. Методи за извършване на ЕО и трудности при събиране на информацията

Основната цел на екологичната оценка е интегриране на въпросите на околната среда при подготовката на плана, осигуряването на високо ниво на опазване на околната среда и постигане на устойчиво развитие. Основен подход, който се следва при изпълнението на поръчката, е изготвяне на документацията по екологична оценка при изпълнение на законовите и подзаконовите нормативни изисквания по екологична оценка, както и наличните указания, ръководства и препоръки за извършването ѝ на национално и европейско ниво. В екологична оценка е направено подробно описание на използваните методи за извършване на екологична оценка. Описани са и срещнатите трудности при събиране на информацията, ако такива бъдат срещнати.

Разработването на екологичната оценка е в съответствие с подхода и методологията, описани в Ръководството за екологична оценка на планове и програми в България от 2002 г., изготвено по проект „Практическо приложение на екологичната оценка на планове и програми в България” – МАТО/BG/9/1 и Указанията за разработване на Доклад за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Европейската Комисия.

Изготвянето на екологичната оценка обхваща общи методи за научен анализ и оценка и специфични, произтичащи от спецификата на оценката и изискванията на задачата.

Екологичната оценка е изготвена, в съответствие с разпоредбите на глава шеста на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на ЕО на планове и програми, като е изпълнено: интегриране на екологичната оценка с процеса на планиране, разработване и одобряване на плана; проведен е диалог на най-ранен етап преди да са взети ключовите решения на плана и проява на воля от страна на авторския проектантски екип – при разработването на плана ще бъдат взети предвид всички препоръки от екологичната му част.

Приложени са следните методи на работа:

- Събиране на необходимата информация и данни за съществуващото състояние-литературни справки, проучване на документи, изследвания, измервания, нормативни документи. Организирано и реализирано посещение на терена на експертите;
- Систематизиране и анализ на събраната информация и на основните проблеми на околната среда за района чрез прилагане на количествени и качествени методи за анализ и оценка на състоянието на средата и на възможните последствия от приложението на плана на община Димово;
- Сравняване целите на ОУПО с други програми и планове в района;
- Описание на целите за опазване и препоръки към проектантския екип;
- Обсъждане на алтернативи и препоръки при избор на алтернатива за ОУПО;
- Оценка на очакваното въздействие на предвидените мероприятия върху компонентите на околната среда;
- Предлагане на мерки за предотвратяване и ограничаване на вредните въздействия на околната среда и вероятност от поява на кумулативни въздействия;
- Предлагане на мерки за мониторинг на въздействията по време на реализирането на ОУПО;

- Изводи, препоръки и заключение.

При подготовката на настоящия доклад могат да се разграничат две фази на работа – камерална и теренна:

Камерална фаза

По време на камералната работа е проучена публикуваната информация разглеждаща флористичното и растително разнообразие в границите на общината, която е обобщена и предоставена на възложителя на по-ранен етап.

Също така е анализиран предварителният проект на ОУП на община Димово, във връзка с локализацията на различните типове устройствени структури и зони, терени със самостоятелен устройствен режим и територии с общо предназначение. Набелязани бяха подходящи маршрути за достигане до отделните обекти, с цел максимално покриване на засегната територия.

Част от камералната фаза е и определянето на събранните при теренните проучвания растения. Определянето на висшите растения (без мъховете) следва Делипавлов & Чешмеджиев (2003). Местообитанията от Директива 92/43/ЕЕС (1992) са определени в съответствие с Interpretation Manual of European Habitats (2007), Кавръкова и др. (2009) и Законът за биологичното разнообразие (2007).

Изготвянето на настоящия доклад и обобщаването на теренните данни са крайния етап на тази фаза.

Теренни проучвания

Теренните проучвания са проведени през месец юни, когато е оптимума на развитие на храстовите, тревните и горските съобщества в района на изследване. С помощта на изготвената карта на проекта на ОУПО, както и на GPS (Garmin eTrex), местата, в които се предвижда антропогенно въздействие са локализирани. След обхождане на засегната територия е направен кратък списък на разпространените висши растения, като основен акцент е отделен на консервационно значимите видове. В случаите когато се засяга природно местообитание от Директива 92/43/ЕЕС (1992) е направено и фитоценоотично описание по метода на Браун-Бланке (Braun-Blanquet 1965, Westhoff & van der Maarel 1973).

Пробните площадки са поставяни в хомогенни и представителни за растителните съобщества участъци. В европейската фитоценология липсва общоприето стандартизиране на размера на пробните площадки в зависимост от растителността, която се изследва (Dengler et al. 2009). Приема се, че размерът на пробната площадка, трябва да е “минималната територия за проявление на растителното съобщество” (minimal area), т.е. най-малката територия, в която се срещат всички видове разпространени в него или поне 90 % от тях.

Размерът на пробните площадки е стандартизиран според Chytrý & Otýpková (2003), като за тревните съобщества е 16 m².

В случаите когато има ясен доминиращ вид в съобществото той също е посочен. Специално внимание е отделено на оценката на антропогенното въздействие, което е оценявано в зависимост от навлизането на рудерални видове, замърсеността с битови отпадъци, отдалечеността от селища, сметища и др.

XII. Мерки по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда по време на прилагането на програмата

За решаване на съществуващите проблеми на околната среда и за ефективното и управление, общинските власти трябва да познават тези проблеми и общото качество на

околната среда в региона. Качеството на околната среда обаче е трудно да бъде измерено пряко, поради сложността на елементите и последващите променливи, които трябва да се вземат предвид.

За развитието на системата могат да се използват индикатори, които отразяват нейното състояние. Индикаторите са измерими елементи, които показват дали една система се подобрява, влошава или остава без промяна. Индикаторите на околната среда се използват като информационен инструмент, но се използват и като инструмент за планиране и управление.

Индикаторите, основаващи се на аспекти от околната среда и икономически, културни и социални аспекти се наричат индикатори на “устойчивост”. В Европейската практика индикаторите са разделени на съществени и базисни.

Съществените индикатори са набор от основни мерки за устойчивост като: *здравословен въздух, безопасна среда, зелени площи, съвместимост с околната среда, устойчиви ресурси.*

Базисните индикатори са допълнение към съществените, допълват ги с:

- свързани със “здравословен въздух” – средноденонощна концентрация на различните замърсители на въздуха;
- безопасна среда – шумово натоварване, безопасни технологии;
- зелени площи – площ на човек;
- съвместимост с околната среда – дейности на територията без негативно въздействие върху околната среда;
- устойчиви ресурси – количество и качество питейна вода, пречистване на отпадъчните води и т.н.

Предложено е, прилагането на ОУПО да се ръководи от следните концепции:

- Доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложи в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината;
- Пълноценно отчитане външните връзки на общината като стимулатор за развитие. Решаване на инфраструктурни и теренни проблеми в съответствие с целесъобразността им не само на общинско, но и на междуобщинско ниво;
- Формиране на комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на съществени диспропорции между отделни части на общинската територия;
- Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи и земи от горския фонд за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване;
- Създаване на устройствени възможности за използване на природния и културно-историческия ресурси за развитие на отдиха и туризма, при съблюдаване режимите за опазването им;
- Създаване условия за развитието на социалната и техническата инфраструктура;
- По отношение на икономическото развитие на общината при изработването на плана се съблюдават постановките на стратегическите документи по ЗРР, отнасящи се за общинската територия. За стимулиране на публично - частното партньорство в дейностите, осигуряващи социално - икономическото развитие, да се осигурят възможности за целесъобразна реализация на поземления фонд – общинска собственост, съобразна с обществения интерес и при спазване на общите и специфични изисквания и ограничения по отношение земеползването;
- Предвид несъвместимостта на оценките за потребността от урбанизация, произтичаща от естествените демографски процеси, и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и за стопански дейности, да се разработи и приложи адекватен подход при планиране на земеползването, респ. оразмеряване на системите на

техническата и социалната инфраструктура, като се съблюдают и изискванията за устойчивост.

Предложени мерки за наблюдение и контрол при прилагане на плана:

Мерки	Индикатори за мониторинг	Единица мярка	Отговорен за изпълнението
Водоснабдяване и канализация-реhabилитация на съществуващите и изграждане на нови ВиК мрежи и съоръжения (водопроводи, канализац. и ПСОВ Димово в пуск и ПСОВ Арчар).	Водоснабдени урбанизирани райони	% и режим -л/ден. ж	Режим на водоснабдяване
	Водни количества	Qср. ден, Qср. год.	Контрол - ВиК
	Загуби на питейна вода	%, и л/ден. ж	
	Качество на водата за питейно-битови нужди;	показатели мг/л	съответствие със стандарт
	Население, включено към канализационната мрежа	% урбан. територия, бр/ж, %	пробовземане и анализиране на питейната вода -Контрол РЗИ Замърсяване на подземните и повърхностни води Контрол РИОСВ, БДДР, и ВиК.
	Канализационна мрежа заустена в ПСОВ	%	Съответствие с индивидуалните емисионни ограничения, съгласно разрешителните за заустване във воден обект.
	Качество на пречистени/нетретираните отпадъчните води, зауствени във водоприемник	Показатели рН, БПК ₅ , ХПК, нер. в-ва, Nt, Pt –mg/dm ³	Постоянни пунктове за мониторинг след точката на заустване на отпадъчни води . Контрол РИОСВ, БДДР и ВиК
	Качество на повърхностните води	показатели mg/dm ³	Съответствие с съгласно разрешителните за заустване във воден обект. Контрол РИОСВ, БД и ВиК
	Капацитет на предвидените нови ЛПСОВ на населените места;		Анализ на качеството на отпадъчните води след третиране в ПСОВ;
	Мониторинг на съществуващите ПСОВ	% от територията, бр/ж.	Количество на генерираните утайки Контрол РИОСВ, БДДР и ВиК

Поддържане в изправност на новопостроената ПСОВ Димово и изграждане на ПСОВ Арчар	Незамърсени повърхностни води и почви в района Несъздаване на ситуация за здравен риск за населението	Спазване стойностите на показателите : ПСОВ от разр. за заустване: БПК ₅ , ХПК, Нер. в-ва, Nt, Pt Q m ³ /d	Община Димово В и К, оператор
Изграждане на съвременни ПСОВ в населените места	Незамърсени повърхностни води и подземни води в района. Строг контрол и управление на технологичните процеси.	Спазване стойностите на показателите : ЛПСОВ на битови води на малки населени места, туристически обекти и др. обекти - от разр. за заустване: БПК ₅ , ХПК, Нер. в-ва, Nt, Pt Q m ³ /d . ЛПСОВ на промишлени обекти от разр. за заустване: - специфични показатели, характеризиращи замърсяването на формираните отп. води.	Община Димово
Реализация на предприетите действия за управление на утайките от ПСОВ	Незамърсени повърхностни води и подземни води и почви в района	Децентрализирано обезвреждане, оползотворяване и безпроблемно депониране.	Община Димово В и К оператор
Систематично събиране, анализ и използване на информация.			Контрол - отдел ТУС (Община Димово) Община Димово
Наблюдението на изпълнението на ОПР формиране на специализирана група и развитие на звеното стратегическо планиране.			Контрол - отдел ТУС (Община Димово) Община Димово Областната администрация
Учредяване на СОЗ около водоизточниците за питейно – битово водоснабдяване	Брой учредени СОЗ по реда на Наредба № 3 от 16.10.2000 г.		Община Димово БДДР
Ограничаване на ерозионните процеси	Площ на земите, подпомагани за дейности за борба с ерозията	декари	Община Димово
Рекултивация на нарушени терени	Площ/год.		Община Димово Концесионери
Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища	Площи, заети с нерегламентирано изхвърлени отпадъци	декари	Община Димово
Опазване на културно – историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности, спрямо общия брой културни ценности на територията на общината		Община Димово РИМ - Видин

XIII. Заключение

ОУПО на община Димово е разработен в съответствие с изискванията на ЗУТ и действащата подзаконова нормативна база. Заложените показатели осигуряват устойчиво развитие на общината като цяло, като са отчетени съществуващите природни дадености на територията ѝ и са съобразени с изискванията на НАТУРА 2000.

ОУПО отговаря на основните приоритети, заложи в Националната стратегия за опазване на околната среда, Стратегията за развитие на Област Видин и Плана за развитие на общината и други планове и програми, актуални за територията на община Димово.

Докладът за екологична оценка на проект на Общ устройствен план на община Димово е изготвен, съгласно изискванията на Глава шеста, Раздел II от ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на ЕО на планове и програми (Обн. ДВ, бр.57/2004 г., изм. и доп.).

Целта на доклада за екологична оценка е да представи екологичните проблеми на най-ранен етап на вземане на решение – Окончателен проект на ОУПО и да оцени екологичните въздействия по компоненти от реализирането на предложения план.

Препоръките към проектантския екип на ОУПО на община Димово са при окончателното оформяне на заложените промени върху територията на общината да бъдат взети под внимание предложените от експертите мерки за ограничаване на отрицателното въздействие върху компонентите на околната среда.

Заключението на експертите, изготвили екологичната оценка на ОУП на община Димово е, че очаквания екологичен ефект за района от реализацията на ОУПО ще бъде положителен, и като цяло - свързан с благоприятно въздействие върху компонентите на околната среда и намаляване на въздействието на факторите „отпадъци“ и „шум“, при спазване на предложените мерки в настоящия доклад.

XIV. Източници на информация

Литература

Делипавлов, Д. & Чешмеджиев, И. (ред.). 2003. Определител на растенията в България.

Академично издателство на Аграрния У-т, Пловдив.

Закон за биологичното разнообразие. Държавен вестник бр. 94/16.11.2007, стр. 2-44.

Кавръкова, В., Димова, Д. Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., & Раковска. Р. (ред.).

2009. Ръководство за определяне на местообитанията от европейска значимост в България. Второ преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско-Карпатска програма и федерация “Зелени Балкани”.

Braun-Blanquet, J. 1965. Plant Sociology. The Study of Plant Communities. Hafner Publishing Company. New York and London.

Chytrý, M., Otýpková, Z. 2003. Plot sizes used for phytosociological sampling of European vegetation. – Journal of Vegetation Science, 14: 563-570.

Dengler, J., Löbel, S. & Dolnik, Ch. 2009. Species depends on plot size – a problem for vegetation classification and how it can be solved. – Journal of Vegetation Science., 20: 754-766.

Interpretation Manual of European habitats. 2007. EUR27. Europea Commission, DG Environment, Brussels.

Westhoff, V. & van der Maarel, E. 1973. The Braun-Blanquet approach. In: **Whittaker, R. H.** (ed.) Ordination and classification of plant communities, pp. 617-737. W. Junk, The Hague, NL.

Асенов А. 2006. Биogeография на България, София, ЕТ „АН-ДИ-Андрян

Тасев”.

Георгиев, Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК “Гей-Либрис”, София, 294с.

Груев, Б., Кузманов., Б. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство “Св. Кл.Охридски”, София, 498с.

Кожухаров, С. (ред.). 1992. Определител на висшите растения в България. Наука и изкуство, София.

Василев, М., А. Апостулос, Б. Велков, Д. Добрев, В. Зарев (2012) Атлас на попчетата (Cobiidae) в България. Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания. Българска академия на науките. София.

Abadjiev, S. (2001) An Atlas of the Distribution of the Butterflies in Bulgaria (Lepidoptera: Hesperioidea & Papilionoidea). Pensoft Publishers, Sofia—Moscow, 335 pp.

XV. Нормативна база

Използвана е следната специфична нормативна база при извършването на екологичната оценка на ОУПО на община Димово:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за защитените територии;
- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Закон за здравето;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Подзаконовни нормативни документи по опазване на околната среда, в т.ч. Наредби, Заповеди, Постановления;
- Европейски директиви (не са изброени, тъй като са транспонирани в националното законодателство);
- Практическо ръководство за обучение по директивите за СЕО и ОВОС – Основни елементи, 2013;
- План за управление на речните басейни в Дунавски район 2010-2015 г.;
- План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021 г.- проект;
- Регионален генерален план за водоснабдяване и канализация на обособената територия на “В и К” ЕООД гр. Видин (РГП на ВиК- Видин);
- Регионален доклад за състоянието на околната среда 2014 г. РИОСВ Монтана;
- ИАОС. Състояние на качеството на подземните води през 2014 г.;
- Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район, 2014 г. Състояние на повърхностните води на Дунавски район за басейново управление през 2014 г.;

- Водостопанско изследване на поречията на реките западно от р. Огоста Весела Захариева, УАСГ;
- Общински план за развитие на Община Димово;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, Том 1, 515-547.

XVI. Други източници на информация

При разработване на материала са използвани и следните документи: Инструкция за оценка на защитени зони по чл. 7 ал. 3 във връзка с чл. 6 ал. 1 т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие, включващи местообитания на видове птици; Стандартни формуляри за набиране на данни за защитените зони, изд. МОСВ; Заповеди за обявяване на защитените зони, изд. МОСВ; Резултати от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”, МОСВ – НСЗП.

- ИАОС -МОСВ. Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда;
- РИОСВ - Монтана. Годишен доклад за състоянието на околната среда;
- География на България, Географски институт към БАН, 2002г.;
- Климатичен справочник за Н Р България, т.3. Температура. София 1983. Изд. „Наука и изкуство”;
- ГУХМ-ИХМ. Климатичен справочник за България, том 4. Вятър. София, 1982;
- БАН-ИМХ. Климатичен справочник. Валежи в България. София, 1990;
- КГМР, БАН. Геоложката опасност в България. София, 1994;
- Национален доклад за управлението на водите на речно басейново ниво в Република България. Преглед на изпълнението на изискванията на чл.5 и чл. 6 от Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС 2005.

СПИСЪК НА ЕКСПЕРТИТЕ

Име на експерта	Разработка
Лазар Венеций Петрунов Ръководител екип	Биологично разнообразие Защитени територии Натура 2000 Отпадъци
Румяна Богданова Екова	Атмосферен въздух и климат Вредни физични фактори Опасни химични вещества
Любозар.....	Културно – историческо наследство
Валери Ценов Георгиев	Биологично разнообразие – Животински свят
Кирил Веселинов Василев	Биологично разнообразие – Растителен свят Горски екосистеми
инж. Марианна Дамянова Бабанин	Повърхностни води Подземни води ВиК - системи
инж. Славка Андреева Петрова	Почви и земни недра Ландшафт
д- р Александър Стефанов Спасов	Човешко здраве Здравен риск